

Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego

15. posiedzenia I. sesyi X. peryodu

z dnia 4-go marca 1914.

Treść.

Spis petycji.

Wniosek nagły p. Stapińskiego i tow. w sprawie bytu organistów i diaków w Galicyi.

Wniosek nagły posła ks. Okonia i tow. w sprawie najszybszego pospieszenia z pomocą zniszczonym ogromnie klęskami elementarnymi, powiatom: kolbuszowskiemu krośnieńskiemu i rzeszowskiemu.

Wniosek p. Zamorskiego i tow. w sprawie przyjęcia z wydatniejszą pomocą okolicom spustoszonym przez myszy na wysokiem Podolu i w sprawie dróg z Zagrobeli do Kozłowa, drogi w Zabojkach, dróg w Kozłowie, drogi z Kozowy do Zborowa i połączenia Budysłowa, Medowy i Kapliniec z Glinną i Zborowem.

Wniosek p. Zamorskiego i tow. w sprawie zaprowadzenia jarmarków w Jeleśni p. Żywiec.

Wniosek p. Zamorskiego i tow. w sprawie założenia Starostwa w Suchej.

Wniosek p. Zamorskiego i tow. w sprawie budowy mostu w Wieprzu, pow. Żywiec.

Wniosek p. Zamorskiego i tow. w sprawie budowy szkół w gminach powiatu żywieckiego.

Wniosek p. Zamorskiego i tow. w sprawie regulacji rzek i zabudowania górskich potoków w powiecie żywieckim.

Wniosek p. Zamorskiego i tow. w sprawie upaństwowienia prywatnego gimnazjum w Zbarażu i w sprawie subwencji na utrzymanie prywatnego zakładu.

Wniosek p. Bardla i tow. o udzielenie Towarzystwu „Gwiazda“ w Krakowie, pomocy przy budowie własnego domu.

Wniosek p. Bardla i tow. w sprawie regulacji rzeki Raby pod Gdowem, pow. Wieliczka.

Wniosek p. Bardla i tow. o budowę kolei lokalnej z Bochni do Limanowej.

Wniosek p. Serwatowskiego i tow. w sprawie upaństwowienia prywatnego gimnazjum z językiem wykładowym polskim w Podhajcach.

Wniosek p. Białego i tow. o utworzenie Sądu powiatowego w Błażowej.

Wniosek p. Biesiadeckiego i tow. w sprawie upaństwowienia prywatnego gimnazjum w Przemyślanach.

Wniosek p. Göza i tow. w sprawie upaństwowienia prywatnego gimnazjum w Brzesku.

Wniosek p. Siwuli i tow. w sprawie złączenia się towarzystw: Towarzystwa rolniczego w Krakowie, Tow. gospodarskiego we Lwowie i Tow. Kółek rolniczych we Lwowie, w jedno towarzystwo oparte na zasadach demokratycznych.

Wniosek p. Bardla i tow. w sprawie budowy drogi krajowej od Uszwi do Złotej w powiecie brzeskim.

Wniosek p. Bardla i tow. o sprzedaż drzewa z lasów rządowych w puszczy Niepołomickiej wyłącznie włościanom z wyłączeniem handlarzy.

Wniosek p. Bardla i tow. o pomoc dla gminy Piaski wielkie, powiat Podgórze.

Wniosek p. Łaskudy i tow. w sprawie zapomogi dla Władysława Łonickiego, nauczyciela szkoły ludowej w Olszówce.

Wniosek p. Łaskudy i tow. w sprawie utworzenia odpowiedniej drogi przez gminę Kasina wielka do Skrzydlnej.

Wniosek p. Zamorskiego i tow. w sprawie upaństwowienia prywatnych szkół średnich z polskim językiem wykładowym.

Wniosek p. Bardla i tow. o sprawiedliwe uwzględnianie żądań zapomóg dla rodzin rezerwistów wojskowych, powołanych na ćwiczenia w powiecie wielickim i inny. h.

Wniosek p. ks. Okonia i tow. w sprawie utworzenia c. k. Starostwa w Sokołowie.

Wniosek p. Serwatowskiego i tow. w sprawie przejścia w przyszłym programie na etat krajowy drogi powiatowej Halicz-Podhajce.

Interpelacya p. Zamorskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie zwrotu pieniędzy złożonych przez gminę Kuków w pow. żywieckim jako udział przy budowie szkoły

Interpelacya p. Zamorskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie przyznania Wilhelmowi Silbermanowi przez Starostwo przynależności do gminy Krzyżowa, pow. Żywiec, wbrew dwukrotnym uchwałom gminy.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu z powodu nadużyć przy rozdzielaniu zapomogowych otrąb w Brzesku.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie odpływu wody z gruntów włościańskich do rowu przydrożnego przy gościńcu państwowym w Iskrzynie, powiat Krosno.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie zamknięcia drogi Rozalii Gniadej w Lipnicy powiat Krosno.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie drenowania gruntów w powiecie krośnieńskim.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie przeciągania zatwierdzenia wyborów gminnych w Sygniówce, (powiat Lwów.)

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie budowy szkół ludowych w powiecie krośnieńskim

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie pokrzywdzenia Jana Porębskiego w Antonowie (powiat Tarnobrzeg) przy wywłaszczaniu gruntów pod nowy gościniec.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie zapuszczenia drogi powiatowej II. klasy Raba wyżna - Sieniawa (powiat Myślenice.)

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie rozdawnictwa zapomogi kłękowej w Pikulowicach, powiat Lwów.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie niesprawiedliwego rozdziału zapomogowej kukurudzy w Horodyszczu (powiat Brzeżany.)

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie wstrzymania licytacji realności Teresy Czerniatowicz w Peczeniżynie.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie wyborów do Rady gminnej w Woli pławskiej, powiat Mielec.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie źle wytyczonej trasy przy regulacji Raty w powiecie żółkiewskim.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie udzielenia subwencji z funduszu krajowego na budowę fabryki wyrobów cementowych w Korzuchowie, powiat Strzyżów.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie akcji ratunkowej w Sąsiadowicach, powiat Sambor.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie budowy szkoły ludowej w Sąsiadowicach, powiat Sambor.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego i c. k. Rządu o pomoc na naprawę dróg gminnych II. klasy w powiecie krośnieńskim.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie przyspieszenia drenowania gruntów włościańskich w Korzuchowie (powiat Strzyżów.)

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie przyspieszenia adaptacji dworu w Korzuchowie na szkołę (powiat Strzyżów).

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie naprawy drogi ze Stanów do Maziarni i do Sojkowej (powiat Nisko) i naprawy mostu na Łęgu tamże.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu przeciwko nadaniu czwartej koncesji szynkarskiej dla Zakliczyna, powiat Brzesko.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego o ulepszenie drogi Korczyna-Krosno przez zniesienie spadków na wzgórzu św. Wojciecha.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie równomiernego wymierzania podatku osobisto-dochodowego przez c. k. inspektora w Brzesku.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie bezpodstawnego odmawiania pożyczek ludowcom w Racie wyżnej, w tamtejszej kasie Raiffeisena.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie zapomogi klęskowej dla gminy Gwoźnica dolna (powiat Strzyżów).

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie naprawy drogi w Gwoźnicy dolnej i górnej (powiat Strzyżów.)

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie niezłożenia rachunków z budowy kościoła w Wyszatycach (powiat Przemysł.)

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie niesprawiedliwego rozdziału zapomogowego grysu w powiecie przemyskim.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie naprawy drogi w Przyszowie od przysiółka Staw. do Zapuścia (powiat Nisko) i budowy 2 mostów na kanałach.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie przetrzymania w Namiestnictwie (czy zaginięcia) dokumentów Władysława Wojdyły w Bochni.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie przyścia z pomocą ludności gminy Stany (powiat Nisko) z powodu klęsk elementarnych.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu o przełożenie drogi państwowej na górze Rogowskiej, powiat Krosno.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie kolonistów polskich w Brześcianach, powiat Sambor.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu o przełożenie drogi państwowej w Żmigrodzie, p. Jasło.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie parcelantów obszaru dworskiego w gminie Pogwizdów, powiat Łańcut.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie Bronisława Wotorskiego z Przecławia, powiat Mielec, o bezprawne zabranie mu zakupionych świń.

Interpelacya p. Zamorskiego i tow. do c. k. komisarza rządowego i Wydziału krajowego w sprawie wyludniania się i ubożenia miasta Białej.

Interpelacya p. Krężła i tow. do Wydziału krajowego w sprawie wymiaru opłaty szynkarskiej.

Interpelacya p. Krężła i tow. do c. k. Rządu w sprawie dewastacyi lasu w Przerytymborze.

Interpelacya p. Łaskudy i tow. do c. k. Rządu w sprawie zasiłku wojskowego Maryi Nawara, Raba niżna. powiat Limanowa.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu z powodu odmówienia zasiłku za służbę wojskową nadzwyczajną Franciszkowi Zygmuntowi i Walentemu Zygmuntowi z Lubatowej, powiat Krosno.

Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego o osuszenie gruntów w Krościenku wyżnem na tak zwanych „Flosach“.

Interpelacya p. Okonia i tow. do c. k. Rządu w sprawie dostarczenia lepszych wozów kolejowych i częstszych specjalnych pociągów ludziom emigrującym za granicę kraju za pracą.

Interpelacya p. Okonia i tow. do c. k. Rządu w sprawie pokrzywdzenia urzędnika kolejowego p. Jana Tomaszewskiego w Skawinie pod Krakowem.

Interpelacya p. Siwuli i tow. do c. k. Rządu w sprawie szykan emigracyjnych.

Wniosek nagły p. Petruszewicza i tow. w sprawie przyznania zapomogi pogorzelcom gminy Łany sokołowskie, powiat Stryj.

Wniosek nagły p. Kapuścińskiego i tow. o zapomogę dla pogorzelców gminy Turyłcze, powiat Borszczów.

Wniosek p. Singalewicza i tow. w sprawie założenia 4—6 kl. szkoły ludowej z ruskim językiem wykładowym w Busku.

Wniosek p. Perfeckiego i tow. w sprawie budowy drogi krajowej z Krystyn pola do Wąreża w powiecie sokalskim

Wniosek p. Trylowskiego i tow. w sprawie drogi powiatowej z Jabłonowa przez Ruszory do Kosmacza.

Wniosek p. Trylowskiego i tow. w sprawie przejęcia drogi powiatowej Kuty Uścieryki-Hryniawa na etat państwowy.

Wniosek p. Hołubowicza i tow. w sprawie urządzenia drogi dla mieszkańców gm. Wiernik ad Czernichowce, powiat Zbaraż.

Wniosek p. Trylowskiego i tow. w sprawie ustanowienia lekarza okręgowego w Kosmaczu, powiat Peczeniżyn.

Wniosek p. Ławruka, Trylowskiego i tow. w sprawie mostu na Czeremoszu w Uścierykach.

Wniosek p. Hołubowicza i tow. w sprawie założenia szkoły zawodowej przemysłu

kamieniarskiego z ruskim językiem wykładowym w powiecie tarnopolskim.

Wniosek p. J. Jaworskiego i tow. w sprawie regulacji rzeki Jabłonki, w powiecie starsamborskim.

Wniosek p. L. Lewickiego i tow. w sprawie utworzenia w Dolinie 4-kl. żeńskiej szkoły z ruskim językiem wykładowym.

Wniosek p. Trylowskiego, Ławruka i tow. w sprawie drogi powiatowej, prowadzącej przez wsie Korszów, Michałków do Tłumacza.

Wniosek p. Singalewicz i tow. w sprawie założenia urzędu powiatowego w gminie Wołków, powiatu przemysłańskiego.

Interpelacya p. Singalewicz i tow. do c. k. Rządu w sprawie budowy szkół w Ubinu, Chreniowie itd., powiatu kamionckiego.

Interpelacya p. Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie postępowania władz szkolnych co do nauczyciela ludowego w Uściu nad Prutem, powiat Śniatyn.

Interpelacya p. Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie budowy szkoły w Łahodowie i ustalenia ryczałtu stałego dla szkół Łahodowa, powiatu przemysłańskiego.

Interpelacya p. Kochanowskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie wyborów do rady gminnej w Jaworowie.

Interpelacya p. L. Lewickiego i tow. do c. k. Rządu i Wydziału krajowego w sprawie zasądzenia naczelnika gminy w Łahodowie i postępowania Rady powiatowej i Starostwa w Przemyslanach wobec gminy Łahodów.

Interpelacya p. Singalewicz i tow. do c. k. Rządu w sprawie listy wyborczej dla wyboru Rady gminnej w Dunajowie i traktowania reklamacyi wniesionych.

Interpelacya p. K. Lewickiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie postępowania zarządu kasy Raiffeisena w Hrehorowie, powiat Rohatyn.

Interpelacya p. Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie budowy szkół w Strupkowie i Babiń ach, powiat Tłumacz.

Interpelacya p. Kapuścińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie wyłączenia przysiółka Wygoda boryszkowiecka ze związku gminy Boryszkowce, powiat Borszczów i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej.

Interpelacya p. Kapuścińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie zawieszenia w urzędowaniu naczelnika gminy Okopy, powiat Borszczów.

Interpelacya p. Kapuścińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie przeprowadzenia akcji ratunkowej w powiecie bohorodczańskim przez c. k. Starostwo.

Interpelacya p. Kapuścińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie udzielenia przez ck. Starostwo koncesyi szynkarskiej żydowi Leibie Hersch Szaferowi, przedsiębiorcy lasowemu w Porohach, powiat Borszczów.

Interpelacya p. Terszakowca i tow. do Wydziału krajowego w sprawie postępowania Wydziału powiatowego w Samborze w sprawach zwierzchności gminnej w Kulczycach szlacheckich.

Interpelacya p. Perfeckiego i tow. do ck. Rządu w sprawie niezatwierdzenia przez Radę szkolną krajową wyboru delegatów do Rady szkolnej okręgowej w Bóbrce.

Interpelacya p. Horbaczewskiego i tow. do ck. Rządu w sprawie przemiany ukraińskiego języka wykładowego na polski w szkole ludowej w Kosowie, powiat Czortków.

Interpelacya p. Baczyńskiego i tow. do ck. Rządu w sprawie niezatwierdzenia rekursu przeciw wyborowi zwierzchności gminne w Kłodzienku, powiat Żółkiew.

Interpelacya p. Baczyńskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie popierania przez Radę szkolną krajową zakładania szkół T. S. L. w ukraińskich gminach.

✓ Interpelacya p. Kiweluka i tow. do c. k. Rządu w sprawie założenia polskiej ekspozycji w Mikłaszowie, powiat Lwów.

Interpelacya p. Hołubowicza i tow. do c. k. Rządu w sprawie kreowania polskiej szkoły ekspozycyjnej w Skorykach, powiat Zbaraż.

✕ Interpelacya p. Hołubowicza i tow. do c. k. Rządu w sprawie kreowania i przejęcia na etat krajowy polskich szkół ekspozycyjnych w ruskich gminach Obwodówka i Dobrowody, powiat Zbaraż.

Interpelacya p. Cegielskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie narzucenia gminie Podborce, powiat Lwów, polskiej szkoły ekspozycyjnej.

Interpelacya p. Trylowskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie postępowania krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych.

Interpelacya p. Kormosza i tow. do c. k. Rządu w sprawie niezatwierdzenia przez c. k. Radę szkolną krajową uchwały rady gminnej w Medyce, powiat Przemyśl, co do przemiany polskiego języka wykładowego na ukraiński w szkole ludowej w Medyce.

✓ Interpelacya p. Kormosza i tow. do ck. Rządu w sprawie niezatwierdzenia przez Radę szkolną krajową uchwały Rady gminnej w Wyszatcach, powiat Przemyśl, co do przemiany polskiego języka wykładowego na ukraiński w szkole ludowej w Wyszatcach.

Interpelacya pp. Ławruka, Trylowskiego i tow. do Wydziału krajowego i c. k. Rządu

w sprawie nieprawidłowości w Radzie gminnej w Starych Kutach.

Interpelacya pp. K. Lewickiego, Petruszewicza Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie nieuwzględniania ukraińskich kandydatów przy obsadzaniu inspektorów okręgowych.

Interpelacya p. Horbaczewskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie postępowania kierownika szkoły p. Frankiewicza w Zazdrości, powiat Trembowla.

Interpelacya p. Horbaczewskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie uregulowania ruchu osobowego na kolejach lokalnych Wygnanki — Iwanie puste.

Interpelacya p. Singalewicz i tow. do c. k. Rządu w sprawie tolerowania przez Radę szkolną krajową i okręgową w Kamionce strumilowej służbowych przekroczeń p. Mikołaja Batiuka, kierownika szkoły w Horpinie.

Interpelacya p. Nowakowskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie zaniedbania co do budowy szkół w Posieczu Pochówce i Soltwinie powiat Bohorodczany.

Interpelacya p. Kormosza i tow. do Wydziału krajowego w sprawie bezprawnego urzędowania dyrektora Centralnej Kasy dla spółek rolniczych.

Interpelacya p. Baczyńskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie Związku ukraińskiego Towarzystwa pedagogicznego im. B. Chmielnickiego w Głuszkowie, powiat Horodenka.

Interpelacya p. Baczyńskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie nieprzyjmowania ukraińskich kandydatów i kandydatek do służby nauczycielskiej w szkołach ludowych.

Interpelacya p. Baczyńskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie założenia VI kl. męskiej szkoły ludowej z ukraińskim językiem wykładowym w Rohatynie.

Interpelacya p. Nowakowskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie komunikacji między Starunią a Nadwórnią.

Interpelacya p. Nowakowskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie krzywd robotników w Perehińsku.

Interpelacya p. Wania i tow. do c. k. Rządu w sprawie wyboru nowej Rady gminnej w Olesku.

Interpelacya p. L. Lewickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie demoralizowania działu ruskiej przez nauczycielkę Leokadyę Turzańską w Nowoszynach, powiat Żydaczów.

Interpelacya p. Makucha i tow. do Wydziału krajowego w sprawie marnowania funduszów gminy Medenice, powiat Drohobycz.

Interpelacya p. Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie stosunków w szkole ludowej w Medenicach, powiat Drohobycz.

Interpelacya p. L. Lewickiego i tow. do c. k. Rządu i Wydziału krajowego w sprawie nieukonstytuowania się rady gminnej w Dolinie koło Stryja.

Interpelacya p. L. Lewickiego i tow. do c. k. Rządu i Wydziału krajowego w sprawie braku mostów na Stryju w Kruszelnicy i Tyśzownicy, powiat Skole.

Interpelacya p. Kochanowskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie wyborów do Rady gminnej w Jażowie starym, pow. jaworowski.

Interpelacya p. Perfeckiego i tow. do Wydziału krajowego i c. k. Rządu w sprawie bezprawnego nałożenia na gminę Chorobrow datku na budowę szkoły 120 $\frac{1}{2}$ ‰.

Interpelacya p. Nowakowskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie zaniedbania budowy szkoły w Mołodkowie, pow. Bohorodczany.

Zawiadomienie przez Marszałka o zamierzonych zmianach dotyczących porządku dziennego, trwającego posiedzenia Głos p. Bojki w tej sprawie.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wyboru ośmiu członków Wydziału galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie. Przeprowadzenie wyboru i skrutynium.

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z przedłożeń Wydziału krajowego o melioracjach. Głosy p. Terszakowca, Maryewskiego, Biesiadeckiego, Singalewicz, Sandulaka i Kędziora.

Ogłoszenie wyniku skrutynium z wyboru ośmiu członków Wydziału galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie.

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji gospodarstwa krajowego z przedłożeń Wydziału krajowego o melioracjach. Poparcie zgłoszonych poprzednio rezolucji. Głos p. sprawozdawcy. Uchwalenie wniosków Komisji oraz rezolucji pp. Biesiadeckiego, Singalewicz, Serwatowskiego, Terszakowca i Maryewskiego — odesłanie kilku rezolucji p. Terszakowca do komisji gospodarstwa krajowego, a odrzucenie reszty rezolucji p. Terszakowca.

Wybór jednego zastępcy członka Wydziału krajowego z całego Sejmu.

Sprawozdanie komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 26 sierpnia 1913, L. 86.072 w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Wadowicach na przyjęcie imieniem powiatu poręki do wysokości kwoty 300.000 koron za towarzystwo rolniczo-okręgowe w Wadowicach. Uchwalenie wniosku komisji.

Sprawozdanie komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie m. Żywca na pobór

opłat gminnych na rzecz miejscowego funduszu ubogich od przedstawień teatralnych i innych widowisk. Uchwalenie wniosku komisji.

Sprawozdanie komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 27 czerwca 1913 w przedmiocie utworzenia z przysiółka Kropiwiszczce ad Kornicz samoistnej gminy administracyjnej. Uchwalenie wniosku komisji.

Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie utworzenia z rozparcelowanego obszaru dworskiego w Żurowie nowej gminy administracyjnej pod nazwą Łukowiec żurowski. Uchwalenie wniosku komisji.

Sprawozdanie komisji administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Dąbrowie na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 200.000 koron na budowę dróg. Uchwalenie wniosku komisji.

Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie wyłączenia przysiółka Cecory ze złączki gminy Pławcza wielka, powiat Brzeżany i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej. Uchwalenie wniosku komisji.

Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie zezwolenia Radzie powiatowej we Lwowie na zaciągnięcie pożyczki komunalnej w sumie 700.000 koron na budowę dróg. Uchwalenie wniosku komisji.

Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie utworzenia z rozparcelowanych obszarów dworskich w Bednarówce ad Majdan Średni i Mołodytowie samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą Bednarówka polska oraz włączenia tej nowej gminy do powiatu autonomicznego i politycznego Tłumacz tudzież do okręgu Sądu powiatowego w Ottyni. Uchwalenie wniosku komisji.

Ogłoszenie wyniku skrutynium z wyboru jednego zastępcy członka Wydziału krajowego z całego Sejmu.

Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie utworzenia z rozparcelowanego obszaru dworskiego w Olszaniku pow. Sambor nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Batorszczyna“. Uchwalenie wniosku komisji.

Sprawozdanie komisji szkolnej o petycjach nauczycieli o policzenie lat służby do emerytury. Uchwalenie wniosku komisji.

Sprawozdanie komisji drogowej w sprawie budowy mostu na Sanie pod Ulanowem. Głosy pp. Wołanina i sprawozdawcy. Uchwalenie rezolucji p. Wołanina a odrzucenie przez to wniosku komisji.

Sprawozdanie komisji gminnej w przedmiocie przedłożenia Wydziału krajowego zezwalającego gminie Knihinin-wieś (powiat Sta-

nisławów) na pobór opłat gminnych od czynszów najmu. Uchwalenie wniosku komisji.

Sprawozdanie komisji sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie rozszerzenia budynków rzeźni i piekarni w zakładzie dla umysłowo chorych w Kobierzynie. Uchwalenie wniosków komisji.

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 9. lipca 1913, r. LW 106 502/1913 w przedmiocie ustawy kanalizacyjnej dla gminy m. Jasła. Uchwalenie wniosku komisji.

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z 13. stycznia 1914. LW. 3133/914 w sprawie projektu ustawy o obowiązku właścicieli domów w gminie Zamarstynów pow. lwowskiego wybudowania kanałów domowych, łączenia ich z kanałami gminnymi publicznymi i pobierania taks za to połączenie. Uchwalenie wniosku komisji.

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z 15. kwietnia 1913 LW. 180 828/1912 w przedmiocie budowl w górnym biegu rzeki Pełtwi i jej dopływów w obrębie gminy miasta Lwowa wykonąć się mających, po myśli § 1. ustęp 20. ustawy z 9 maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 54. Uchwalenie wniosku komisji.

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z 9. kwietnia 1913 LW 51440/1913 w przedmiocie zmiany §. 18 ustawy budowniczej dla miasta Krakowa z 18 lipca 1883. Dz. u. kr. Nr. 63. Uchwalenie wniosku komisji.

Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie czasowego uwolnienia od dodatku krajowego i dodatków gminnych budowli w mieście Podgórze, jakie będą wybudowane w miejsce 204 domów, przeznaczonych na zburzenie dla regulacji i asanacji miasta. Uchwalenie wniosku komisji.

Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie przedłużenia prawa korzystania z uwolnienia od dodatku krajowego do podatku domowo-czynszowego tudzież od dodatku gminnego do tego podatku i do 5% podatku pobieranego od domów uwolnionych od podatku domowo-czynszowego tych budynków we Lwowie, które będą wybudowane w miejsce 181 domów przeznaczonych na zburzenie w celu regulacji i asanacji miasta Lwowa. Uchwalenie wniosku komisji.

Sprawozdanie komisji prawniczej o petycji gminy Kamionka w przedmiocie przeniesienia gminy i obszaru dworskiego Kamionka z okręgu reprezentaby powiatowej w Dolinie do okręgu reprezentacji powiatowej w Stryju. Głosy pp. Stanisława Starzyńskiego i sprawozdawcy. Uchwalenie ustawy wedle wniosku ko-

misyi z uwzględnieniem poprawek p. Stanisława Starzyńskiego i uchwalenie rezolucyi komisyi.

Sprawozdanie komisyi prawniczej o przedłożeniu rządowem co do projektu uzupełnienia ksiąg gruntowych przez wpisanie dobra publicznego. Uchwalenie wniosku komisyi.

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisyi zapomogowej w przedmocie przedłożenia Wydziału krajowego o klęskach elementarnych, tudzież wniosków poselskich w tej sprawie. Głosy: mowcy generalnego „przeciw” p. Bojki i mowcy generalnego „za” p. Zamorskiego. Rozprawa szczegółowa. Głosy pp. Horbaczewskiego, Cieńskiego, J. E. Namiestnika, Nowakowskiego, Tomaki i Moysy; do sprostowań faktycznych głosy pp. Trylowskiego, Załozieckiego i Cieńskiego. Uchwalenie: wniosku pierwszego, wniosku drugiego z popraw-

kami p. Załozieckiego i Nowosieleckiego i reszty wniosków komisyi, oraz rezolucyi pp. Stapińskiego, Federowicza (dwie), Nowakowskiego (dwie) i Moysy. Odesłanie rezolucyi pp. Kapuścińskiego, Stapińskiego Federowicza i Okonia do komisyi zapomogowej, wreszcie jednej rezolucyi p. Federowicza do komisyi administracyjnej.

Wybory dwunastu członków i tyluż zastępców członków do krajowej komisyi dla podatku osobisto-dochodowego, oraz dziesięciu członków i tyluż zastępców do krajowej komisyi dla podatku zarobkowego.

Ogłoszenie wyniku z powyższych wyborów.

Odroczenie I. sesyi X. peryodu Sejmiku galicyjskiego przez J. E. Namiestnika.

Przemówienie pożegnalne J. E. Marszałka krajowego. Zamknięcie posiedzenia.

(Początek posiedzenia o godzinie 10 minut 55 przed południem.)

Przewodniczący: JE. Marszałek krajowy Adam hr. Gołuchowski.

Ze strony c. k. Rządu: JE. c. k. Namiestnik Witold Korytowski i c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Stanisław Grodzicki.

Sekretarze: pp. Mieczysław Urbański, Stanisław Kasznica, Stanisław Biały, Teodor Rożankowski.

Obecnych posłów: 115.

Marszałek: Sejm w komplecie, posiedzenie otwieram. Protokół 13 posiedzenia uważam za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 14 posiedzenia jest złożony w biurze sejmowem do przejrzania. Proszę p. Sekretarza o odczytanie spisu petycji.

Sekretarz p. Urbański (czyta): *(spis petycji wniesionych do Wysokiego Sejmu po dzień 4. marca 1914).*

1577. L. s. 2518. Janina Bieńkowska, sierota po emerytowanym archiwście Wydziału krajowego, Lwów, przez posła Głabińskiego, o zapomogę — do komisyi budżetowej.

1578. L. s. 2519. Komitet budowy kościoła parafialnego, Dołha wojniłowska, przez posła Zarembę, o subwencję na budowę — do komisyi budżetowej.

1579. L. s. 2520. Gmina Łuczyńce, przez posła K. Lewickiego, w sprawie odwodnienia gruntów gminnych — do komisyi gospodarstwa krajowego.

1580. L. s. 2521. Gmina Żarnowiec, przez posła Bojkę, o obsadzenie stałej posady nauczycielskiej siłą męską — do komisyi szkolnej.

1581. L. s. 2522. Gmina Żarnowiec, przez posła Bojkę, o subwencję na budowę drogi — do komisyi szkolnej.

1582. L. s. 2523. Gmina Żarnowiec, przez posła Bojkę, o budowę mostu na Jasiółce — do komisyi drogowej.

1583. L. s. 2524. Gmina Zawadka, przez posła Korolę, z protestem przeciw uchwale Wydziału powiatowego w Kałuszu zatwierdzającej preliminarz budżetu na r. 1914 bez uchwały Rady powiatowej — do komisyi gminnej.

1584. L. s. 2525. Mieszkańcy miasta Sołotwiny, przez posła Korolę, w sprawie założenia szkoły wydziałowej — do komisyi szkolnej.

1585. L. s. 2526. Pogorzelcy gminy Stronna, przez posła Skarbka, o zapomogę — do komisyi budżetowej.

1586. L. s. 2527. Mieszkańcy gminy Sołotwiny, przez posła Skarbka, w sprawie przemiany 4-klasowej szkoły na wydziałową — do komisyi szkolnej.

1587. L. s. 2528. Ida Marya Schätzel, nauczycielka, Lwów, przez posła Skarbka, o zasiłek na podróż naukową — do komisyi szkolnej.

1588. L. s. 2529. Polskie Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“, Rudki, przez posła Skarbka, o subwencję — do komisji budżetowej.
1589. L. s. 2530. Stowarzyszenie gospodnio-szynkarskie, Jordanów, przez posła Bzowskiego, w sprawie opłat szynkarskich — do komisji budżetowej.
1590. L. s. 2531. Jan Korcył, były dozorca chorych, Tarnów, przez posła Tertila, o podwyższenie pensji — do komisji budżetowej.
1591. L. s. 2532. Zofia Bandrowska, była uczenica Konserwatorium muzycznego, Lwów, przez posła Cieńskiego, o zasiłek na studia śpiewu i muzyki — do komisji budżetowej.
1592. L. s. 2536. Dawid Eilen, dzierżawca myta krajowego, Brzeżany - Horodyszcze, przez posła Schätzla, o opust czynszu z powodu klęsk — do komisji budżetowej.
1593. L. s. 2537. Towarzystwo przyjaciół muzyki, Złoczów, przez posła Schätzla, o subwencję na prowadzenie szkoły muzycznej i zakupno instrumentów — do komisji budżetowej.
1594. L. s. 2538. Towarzystwo przyjaciół muzyki, Złoczów, przez posła Schätzla, o subwencję — do komisji budżetowej.
1595. L. s. 2539. Towarzystwo ukraińskich wykładów naukowych imienia P. Mogiły, Lwów, przez posła Kiweluka, o subwencję — do komisji budżetowej.
1596. L. s. 2540. Gmina Dołha wojniłowska, przez posła Długosza, o zwolnienie od prestacyi szkolnej — do komisji szkolnej.
1597. L. s. 2541. Władysława Kozłowska, nauczycielka, Krosno, przez posła Długosza, o policzenie lat służby — do komisji szkolnej.
1598. L. s. 2542. Krajowy Związek zdrojowisk i uzdrowisk, Lwów, przez posła Potockiego, o powołanie reprezentanta przemysłu zdrojowego do krajowej Rady przemysłowej — do komisji przemysłowej.
1599. L. s. 2676. Joanna Horska, akuszerka dyplomowana, Hruszów, przez posła Maciuszka, o zarządzenie reasumcy sprawy usunięcia jej z posady akuszerki okręgowej — do komisji sanitarnej.
1600. L. s. 2677. Karolina Sterankowa, wdowa po nauczycielu ludowym, Nowy Sącz, przez posła Tertila, o zapomogę — do komisji szkolnej.
1601. L. s. 2678. Gmina Krywe, powiat Radziechów, przez posła I. Jaworskiego, o budowę gościńca przez gminę — do komisji drogowej.
1602. L. s. 2679. Gmina Peczenia, przez posła Singalewicza, o pożyczkę bezprocentową z powodu klęsk elementarnych — do komisji zapomogowej.
1603. L. s. 2680. Mieszkańcy gminy Dzurków, przez posła Urbańskiego, o przydzielenie do powiatu kołomyjskiego — do komisji administracyjnej.
1604. L. s. 2681. Grono nauczycielskie, Pilzno, przez posła Głabińskiego, o przeniesienie do II klasy płac — do komisji szkolnej.
1605. L. s. 2682. Celina Hlebkowa, wdowa po nauczycielu, Harkłowa, przez posła Głabińskiego, o podwyższenie pensji i o dodatek drożyzniany — do komisji szkolnej.
1606. L. s. 2683. Rada naczelna Drużyn Bartoszewych, Lwów, przez posła Głabińskiego, o subwencję na kursy sanitarne — do komisji budżetowej.
1607. L. s. 2684. Rada naczelna Drużyn Bartoszewych, Lwów, przez posła Głabińskiego, o subwencję na cele oświatowe — do komisji budżetowej.
1608. L. s. 2685. Towarzystwo opieki nad Bursą dla młodzieży szkoły ślusarstwa maszynowego i rzemieślniczej, Tarnopol, przez posła Schmidta, o subwencję na kupno realności — do komisji budżetowej.
1609. L. s. 2686. Mieszkańcy gminy Św. Józef, przez posła Skarbka, o przydzielenie do powiatu Kołomyja — do komisji administracyjnej.
1610. L. s. 2687. Izabela Mokłowska, była nauczycielka, Nadwórna, przez posła Skarbka, o podwyższenie emerytury i zapomogę — do komisji szkolnej.
1611. L. s. 2688. Mieszkańcy gminy Toustobaby, narodowości ukraińskiej, przez posła Baczyńskiego, o założenie szkoły z ukraińskim językiem wykładowym — do komisji szkolnej.
1612. L. s. 2689. Rektorat szkoły politechnicznej, Lwów, przez członka Sejmu Olearskiego, w sprawie pomieszczenia budynku dla Stacji ceramicznej i naftowej oraz geologicznej — do komisji przemysłowej.

- 1613. L. s. 2715. Bursa żeńska, Stanisławów, przez członka Sejmu J. Teodorowicza, o subwencję — do komisji budżetowej.
- 1614. L. s. 2716. I Galicyjskie Towarzystwo chowu drobiu, Jarosław, przez posła Czarторыskiego, o subwencję w kwocie 10.000 kor. na budowę zakładu chowu drobiu — do komisji budżetowej.
- 1615. L. s. 2717. Modesta Szczęsnowiczowa, nauczycielka, Bursztyn, przez posła A. St. Stadnickiego, o policzenie lat — do komisji szkolnej.
- 1616. L. s. 2718. SS. Miłosierdzia, Rozdół, przez posła Halbana, o podwyższenie subwencji dla 4-klasowej szkoły żeńskiej — do komisji budżetowej.

Marszałek: Proszę o odczytanie wniosków i interpelacji.

Sekretarz p. **Urbański** (czyta):

- L. s. 2544/1914. Wniosek nagły p. Stapińskiego i tow. w sprawie bytu organizmów i diaków w Galicji.
- L. s. 2666/1914. Wniosek nagły p. Okonia i tow. w sprawie pomocy dla dotkniętych klęską elementarną w powiecie Kolbuszowskim, krośnieńskim i rzeszowskim.
- L. s. 2545/1914. Wniosek p. Zamorskiego i tow. w sprawie przyjęcia z wydatniejszą pomocą okolicom spustoszonej przez myszy na wysokim Podolu i w sprawie dróg z Zagrobeli do Kozłowa, drogi w Zabojkach, dróg w Kozłowie, drogi z Kozowy do Zborowa i połączenia Budyłowa, Medowy i Kąpliniec z Glinną i Zborowem.
- L. s. 2546/1914. Wniosek p. Zamorskiego i tow. w sprawie zaprowadzenia jarmarków w Jeleśni, powiat Żywiec.
- L. s. 2547/1914. Wniosek p. Zamorskiego i tow. w sprawie założenia Starostwa w Sucheju.
- L. s. 2548/1914. Wniosek p. Zamorskiego i tow. w sprawie budowy mostu w Wieprzu, powiat Żywiec.
- L. s. 2549/1914. Wniosek p. Zamorskiego i tow. w sprawie budowy szkół w gminach powiatu żywieckiego, które ich dotychczas nie mają.
- L. s. 2550/1914. Wniosek p. Zamorskiego i tow. w sprawie przystąpienia do planowej regulacji rzek i zabudowania górskich potoków w powiecie żywieckim.
- L. s. 2551/1914. Wniosek p. Zamorskiego i tow. w sprawie upaństwowienia prywatnego gimnazjum w Zbarażu i w sprawie subwencji na utrzymanie prywatnego zakładu.
- L. s. 2552/1914. Wniosek p. Bardla i tow. o udzielenie Towarzystwu „Gwiazda”, w Krakowie, pomocy przy budowie własnego domu.
- L. s. 2553/1914. Wniosek p. Bardla i tow. w sprawie regulacji rzeki Raby pod Gdowem, powiat Wieliczka.
- L. s. 2554/1914. Wniosek p. Bardla i tow. o budowę kolei lokalnej z Bochni do Limanowej.
- L. s. 2555/1914. Wniosek p. Serwatowskiego i tow. w sprawie upaństwowienia gimnazjum prywatnego z językiem wykładowym polskim w Podhajcach.
- L. s. 2556/1914. Wniosek p. Białego i tow. w sprawie utworzenia sądu powiatowego w Błazowej, powiat Rzeszów.
- L. s. 2557/1914. Wniosek p. Biesiadeckiego i tow. w sprawie upaństwowienia prywatnego gimnazjum w Przemyślanach.
- L. s. 2580/1914. Wniosek p. Götza i tow. w sprawie upaństwowienia prywatnego gimnazjum w Brzesku.
- L. s. 2581/1914. Wniosek p. Siwuli i tow. w sprawie złączenia się towarzystw: Towarzystwa rolniczego w Krakowie, Tow. gospodarskiego we Lwowie i Towarzystwa Kółek rolniczych we Lwowie, w jedno towarzystwo oparte na zasadach demokratycznych.
- L. s. 2582/1914. Wniosek p. Bardla i tow. w sprawie budowy drogi krajowej od Uszwi do Złotej w powiecie brzeskim.
- L. s. 2583/1914. Wniosek p. Bardla i tow. o sprzedaż drzewa z lasów rządowych w puszczy Niepołomickiej wyłącznie włościanom z wykluczeniem handlarzy.
- L. s. 2584/1914. Wniosek p. Bardla i tow. o pomoc dla gminy Piaski wielkie powiat Podgórze.

- L. s. 2585/1914. Wniosek p. Łaskudy i tow. w sprawie zapomogi dla Władysława Łonickiego, nauczyciela szkoły ludowej w Olszówce.
- L. s. 2586/1914. Wniosek p. Łaskudy i tow. w sprawie utworzenia odpowiedniej drogi przez gminę Kasina wielka do Skrzydlnej.
- L. s. 2587/1914. Wniosek p. Zamorskiego i tow. w sprawie upaństwowienia prywatnych szkół średnich z polskim językiem wykładowym.
- L. s. 2588/1914. Wniosek p. Bardla i tow. w sprawie sprawiedliwego uwzględniania żądań zapomóg dla rodzin rezerwistów wojskowych powołanych na ćwiczenia w powiecie wielickim i innych.
- L. s. 2667/1914. Wniosek p. Okonia i tow. w sprawie utworzenia c. k. Starostwa w Sokołowie.
- L. s. 2668/1914. Wniosek p. Serwatowskiego i tow. w sprawie przejścia w przyszłym programie na etat krajowy drogi powiatowej Halicz-Podhajce.
- L. s. 2558/1914. Interpelacya p. Zamorskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie zwrotu pieniędzy złożonych przez gminę Kuków, w pow. żywieckim, jako udział na budowę szkoły dotychczas nierozpoczętej.
- L. s. 2559/1914. Interpelacya p. Zamorskiego i tow. do c. k. Rządu, w sprawie przyznania Wilhelmowi Silbermannowi, przez starostwo przynależności do gminy Krzyżowa, powiat Żywiec wbrew dwukrotnym uchwałom gminnym.
- L. s. 2560/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu z powodu nadużyć przy rozdzielaniu zapomogowych otrąb w Brzesku.
- L. s. 2561/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie odpływu wody, z gruntów włościańskich do rowu przydrożnego przy gościńcu państwowym w Iskrzynie, powiat Krosno.
- L. s. 2562/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu, w sprawie zamknięcia drogi Rozalii Gniadej w Lipowicy, powiat Krosno.
- L. s. 2563/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego, w sprawie drenowania gruntów w powiecie krośnieńskim.
- L. s. 2564/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu, w sprawie przeciągania zatwierdzenia wyborów gminnych w Sygniówce (pow. Lwów).
- L. s. 2565/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie budowy szkół ludowych, w powiecie krośnieńskim.
- L. s. 2566/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego, w sprawie pokrzywdzenia Jana Porębskiego w Antoniowie, (pow. Tarnobrzeg) przy wywłaszczaniu gruntów pod nowy gościniec.
- L. s. 2567/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego, w sprawie zapuszczenia drogi powiatowej II-giej klasy Raba wyżna-Sieniawa, powiat Myślenice.
- L. s. 2568/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu, w sprawie rozdawnictwa zapomogi kłeskowej w Pikułowicach, powiat Lwów.
- L. s. 2569/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu, w sprawie niesprawiedliwego rozdziału zapomogowej kukurudzy w Horodyszczu (pow. Brzeżany).
- L. s. 2570/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu, w sprawie wstrzymania licytacji realności Teresy Czerniatowicz w Peczeniżynie.
- L. s. 2571/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu, w sprawie wyborów do Rady gminnej w Woli pławskiej pow. Mielec.
- L. s. 2572/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie źle wytyczonej trasy przy regulacji Raty w powiecie żółkiewskim.
- L. s. 2573/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie udzielenia subwencji z funduszu krajowego na budowę fabryki wyrobów cementowych w Korzuchowie (powiat Strzyżów).
- L. s. 2574/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie akcji ratunkowej w Sąsiadowicach, powiat Sambor.
- L. s. 2575/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie budowy szkoły ludowej w Sąsiadowicach, powiat Sambor.
- L. s. 2576/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego i c. k. Rządu o pomoc na naprawę dróg gminnych II klasy w powiecie krośnieńskim.

- L. s. 2577/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie przyspieszenia drenowania gruntów włościańskich w Korzuchowie (powiat Strzyżów).
- L. s. 2578/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu, w sprawie przyspieszenia adaptacyi dworu w Korzuchowie na szkołę (powiat Strzyżów).
- L. s. 2579/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie naprawy drogi ze Stanów do Maziarni i do Sojkowej (powiat Nisko) i naprawy mostu na Łęgu tamże
- L. s. 2589/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu, przeciwko nadaniu czwartej koncesyi szynkarskiej dla Zakliczyna, powiat Brzesko.
- L. s. 2590/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego o ulepszenie drogi Korczyzna-Krosno przez znizenie spadków na wzgórzu św. Wojciecha.
- L. s. 2591/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu, w sprawie nierównomiernego wymierzania podatku osobisto-dochodowego przez c. k. inspektora w Brzesku.
- L. s. 2592/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie bezpodstawnego odmawiania pożyczek ludowcom w Rabie wyżnej, w tamtejszej kasie Raifeisena.
- L. s. 2593/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie zapomogi klęskowej dla gminy Gwoźnica dolna (powiat Strzyżów).
- L. s. 2594/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie naprawy drogi w Gwoźnicy dolnej i górnej (powiat Strzyżów).
- L. s. 2595/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie niezłożenia rachunków z budowy kościoła w Wyszatycach (powiat Przemysł).
- L. s. 2596/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu, w sprawie niesprawiedliwego rozdziału zapomogowego grysu w powiecie przemyskim.
- L. s. 2597/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie naprawy drogi w Przyszowie od przysiółka Staw do Zapuscia, (powiat Nisko) i budowy 2 mostów na kanałach.
- L. s. 2598/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu, w sprawie przetrzymywania w Namiestnictwie (czy zaginięcia) dokumentów Władysława Wojdyły z Bochni.
- L. s. 2599/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu, w sprawie przyścia z pomocą ludności gminy Stany (powiat Nisko) z powodu klęsk elementarnych.
- L. s. 2600/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu, o przełożenie drogi państwowej na górze Rogoławskiej, powiat Krosno.
- L. s. 2601/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie kolonistów polskich w Brześcianach, powiat Sambor.
- L. s. 2602/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu, o przełożenie drogi państwowej w Żmigrodzie, powiat Jasło.
- L. s. 2603/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu, w sprawie parcelantów obszaru dworskiego w gminie Pogwizdów, powiat Łańcut.
- L. s. 2604/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu, w sprawie Bronisława Wątorskiego z Przecławia, powiat Mielec, o bezprawne zabranie mu zakupionych świń.
- L. s. 2605/1914. Interpelacya p. Zamorskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie wyludniania się i ubożenia miasta Białej.
- L. s. 2606/1914. Interpelacya p. Krężla i tow. do Wydziału krajowego, w sprawie wymiaru opłaty szynkarskiej.
- L. s. 2607/1914. Interpelacya p. Krężla i tow. do c. k. Rządu, w sprawie dewastacyi lasu w Przerytymborze.
- L. s. 2608/1914. Interpelacya p. Łaskudy i tow. do c. k. Rządu w sprawie zasiłku wojskowego dla Maryi Nawasowej, Raba niżna, powiat Limanowa.
- L. s. 2609/1914. Interpelacya p. Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu, z powodu odmówienia zasiłku za służbę wojskową nadzwyczajną Franciszkowi Zygmuntowi i Walentemu Zygmuntowi z Lubatowej, powiat Krosno.

- L. s. 2610/1914. Interpelacya p. Słapińskiego i tow. do Wydziału krajowego o osuszenie gruntów w Krościenku wyżnem, na tak zwanych „Flosach“.
- L. s. 2669/1914. Interpelacya p. Okonia i tow. do c. k. Rządu, w sprawie dostarczenia lepszych wozów kolejowych i częstszych specjalnych pociągów ludziom emigrującym za granicę kraju za pracę.
- L. s. 2670/1914. Interpelacya p. Okonia i tow. do c. k. Rządu w sprawie pokrzywdzenia urzędnika kolejowego Jana Tomaszewskiego w Skawinie pod Krakowem.
- L. s. 2671/1914. Interpelacya p. Siwuli i tow. do c. k. Rządu w sprawie szykan emigracyjnych.

Sekretarz p. Rożankowski (czyta):

Cz. s. 2611/1914.

N a h ł e w n e s e n i e

p. Petruszewycza i tow. w sprawie przyznania zapomogi pohorilciam hromady Lany sokołowski, powit Stryj.

Cz. s. 2674/1914.

N a h ł e w n e s e n i e

p. Kapustyńskiego i tow. o zapomogu dla pohorilciw hromady Turyleze, powit Borszcziw.

Cz. s. 2612/1914.

W n e s e n i e

p. Singalewycza i tow. w sprawie osnowania 4—6 klasowej narodnoji szkoły z ruskoju wykładowoju mowoju w Busku.

Cz. s. 2613/1914.

W n e s e n i e

p. Perfeckiego i tow. w sprawie budowy krajewoho hostynca z Krystynopola do Wariaża.

Cz. s. 2614/1914.

W n e s e n i e

p. Trylowskiego i tow. w sprawie dorohy powitowoji z Jablonowa do Kosmacza.

Cz. s. 2615/1914.

W n e s e n i e

p. Trylowskiego i tow. w sprawie przyznania powitowoji dorohy Kuty-Ustiryky-Hryniawa na etat derżawnij.

Cz. s. 2616/1914.

W n e s e n i e

p. Holubowycza i tow. w sprawie urzadzenia dorohy dla hromadian z Wernyk ad Czernychiwe.

Cz. s. 2617/1914.

W n e s e n i e

p. Trylowskiego i tow. w sprawie ustanowienia okružnoho likaria w Kosmaczy.

Cz. s. 2618/1914.

W n e s e n i e

p. Ławruka, Trylowskiego i tow. w sprawie mostu na Czeremoszy w Ustirykach.

Ч. с. 2611/1914.

Н а г л е в н е с е н е

п. Петрушевича і тов. в справі признання запомоги погоріліям громади Лани соколівські, повіт Стрий.

Ч. с. 2674/1914.

В н е с е н е н а г л е

п. Капустинського і тов. о запомогу для погоріліців громади Турильче, повіт Борщів.

Ч. с. 2612/1914.

В н е с е н е

п. Сінгалеви́ча і тов. в справі основаня 4—6-класової народної школи з руською викладною мовою в Буську.

Ч. с. 2613 1914.

В н е с е н е

п. Перфе́цкого і тов. в справі будови краєвого гостинця з Кристинополя до Варяжа.

Ч. с. 2614/1914.

В н е с е н е

п. Трильовського і тов. в справі дороги повітової з Яблонова до Космача.

Ч. с. 2615 1914.

В н е с е н е

п. Трильовського і тов. в справі прийнятя повітової дороги Кути-Устірки-Гринява на е́та́т державний.

Ч. с. 2616/1914.

В н е с е н е

п. Голубовича і тов. в справі урядження дороги для громадян з Верик ад Чернихівці.

Ч. с. 2617/1914.

В н е с е н е

п. Трильовського і тов. в справі установлення окружного лікаря в Космачи.

Ч. с. 2618/1914.

В н е с е н е

п. Лаврука, Трильовського і тов. в справі мосту на Черемоши в Устіриках.

Cz. s. 2619/1914.

W n e s e n i e

p. Hołubowycza i tow. w sprawie założenia szkoły zawodowej kaminiarskiego przemysłu w ternopільskim powi. ci.

Cz. s. 2641/1914.

W n e s o k

p. I. Jaworskoho i tow. w sprawie regulacji riky Jabłinky w powi. ci starosambirskim.

Cz. s. 2642/1914.

W n e s o k

p. L. Łewyckoho i tow. w sprawie utworzenia w Dołyni diwoczoi 4-klasowej szkoły narodnoji z ukraińskim jazykom wykładowym.

Cz. s. 2672/1914.

W n e s o k

p. Trylowskoho, Ławruka i tow. w sprawie dorohy powitowoi weduczoi z Korshowa do Towmacza.

Cz. s. 2675/1914.

W n e s e n i e

p. Singalewycza i tow. w sprawie osnowania pocztowoho uriadu w hromadi Wolkiw.

Cz. s. 2620 1914.

I n t e r p e l a c y j a

p. Singalewycza i tow. do c. k. Prawytelstwa w sprawie budowy szkyl w Ubi niu, Chrenowi i t. d. powita Kamineckoho.

Cz. s. 2621/1914.

I n t e r p e l a c y j a

p. Makucha i tow. do c. k. Prawytelstwa w sprawie postupowania szkylnych wlastyj szczo do narodnoho uczytela w Ustiu nad Prutom.

Cz. s. 2622 1914.

I n t e r p e l a c y j a

p. Makucha i tow. do c. k. Prawytelstwa w sprawie budowy szkoły w Łahodowi.

Cz. s. 2623/1914.

I n t e r p e l a c y j a

p. Kochanowskoho i tow. do c. k. Prawytelstwa w sprawie wyboriw do Rady hromadskoj w Jaworowi.

Cz. s. 2624/1914.

I n t e r p e l a c y j a

p. L. Łewyckoho i tow. do c. k. Prawytelstwa i do Wydiłu krajewoho w sprawie zasudu naczalnyka hromady w Łahodowi.

Ч. с. 2619/1914.

В н е с е н е

п. Голубовича і тов. в справі заложення школи заводової камінярського промислу в тернопільськiм повіті.

Ч. с. 2641/1914.

В н е с о к

п. І. Яворського і тов. в справі регуляції ріки Яблінки в повіті старосамбірським.

Ч. с. 2642/1914.

В н е с о к

п. Л. Левицького і тов. в справі утворення в Долині дівочої 4-класової школи народної з українським язиком викладовим.

Ч. с. 2672/1914.

В н е с о к

п. Трильовського, Лаврука і тов. в справі дороги повітової, ведучої з Коршова до Товмача.

Ч. с. 2675/1914.

В н е с е н е

п. Сінгалевича і тов. в справі основання поштового уряду в громадi Волків.

Ч. с. 2620/1914.

І н т е р п е л я ц и я

п. Сінгалевича і тов. до цк. Правительства в справі будови шкіл в Убiнiю, Хреновi і т. д., повіта камінецького.

Ч. с. 2621/1914.

І н т е р п е л я ц и я

п. Макуха і тов. до цк. Правительства в справі поступованя шкільних властей що до народного учителя в Устю над Прутом.

Ч. с. 2622/1914.

І н т е р п е л я ц и я

п. Макуха і тов. до цк. Правительства в справі будови школи в Лагодові.

Ч. с. 2623/1914.

І н т е р п е л я ц и я

п. Кохановського і тов. до цк. Правительства в справі виборів до Ради громадської в Яворові.

Ч. с. 2624/1914.

І н т е р п е л я ц и я

п. Л. Левицького і тов. до цк. Правительства і до Виділу краєвого в справі засуду начальника громади в Лагодові.

Cz. s. 2625/1914.

І н т е р п е л а с ы ж а
p. Singalewycza i tow. do c. k. Prawy-
telstwa w sprawie listy wyborczej dla
wyboru rady hromadskoj w Dunajewi

Cz. s. 2626/1914.

І н т е р п е л а с ы ж а
p. K. Łewyckoho i tow. do Wydiu kra-
jewoho w sprawie postupowania uprawy
Kasy Raiffeisena w Hryhorowi.

Cz. s. 2627/1914.

І н т е р п е л а с ы ж а
p. Makucha i tow. do c. k. Prawytelstwa
w sprawie budowy szkół w Strupkowi i
Bałynciach.

Cz. s. 2628/1914.

І н т е р п е л а с ы ж а
p. Kapustyńskoho i tow. do c. k. Prawy-
telstwa w sprawie wyłączenia przysilka
Wyhoda boryszkowiecka iz zwiazu hro-
mady Boryszkiwci i utworzenia z neho
samostijnoji hromady administracyjnoji.

Cz. s. 2629/1914.

І н т е р п е л а с ы ж а
p. Kapustyńskoho i tow. do c. k. Prawy-
telstwa w sprawie zawiszenia w uriado-
waniu naczalnyka hromady Okopy.

Cz. s. 2630/1914.

І н т е р п е л а с ы ж а
p. Kapustyńskoho i tow. do c. k. Pra-
wytelstwa w sprawie perewedenia akcyji
ratunkowej w powiati bohorodczanski.

Cz. s. 2631/1914.

І н т е р п е л а с ы ж а
p. Kapustyńskoho i tow. do c. k. Pra-
wytelstwa w sprawie udileucia koncesyji
na szynk żydowy Lajbi Hersz Szafer,
predpryjemcewy lisa w Porohach.

Cz. s. 2632 1914.

І н т е р п е л а с ы ж а
p. Terszakiwcia i tow. do Wydiu kraje-
woho w sprawie postupowania Wydiu
pow. w Sambori w sprawach Zwerch-
nosty hromadskoj w Kulczyciach szla-
chockych.

Cz. s. 2633/1914.

І н т е р п е л а с ы ж а
p. Perfeckoho i tow. do c. k. Prawytel-
stwa w sprawie nezatwerdzenia krajewo-
ju Radoju szkolnoju wyboru delegatiw
do Rady szkolnoji okružnoji w Bibrzi.

Cz. s. 2634/1914.

І н т е р п е л а с ы ж а
p. Horbaczewskoho i tow. do c. k. Pra-
wytelstwa w sprawie pereminy ukraiń-

Ч. с. 2625/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Сінгалевича і тов. до цк. Правитель-
ства в справі лісти виборчої для вибору
ради громадскої в Дунаєві.

Ч. с. 2626/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. К. Левицкого і тов. до Виділу крає-
вого в справі поступовання управи каси
Райфайзена в Григорові.

Ч. с. 2627/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Макуха і тов. до цк. Правительства в
справі будови шкіл в Струпкові і Ба-
биньцях.

Ч. с. 2628/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Капустинського і тов. до цк. Прави-
тельства в справі вилучення присілка Ви-
года боришковецька з звязи громади
Боришківці і утворення з него самостій-
ної громади адміністративної.

Ч. с. 2629/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Капустинського і тов. до цк. Прави-
тельства в справі завішення в урядованю
начальника громади Окопи.

Ч. с. 2630/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Капустинського і тов. до цк. Прави-
тельства в справі переведення акції ра-
тункової в повіті богородчанському.

Ч. с. 2631 1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Капустинського і тов. до цк. Прави-
тельства в справі уділення концесії на
шинк жидаги Лейбі Герш Шафер, пред-
приємцєви ліса в Порогах.

Ч. с. 2632/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Тершаківця і тов. до Виділу краєво-
го, в справі поступовання Виділу повіто-
вого в Самборі в справах зверхности
громади в Кульчицях шляхотських.

Ч. с. 2633 1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Перфецкого і тов. до ц. к. Прави-
тельства, в справі незатвердження крає-
вою Радою шкільною вибору делегатів
до Ради шкільної окружної в Бібрці.

Ч. с. 2634/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Горбачевского і тов. до ц. к. Прави-
тельства, в справі переміни українського

skoho jazyka wykładowoho na polskyj yazyka викладового на польський в народній школі в Косові.

Cz. s. 2635/1914.

I n t e r p e l a c y j a
p. Baczyńskiego i tow. do c. k. Prawy-
telstwa w sprawie nepołałodżenia rekur-
su proty wyboru Zwerchnosti hromad-
skoj w Kołodency.

Cz. s. 2636/1914.

I n t e r p e l a c y j a
p. Baczyńskiego i tow. do c. k. Prawy-
telstwa w sprawie popyrania Radoju szkol-
noju krajewoju zakładania szkół T. S. L.
w ukraińskych hromadach.

Cz. s. 2637/1914.

I n t e r p e l a c y j a
p. Kyweluka i tow. do c. k. Prawy-
telstwa w sprawie osnovania polskoj eks-
poniwy w Mykłaszowi.

Cz. s. 2638/1914.

I n t e r p e l a c y j a
p. Hołubowycza i tow. do c. k. Prawy-
telstwa w sprawie kreowania polskoj
szkoły eksponowanoji w Skorykach.

Cz. s. 2639/1914.

I n t e r p e l a c y j a
p. Hołubowycza i tow. do c. k. Prawy-
telstwa w sprawie kreowania i pereniatia
na etat krajewyjsz szkół eksponowanych
w hromadach Obwodiwka i Dobrowody.

Cz. s. 2640/1914.

I n t e r p e l a c y j a
p. Cehelskoho i tow. do c. k. Prawy-
telstwa w sprawie nakynenia hromadi Pid-
birci polskoj szkoły eksponowanoji.

Cz. s. 2643/1914.

I n t e r p e l a c y j a
p. Tryłowskoho i tow. do Wydiłu kra-
jewoho w sprawie postupowania kraje-
woji Centralnoji Kasy dla Spółok rіль-
nych.

Cz. s. 2644/1914.

I n t e r p e l a c y j a
p. Kormosza i tow. do c. k. Prawy-
telstwa w sprawie nepołałodżenia c. k. Ra-
doju szkolnoju krajewoju uchwały Rady
hromadskoj w Medyci szczo do peremi-
ny polskoj mowy wykładowoji na ukra-
ińsku w narodnij szkoli.

Cz. s. 2645/1914.

I n t e r p e l a c y j a
p. Kormosza i tow. do c. k. Prawy-
telstwa w sprawie nepołałodżenia Radoju
szkolnoju krajewoju uchwały Rady hro-

Ч. с. 2635/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Бачинського і тов. до ц. к. Прави-
тельства, в справі неполагодження ре-
курсу проти вибору Зверхности громад-
ської в Колоденці.

Ч. с. 2636/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Бачинського і тов. до ц. к. Прави-
тельства, в справі попираня Радюю
шкільною краєвою закладаня шкіл TSL
в українських громадах.

Ч. с. 2637/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Кивелюка і тов. до ц. к. Правитель-
ства, в справі основаня польської експо-
нівки в Миклашові.

Ч. с. 2638/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Голубовича і тов. до ц. к. Прави-
тельства, в справі креованя польської
школи експонованої в Скориках.

Ч. с. 2639/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Голубовича і тов. до ц. к. Прави-
тельства, в справі креованя і перенятя
на етат краєвий шкіл експонованих
в громадах Обводівка і Доброводи.

Ч. с. 2640/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Цегельського і тов. до ц. к. Прави-
тельства, в справі накинєня громадї
Підбірці польської школи експоно-
ваної.

Ч. с. 2643/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Трильовського і тов. до Виділу кра-
євого, в справі поступованя краєвої
Центральної Каси для Спілок ріль-
ничих.

Ч. с. 2644/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Кормоша і тов. до ц. к. Правитель-
ства, в справі неполагодження ц. к. Ра-
дою шкільною краєвою ухвали Ради
громадської в Медиці шчо до переміни
польської мови викладової на україн-
ську в народній школі.

Ч. с. 2465/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Кормоша і тов. до ц. к. Правитель-
ства, в справі неполагодження Радюю
шкільною краєвою ухвали Ради громад-

madskoj i w Wyszatyczach szczo do pe-
reminy polskoj wykładowoji mowy na
ukraińsku w narodnij szkoli.

Cz. s. 2646/1914.

I n t e r p e l a c y j a
pp. Ławruka, Tryłowskoho i tow. do
Wydiłu krajewoho i c. k. Prawytelstwa
w sprawie neprawylnostryj w Radi hro-
madskij w Starych Kutach.

Cz. s. 2647/1914.

I n t e r p e l a c y j a
pp. K. Łewyckoho, Petruszewycza, Ma-
kucha i tow. do c. k. Prawytelstwa
w sprawie neuzhladniuwania ukraińskich
kandydatiw pry obsadi posad okružnych
inspektoriw.

Cz. s. 2648/1914.

I n t e r p e l a c y j a
p. Horbaczewskoho i tow. do c. k. Pra-
wytelstwa w sprawie postupowania upra-
wytela szkoły p. Frankewycza w Zaz-
drosty.

Cz. s. 2649/1914.

I n t e r p e l a c y j a
p. Horbaczewskoho i tow. do c. k. Pra-
wytelstwa w sprawie uprawylnenia ruchu
osobowoho na lokalnych zeliznyciach
Wyhnanka-Iwanie puste.

Cz. s. 2650/1914.

I n t e r p e l a c y j a
p. Singalewycza i tow. do c. k. Prawy-
telstwa w sprawie tolerowania Radoju
szkilnoju krajewoju okružnoju w Kamini-
ci strum. służbowych perestupstw p. Ny-
kołaja Batiuka, uprawytela szkoły w Hor-
pyni.

Cz. s. 2651/1914.

I n t e r p e l a c y j a
p. Nowakowskoho i tow. do c. k. Pra-
wytelstwa w sprawie zanedbania szczo
do budowy szkil w Posieczu, Pochiwe i
Sołotwyni.

Cz. s. 2652/1914.

I n t e r p e l a c y j a
p. Kormosza i tow. do Wydiłu krajewo-
ho w sprawie uriadowania Dyrekcyji
Centralnoji Kasy dla rilnychych Spilok.

Cz. s. 2653/1914.

I n t e r p e l a c y j a
p. Baczyńskoho i tow. do c. k. Prawy-
telstwa w sprawie Kružka ukraińskoho To-
warystwa pedagogicznoho im. B. Chmel-
nyckoho w Hłuszkowi.

ської в Вишатичах, що до переміння
польської викладової мови на україн-
ську в народній школі.

Ч. с. 2646/1914.

І н т е р п е л я ц и я
пп. Лаврука, Трильовського і тов. до
Виділу краюого і ц. к. Правительства,
в справі неправоильностей в Раді гро-
мадській в Старих Кутах.

Ч. с. 2647/1914.

І н т е р п е л я ц и я
пп. К. Левицкого, Петрушевича, Макуха
і тов. до ц. к. Правительства, в справі
неузгляднювання українських кандидатів
при обсаді посад окружных інспек-
торів.

Ч. с. 2648/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Горбачевского і товаришів до ц. к.
Правительства, в справі поступовання
управителя школи п. Франкевича в За-
здрости.

Ч. с. 2649/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Горбачевского і тов. до ц. к. Пра-
вительства, в справі управильнення руху
особового на льокальних зелізницях
Вигнанка-Іване пuste.

Ч. с. 2650/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Сінгалевича і тов. до ц. к. Правитель-
ства, в справі толеровання Радюю шкіль-
ною краюою і окружною в Каминці
струмиловій службових переступств п.
Миколи Батюка, управителя школи
в Горпині.

Ч. с. 2651/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Новаковского і тов. до ц. к. Прави-
тельства, в справі занедбаня що до бу-
дови шkil в Посічі, Похивці і Соло-
твині.

Ч. с. 2652/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Кормоса і тов. до Виділу краюого
в справі урядовання Дирекції Централь-
ної Каси для рільничих Спилот.

Ч. с. 2653/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Бачинського і тов. до ц. к. Прави-
тельства, в справі Кружка українського
Товариства педагогічного ім. Б. Хмель-
ницького в Глушкови.

Cz. s. 2654/1914.

I n t e r p e l a c y j a

p. Baczyńskiego i tow. do c. k. Prawy-
telstwa w sprawie nepřynymania ukraiń-
skich kandydatów i kandydatek do учи-
tel'skoj służby w narodnych szkołach.

Cz. s. 2655/1914.

I n t e r p e l a c y j a

p. Baczyńskiego i tow. do c. k. Prawy-
telstwa w sprawie zasnowania mužeskoj
6-klasowej narodnoj szkoły z ukraiń-
skoj wykładowoj mowoj w Rohatyni.

Cz. s. 2656/1914.

I n t e r p e l a c y j a

p. Nowakowsko i tow. do Wydiłu kra-
jewo w sprawie komunikacyji miż Sta-
runeju a Nadwirnoju.

Cz. s. 2657/1914.

I n t e r p e l a c y j a

p. Nowakowsko i tow. do c. k. Pra-
wytelstwa w sprawie krywd robotnykiw
w Perehińsku.

Cz. s. 2658/1914.

I n t e r p e l a c y j a

p. Wania i tow. do c. k. Prawytelstwa
w sprawie wyboru nowoj Rady hromad-
skoj w Olesku.

Cz. s. 2659/1914.

I n t e r p e l a c y j a

p. L. Łewyckoho i tow. do c. k. Prawy-
telstwa w sprawie demoralizowania ruś-
koj ditwory Lewkadyjeju Turzańskoju
w Nowoszynach.

Cz. s. 2660/1914.

I n t e r p e l a c y j a

p. Makucha i tow. do Wydiłu krajewo w
w sprawie marnowania fondiw hromady
Medynyczi.

Cz. s. 2661/1914.

I n t e r p e l a c y j a

p. Makucha i tow. do c. k. Prawytel-
stwa w sprawie widnosyn w narodnij
szkoli w Medynyczach.

Cz. s. 2662/1914.

I n t e r p e l a c y j a

p. L. Łewyckoho i tow. do c. k. Prawy-
telstwa i Wydiłu krajewo w sprawie
neukonstytuowania Rady hromadskoj
w Dołyni.

Cz. s. 2663/1914.

I n t e r p e l a c y j a

p. L. Łewyckoho i tow. do c. k. Prawy-
telstwa i Wydiłu krajewo w sprawie
braku mostiw na rici Stryj w Kruszel-
nycy.

Ч. с. 2654/1914.

І н т е р п е л я ц и я

п. Бачинського і тов. до ц. к. Прави-
тельства, в справі nepřинимання україн-
ських кандидатів і кандидаток до учи-
тельської служби в народних школах.

Ч. с. 2655/1914.

І н т е р п е л я ц и я

п. Бачинського і тов. до ц. к. Прави-
тельства, в справі засновання мужеської
б. кл. народної школи з українською
викладовою мовою в Рогатині.

Ч. с. 2656/1914.

І н т е р п е л я ц и я

п. Новаковського і тов. до Виділу кра-
євого, в справі комунікації між Стару-
нею а Надвірною.

Ч. с. 2657/1914.

І н т е р п е л я ц и я

п. Новаковського і тов. до ц. к. Прави-
тельства, в справі кривд робітників
в Перегінську.

Ч. с. 2658/1914.

І н т е р п е л я ц и я

п. Ваня і тов. до ц. к. Правительства,
в справі вибору нової Ради громадської
в Олеску.

Ч. с. 1659/1914.

І н т е р п е л я ц и я

п. Л. Левицького і тов. до ц. к. Прави-
тельства, в справі деморалізованя ру-
ської дїтвори Левкадиєю Тужанською
в Новошинах.

Ч. с. 2660/1914.

І н т е р п е л я ц и я

п. Макуха і тов. до Виділу краєвого,
в справі марнованя фондів громади Ме-
диничі.

Ч. с. 2661/1914.

І н т е р п е л я ц и я

п. Макуха і тов. до ц. к. Правительства,
в справі відносин в народній школі
в Мединичах.

Ч. с. 2662/1914.

І н т е р п е л я ц и я

п. Л. Левицького і тов. до ц. к. Прави-
тельства і Виділу краєвого, в справі
неуконституованя Ради громадської
в Долині.

Ч. с. 2663/1914.

І н т е р п е л я ц и я

п. Л. Левицького і тов. до ц. к. Прави-
тельства і Виділу краєвого, в справі
браку мостів на ріці Стриї в Крушель-
ниці.

Cz. s. 2664/1914.

I n t e r p e l a c y j a
p. Kochanowskoho i tow. do c. k. Prawy-
telstwa w sprawie wyboriw do Rady
hromadskoj w Jazowi starim.

Cz. s. 2665/1914.

I n t e r p e l a c y j a
p. Perfeckoho i tow. do Wydiłu kraje-
woho i c. k. Prawytelstwa w sprawie
bezprawnoho nałożenia na hromadu Cho-
robriw datku na budowę szkoły 120%.

Cz. s. 2673 1914.

I n t e r p e l a c y j a
p. Nowakowskoho i tow. do c. k. Pra-
wytelstwa w sprawie zanedbania budowy
szkoły narodnoji w Mołodkowi.

Marszałek: Pierwsze czytanie odczytanych wniosków umieszczę na po-
rządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, z wnioskami nagłymi postąpię
regulaminowo — interpelacje zaś odstąpię komisarzowi rządowemu względnie
Wydziałowi krajowemu.

Zanim przystąpię do porządku dziennego, podam do wiadomości Wysokiej
Izby, że o ile się nie sprzeciwi, umieszczę jeszcze na porządku dziennym: wy-
bory do komisji krajowej dla podatku osobisto-dochodowego i do takiejże ko-
misji dla podatku zarobkowego, tudzież sprawozdanie komisji gminnej o spra-
wozdaniu Wydziału krajowego z 9. kwietnia 1913 LW. 51.440/1913 w przedmio-
cie zmiany § 18 ustawy budowniczej dla miasta Krakowa z 18. lipca 1883 Dz.
u. kr. Nr. 63, które już Panom zostało rozdane.

P. Bojko: Proszę o głos w sprawie formalnej.

Marszałek: Głos ma p. Bojko w sprawie formalnej.

P. Bojko: Wysoki Sejmie!

Nie jestem wrogiem miast, ale może za dużo już mamy spraw, dotyczących
się tylko miast. Sprawy dla nas tak ważne, jak melioracje i zapomogi spycha
się na ostatni punkt porządku dziennego i wobec tego, że Sejm dziś kończy swe
obradę, jest obawa, że pójdziemy z niczem do domu. Nie sprzeciwiam się
umieszczeniu tych spraw na porządku dziennym, ale prosiłbym, aby Ekscelecencya
Marszałek umieścił je po tych sprawach.

Marszałek: Zastosuję się do życzenia Szanownego posła i poddam sprawo-
zdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z 9. kwietnia 1913
LW. 51.440 1913 w przedmiocie zmiany § 18 ustawy budowniczej dla miasta
Krakowa z 18. lipca 1883 Dz. u. kr. Nr. 83 pod obrady Wysokiego Sejmu po
załatwieniu sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wy-
działu krajowego o melioracjach, a wybory do komisji podatkowych zarządzę
na końcu posiedzenia po załatwieniu sprawozdania komisji zapomogowej
w przedmiocie przedłożenia Wydziału krajowego o klęskach elementarnych tu-
dzież wniosków poselskich w tej sprawie. Przystępujemy do porządku dziennego,
którego pierwszym punktem jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wyboru ośmiu członków
Wydziału galicyjskiej Kasy Oszczędności we Lwowie. (**Aleg. 295**).

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz ma głos.

Sprawozdawca p. **Onyszkiewicz** (*zaczyna czytać sprawozdanie.*)

Sekretarz. p. **Urbański:** Wnoszę uwolnienie p. sprawozdawcy od czytania
sprawozdania.

Marszałek: Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania. sprawo-
zdania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zam-
knięta, przystępujemy do głosowania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce
rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosków ko-

Sprawozdawca p. **Onyszkiewicz** (*czyta*):

Wydział krajowy wnosi zatem:

Ч. с. 2664/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Кохановського і тов. до ц. к. Прави-
тельства, в справі виборів до Ради гро-
мадської в Язові старім.

Ч. с. 2665/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Перфещького і тов. до Виділу крас-
вого ц. к. Правительства, в справі без-
правного наложеня на громаду Хоробрів
датку на будову школи 120%.

Ч. с. 2673/1914.

І н т е р п е л я ц и я
п. Новаковського і тов. до ц. к. Прави-
тельства, в справі занедбаня будови
школи народної в Молодкові.

Wysoki Sejm raczy wybrać na trzy lata członkami Wydziału galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie:

1) Dra Władysława Abrahama, Radcę dworu, profesora Uniwersytetu we Lwowie;

2) Dra Władysława Jahla, członka Wydziału krajowego;

3) Stanisława Niezabitowskiego, właściciela dóbr i posła na Sejm krajowy;

4) Eugeniusza Pierożyńskiego, em. radcę Wydziału krajowego;

5) Bolesława Żardeckiego, dyrektora Towarzystwa zaliczkowego i posła na Sejm krajowy;

6) Hermana Garfeina, Radcę dworu, radcę c. k. wyższego Sądu kraj. we Lwowie;

7) Dra Aleksandra Kulczyckiego, dyrektora ruskiego Banku hipotecznego we Lwowie;

8) Dra Mikołaja Łahodyńskiego, adwokata kraj. i posła na Sejm kraj. we Lwowie.

Marszałek: Przystępujemy do wyboru. Do komisji skrutacyjnej zapraszam p.p.: Tertila, Baczyńskiego, Gromnickiego i Krasickiego.

Proszę Panów oddawać głosy. *(Po chwili)* Proszę o przeprowadzenie skrutynium a nim p.p. skrutatorowie ukończą czynność przystąpimy do dalszego punktu porządku dziennego, którym jest:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z przedłożeniem Wydziału krajowego o melioracyach. **(Aleg. 296)**

Sprawozdawca poseł Bojko ma głos.

Sprawozdawca p. **Bojko** *(zaczyna czytać sprawozdanie.)*

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę uwolnienie p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Marszałek: Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Wniosek jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosków komisji.

Sprawozdawca p. **Bojko** *(czyta):*

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 19. sierpnia 1913 l. 138.604 o melioracyach.

II Sejm ustanawia w krajowym biurze melioracyjnem posadę drugiego zastępcy dyrektora w VI randze i posadę kierownika oddziału wodociągów i kaulizacji w VIII randze, powiększa personal techniczny tego biura o jednego starszego inżyniera i dziesięciu inżynierów I klasy, a natomiast zwija dwie posady inżynierów II. klasy i dziesięć posad inżynierów-adjunktów.

III. Sejm uchwała załączone projekty ustaw:

1. o regulacji potoków Bobrówki i Lichawki z dopływami;

2. o regulacji rzeki Worony z dopływami,

3. o regulacji potoku Łososiny z dopływami;

4. o budowie kanału ulgi od Wojnicza do potoku Kisieliny;

5. o wykończeniu regulacji rzeki Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca;

6. o uzupełnieniu zabudowania górskich potoków w dorzeczu Skawy;

7. o zabudowaniu potoku Białki w gminach Bystra i Wilkowice po stronie galicyjskiej i w gminie Bystra po stronie szląskiej;

8. o regulacji potoku Gołogórki z dopływami;

9. o budowie kanału nawodniającego z rzeki Łęgu w Krawcach do potoków Klewicz i Żupawa;

10. o regulacji potoku Wontok w Tarnowie;

11. o obwałowaniu Dunajca w dolinie Zakliczyńskiej;

12. o zabudowaniu potoku Jasienicy w gminie Jasienicy masiowej;

13. o zabudowaniu potoku Rabań w Starym Samborze;

14. o uzupełnieniu zabudowania potoku Krzemionki z dopływami;

15. o zabudowaniu potoków górskich w Posadzie olchowskiej i sanockiej;

16. o zabudowaniu potoku Suszycy w gminie Suszyca wielka;

17. o zabudowaniu potoku Ostry w powiecie Ropczyckim;
 18. o konserwacyi zabudowań potoków górskich w dorzeczu Dniestru;
 19. o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Pustej (Radosławce) z dopływami;
 20. o zabudowaniu górskich potoków w dorzeczu Raty;
 21. o zabudowaniu potoku Stajkowskiego w Krościenku nad Dunajcem;
 22. o zabudowaniu potoku Łukowicy w powiecie Limanowskim;
 23. o podwyższeniu lewego wału Dunajca od Biskupie radłowskich do Wietrzychowic;
 24. o konserwacyi robót regulacyjnych na środkowej seceyi rzeki Gniłej Lipy;
 25. o konserwacyi obwałowania Wisły między Dunajcem, a Nowym Brniem w powiecie Dąbrowskim;
 26. o wykończeniu obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzesckim;
 27. o osuszeniu gruntów w gminie Nowe sioło powiatu Cieszanowskiego;
 28. o drenowaniu gruntów w gminie Oserdów powiatu Sokalskiego;
 29. o drenowaniu gruntów w gminie Gać powiatu Przeworskiego;
 30. o drenowaniu gruntów w gminie Markowa powiatu Przeworskiego;
 31. o drenowaniu gruntów w gminie Lisia góra powiatu Tarnowskiego;
 32. o drenowaniu gruntów w gminie Zaczarnie powiatu Tarnowskiego;
 33. o osuszeniu gruntów w gminach Gorzyce, Motycze poduchowne, Motycze szlacheckie, Skowierzyn, Wrzawy, Zaleszany i Zbydniów powiatu Tarnobrzesckiego;
 34. o osuszeniu gruntów w gminie Wampierzów powiatu Mieleckiego.
 35. o budowie kanału ulgi od potoku Czarnego w Kołomyi.
- IV Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w dziale B) rubryki IX na rok 1914 do końca lutego 1916.
- V. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby udzielał krajowi zasiłków z dotacyi na drobne melioracye stosownie do powierzchni gruntów uprawnych i wniosków przedkładanych przez Wydział krajowy.
- VI. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przyspieszył zabudowanie potoku Stenawki i rozpoczął roboty w r. 1914.
- VII. Sejm przyznaje na r. 1914 tytułem rat annuitetowych pożyczek, jakie mają być zaciągnięte na pokrycie pierwszych rat zasiłków krajowych, na regulację Worony 6.750 K, na regulację zaś Gołogórki 2.250 K razem 9000 K.
- VIII. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w najbliższym czasie przystąpił do regulacyi rzeki Lubaczówki z dopływami w powiatach Cieszanowskim i Jarosławskim.
- IX. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zarządził opracowanie projektu regulacyi i obwałowania potoku Murzyłówki i przedłożył Sejmowi na jednej z najbliższych sesyi sejmowych wnioski w sprawie wykonania robót.
- X. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby bezzwłocznie przedłożył do Najwyższej sankcyi uchwalony przez Sejm 1. maja 1900 projekt ustawy o regulacyi potoków Śolotwy i Rokitny z dopływami.
- XI. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby wpłynął na powołane władze, by spieszenie załatwiała sprawy wodno-prawne i zawiązywały spółki wodne.
- XII. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zarządził opracowanie projektu obwałowania rzeki Sanu w powiecie niżańskim i przedłożył Sejmowi na jednej z najbliższych sesyi projekt ustawy zapewniający wykonanie tego obwałowania przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego.
- XIII. Petycye L. s. 428 Jana Morońskiego w Ujściu solnem o wykonanie rowu osuszającego,
- L. s. 1745. gminy Niwoczna, powiatu Bohorodczańskiego, o regulację potoku Niwoczenka,
- L. s. 339 i 2005, gmin Bursztyn i Korostowice o regulację Gniłej Lipy,
- L. s. 1984. Wydziału powiatowego w Kałuszu o regulację potoku Bereźniczka,
- L. s. 1973. gmin Kruszelnica szlachecka i rustykalna, powiatu Skolskiego, o regulację potoku Kruszelnicy —

odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia.

XIV. Petycyę L. s. 241. spółki wodnej dla regulacyi potoku Dumnego, odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia przez udzielenie zapomogi na pokrycie przypadającej za rok 1914 raty anuitetowej pożyczki, jaką zaciągnęła spółka na pokrycie datku konkurencyjnego.

XV. Petycyę L. s. 1704, gminy Nisko o zapomogę na odbudowanie wału ochronnego nad Sanem, odstępuje Sejm c. k. Rządowi do uwzględnienia z zapomogi 3,000.000 K przeznaczonej na zakupno żywności i naprawę robót ochronnych.

XVI. Nad petycyą L. s. 993. spółki wodnej dla obwałowania Wisły od Raby do Woli Rogowskiej o zapomogę 150.000 K na pokrycie datku konkurencyjnego, tudzież nad petycyą L. s. 242. gminy Gorzyce powiatu Tarnobrzeskiego o zapomogę na pokrycie datku konkurencyjnego do kosztów rowu osuszającego Wrzawy Zbydniów, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

U s t a w a

z dnia o regulacyi potoków Bobrówki i Lichawki z dopływami.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządam, co następuje:

§ 1.

Regulacya potoków Bobrówki i Lichawki z dopływami w powiecie kamioneckim ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1911, który preliminuje koszta robót na 950.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów, t. j. w kwocie 380.000 K;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl § 7. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości czterdziestu procent kosztów t. j. w maksymalnej kwocie 380.000 kor. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które są położone w okręgu konkurencyjnym, mającym się oznaczyć przez władze administracyjne, resztą preliminowanych kosztów w kwocie 190.000 K, a to w myśl § 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 według stosunku korzyści, których należy oczekiwać, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§ 4.

Do rozłożenia i ściągnięcia datków konkurencyjnych w § 3. c) wymienionych zawiązaną będzie na podstawie § 45 kraj. ustawy wodnej z dnia 14-go marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38 przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym przymusowa spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do organizacyi tej spółki określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki może nastąpić tylko wówczas, jeżeli się na to zgodzi Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§ 5.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§ 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz. Fundusz ten składać się będzie:

- 1) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp potoków Bobrówki i Lichawki z dopływami;
- 2) z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. 1. ustawy z dnia 4 stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12,
- 3) z corocznych datków kraju i spółki wodnej.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i spółki wodnej na konserwację, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§ 7.

Zarząd budowy, oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, której podobnie jak i spółce wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o regulacji rzeki Worony z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Regulacja rzeki Worony od gminy Worony od ujścia do Bystrzycy nadwórniańskiej wraz z dopływami w powiatach Stanisławowskim i Tłumackim ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1911, który preliminuje kosztu robót na 5,400.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Kosztu budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent preliminowanych kosztów t. j. w maksymalnej kwocie 2,430.000 K:

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl § 7. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent kosztów, t. j. w maksymalnej kwocie 2,430.000 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia,

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które są położone w okręgu konkurencyjnym, mającym się oznaczyć przez władze administracyjne, resztą preliminowanych kosztów budowy w kwocie 540.400 K, a to w myśl § 66 kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 według stosunku korzyści, których należy oczekiwać lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§ 4.

Do rozłożenia i ściągnięcia datków konkurencyjnych w § 3 c) wymienio-

nych zawiązaną będzie na podstawie § 45. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38 przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym przymusowa spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do organizacyi tej spółki określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozwiązanie spółki lub wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki może nastąpić tylko wówczas, jeżeli się na to zgodzi Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§ 5.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§ 6.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia osobnej pożyczki umarzałnej na pokrycie datków kraju, państwa i przymusowej spółki wodnej w § 3. wyszczególnionych, albo też części kapitału budowlanego.

Administracyi państwa zastrzega się płacenie datku państwowego funduszu melioracyjnego albo bezpośrednio w ratach rocznych, albo też uiszczenie w formie annuitetów pożyczki, mającej się ewentualnie zaciągnąć przez Wydział krajowy.

Poszczególne raty annuitetowe tej pożyczki mają być spłacane na podstawie planu umorzenia mającego się ułożyć przez Wydział krajowy i Administracyę państwa.

Czasowe wstrzymanie ściągania datków, względnie rat annuitetowych pożyczki, przypadających na przymusową spółkę wodną, może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz. Fundusz ten składać się będzie:

a) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia trawy (Grasnutzung) na walach ochronnych i skarpach rzeki Worony z dopływami, tudzież ze sprzedaży wikliny;

b) z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12;

c) z corocznych datków kraju i spółki wodnej.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i spółki wodnej na konserwacyę, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§ 8.

Zarząd budowy, oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracyą państwa, której podobnie jak i spółce wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§ 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o regulacyi potoku Łososiny z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Regulacya potoku Łosiny od jazu w Póhrzeczkach do ujścia do Dunajcu wraz z dopływami w powiatach Nowosądeckim i Limanowskim ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1911, który preliminuje koszty robót na 3,900.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Koszta regulacji włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z funduszu regulacyjnego, który ma być utworzonym:

a) z datku funduszu krajowego w wysokości pięćdziesięciu procent preliminowanych kosztów aż do maksymalnej kwoty 1,950.000 K.;

b) z datku państwowego funduszu melioracyjnego po myśli § 7. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. w wysokości pięćdziesięciu procent preliminowanych kosztów aż do maksymalnej kwoty 1,950.000 K, z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Datki z adjacentów nie będą ściągane.

§ 4.

Celem zapewnienia utrzymania robót po skończeniu budowy ma być utworzony po myśli § 15. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. oddzielny fundusz konserwacyjny przez podwyższenie sumy kosztorysowej 3.900.000 K o 15-38% dodatek w kwocie 600.000 K, do którego przyczyni się fundusz krajowy i państwowy fundusz melioracyjny również z pięćdziesięciu procentami w maksymalnej kwocie po 300.000 K w czasie trwania budowy.

Do funduszu konserwacyjnego wpływać mają także:

a) odsetki od powyższego dodatku wpłacanego w czasie budowy;

b) kwoty osiągnięte ze sprzedaży gruntów uzyskanych przez regulację wraz z odsetkami, jakie narosną w czasie budowy;

c) dochód uzyskany ze sprzedaży wiklin.

Dalsze postanowienia co do utrzymania wykonanych budowli i administracji funduszu konserwacyjnego wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

§. 5.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia pożyczki umarzalnej na pokrycie datków kraju i państwa tak na budowę w kwocie 3,900.000 Kor., jak i na konserwację w kwocie 600.000 Kor. do maksymalnej sumy 4,500.000 K w gotówce.

Raty annuitetowe tej pożyczki mają być spłacane po połowie przez kraj i państwo na podstawie planu umorzenia mającego się ułożyć przez Wydział krajowy z Administracją państwa.

§ 6.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju i państwa tak na budowę jak i na konserwację oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 7.

Wykonanie regulacji, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewntualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o budowie kanału ulgi od Wojnicza do potoku Kisieliny.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Budowa kanału ulgi od Wojnicza do potoku Kisieliny w Woli radłowskiej na lewym brzegu Dunajca ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1911, który preliminuje kosztą budowy w kwocie 273.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Koszta budowy łącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z funduszu budowy, który ma być utworzony z datku funduszu krajowego w wysokości 50 „ preliminowanych kosztów w kwocie 136.500 Kor. i z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia po myśli § 7, ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. z równego datku z państwowego funduszu melioracyjnego do maksymalnej kwoty 136.500 K.

§ 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju i państwa, oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz. Fundusz ten składać się będzie:

- a) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia trawy na szkarpach kanału;
- b) z grzywien nakładanych za przekroczenie wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl artykułu I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12.;
- c) z corocznych datków kraju i interesowanych spółek wodnych, zawiązanych w myśl ustawy z dnia 2. września 1895 Dz. u. kr. Nr. 69 dla obwałowania lewego brzegu Dunajca, od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich i ustawy z dnia 25. lipca 1901 Dz. u. kraj. Nr. 71, dla obwałowania lewego brzegu Dunajca, od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i interesowanych spółek wodnych, tudzież innych zarządzeń, potrzebnych do utrzymania wykonanych budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§ 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowlanego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Blіższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o wykończeniu regulacyi rzeki Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Wykończenie regulacyi rzeki Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca,

które na podstawie ustaw z dnia 1-go września 1892 Dz. u. kr. Nr. 72 i z dnia 2-go grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 18 ex 1908 przeprowadzone zostały łącznym kosztem 3,800.000 koron, ma być wykonane kosztem 236.000 koron przez Wydział krajowy jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Koszta wykończenia robót mają być pokryte w myśl § 7. ustawy z dnia 4 stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4 w ten sposób, iż fundusz krajowy uiszcza połowę kosztów w kwocie 118.000 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia drugą połowę w maksymalnej kwocie 118.000 K.

§ 3.

Celem zapewnienia utrzymania robót, wykonanych przy regulacji rzeki Białej i obwałowaniu prawego brzegu Dunajca ma być utworzony po myśli § 15 ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4 fundusz konserwacyjny przez podwyższenie całkowitych kosztów budowy w sumie 4,036.000 K, dodatkiem w kwocie 1,150.000 K, który to dodatek pokryć mają również po połowie fundusz krajowy i państwowy fundusz melioracyjny.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia w tym celu 4% pożyczki w maksymalnej wysokości 1,150.000 K umarzalnej w latach 44.

Raty annuitetowe tej pożyczki mają pokryć po połowie fundusz krajowy i państwowy fundusz melioracyjny.

§ 4.

Termin wykończenia robót, tudzież płatności datków kraju i państwa oznacza Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

Bliższe szczegóły co do wpływu Administracji państwa na wykonanie robót określa rozporządzenie wykonawcze z dnia 21. grudnia 1893 D. u. i rozp. kraj. Nr. Nr. 7 ex 1894.

§ 5.

Szczegółowe postanowienia co do administracji i użycia funduszu konserwacyjnego, wpływu Administracji państwa na zarząd tego funduszu, tudzież innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną po myśli § 6. ustawy z dnia 1. września 1892 Dz. u. kraj. Nr. 72 po skończeniu budowy.

§ 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o uzupełnieniu zabudowania górskich potoków w dorzeczu Skawy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

§ 1.

Uzupełnienie zabudowania górskich potoków w dorzeczu Skawy ma być wykonane po myśli § 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4 jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracji służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1911. który preliminuje kosztą robót w kwocie 82.000 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30-procentowym zasiłkiem w kwocie 24.600 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów t. j. kwotą 57.400 K. †

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Blizsze postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu administracji państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją Państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w § 2. zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli § 45 ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 tudzież § 3 ustawy z dnia 14. marca 1902 Dz. u. kraj. Nr. 28 w drodze administracyjnej, spółka interesowanych gmin, obszarów dworskich i prywatnych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu, czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskutecziony według postanowień § 66 powołanej ustawy.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu potoku Białki w gminach Bystra i Wilkowice po stronie galicyjskiej i w gminie Bystra po stronie szląskiej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie potoku Białki w gminach Bystra i Wilkowice w obrębie Galicyi i w gminie Bystra w obrębie Szląska ma być wykonane zgodnie z ustawą krajową, regulującą to zabudowanie, a obowiązującą w Księstwie Szląska i według projektu sporządzonego przez c. k. Oddział leśno techniczny dla zabudowań potoków górskich po myśli ustawy z 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4., jako wspólne przedsiębiorstwo obu krajów koronnych.

Zmiany tego projektu mogą być zezwolone przez Ministerstwo rolnictwa w porozumieniu z interesowanymi Wydziałami krajowymi, o ile z temi zmianami nie będzie połączone przekroczenie ustanowionej w § 2. sumy kosztów budowy.

§ 2.

Z kosztów tego zabudowania w sumie 300.000 K, z czego przeznaczają się 42.000 K na utworzenie wspólnego funduszu konserwacyjnego po myśli § 15. ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4., przypada na kraj Galicyę 150.000 K, podczas gdy reszta kosztów 150.000 K ma być pokrytą w myśl ustawy krajowej regulującej to przedsiębiorstwo, obowiązującej w Księstwie Szląsku.

Jeżeli rzeczywiste koszty nie osiągną maksymalnej cyfry nakładu na budowę ustalonej na 258.000 K, nastąpić ma stosunkowe zmniejszenie, względnie zwrot datków państwowego funduszu melioracyjnego i krajów interesowanych.

Nakład przypadający na kraj Galicyę ma być pokryty:

a) datkiem państwowego funduszu melioracyjnego w wysokości 70% do maksymalnej kwoty 105.000 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

b) datkiem z kraju Galicyi w wysokości 30% do maksymalnej kwoty 45.000 K.

Z tych datków z wyłączeniem wymienionego w pierwszym ustępie datku do kosztów utrzymania, tudzież ze środków zapewnionych dla tego przedsiębiorstwa przez ustawodawstwo krajowe szląskie ma być utworzony wspólny fundusz budowy, którym zarządza państwo.

§ 3.

Z funduszu budowy mają być pokrywane także koszty technicznych robót

przedwstępnych, kosztu zarządu i kosztu utrzymania mających się wykonać, tudzież istniejących na wymienionej w § 1 przestrzeni potoku zabudowań i robót regulacyjnych w czasie budowy (§ 4).

§ 4.

Opracowanie projektu, jak i wykonanie zabudowań, obejmie Administracja państwa na koszt funduszu budowy.

Sposób tego wykonania, utworzenie i zarząd funduszu budowy, terminu płatności datków i czas budowy, tudzież odpowiedni wpływ galicyjskiego Wydziału krajowego na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa ureguluje rozporządzenie wykonawcze, które wyda Administracja państwa w porozumieniu z Wydziałami krajowymi interesowanych krajów Galicyi i Szląska.

§ 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych po ukończeniu zabudowań obejmie oddział leśno-techniczny dla zabudowań potoków górskich na koszt funduszu konserwacyjnego, względnie konkurencyi obowiązanej do konserwacji.

W tym celu zostanie utworzony dla całego przedsiębiorstwa wspólny fundusz konserwacyjny, do którego ze strony Galicyi mają wpływać:

a) przypadająca na Galicyę część gruntów uzyskanych przez zabudowanie względnie kwota uzyskana ze sprzedaży tych gruntów (§ 16. ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4);

b) kwota 21.000 koron przypadająca w myśl § 2 na Galicyę;

c) dochód z wikliny i trawy w obrębie zabudowania;

d) grzywny i kwoty uzyskane ze sprzedaży bezprawnie uzyskanych lub wyprodukowanych płodów w myśl § 22 ustawy z 30 czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 117, jakoteż odszkodowania za wszelkie uszkodzenia zabudowania, kultur i innych urządzeń.

Wpływy pod a) i b) stanowią niepozbywalny majątek zakładowy funduszu konserwacyjnego.

Bliższe postanowienia co do administracji i użycia funduszu konserwacyjnego, tudzież co do technicznego nadzoru i wykonania konserwacji wydane zostaną w umowie mającej się zawrzeć między Administracją państwa, a Wydziałami krajowymi interesowanych krajów Galicyi i Szląska.

§ 6.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

U s t a w a

z dnia o regulacji potoku Gołogórki z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Regulacja potoku Gołogórki od mostu na drodze powiatowej Krasne-Gołogóry w Trędowacu do mostu kolejowego w Krasnem wraz z dopływami w powiatach Złoczowskim i Przemyślańskim ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji ma służyć projekt Wydziału krajowego z r. 1912, który prelininuje kosztu robót na 1,700.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Kosztu budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent prelininowanych kosztów, t. j. w maksymalnej kwocie 765.000 K;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl § 7 ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu

procent kosztów t. j. w maksymalnej kwocie 765.000 K, z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które są położone w okręgu konkurencyjnym, mającym się oznaczyć przez władze administracyjne, resztą preliminowanych kosztów budowy w kwocie 170.000 K, a to w myśl § 66 krajowej ustawy wodnej z dnia 14 marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38, według stosunku korzyści, których należy oczekiwać, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§ 4.

Do rozłożenia i ściągnięcia datków konkurencyjnych w § 3 c) wymienionych zawiązaną będzie na podstawie § 45 kraj. ustawy wodnej z dnia 14 marca 1875, Dz. u. kraj. Nr. 38 przez Administrację państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym przymusowa spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do organizacji tej spółki określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki może nastąpić tylko wówczas, jeżeli się na to zgodzi Administracja państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§ 5.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia osobnej pożyczki, umarzałnej na pokrycie datków kraju, państwa i przymusowej spółki wodnej w paragrafie 4 wyszczególnionych.

Poszczególne raty annuitetowe tej pożyczki mają być spłacane na podstawie planu umorzenia, mającego się ułożyć przez Wydział krajowy i Administrację państwa.

Czasowe wstrzymanie ściągania datków, względnie rat annuitetowych pożyczki, przypadających na spółkę wodną, może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz. Fundusz ten składać się będzie:

a) z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania trawy na szkarpach potoku Gołogórki z dopływami;

b) z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903, Dz. u. kraj. Nr. 12;

c) z corocznych datków kraju i spółki wodnej.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i spółki wodnej na konserwację, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§ 8.

Zarząd budowy, oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, której podobnie jak i spółce wodnej, przysznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

U s t a w a

z dnia o budowie kanału nawodniającego z rzeki Łęgu w Krawcach do potoków Klewicz i Żupawa.

Za zgodą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

§ 1.

Budowa kanału nawodniającego z rzeki Łęgu w gminie Krawcach do potoku Klewicz wraz z bocznym rowem, doprowadzającym do potoku Żupawa, ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo związanej w tym celu spółki wodnej.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracji służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1912, który preliminuje kosztą budowy w kwocie 376.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie za zgodą Ministerstwa rolnictwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy mają się przyczynić :

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent rzeczywistych kosztów, do kwoty 112.800 koron ;

b) państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia po myśli ustępu drugiego § 8. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 30 procent rzeczywistych kosztów do maksymalnej kwoty 112.800 K.;

c) spółka wodna datkiem czterdziestu procent od kwoty 150.400 K.

Ewentualne oszczędności przypadają wymienionym czynnikom w stosunku ich udziału w kosztach.

§ 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy tudzież wysokość i terminy płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 5.

Koszta utrzymania wykonanych robót pokrywać ma spółka wodna.

§ 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowy obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i Wydziałowi spółki wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, tudzież co do uregulowania służby konserwacyjnej określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o regulacji potoku Wontok w Tarnowie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

§ 1.

Regulacja potoku Wontok od mostu kolei państwowej Tarnów-Stróże w Tarnowie do mostu kolei Karola Ludwika w Rzędzinie ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo gminy miasta Tarnowa, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1911, który preliminuje kosztą budowy na 570.600 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Koszta regulacji włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy

i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzony:

a) z datku funduszu krajowego w wysokości jednej trzeciej części preliminowanych kosztów w kwocie 190.200;

b) z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl § 7. ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w wysokości jednej trzeciej części preliminowanych kosztów, w maksymalnej kwocie 190.200 K;

c) z datku gminy miasta Tarnowa w wysokości jednej trzeciej części preliminowanych kosztów w kwocie 190.200 K.

Gminie miasta Tarnowa zastrzega się prawo ściągnięcia przypadającego na nią datku konkurencyjnego od właścicieli nieruchomości i zakładów, które odniosą korzyść z projektowanych robót, a to po myśli § 66. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kr. Nr. 38. w stosunku korzyści odnieść się mającej, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa usunąć się mającego, albo wreszcie według wartości dotyczących nieruchomości i zakładów.

Jeżeli po ukończeniu robót objętych projektem okaże się we funduszu regulacyjnym pozostałość kasowa, pozostałość ta ma być zwróconą kontrybuującym czynnikom w stosunku ich udziału w kosztach budowy.

§ 4.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności datków kraju, państwa i gminy miasta Tarnowa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz, który składać się będzie:

a) z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulację gruntów;

b) z corocznych datków gminy miasta Tarnowa.

Zarząd funduszu konserwacyjnego sprawować będzie gmina miasta Tarnowa.

§ 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, której podobnie jak gminie miasta Tarnowa przyznany zostanie odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o obwałowaniu rzeki Dunajca w dolinie Zakliczyńskiej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Obwałowanie rzeki Dunajca w dolinie Zakliczyńskiej ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowania służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1912, który preliminuje kosztą robót na 2,700.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent prelimitowanych kosztów, t. j. w kwocie 1,080.000 K.;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl § 7 ustawy z 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent kosztów, t. j. w maksymalnej kwocie 1,350.000 K. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) właściciele gruntów i zakładów, które są położone w okręgu konkurencyjnym mającym się oznaczyć przez władze administracyjne, datkiem w wysokości dziesięciu procent kosztów, t. j. w kwocie 270.000 K., a to w myśl § 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których należy oczekiwać, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

Datek konkurencyjny uiszczyć mają interesowani właściciele gruntów i zakładów w ośmnastu równych ratach rocznych po ukończeniu robót, w czasie zaś budowy ma być ten datek pokryty zaliczkowo z funduszu krajowego.

§ 4.

Do rozłożenia i ściągnięcia datków konkurencyjnych w § 3. pod c) wymienionych zawiązaną będzie na podstawie § 45 kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kraj. Nr. 38 przez Administrację państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym przymusowa spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do organizacyi tej spółki określi statut, mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki może nastąpić tylko wówczas, jeżeli się na to zgodzi Administracja państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§ 5.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia osobnej pożyczki umarzalnej na pokrycie datków kraju, państwa i spółki wodnej.

Poszczególne raty annuitetowe tej pożyczki mają być spłacane na podstawie planu umorzenia, mającego się ułożyć przez Wydział krajowy i Administrację państwa.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz. Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów, uzyskanych z wydzierżawienia trawy na wałach ochronnych, tudzież na szkarpach potoków i rowów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12.

Dalsze postanowienia co do pokrycia kosztów utrzymania, administracyi funduszu konserwacyjnego, organizacyi obrony grobel i innych zarządzeń, potrzebnych do utrzymania wykonanych budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§ 8.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowlanego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, której podobnie jak i spółce wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz

co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 9.

Czasowe wstrzymanie ściągania datków konserwacyjnych w § 3. tej ustawy wymienionych, może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

§ 10.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu potoku Jasienicy w gminie Jasionce masiowej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie potoku Jasienicy w gminie Jasionce masiowej ma być wykonane po myśli § 6 ustawy z dnia 4 stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4 jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego zabudowania służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1911, który preliniuje kosztą robót w kwocie 116.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30-procentowym zasiłkiem w kwocie 34.800 K i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliniowanych kosztów t. j. kwotą 81.200 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracji państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w § 2. zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Konserwację robót po ukończeniu zabudowania obejmie gmina Jasionka masiowa.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu potoku Rabań w Starym Samborze.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie potoku Rabań w Starym Samborze ma być wykonane po myśli § 6 ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego zabudowania służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1912, który preliminuje koszty robót w kwocie 73.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30 procentowym zasiłkiem w kwocie 21.900 K i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów, t. j. kwotą 51.100 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracji państwa na to spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w § 2-gim, zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Utrzymanie wykonanych robót obejmie po ukończeniu budowy gmina Stary Sambor.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

U s t a w a

z dnia o uzupełnienie zabudowania potoku Krzemionki z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Uzupełnienie zabudowania potoku Krzemionki z dopływami ma być wykonane po myśli § 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego zabudowania służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1911, który preliminuje koszty robót w kwocie 427.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30 procentowym zasiłkiem w kwocie 128.100 K i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów, t. j. kwotą 298.900 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu

Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej oznaczonej w § 2-gim, zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli § 45. ustawy kraj. z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kr. Nr. 38. w drodze administracyjnej, spółka interesowanych gmin, obszarów dworskich i prywatnych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być skuteczniejszy według postanowień § 66. powołanej ustawy.

§ 8.

Wykonienie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu potoków górskich w Posadzie olchowskiej i sanockiej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Łodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§ 1.

Zabudowanie potoków górskich w Posadzie olchowskiej i sanockiej ma być wykonane po myśli § 6 ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4, jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego zabudowania służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1912, który preliminarzuje koszty robót w kwocie 173.126 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 50 procentowym zasiłkiem w kwocie 86.563 K. i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 50 procent preliminowanych kosztów, t. j. maksymalną kwotą 86.563 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczane w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienie co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w § 2. zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli § 45 ustawy kraj. z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38, w drodze administracyjnej, spółka interesowanych gmin, obszarów dworskich i prywatnych właścicieli gruntów i zakładów, a to bez względu, czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być skuteczniejszy według postanowień § 66 powołanej ustawy.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu potoku Suszycy w gminie Suszyca wielka.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie potoku Suszycy w gminie Suszyca wielka w powiecie Starosamborskim ma być wykonane po myśli § 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego zabudowania służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1911, który preliminuje kosztą robót w kwocie 330.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30 procentowym zasiłkiem w kwocie 99.000 K. i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów, to jest kwotą 231.000 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracji państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w § 2, zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Utrzymanie wykonać się mających robót obejmie po ich ukończeniu gmina Suszyca wielka.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu potoku Ostry w powiecie Ropczyckim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie potoku Ostry w gminach Braciejowa, Guniniska Fox i Latoszyn w powiecie Ropczyckim ma być wykonane po myśli § 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego zabudowania służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1911, który preliminuje kosztą robót w kwocie 98.800 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 50 procentowym zasiłkiem w kwocie 49.400 K i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 50 procent prelininowanych kosztów, t. j. kwotą 49.400 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej oznaczonej w § 2., zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Utrzymanie wykonanych robót obejmie Wydział powiatowy w Ropczycach.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

U s t a w a

z dnia o konserwacyi zabudowań potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Koszta utrzymania wykonanych zabudowań potoków górskich w dorzeczu Dniestru mają być pokrywane:

a) z dochodów uzyskanych ze sprzedaży wikliny, oraz z trzebieży lasów w Gwoźdźcu i Niedzielnej, stanowiących własność funduszu zabudowania;

b) z odszkodowań i grzywien, nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl § 22. ustawy z dnia 30. czerwca 1884, Dz. u. p. Nr. 117;

c) z corocznych datków funduszu krajowego i skarbu państwa (dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye) w ciągu lat dziesięciu, t. j. od r. 1913 do r. 1922 włącznie, po upływie zaś tego okresu z dochodów trzebieży lasów, względnie z corocznych datków konkurencyjnych stron interesowanych.

§ 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwa, w § 1 ust. 3 wymienionych, wynosić ma w pierwszych trzech latach t. j. od r. 1913 do 1915 po 6.000 K, czyli razem 12.000 K. W następnych zaś siedmiu latach (1916—1922) wysokość tych datków ma być wymierzona z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach, z którego to powodu należy dla tych wydatków uzyskać poprzednio zatwierdzenie c. k. Ministerstwa rolnictwa, któremu w czasie od r. 1913 do 1922 mają być przedkładane roczne zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego.

§ 3.

Dla utrzymania robót począwszy od r. 1923 ma być po myśli § 45 kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kraj. Nr. 38 zawiązana w drodze administracyjnej przymusowa spółka interesowanych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, rozkład zaś datków konkurencyjnych na poszczególnych członków spółki ma być skuteczniejszy w myśl postanowień § 66 powołanej ustawy.

§ 4.

Zarząd funduszu konserwacyjnego w latach 1913 do 1922 sprawować będzie Wydział krajowy, nadzór zaś nad robotami konserwacyjnymi sekcya c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania górskich potoków w Samborze.

Począwszy od roku 1913 zajmować się będzie zarządem funduszu konserwacyjnego utworzona w myśl § 3 spółka wodna, nadzorem zaś technicznym wymieniona wyżej sekcya lesno-techniczna.

§ 5.

Wszelkie uszkodzenia wykonanych robót i kultur są wzbronione i karane będą po myśli § 22 ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. kr. Nr. 117 przez władzę polityczną.

§ 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

U s t a w a

z dnia o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Pustej (Radosławce) z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie § 6 ustawy z dnia 11. września 1901 Dz. ust. kraj Nr. 92, co następuje:

§ 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na potoku Pustej (Radosławce) z dopływami mają być pokrywane;

a) z dochodów, uzyskanych z wydzierżawienia skarp potoków i rowów;

b) z odszkodowań i grzywien, nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 10. czerwca 1892, Dz. u. kr. Nr. 43;

c) z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej, związanej w myśl § 4 ustawy z dnia 11. września 1901, Dz. u. k. Nr. 92.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§ 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej, w § 1 pod 3 wymienionych, wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od roku 1913 do roku 1915 włącznie, po 7.500 K, czyli razem 15.000 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§ 3.

Pozostałe z końcem roku 1912 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl § 6 ustawy z dnia 11. września 1901, Dz. u. kr. Nr. 92, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów, wymienionych w §§ 1 i 2, mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§ 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w § 2 ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

§ 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonaniem robotami prowadzić będzie, stosownie do postanowienia § 7. ustawy z dnia 11. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 92 Wydział krajowy.

§ 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary, ustanowionej w prawie obowiązującym statucie spółki.

§ 7.

Wszelkie uszkodzenia wykonanych robót regulacyjnych, jak: łożysk potoków, ubezpieczeń płotkami, darniami i brukiem kamiennym, skarp brzegów, szluz, przepustów, mostów i brodów, tudzież rowów osuszających są wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

- a) przejazd i przepęd zwierząt przez łożyska potoków i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;
- b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;
- c) skopywanie brzegów potoków i rowów;
- d) pasienie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach potoków i rowów;
- e) oranie ziemi bliżej, aniżeli dwa metry po obu stronach brzegów Pustej i dopływów, a na pół metra od rowów osuszających.

§ 8.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według przepisów krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kr. Nr. 38, oraz ustawy z dnia 10. czerwca 1892, Dz. u. kr. Nr. 43.

Według tych samych przepisów orzeczonem będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechania rozpoczętych robót i wogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§ 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych i robót publicznych.

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu górskich potoków w dorzeczu Raty.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie górskich potoków w dorzeczu Raty ma być wykonane po myśli § 6 ustawy z d. 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma generalny projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1910, który preliminuje kosztą robót w kwocie 1,045.000 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy zabudowania górskich dopływów Raty przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30-procentowym zasiłkiem w kwocie 269.100 koron i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 70 procent preliminowanych kosztów, t. j. kwotą 627.000 koron, zaś do pokrycia kosztów regulacji górnego biegu Raty przyczynić się mają fundusze krajowy i państwowy, fundusz melioracyjny 50 pre. zasiłkami t. j. po 74.000 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w § 2, zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utwo-

rzoną po myśl § 45 ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38, w drodze administracyjnej, spółka interesowanych gmin, obszarów gmin, obszarów dworskich i prywatnych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu, czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskuteczniiony według postanowień § 66 powołanej ustawy.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu potoku Stajkowskiego w Krościenku nad Dunajcem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

§ 1.

Zabudowanie potoku Stajkowskiego w Krościenku nad Dunajcem ma być wykonane po myśli § 6. ustawy z d. 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1912, który preliminuje kosztą robót w kwocie 73.700 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30-procentowym zasiłkiem w kwocie 22.110 koron i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów t. j. kwotą 51.590 koron.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej oznaczonej w § 2., zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Utrzymanie wykonanych robót obejmie właściciel majątności tabularnej w Krościenku nad Dunajcem.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu potoku Łukowicy w powiecie limanowskim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

§ 1.

Zabudowanie potoku Łukowicy w powiecie limanowskim ma być wykonane po myśli § 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego zabudowania służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1912, który preliniuje koszty robót w kwocie 342.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30 procentowym zasiłkiem w kwocie 102.600 K. i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliniowanych kosztów, tj. maksymalną kwotą 239.400 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracji państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej oznaczonej w § 2., zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli § 45. ustawy kraj. z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kr. Nr. 38, w drodze administracyjnej, spółka interesowanych gmin, obszarów dworskich i prywatnych właścicieli gruntów i innych nieruchomości a to bez względu czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskuteczniiony według postanowień § 66. powołanej ustawy.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

U s t a w a

z dnia o podwyższenie lewego wału Dunajca od Biskupic radłowskich do Wietrzychowic.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Podwyższenie wału ochronnego na lewym brzegu Dunajca od Biskupic radłowskich do Wietrzychowic ma być wykonane, jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowania ma służyć projekt Wydziału krajowego z r. 1913, który preliniuje koszty robót na 321.000 kor.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesiąt procent preliniowanych kosztów w kwocie 160.500 K;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl § 7 ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu pro-

cent kosztów, w maksymalnej kwocie 160.500 K., z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

§ 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju i państwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 5.

Co do dalszego utrzymania robót po wykonaniu mają być stosowane przepisy ustawy z dnia 21. kwietnia 1913 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 65. o konserwacji robót regulacyjnych na potoku Kisielinie.

§ 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowy obejmie Wydział krajowy. Administracji państwa zastrzega się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa. Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu określa rozporządzenie wykonawcze z dnia 17 grudnia 1897 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 1 ex 1898.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia, o konserwacji robót regulacyjnych na środkowej sekcji rzeki Gniłej Lipy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie § 6 ustawy z dnia 19. marca 1897 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 20, co następuje:

§ 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych budowli regulacyjnych na środkowej sekcji Gniłej Lipy od mostu na drodze państwowej w Rudzie do mostu na drodze gminnej w Bursztynie w powiecie Rohatyńskim mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp rzeki;
2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kr. Nr. 12.;

3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej związanej w myśl § 4. ustawy z dnia 19. marca 1897. dz. ust. kr. Nr. 20. Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§ 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w § 1. pod 3. wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od r. 1914 do r. 1916 włącznie po 2700 kor., czyli razem 5.400 kor. Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§ 3.

Pozostałe z końcem roku 1913 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl § 6. ustawy z dnia 19 marca 1897 Dz. u. kr. Nr. 20, niemniej też niezużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§ 1 i 2 mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§ 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w § 2 ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

§ 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonaniem robotami prowadzić będzie stosownie do postanowienia § 7 ustawy z dnia 19. marca 1897 Dz. u. kr. Nr. 20. Wydział krajowy.

§ 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary ustanowionej w prawie obowiązującym statucie spółki.

§ 7.

Wszelkie uszkodzenie wykonanych robót regulacyjnych, jak łożyska rzeki, ubezpieczeń skarp brzegów, przepustów, mostów i brodów tudzież rowów osuszających jest wzbronione. W szczególności wzbronione zostają:

- a) przejazd i przepęd zwierząt przez łożysko rzeki i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;
- b) skopywanie brzegów rzeki i rowów;
- c) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach rzeki i rowów;
- d) oranie ziemi bliżej, aniżeli dwa metry po obu stronach brzegów rzeki, a na pół metra od rowów.

§ 8.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według przepisów krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kr. Nr. 38. oraz ustawy z dnia 10. czerwca 1892. Dz. u. kr. Nr. 43.

Według tych samych przepisów orzeczonym będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechanie rozpoczętych robót i wogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§ 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i robót publicznych.

U s t a w a

z dnia o konserwacji obwałowania Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w powiecie Dąbrowskim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie § 5 ustawy z dnia 9. listopada 1902 Dz. u. kraj. Nr. 102, co następuje:

§ 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia trawy na wałach ochronnych;
2. z odszkodowań i grzywien, nakładanych za przekroczenia wodne przy tych budowlach w myśl niniejszej ustawy tudzież art. 1 ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;
3. z corocznych datków kraju i powiatu Dąbrowskiego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§ 2.

Wysokość corocznych datków kraju i powiatu Dąbrowskiego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach t. j. od roku 1914 do roku 1916 włącznie po 10.000 K czyli razem 20.000 K rocznie.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§ 3.

Pozostałe z końcem roku 1913 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów po myśli § 5. ustawy z dnia 9. listopada 1902 Dz. u. kr. Nr. 102, nie mniej też niezużyte nadwyżki dochodów, wymienionych w §§ 1. i 2. niniejszej ustawy mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§ 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w paragrafie 2 ustanowionych po połowie na kraj i powiat Dąbrowski.

§ 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonaniem robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Datki na utrzymanie wpływać mają do Kasy krajowej w półrocznych ratach z góry dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§ 6.

Datki powiatu Dąbrowskiego mają być corocznie wstawiane do budżetu powiatowego.

§ 7.

Wszelkie uszkodzenie wałów, ubezpieczeń brzegów, potoków i rowów, śluz, przepustów, ramp i innych urządzeń jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez wały, potoki i rowy oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. z potoków i rowów w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów potoków i rowów, tudzież skopywanie, przebijanie, zasadzanie drzewami i wiklinami wałów, stawianie płotów na wałach i wogóle jakiegokolwiek rodzaju uszkodzenia wałów ochronnych, ramp i ogrodzeń ku ochronie wałów służących;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na wałach ochronnych, tudzież na skarpach potoków i rowów.

§ 8.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego zostaje wzbronione w obrębie wałów nadwiślańskich między Dunajcem a Nowym Brniem:

a) wznoszenie budynków, wałów poprzecznych i jakichkolwiek budowli tamujących przepływ wody, tudzież sadzenie drzew z wyjątkiem wikliny (lit. d.) w profilu inundacyjnym Wisły;

b) kopanie dołów dla wydobywania piasku, gliny i t. p., zbiorników wody i studzien w odległości do dwudziestu metrów włącznie od stopy wałów;

c) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry od stopy obuustronnych wałów i od potoków, a na pół metra od rowów;

d) sadzenie wikliny w profilu inundacyjnym Wisły z wyjątkiem miejsc, gdzie to sadzenie jest bezwzględnie koniecznem dla ubezpieczenia brzegów i ustalenia odsypisk.

Miejsca te, które mają być oznaczone w sposób łatwy do poznania dla ogółu, wskaże c. k. Namiestnictwo. Gdzie wały narażone są na uszkodzenie przez lody, ma być wyjątkowo zasadzony szereg drzew w odległości przynajmniej pięciu metrów od strony wałów. Przestrzenie te, wymagające ochrony od lodów oznaczy c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§ 9.

W razie zagrożenia wałów ochronnych przez wielką wodę zobowiązane są gminy i obszary dworskie, położone w terenie narażonym na zalew, na wezwanie inspektorów wałowych, których ustanowi c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym dla poszczególnych sekcji wałów, dostarczyć bezwzględnie potrzebnych sił roboczych i pociągowych, oraz materiałów i narzędzi do ochrony wałów.

Siły robocze i pociągowe mają być dostarczone bezpłatnie, za materiały zaś otrzymają strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego (rezerwowego) według cen, jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i Wydziałem powiatowym Dąbrowskim. Dalsze postanowienia, mające na celu ochronę wałów w czasie powodzi, zarówno jak i ochronę uregulowanych potoków i rowów, wydane zostaną w osobnem rozporządzeniu wykonawczem przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozporządzenie to ma być przedłożone Ministerstwu rolnictwa, robót publicznych i spraw wewnętrznych do zatwierdzenia.

§ 10.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według postanowień krajowej ustawy wo-

dnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38 oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12.

§ 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia o wykończeniu obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Wykończenie obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną wykończenia tego obwałowania służyć mają projekty Wydziału krajowego z r. 1910 i 1911, które prelinują kosztą robót na 271.170 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tych projektach w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów wykończenia tego obwałowania, tudzież niedoboru funduszu budowy, utworzonego ustawą z dnia 9. czerwca 1889 Dz. u. kraj. Nr. 48 w kwocie okrągłej 34.830 koron, razem 306.000 koron mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy datkiem 50% w kwocie 153.000 K;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl § 7. ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4 datkiem 50% w maksymalnej kwocie 153.000 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Ewentualne oszczędności uzyskane ze sumy kosztorysowej, zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i terminu płatności corocznych rat datków kraju i państwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 5.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowy obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, której przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Co do konserwacji wykonanych robót obowiązywać będzie ustawa z dnia 13. czerwca 1906 Dz. u. kr. Nr. 93.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o osuszeniu gruntów w gminie Nowe sioło, powiatu Cieszanowskiego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Osuszenie gruntów w gminie Nowe Sioło, powiatu Cieszanowskiego, ma być wykonane przez zawiązaną w tym celu spółkę wodną przy udziale funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego, po myśli ustawy z 4-go stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1907, który prelininuje koszty robót na 168.000 K. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów przyczynić się ma po myśli § 8. powołanej ustawy fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości $34\frac{1}{3}\%$ kosztów, t. j. do kwoty 56.000 K., państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia takim samym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, to jest do maksymalnej kwoty 56.000 K, podczas gdy resztę kosztów uiścić ma z własnych środków spółka wodna

Jeżeli koszty nie osiągną prelininowanej sumy kosztorysowej, nastąpić ma obniżenie datków kraju i państwa.

§ 4.

Czas budowy, terminu płatności datków kraju i państwa, tudzież bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, oraz wpływu Wydziału krajowego i Administracji państwa na tok robót, określi umowa, jaka zostanie zawartą między Wydziałem krajowym, Administracją państwa i spółką wodną.

§ 5.

Spółka wodna obowiązana jest utrzymywać wykonane roboty w należytych stanie.

Bliższe postanowienia co do konserwacji podane zostaną w umowie, mającej się zawrzeć po myśli § 4.

§ 6.

Rozwiązanie spółki wodnej lub wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki dopuszczalne jest tylko w tym wypadku, jeżeli się na to zgodzi Wydział krajowy i Administracja Państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o drenowaniu gruntów w gminie Oserdów powiatu Sokalskiego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

§ 1.

Drenowanie gruntów w gminie Oserdów, powiatu Sokalskiego, ma być wykonane przez zawiązaną w tym celu spółkę wodną przy udziale funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego, po myśli ustawy z 4-go stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1910, który prelininuje koszty robót na 132.000 K. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów przyczynić się ma po myśli § 8 powołanej ustawy fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, t. j. do kwoty 44.000 K, państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia takim samym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, to jest do maksymalnej kwoty 44.000 K, podczas gdy resztę kosztów uiścić ma z własnych środków spółka wodna.

Jeżeli koszty nie osiągną prelininowanej sumy kosztorysowej, nastąpić ma obniżenie datków kraju i państwa.

§ 4.

Czas budowy, terminu płatności datków kraju i państwa, tudzież bliższe

postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa oraz wpływu Wydziału krajowego i Administracyi państwa na tok robót określi umowa, jaka zostanie zawartą między Wydziałem krajowym, Administracją państwa i spółką wodną.

§ 5.

Spółka wodna obowiązana jest utrzymywać wykonane roboty w należyтым stanie.

Bliższe postanowienia co do konserwacyi wydane zostaną w umowie, mającej się zawrzeć po myśli § 4.

§ 6.

Rozwiązanie spółki wodnej, lub wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki dopuszczalne jest tylko w tym wypadku, jeżeli się na to zgodzi Wydział krajowy i Administracja państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o drenowaniu gruntów w gminie Gać powiatu przeworskiego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Drenowanie gruntów w gminie Gać, powiatu przeworskiego, ma być wykonane przez zawiązaną w tym celu spółkę wodną przy udziale funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego, po myśli ustawy z 4-go stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1909, który preliniuje koszta robót na 108.000 K. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów przyczynić się ma po myśli § 8. powołanej ustawy fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, t. j. do kwoty 36.000 K., państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia takim samym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, to jest do maksymalnej kwoty 36.000 K., podczas gdy resztę kosztów uiścić ma z własnych środków spółka wodna.

Jeżeli koszta nie osiągną preliniowanej sumy kosztorysowej, nastąpić ma obniżenie datków kraju i państwa.

§ 4.

Czas budowy, terminu płatności datków kraju i państwa, tudzież bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, oraz wpływu Wydziału krajowego i Administracyi państwa na tok robót określi umowa, jaka zostanie zawartą między Wydziałem krajowym, Administracją państwa i spółką wodną.

§ 5.

Spółka wodna obowiązana jest utrzymywać wykonane roboty w należyтым stanie.

Bliższe postanowienia co do konserwacyi wydane zostaną w umowie, mającej się zawrzeć po myśli § 4.

§ 6.

Rozwiązanie spółki wodnej, lub wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki dopuszczalne jest tylko w tym wypadku, jeżeli się na to zgodzi Wydział krajowy i Administracja państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o drenowaniu gruntów w gminie Markowa powiatu przeworskiego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

§ 1.

Drenowanie gruntów w gminie Markowa powiatu przeworskiego ma być wykonane przez zawiązaną w tym celu spółkę wodną przy udziale funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego, po myśli ustawy z 4-go stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1910, który preliniuje koszta robót na 188.370 K. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów przyczynić się ma po myśli § 8. powołanej ustawy fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, t. j. do kwoty 62.790 K. państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia takim samym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, to jest do maksymalnej kwoty 62.790 K, podczas gdy resztę kosztów uiścić ma z własnych środków spółka wodna.

Jeżeli koszta nie dosięgną preliniowanej sumy kosztorysowej, nastąpić ma obniżenie datków kraju i państwa.

§ 4.

Czas budowy, terminu płatności datków kraju i państwa, tudzież bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, oraz wpływu Wydziału krajowego i Administracyi państwa na tok robót określi umowa, jaka zostanie zawartą między Wydziałem krajowym, Administracją państwa i spółką wodną.

§ 5.

Spółka wodna obowiązana jest utrzymywać wykonane roboty w należytem stanie.

Bliższe postanowienia co do konserwacyi wydane zostaną w umowie, mającej się zawrzeć po myśli § 4.

§ 6.

Rozwiązanie spółki wodnej, lub wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki dopuszczalne jest tylko w tym wypadku, jeżeli się na to zgodzi Wydział krajowy i Administracya państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o drenowaniu gruntów w gminie Lisia Góra powiatu Tarnowskiego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

§ 1.

Drenowanie gruntów w gminie Lisia Góra powiatu Tarnowskiego ma być wykonane przez zawiązaną w tym celu spółkę wodną przy udziale funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego, po myśli ustawy z 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1910, który preliniuje koszta robót na 300.000 K. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów przyczynić się ma po myśli § 8. powołanej ustawy fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\frac{1}{10}\%$ kosztów, to jest do kwoty 100.000 K, państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia takim samym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, to jest do maksymalnej kwoty 100.000 K, podczas gdy resztę kosztów uiścić ma z własnych środków spółka wodna.

Jeżeli koszta nie osiągną prelimitowanej sumy kosztorysowej, nastąpić ma obniżenie datków kraju i państwa.

§ 4.

Czas budowy, terminu płatności datków kraju i państwa, tudzież bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, oraz wpływu Wydziału krajowego i Administracji państwa na tok robót określi umowa, jaka zostanie zawartą między Wydziałem krajowym, Administracją państwa i spółką wodną.

§ 5.

Spółka wodna obowiązana jest utrzymywać wykonane roboty w należytnym stanie.

Bliższe postanowienia co do konserwacji wydane zostaną w umowie, mającej się zawrzeć po myśli § 4.

§ 6.

Rozwiązanie spółki wodnej lub wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki dopuszczalne jest tylko w tym wypadku, jeżeli się na to zgodzi Wydział krajowy i Administracja państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o drenowaniu gruntów w gminie Zaczarnie powiatu Tarnowskiego.

Ze zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Drenowanie gruntów w gminie Zaczarnie, powiatu Tarnowskiego, ma być wykonane przez zawiązaną w tym celu spółkę wodną przy udziale funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego, po myśli ustawy z 4-go stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1910, który prelimituje koszta robót na 172.000 K. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów przyczynić się ma po myśli § 8. powołanej ustawy fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, t. j. do kwoty K 57.333.33, państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia takim samym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, to jest do maksymalnej kwoty K 57.333.33, podczas gdy resztę kosztów uiścić ma z własnych środków spółka wodna.

Jeżeli koszta nie osiągną prelimitowanej sumy kosztorysowej, nastąpić ma obniżenie datków kraju i państwa.

§ 4.

Czas budowy, terminu płatności datków kraju i państwa, tudzież bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, oraz wpływu Wydziału krajowego i Administracji państwa na tok robót, określi umowa, jaka zostanie zawartą między Wydziałem krajowym, Administracją państwa i spółką wodną.

§ 5.

Spółka wodna obowiązana jest utrzymywać wykonane roboty w należytem stanie.

Bliższe postanowienia co do konserwacyi wydane zostaną w umowie, mającej się zawrzeć po myśli § 4.

§ 6.

Rozwiązanie spółki wodnej, lub wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki dopuszczalne jest tylko w tym wypadku, jeżeli się na to zgodzi Wydział krajowy i Administracya państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o osuszeniu gruntów w gminach Gorzyce, Motycze poduchowne, Motycze szlacheckie, Skowierzyn, Wrzawy, Zaleszany, i Zbydniów, powiatu Tarnobrzeskiego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Drenowanie gruntów w gminach Gorzyce, Motycze poduchowne, Motycze szlacheckie, Skowierzyn, Wrzawy, Zaleszany i Zbydniów, powiatu Tarnobrzeskiego, ma być wykonane przez zawiązaną w tym celu spółkę wodną przy udziale funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego, po myśli ustawy z 4-go stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1911, który preliminuje koszta robót na 114.800 K. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów przyczynić się ma po myśli § 8 powołanej ustawy fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, t. j. do kwoty K 38.266-66, państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia takim samym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, to jest do maksymalnej kwoty K 38.266-66 podczas gdy resztę kosztów uiścić ma z własnych środków spółka wodna.

Jeżeli koszta nie dosięgną preliminowanej sumy kosztorysowej, nastąpić ma obniżenie datków kraju i państwa.

§ 4.

Czas budowy, terminu płatności datków kraju i państwa tudzież bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, oraz wpływu Wydziału krajowego i Administracyi państwa na tok robót, określi umowa, jaka zostanie zawartą między Wydziałem krajowym, Administracyą państwa i spółką wodną.

§ 5.

Spółka wodna obowiązana jest utrzymywać wykonane roboty w należytem stanie.

Bliższe postanowienia co do konserwacyi, podane zostaną w umowie, mającej się zawrzeć po myśli § 4.

§ 6.

Rozwiązanie spółki wodnej, lub wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki dopuszczalne jest tylko w tym wypadku, jeżeli się na to zgodzi Wydział krajowy i Administracya państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o osuszeniu gruntów w gminie Wampierzów powiatu Mieleckiego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Oszuszenie gruntów w gminie Wampierzów, powiatu Mieleckiego, ma być wykonane przez gminę Wampierzów przy udziale funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego, po myśli ustawy z 4-go stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1913, który preliminuje kosztą robót na 181.000 K. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów przyczynić się ma po myśli § 8. powołanej ustawy fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, t.j. do kwoty K 60.333-33, państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia takim samym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, t.j. do maksymalnej kwoty K 60.333-33, podczas gdy resztę kosztów uiścić ma z własnych środków gmina Wampierzów,

Jeżeli kosztą nie osiągną preliminowanej sumy kosztorysowej, nastąpić ma obniżenie datków kraju i państwa.

§ 4.

Czas budowy, terminu płatności datków kraju i państwa, tudzież bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsięwzięcia, oraz wpływu Wydziału krajowego i Administracyi państwa na tok robót określi umowa, jaka zostanie zawartą między Wydziałem krajowym, Administracją państwa i gminą Wampierzów.

§ 5.

Gmina Wampierzów obowiązana jest utrzymywać wykonane roboty w należytych stanie.

Bliższe postanowienia co do konserwacyi wydane zostaną w umowie mającej się zawrzeć po myśli § 4.

§ 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o budowie kanału ulgi od potoku Czarnego do Prutu w Kołomyi.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Budowa kanału ulgi od potoku Czarnego do Prutu w Kołomyi ma być wykonaną przez gminę miasta Kołomyję przy udziale funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego po myśli ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt techniczny gminy miasta Kołomyi, zatwierdzony orzeczeniem starostwa w Kołomyi z dnia 1. czerwca 1911 l. 23.062, który preliminuje kosztą robót na 175.000 koron. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów przyczynić się ma po myśli § 7. powołanej ustawy fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów t. j. do kwoty 58.333 koron, państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia, takim samym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, to

jest do maksymalnej kwoty 58.333 koron, podczas gdy resztę kosztów ma pokryć z własnych środków gmina miasta Kołomyi.

Jeżeli koszty nie osiągną preliminarzowej sumy kosztorysowej, nastąpić ma odpowiednie obniżenie datków kraju i państwa.

§ 4.

Czas budowy, terminu płatności datków kraju i państwa, tudzież bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsięwzięcia, oraz wpływu Wydziału krajowego i Administracji państwa na tok robót określi umowa, jaka zostanie zawartą między Wydziałem krajowym, Administracją państwa i gminą miasta Kołomyi.

§ 5.

Gmina miasta Kołomyi obowiązana jest utrzymywać wykonane roboty w należytym stanie.

§ 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Marszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu?

P. Terszakowiec: Proszu o głos.

П. Тершаковець: Прошу о голос.

Marszałek: Głos ma p. Torszakowiec.

P. Terszakowiec: Wysokij Sojme!

П. Те, шаковець: Високий Соїме!

Wczera przy sprawozdaniu komisji budżetowej J. E. p. Głabiński w swojej besidi porównywał budżety i skazał, szczo na річы, kotri tam sut' preliminarzowani, a meży ynszymy na melioracyji ne było w dawnych budżetach ni sotyka.

Вчера при справозданню комісії бюджетової Є. Е. п. Гломбінський в своїй бесіді порівнював бюджети і сказав, що на річи, котрі там суть преліміновані, а межи иншими на меліорациї, не було в давних бюджетах ні сотика.

I tak je dijsno, koły preliminar na 1913 rik perehlanemo, znajdemo w rubryci IX. kwotu 11,382.848 koron na melioracyji.

I tak є дійсно. Коли прелімінар на рік 1913 переглянемо, знайдемо в рубриці IX. квоту 11,382.848 корон на меліорациї.

Se odna z najważniejszych rubryk po proświti i sztuci. Se stanowyt' iz vseji preliminarzowanoji budżetom kwoty 75.000.000 K, kruhło około 15%.

Се одна з найважніших рубрик по просьвіті і штуці. Се становить із всеї прелімінованої бюджетом квоти 75,000.000 K, кругло около 15%.

I na sim poły podnesenia gospodarstwa krajewoho, kołyb ono było zwernene na prawdywe rusło i było obniate tymy postanowamy, kotri je w dijsnosti obowiazujuczi, to byłoby prynesło chosen ciłomu krajewy i nyni ne małybyśmo toho neszczastia i toji wełykoji katastrofy, jaka nawystyla w sim roci sej kraj. (P. Makuch: Ciłkom słuszno!) Zhadał JE. p. Głabiński pro awtonomiju kraju, nawit' wpały si słowa iz storony storonnyctwa ludowoho, szczo takoz budut' stremity do widrubnienja Hałyczyny.

I na сім поли піднесеня господарства краєвого, коли би оно було звернене на правдиве русло і було обняте тими постановами, котрі є в дійсности обовязуючі, то було би принесло хосен цілому краєви і нині не малибисьмо того нещастя і тої великої катастрофи, яка навістила в сім році сей край. (П. Макух: Цілком слушно). Згадав Є. Е. п. Гломбінський про автонومیю краю, навіть впали сі слова із сторони сторонництва людowego, що також будуть стреміти до відрубнення Галичини.

Ale ne žadajte Panowe wid nas, szczo byśmo my, zastupnyky ukrajinśkoho naroda, były takoz za tym, koły nas i ne tilky nas, ale i tych, kotri meszkajut' u schidnij Hałyczyni, traktujeś inaksze, jak zachidnu Hałyczynu.

Але не жадайте Панове від нас, щобисьмо ми, заступники українського народу були також за тим, коли нас і не тільки нас, але і тих, котрі мешкають у східній Галичині, трактує ся інакше, як західну Галичину.

Bezpereczno muşu tut pidnesty z natyskom, szczo ne tilky leżyт' wyna sia po storoni samoho biura melioracyjnoho, seji ustawy, leżyт' ona w wełykij

Безперечно мушу тут піднести з натиском, що не тільки лежить вина ся по стороні самого бюра меліорацийного, сеї устапи, лежить она в великій части

czasły po storoni tych, kotri do seho czasu zastupały siu schidnu Hałyczynę, bo koły czastynno i tu znachodyły sia nasi reprezentanty, koły znachodyły sia w czyśli 5, 6, a najbilsze 10, abo 11. a w popередnych litach szcze mensze i musyły sia zanymały sprawamy czysto politycznoji natury, a ne posidajuczyj nasz narid tohdy towarystwa hospodarskoho, kotreby starało sia pidnesty i zwernuty uwahu rilnychoho naselenia na tu, tak duże korysnu instytucyju, jaka je osnovana dla kraju, to wyna sia spade na tych, kotri, jak szlachtyczy, zachopyły schidnu Hałyczynę w swoji ruki i ne potrafiły dla swoho naroda, wid kotroho, ne skažu, oderżały, ale wyderły mandat, prynesty korysty, jak z seji instytucyji pływul, kotra je osnovana.

Muszu przyznaty z przyznaniem, szczo posły iz zachidnoji Hałyczyny, a переважно iz ludowoho storonnycstwa, wsio swoju energiju i praciw włożyły w tim napriami, aby z seho žerela jak najbilszu prynesty koryst' dla naroda swoho u zachidnij Hałyczyni.

Ne chocz tu może tym skazaty, jakby se widnosyło sia do uprawytyla seho biura, szczo by win może sam w sej napriam zwernuw sia, ni, my do toho czołowika widnosymo sia z wełykym przyznaniem, odnak lude, kotri bud' szczo nebud' lublat' bilsze swij narid i powynni jeho lubyty, swoju wsio uwahu, pomymo nawit' uriadnychoho stanowyska, musyły zwernuty w tim napriami, de ich serce żywysze było sia.

Koły wid 36 lit wede sia sia pracia, to ona obnymaje wże krasnu mynuw-szist' lit, zhladno bilszu skilkist' lit za soboju i wże musyła požerty wełyki hroszi i sej czas, zabraw zi soboju błyško $\frac{1}{4}$ milijarda. Se je poważna kwota. I koły my pohlanemo okom na kartu Hałyczyny, na ti riki, kotri suł' zregulowani, to bezperечно duże małeńka czast' nachodył' sia u schidnij Hałyczyni, a koły i u schidnij Hałyczyni w piźnijšim czasi zaczałyšte praciw w tim napriami, to ta pracia zwernena je переважно dla korysty obszarnykiw dwirskyh, abo tych, kotri z danyh rik korystajut'.

Ne choczu braty zabałom, ne skažu, szczo by ne było miejscowosy, de pracia ta prynosyl' dijsnu koryst' naseleniu, ale muszu z natyskom pidnesty pro riky, kotra perepływaje koło moho rідnoho sela, de ja buw świdkom tych wsieh pertraktacyj Spilky wodnoji, de znaju, szczo ne zawdiaky posłam, kotri

по сторони тих, котрі до сего часу заступали сю східну Галичину, бо коли частинно і ту знаходили ся наші репрезентанти, коли знаходили ся в числі 5, 6, а найбільше 10 або 11, а в попередних літах ще менше, і мусіли ся займатися справами чисто політичної натури, а не посідаючий наш нарід тогди Товариства господарського, котре би старало ся піднести і звернути увагу рільничого населення на ту так дуже корисну інституцію, яка є основана для краю, то вина ся спаде на тих, котрі як шляхтичі захопили східну Галичину в свої руки і не потрапили для свого народу, від котрого, не скажу — одержали, але видерли мандат, принести користи, які з сеї інституції пливають, котра є основана.

Мушу признати з признанем, що посли із західної Галичини а переважно із людового сторонництва всю свою енергію і працю вложили в тім напрямі, аби з сего жерела як найбільшу принести користь для народу свого у західній Галичині.

Не хочу тут може тим сказати, якби се відносило ся до управителя сего бюра, щоби він може сам в сей напрям звернув ся, ні, ми до того чоловіка відносимо ся з великим призанем, одnak люди, котрі будь-що-небудь люблять більше свій нарід і повинні його любити, свою всю увагу помимо навіть урядничого становиска мусіли звернути в тім напрямі, де їх серце живійше било ся.

Коли від 36 літ веде ся ся праця, то она обнимає вже красну минувшість літ, зглядно більшу скількість літ за собою і вже мусіла пожерти великі гроші і сей час забрав за собою близько $\frac{1}{4}$ мільярда. Се є поважна квота. І коли ми поглянемо оком на карту Галичини, на ті ріки, котрі суть зрегульовані, то безперечно дуже маленька часть находить ся у східній Галичині, а коли і у східній Галичині в пізнійшій часі зачалисьте працю в тім напрямі, то та праця звернена є переважно для користи обшарників двірських або тих, котрі з даних рік користають.

Не хочу брати загалом, не скажу, щоби не було місцевости, де праця та приносить дійсну користь населенню, але мушу з натиском піднести про ріку, котра перепливає коло мого рідного села, де я був свідком тих всіх пертрактацій Спілки водної, де знаю, що завдяки послам, котрі старали ся о користь

starałyś o korzyst' naselenia nad Wereszczycej, ale starały się o regulacyję ti, kotrym ona najbilszyj chosen prynosyt'. A prynosyt' ona najbilszyj chosen bezperezchno, pomynuwszy wże te, szczo uzdorowyt' klimat grafowy Lanckorońskomu, bo wsi dołyny, wsi bahna, jaki zistanut' osuszeni, suł' wykluczno jeho własnostiju i ti wsi dodatki i subwencyji, jaki daje derżawa i kraj, prynosiat' łysz chosen semu magnatowy.

Ne chocz u tym skazaty, mowby se ne była potribna riez, ale muszu pidnesty se z toho zhladu, szczo pry komisyyi Spilky wodnoji ne dopuszczeno z ruskoji storony žadnoho czlena Rusyna, kotroho chotiłyśmo, dalsze, koły ti potoky i koryta, jaki wrizuwaly się w grunta chłopski, chotiłyśmo przyłuczty do wodnoji Spilky, to komisyya skazała: a Panowie chcielibyście bardzo tanio skorzystać z tego.

I prymirom w mojim ridnim seli te koryto, de dotykało łaniw Lanckorońskoho, wzięto pid regulacyję, a koryto, kotre pid lis ide, szczo po oboch storonach suł' sinożaty selański, ne wzięto pid regulacyję.

A zwernu takoz uwahu na tu riku. Sprawa koryta, kotre мае się tiahnuty koło Komarna, jak zwistno w tym biuri towcze się try roky. Ale, koły miszczany domahalyś, szczo by koryto jiszło starym rusłom, to wsi panowe z biura melioracyjnogo, ne wykluczajuczy uprawytela, postanowyły, szczo koryto musyt' ity horoju, bo tam jest' blyzsza doroha, chotiaj kosztu budowy ne byłyby nyzsi. Ale tomu, szczo tam мае hromada pasowysko, a koryto stare było intabulowane na własniś' grafa Lanckorońskoho, musily miszczany, bez riżnyci narodnosty stawyty się suprotyw toho projekta i z miesta Komarna i okołecznych sił pi-szły prosby. Doperwa tohdy pryszła komisyya do perekonania, szczo precin może to koryto ity tudy, kuda choczut' okołeczni selane.

Otże baczyte, szczo tendencyja regulacyji była ta, szczo by prynesty jak najbilszu korzyst' grafowy Lanckorońskomu.

Szczoby ne buty hołosłownym, nawedu cyfry szczo do wykinczenych w r. 1910 robót w zachidnij a schidnij Haličyni. I tak kosztom dotacyj krajowych wykinczeno obwalowanie Wisły-Sanu, Wisły-Wisłoka, osuszenie bahon, regulacyję Łengu, regulacyję Tysznyci, Witynky itd. wynosyły kwotu 12,468.694 K, koły

naselenia nad Weresицею, але старали ся о регуляцію ті, котрим она найбільший хосен приносить. А приносить она найбільший хосен безперечно, поминувши вже те, що уздоровить клімат графови Лянцкоронському, бо всі долини, всі багна, які зістануть осушені, суть виключно його власністю і т всі додатки і субвенції, які дає держава і край, приносять лиш хосен сему магнатови.

Не хочу тим сказати, мов би се не була потрібна річ, але мушу піднести се з того згляду, що при комісії Спілки водної не допущено з руської сторони жадного члена Русина, котрого хотілисьмо, дальше, коли ті потоки і корита, які вривували ся в ґрунта хлопські, хотілисьмо прилучити до водної Спілки, то комісія сказала: а Panowie chcielibyście bardzo tanio skorzystać z tego.

I приміром в моїм ріднім селі те корито, де дотикало ланів Лянцкоронського, взято під регуляцію, а корито, котре під ліс іде, що по обох сторонах суть сіножати селянські, не взято під регуляцію.

А звєрну також увагу на ту ріку. Справа корита, котре має ся тягнути коло Комарна, як звісно в тім бюрі товче ся три роки. Але коли міщани домагали ся, щоби корито ішло старим руслом, то усі панове з бюра меліорацийного, не виключаючи управителя, постановили, що корито мусить іти горою, бо там єсть близша дорога, хотій кошта будови не були би низші. Але тому, що там має громада пасовиско, а корито старе було інтабульоване на власність графа Лянцкоронського, мусіли міщани без ріжниць народности ставити ся супротив того проєкта і з міста Комарна і околичних сіл пішли просьби. Дперва тогди прийшла комісія до переконання, що прецінь може то корито іти туди, куди хочуть околичні селяни.

Отже бачите, що тенденция регуляції була та, щоби принести як найбільшу користь графови Лянцкоронському.

Щоби не бути голословним, наведу цифри що до викінчених в р. 1910 робіт в західній а східній Галичині. І так коштом дотаций краєвих викінчено обваловане Висли-Сяну, Висли-Віслока, осушене багон, регуляцію Ленгу, регуляцію Тишницї, Вітинки, і т. д. виносили квоту 12,468.694 корон, коли по

Po tej sam rik wykinczeni roboty w schidnij Hałyczyni wynosły 1,501.142 K.

Ale i ta regulacyja w schidnij i zachidnij Hałyczyni miniaje sia, rozbiżno ide, bo koły tam reguluje sia w takyj sposib, szczo obwałowuje sia widrazu i ta regulacyja dijsno tamosznomu nasełeniu prynosyt' welyki korysty, czoho dokazom jest', szczo toj rik w zachidnij Hałyczyni, mymo jeji nyzszoho położenia, ne było takoji katastrofy, jak u nas w schidnij, de robyt' sia szablonowo, szczo dokazom je npr. regulacyja Hnytoji Łypy, Zołotoji Łypy, zwisna regulacyja Buhu, de ludy wolilyby, szczo by jeji zowsim ne było.

Tak samo zi storony derżawy przyjsza welyka pomoc, i koły po tej czas roboty wedeni czerez biuro Namisnyctwa wynosły 32,577.020 K, to na schodilysz 8,772.888 K.

Jak ja skazaw na wstąpi, w zakoni melioracyjnim nema skazano, szczo ma je pity komisya dana i ohladnuty tereny, de melioracyja jest' potribna i szczo by ti miscewosty, kotri najbilsze potrebujuť zmelioruwaty i kanały pokopaty. To jest' zowsim widdane dla spiłky wodnoji, znaczyt', szczo ti, kotri potrebujuť, powynni sia domahaty. Szkoda, szczo tu nema holowy Towarystwa hospodarskoho, bo ja muszu zapytatyś, czy to towarystwo bohato zrobyło w tym napriami, szczo by nasełenie rilnycze w schidnij Hałyczyni korystało z toho dobrodijstwa? Naj poważanyj Kniaź Czar-toryskij widpowist' na se.

Nichto ne może zapereczyty, szczo nasz kraj czysto rilnyczyj, ma je prawo domahaty pomocy takoz wid derżawy i obowiazkom oboch reprezentacyji kraju jest' bilszy fondy wytyahnuty wid derżawy dla pidnesenia rilnyctwa.

Ale Towarystwo hospodarske w szumnych sprawozdaniach wykazuje bohato byczkiw, telat i kriłykiw, kotrymy jak raz czastuje ludyj, kotri na te ne zasłuhujut'.

Muszu tak samo pidnesty, szczo referenty biura melioracyjnoho widnosiat' sia do selanyna zi schidnoji Hałyczyny neprychylno, z wyimkom samoho uprawytela toho biura, dla kotroho ma je samo poważanie — ne хочу jomu pochliblaty, ale kažu łysz prawdu i czuwjem to z neodnych ust. Ynszy referenty widsyłajut' selanyna wid Anny do Kaifa. Bo ony chotily, szczo by toj hrisz piszow do zachidnoji czasty kraju.

той сам рік викінчені роботи в східній Галичині виносили 1,501.142 корон.

Але і та регуляція в східній і західній Галичині міняє ся, розбіжно іде, бо коли там регулює ся в такий спосіб, що обваловує ся відразу і та регуляція дійсно тамошному населенню приносить великі користи, чого доказом є, що той рік в західній Галичині мимо її низшого положення, не було такої катастрофи, як у нас у східній, де робить ся шаблоново, чого доказом є прим. регуляція Гнилої Липи, Золотої Липи, звісна регуляція Бугу, де люди воліли би, щоби її зовсім не було.

Так само зі сторони держави прийшла велика поміч, і коли по той час роботи, ведені через бюро Намісництва виносили 32,577.020 корон, то на сході лиш 8,772.888.

Як я сказав на вступі, в законі меліорацийнім нема сказано, що має піти комісія дана і оглянути терени, де меліорация є потрібна і щоби ті місцевости, котрі найбільше потребують змеліорувати і канали покопати. То є зовсім віддане для Спілки водної, значить, що ті, котрі потребують, повинні ся домогати о те. Шкода, що тут нема голови Товариства господарського, бо я мушу запитати ся, чи то Товариство богато зробило в тім напрямі, щоби населенє рільниче в східній Галичині користало з того добродійства? Най поважаний князь Чарториский відповість на се.

Ніхто не може заперечити, що наш край чисто рільничий, має право домогати ся помочи також від держави і обовязком обох репрезентаций краю єсть, більші фонди витягнути від держави для піднесеня рільництва.

Але Товариство господарське в шумних справозданнях виказує багато бичків, телят і кріликів, котрими як раз частує людей, котрі на то не заслугоють.

Мушу так само піднести, що референти бюро меліорацийного відносять ся до селянина зі східної Галичини неприхильно, з виїмком самого управителя бюро, для котрого маємо поважанє, — не хочу йому похлібляти, але кажу лиш правду і чувем то не з одних уст. Інші референти відсилають селянина від Аини до Каяфа. Бо они хотіли, щоби той гріш пішов до західної части краю.

Zawsihdy prychodyt' kultura z zachodu, ale może i zi schodu pryjty. Ja to czuw z ust dostojnoho besidnyka polskoho epyskopa, kotryj bojaw sia kultury, kotra ide z zachodu, a nas wsich traktujete toju zachidnoju kulturoju. Treba sia poriszyti i wziały sia do pracy w schidnij Hałyczyni.

Buw takyj słuczaj, szczo ludy, słojaczni na stanowyszczy dominujuczim, bo koždyj referent, kotryj мае przydileni swoji sprawy, je wetykij pan i jak przedłożył swomu nastojatelstwu, tak sprawa sia powede. A my ne majemo ani odnoho naszoho referenta, a na wsich inżynieriw majem wsioho 7.

Szczо do drobnych melioracyji to na schidnu Hałyczynu przypadaє 300.000 K i to мае buty zdrenowanych 2465 morgiw, koły w zachidnij мае buty zmeliorowanych 5.062 morgiw, kosztom 1.174.000 K. To ne je przypadek! To tak na primir regulacyja zwisnoho kanału buczackoho czekaje wże na połahodzenie 10 lit, hromada Spyrwa 10 lit, a hromada Ożimla prosyt' 4 lita o prysłanie inżyniera i bilszy inszych ne może doczekaty sia osuszenia swoich sinożał'.

A jak pry regulacyji Połtwu chotiw oden świaszczennyk Hoszowskij wijty do Wydiłu, to pan inżynier ne pozwołył na se i skazaw, szczo win ne rozumiє po ruśky i szczo win ne bude znaty, szczo toj świaszczennyk do neho hworoty'.

Szczoby dokazaty, szczo ja ne złapaw seho z wozducha, szczo kažu, wystarczył, szczo kołyśmo na zborach Towarystwa hospodarskoho domahały sia pojasnienia, dlaczoho tak mało je melioracyj w schidnij Hałyczyni, to skazaw wiceprezes, szczo lepsze, szczooby na zbory win toho ne pojasniaw.

Dalszym dowozom toho je, szczo koły w zachidnij Hałyczyni je 7 ekspozytur melioracyjnych, to w schidnij je odna w Stanisławowi, kotra i tak służył bilszij posilosty. Kaže sia: to je najlipsiszym dowozom, szczo w schidnij Hałyczyni ne potreba melioracyji, a proszu Paniw, taki powity, jak Stanisławiw, Towmacz, Dołyна — tam nema kuta, deby ne była melioracyja potribna.

Tak samo ti uriadnyky polśki widnosiat' sia do swoich pidwładnych. Buw słuczaj, koły małyj nastojatel hołosuwaw na ruśkoho kandidata, to jemu hrozыły, szczo jeho usunut' wid regulacyji.

Zastupnyk dyrektora biura melio-

Завсїгди приходить культура з заходу, але може і зі сходу прийти. Я то чув з уст достойного бесідника польського єпископа, котрий бояв ся культури, котра іде з заходу, а нас всіх трактуєте тою західною культурою. Треба ся порішити і взяти ся до праці у східній Галичині.

Був такий слухай, що люди, стоячі на становищі домінуючим, бо кождий референт, котрий має приділені свої справи, є великий пан і як предложити своєму настоятельству, так справа ся поведе. А ми не маємо ані одиого нашого референта, а на всіх інженерів маємо всього 7.

Що до дрібних меліораций, то на східну Галичину припадає 300.000 корон і то має бути здренованих 2465 моргів, коли в західній має бути змеліорованих 5062 моргів коштом 1,174.000 корон. То не є випадок. То так на примір регуляція звісного каналу бучацького чекає вже на полагоджєне 10 літ, громада Спирва 10 літ, а громада Озімля просить 4 літа о присланє інжиніра і більше инших не може дочекати ся осушення своїх сіножаł.

А як при регуляції Полтви хотів один сьвященник Гошовский вийти до виділу, то пан інжинір не позволив на се і сказав, що він не розуміє по руськи і що він не буде знати, що той сьвященник до него гворить.

Щоби доказати, що я не злапав сего з воздуха, що кажу, вистарчить, що колисьмо на зборах Товариства господарського домагали ся пояснення, длячого так мало є меліораций у східній Галичині, то сказав віцепрезес, що ліпше, щоби ви того на зборах не поясняв.

Дальшим доказом того є, що коли в західній Галичині є 7 експозитур меліорацийних, то в східній Галичині є одна в Stanisławowi, котра і так служить більший посілости. Каже ся: то є найліпшим доказом, що в східній Галичині не потреба меліораций, а прошу Панів, такі повіти, як Stanisławiw, Towmacz, Долина, там нема кута, деби не була меліорация потрібна.

Так само ті урядники польські відносять ся до своїх підвладних. Був слухай, коли малий настоятель голосував на руського кандидата, то йому грозили, що його усунуть від регуляції.

Заступник директора бюра меліо-

racyjnoho, jak zwisno nam, je czołowik ne koncze Polak, ale ne koncze bezstoronnyj suprotyw Rusyniw.

Ja chotiw pidnesty tych kilka żałob na siu instytucyju, tak duże korzystnu a ne na uprawytela biura melioracyjnoho, ale muszu zwernuty uwahu seho poważanoho uprawytela, szczoby win bacznu zwernuw uwahu, szczoby w biurach krajewim ne wytworyw sia szowinizm. W biurach, kotri służať dla ciłoho kraju powynni buty uriadnyky bezstoronni. Ja ne bażaju dla chłopa z zachidnoji Hałyczyny jeho pidnesenia materyjalnoho, ja tiszu sia, jesły w zahali selańskij stan sia pidnosyt', ale odnak pozwolu sobi imenom ruśkocho naroda, imenom ukrajińskoho klubu riszuczno żadaty, szczoby melioracyji w powiatach schidnoji Hałyczyny były bilsze uzhladneni jak do teper, szczoby Rusyny inżyniery, kotri sia zhołoszujuť do biura melioracyjnoho, były prynymani tak samo, szczoby odnaki ustanowyty rangy dla polśkoji i ruśkoji narodnosti i riwno wsich traktuwały, piśła jich pracy i zasłuhy.

Pozwolu sobi w tym napriami postawyty rezolucyji i proszu, szczoby Wysoka Pałata zwołyła jich pryniaty (czyta:)

I. Sejm raczy uchwalić, że tam, gdzie gminy przystępują do wykonania melioracyi spółkowych, a gminy te zostały dotknięte klęskami elementarnymi w ostatnich latach, należy udzielić pożyczki bezprocentowej z 5-cio milionowego funduszu uchwalonego przez Wys. Sejm w r. 1905 przy wykonaniu robót melioracyjnych.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu utworzyć w najbliższym czasie następujące ekspozytury kraj. Biura melioracyjnego we wschodniej części kraju, a mianowicie:

1. w Rawie ruskiej,
2. w Brzeżanach,
3. w Kołomyi,
4. w Jaworowie,
5. w Buczaczu,

które miałyby być obsadzone inżynierami ukraińcami.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przy wygotowaniu projektów melioracyjnych dla gruntów włościańskich wygotował równocześnie wszystko, co potrzeba do zawiązania Spółek wodnych, więc nietylko projekt melioracyjny ale także kataster konkurencyjny.

IV. Ponieważ ostatnie lata strasznych klęsk elementarnych wykazały, że jedną z przyczyn tych nieszczęść, a w ślad za tem i nędzy włościańskiej jest zupełne zaniedbanie wschodniej Galicyi na polu regulacyi rzek i melioracyi gruntów włościańskich, Wysoki Sejm wzywa Wydział krajowy, aby odtąd przy robotach i projektach melioracyjnych uwzględniono w większej mierze Galicyę wschodnią i przystąpiono do tych regulacyi i melioracyi, dla których są już gotowe projekta. W celu ustalenia robót melioracyjnych należy zwołać konferencyę przedstawicieli ukraińskich gospodarskich i oświatowych organizacyi i reprezentantów ukraińskiego klubu sejmowego, na której omówi się najpilniejsze i najkonieczniejsze melioracye.

рацийного як звісно нам, є чоловік не концє Поляк, але не концє безсторонний супротив Русинів.

Я хотів піднести тих кілька жалоб на сю інституцію, так дуже корисну а не на управителя бюро меліорацийного, але мушу звернути увагу сего поважаного управителя, щоби він бачну звернув увагу, щоби в бюрі краєвим не витворив ся шовінізм. В бюрох, котрі служать для цілого краю, повинні бути урядники безсторонні. Я не бажаю для хлопа з західної Галичини його піднесеня материяльного, я тішу ся, если взагалі селянський стан ся підносить, але однок позволу собі іменем руського народа, іменем українського клубу рішучо жадати, щоби меліораций в повітах східної Галичини були більше узгляднені, як до тепер, щоби Русини інжиніри, котрі ся зголошують до бюро меліорацийного були принимані, так само, щоби однак установити ранги для польської і руської народности і рівно всіх трактувати після їх праці і заслуги.

Позволю собі в тім напрямі поставити резолюції і прошу, щоби Висока Палата зволила їх прийняти: (czyta)

V. Ponieważ w kraj. Biurze melioracyjnem na 100 inżynierów jest wszystkiego 7 przynależnych do narodowości ukraińskiej a między referentami, którzy załatwiają podania o meliorację, niema ani jednego Ukraińca, wzywa się Wydział krajowy, aby przy obsadzaniu nowych posad przyjmowano więcej inżynierów Ukraińców.

VI. Posada jednego zastępcy dyrektora w VI. randze w kraj. Biurze melioracyjnem ma być obsadzoną inżynierem Ukraińcem.

VII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby jak najrychlej przystąpił do regulacji rzeki Świerz w powiecie rohatyńskim.

VIII. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby jak najrychlej przystąpił do opracowania planu obwałowania „Dniestru“ od ujścia Strwiąża w pow. Rudki do ujścia Tłumaczyka w pow. Tłumackim a najdalej, w roku 1915 przystąpił do wykonania ochronnych wałów na tej przestrzeni.

P. Maryewski: Proszę o głos.

Marszałek: Głos ma p. Maryewski.

P. Maryewski: Wysoka Izbo!

Licząc się z tem, że zaledwie kilka godzin dzieli nas od odroczenia Izby dalej, że na porządku dziennym jest jeszcze wiele spraw bardzo ważnych dla odnośnych powiatów i gmin, nie będę przedłużał dyskusyi i sądzę, że inni panowie koledzy z tego samego względu skrócą swoje przemówienia, ażeby i inne tak ważne sprawy mogły być załatwione.

Jeżeli zabieram głos, to tylko dlatego, że sprawy objęte przedłożeniem dotyczą Kraków, Podgórze i okolicę. W roku 1907, kiedy zapadła uchwała obwałowania i obmurowania Wisły, ażeby zabezpieczyć przed powodzią Kraków i okolicę, uchwalił też Wysoki Sejm na mój wniosek rezolucję, wzywającą Wydział krajowy, ażeby w porozumieniu z rządem przystąpił do obwałowania Wilgi.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że rzeki i potoki, będące dopływami Wisły mogą w czasie powodzi spowodować te same szkody, co i rzeka główna.

Dzisiaj Wisła jest już zupełnie obmurowana i obwałowana tak, że ze strony Wisły żadne nie grozi niebezpieczeństwo powodzi ani dla Krakowa ani dla Podgórza ze strony lewej, również i Rudawa została obwałowana, ale ze strony prawej pozostała Wilga dzikim potokiem. Z samem więc obwałowaniem Wisły niebezpieczeństwo powodzi nie zostało usunięte, gdyż w czasie roztopów cofka wód do Wilgi może spowodować szkody o wiele większe i o wiele groźniejsze, aniżeli rzeka główna.

I dzisiaj grozi okolicom tamtym o wiele większe niebezpieczeństwo niż w roku 1903, gdyż w pobliżu rzeki Wilgi powstały liczne fabryki tak, że w razie powodzi powstałaby wielka szkoda dla przemysłu krajowego. Powódź ta może spowodować szkodę nie tylko dla przemysłu, ale także dla biednej ludności rolniczej gmin Płaszów, Podgórze i Dębniki.

Rezolucja ta brzmi:

„Wzywa się Wydział krajowy, aby w porozumieniu z Rządem, przystąpił jak najspieszniej do regulacji i obwałowania Wilgi“.

Kończąc swe przemówienie, prosząc Wysokiego Sejmu, ażeby rezolucję tę zechciał uchwalić.

P. Biesiadecki: Proszę o głos.

Marszałek: Głos ma p. Biesiadecki.

P. Biesiadecki: Wysoki Sejmie!

Pragnąłbym w kilku słowach uzasadnić rezolucję, którą postawić zamierzam.

Chodzi mi tutaj o regulację rzeki Świerz, powiatu rohatyńskiego, w której to okolicy osuszono około 1.500 morgów ról i łąk. Wydział krajowy jeszcze przed 20 laty wykonał odnośne plany, a od tego czasu sprawa ani na krok naprzód nie postąpiła. Dzisiaj chodziłoby tylko o przerobienie odnośnych projektów.

Proszę tedy o przyjęcie rezolucyi, która brzmi (czyta):

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zarządził w roku bieżącym zdjęcia dla opracowania projektu regulacji Świrza w gminach i obszarach dwor-

skich Żurów, Hrehorów i Podmichałowce, następnie zaś przedłożył Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie tej regulacji przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego“.

P. Singalewicz: Proszu o głos.

Marszałek: Głos ma p. Singalewicz.

P. Singalewicz: Wysoka Pałato!

Koły ja nyni w tij debati zabyraju hołos, to namiriaju czyślaczy sia z korotkym czasom, jakim jeszcze rozporiadżujemo, łyszeń w nemnohyh słowach i uwahach obhoworyty poz. 18, 19 i 24 predłożenoho nam sprawozdania.

Ja przyłączaju sia w ciłosty do wyskaziw i zamiliw moho klubowoho towarzysza p. Terszakiwicia, a nadto хочuz zrobyty odnu uwahu zahalnoji natury.

Regulacyji rik i melioracyji wymahajut' ne łyszeń osnovnych fachowych studyj i technicznoho znanja, ale takoz łucznoho piznania charakteru danoji riky czy terenu.

Kożda rika ma je swij specjalnyj charakter tak, szczo nawit' najpylniyszij i najlipszij inżynier ne moze buty pewnym, szczo wykonaje beznahanno regulacyju, jesty ne zapiznasť sia toczno z przyrodzoju toji riky zhladno terenu, jesty ne uwzhladnyt' wsich tych pomiczeń, kotri na osnovi dowholitnoho doświdu sul' dobre znani selanam dotycnych okołyć — ta jesty ne rozhlane tych uwah i bażan, jaki ma je miscewe nasełenie w sprawie regulacyji czy melioracyji.

Dla toho ja wyskazuju tut bażanie, szczo by Wydiť krajewyj pry układaniu planiw regulacyjnych i melioracyjnych ne obmeżuwaw sia na orečenia svojich fachowych syť, ale z zasady zasiahaw takoz opiniji miscewego nasełenia, kotre najczastisze ne odnu pożytecznu i rozumnu moze podaty wkaziwku.

Jesty to pidnoszu, to opyraju sia na doświdach, kotri meni daje regulacyja riky Buha ta regulacyja potoka Radyślawky Pustoji z jeji dopływy.

Regulacyja riky Buha pozbawyla nasełenie przybereżnych sił tych neocinnych sinożatyj — jaki były odynokym bohactwom dotycnoho selaństwa. Tam de pyszaly sia bujni zeleni trawy przed regulacyjeju — nyni baczymo marni, zrudili ta w trawu bidni prostory. Nasełenie Buzeczyny ta Kamenczczyny proklyna je tu regulacyju.

Regulacyja Radyślawky Pustoji ta jeji dopływiw takoz wże je wykonana a pozycja 19 sprawozdania żada je na kon-

П. Сінгалевич: Прошу о голос.

П. Сінгалевич: Висока Палато!

Коли я нині в тій дебаті забираю голос, то наміряю, числячи ся з коротким часом, яким еще розпоряджуємо, лишень в немногих словах і увагах обговорити поз. 18, 19 і 24 предложеного нам справозданя.

Я прилучаю ся в цілости до висказів і замітів мого клубового товариша п. Тершаківця, а надто хочу зробити ще одну увагу загальної натурі.

Регуляції рік і меліорації вимагають не лишень оснoвних фахових студий і технічного знання, але також точного пізнання характеру даної ріки чи терену.

Кожда ріка має свій спеціальний характер так, що навіть найпильніший і найліпший інженер не може бути певним, що виконає бездоганно регуляцію, если не запізнасть ся точно з природою тої ріки зглядно терену, если не узгляднить всіх тих помічень, котрі на основі довголітного досьвідусуть добре знані селянам дотичних околиць та если не розгляне тих уваг і бажань, які має місце́ве населене в справі регуляції чи меліорації.

Для того я висказую тут бажане, що би Виділ краєвий при укладаню плянів регуляційних і меліораційних не обмежував ся на ореченя своїх фахових сил, але з засади зятав також опінії місцевого населеня, котре найчастійше не одну пожиточну і разумну може подати вказівку.

Если то підношу, то опираю ся на досьвідах, котрі мені дає регуляція ріки Буга та регуляція потоку Радиславки Пустої з єї допливами.

Регуляція ріки Буга позбавила населене прибережних сіл тих неоціненних сіножатий, які були одиноким богацтвом дотичного селянства. Там, де пишали ся буйні зелені трави перед регуляцією — нині бачимо марні, зруділі та в траву бідні простори. Населене Бузеччини та Каміначчини проклинає ту регуляцію.

Регуляція Радиславки Пустої та єї допливів також вже є виконана а позиція 19 справозданя жадає на консерва-

serwacyju toji regulacyji 15.000 K. Ta na žal znow muszu zamityty, szczo regulacyja a zhladno melioracyja w mnohych napriamach zowsim niezadowolaje oprowadanych bazar i domahan interesowanych selan. Na sinozatach sela Polonyczna wykopano 3 riady kanałiw, peretiato nymy chłopski pasowyska i sinozaty a zowsim ne pobudowano na tych kanałach ani kładok do perechodu dla kosariw ani mostu do perejizdu fir, ani ne porobleno takych spustiw wodnych, jaki zi zhladiw terenowych sut' konieczni.

Wyszło take, szczo hospodari z Polonycznoji, ne mohuczy perejichaty firami przez zhadani perekopy musily polyszyty do nynisznoho dnia na protywnelężnych polach swoje zbiże nezwezene po 20 do 30 kip. Ne było priamo sposobu to zbiże zwesty, bo ne było na perekopach potribnych mostiw. Otže zwertaju na te uwahu i proszu, szczo by z tych 15.000 K, przyzaczonych na konserwacyju, były uzhladnieni wsi dotyczni oprowadani domahania naselenia Polonycznoji, ta okolożnych hromad. Pry dobrii woły melioracyjnoho biura i za porozumieniem zi spilkou wodnoju možna ti domahania zaspokojity.

Prystupaju do pozycyji 18. i choczuhoworyty o sprawie regulacyji riczky Siwky, w powiti kałuskim.

Za pryczynieniem sia w 50% zi storony kraju, a 20% zi storony salin perewedeno regulacyju Siwky łysz wid Hołynia do salin. Zachodyt' konieczna potreba dalszoho perewedenia regulacyji wid salin do Dnistra, bo tamoszne naselenie duże mnoho terpyt' wid wyływ Siwky, a pozajak wydžu, szczo pozycyja 18. zamykaje sia preliminarom 1,212.000 K, to wyskažu bażanie, szczo by Wydił krajewyj porobyw potribni zachody w sprawie dalszoji regulacyji toji riky, to je, szczo by Widił krajewyj prystupyw do bezprowołocznego wyhotowłenia projektu dotycznoho zakona.

Stawlu prote wnesok:

1. Szczo by Wydił krajewyj porobyw potribni zachody w sprawie najskorijszoji regulacyji Siwky na prostori wid salin do Dnistra.

2. Szczo by pry układanu planiw regulacyjnych i melioracyjnych zasiahano takoz opinii u miscewoho naselenia szczo do charakteru rik i terenu rozhladowano ewentualni bażania i domahania interesowanoho naselenia.

цию тої регуляції 15.000 корон. Та на жаль знов мушу замітити, що регуляція а зглядно меліорация в многих напрямх зовсім не задовольє оправданих бажань і домагань інтересованих селян. На сіножатах села Полонична викопано три ряди каналів, перетято ними хлопські пасовиска і сіножати, а зовсім не побудовано на тих каналях ані кладок для переходу для косарів ані мостів до переїзду фір, ані не пороблено таких спустів водних, які зі зглядів теренових суть конечні.

Вийшло take, що господарі з Полоничної, не могучи переїхати фірами через згадані перекопи, мусли полишити до нинішного дня на противлежних полях своє збіже незвезене по 20 до 30 кіп. Не було прямо способу то збіже звести, бо не було на перекопах потрібних мостів.

Отже звертаю на те увагу і прошу, щоби з тих 15.000 корон, призначених на консервацію, були узгляднені дотичні оправдані домагання населеня Полоничної та околичних громад. При добрій волі меліорацийного бюра і за порозумінєм зі Спількою водною можна ті домагання заспокоїти.

Приступаю до позиції 18 і хочу говорити о справі регуляції річки Сівки в повіті калузьким.

За причиненєм ся в 50% зі сторони краю, а 20% зі сторони салін переведено регуляцію Сівки лиш від Голиня до салін. Заходить конечна потреба дальшого переведеня регуляції від салін до Дністра, — бо тамошнє населєне дуже много терпить від виливів Сівки, а позаяк виджу, що позиція 18 замикає ся прелімінаром 1,212.000 корон, то вискажу бажанє, щоби Виділ краєвий поробив потрібні заходи в справі дальшої регуляції тої ріки, то є, щоби Виділ краєвий приступив до безпrowołочного виготовленя проекту дотичного закона.

Ставлю проте внесок:

1) щоби Виділ краєвий поробив потрібні заходи в справі найскорійшої регуляції Сівки на просторі від салін до Дністра;

2) щоби при укладану плянів регуляційних і меліорацийних засягано також опинії у місцевого населєня що до характеру рік і терену, резглядувано евентуальні бажаня і домагання інтересованого населєня;

3. Szczoby w sprawie regulacyji Radysławki Pustoji z dopływami zisłały rozhladnieni, ta po możnocy uzhladnieni oprawdani domahania interesowanoho naselenia, a z osibna hromady Połonyczna, powitu Kaminka strum.

Moju rezolucyju peredaju na pyśmi do użytku Jeho Ekscelencyji Pana Marszałka.

P. Sandulak: Proszu o hołos.

Marszałek: Głos ma poseł Sandulak.

(*Wicemarszałek JE. ks. Czechowicz obejmuje przewodnictwo obrad.*)

P. Sandulak: Wysokij Sojme!

Wże wid riadu lit tut w Pałati pry koždij nahodi toho ustanowlenia budżetu, bohato schodyt' sia sliw na odno misce i kujut' sia sprawy melioracyji i regulacyji tych riżnorodnych rik.

Ja ne budu bohato howoryw, bo wże korotkij czas i jeśmo pomuczeni, ale w tim starim Sojmi pered joho skonom muszu wyskazyt' kilko hadok krytky.

My tut w Sojmi zawse widdajemo wsilakij materyjał do ruk Wydiłu krajewoho do perewedenia robót pry regulacyji wsilakoho roda hałuzyj tych rik, jaki sia u nas znachodiat'. Meży tymy rikamy suť taki hałuzi rik holownych jak Prut, Czeremosz a meży nymy jak toj złodij je zaznaczona takož Rybnycia.

W tij Pałati śmijut' sia z neji i kažuť o nij, szczo wona rujnuje sęła, a ta rika nazywaje sia u nas po selańsky „szkirolup”. Rozumije sia tak, szczo zabyrage selanam z ohorodiw i z pil najlipsiszu urodżajnu poczwu, potomu wertaje sia, zabyrage mistky tak, szczo powit ne może ich pobudowaty, bo składajut' nad Prutom styrti, szczo nymy ne można perejichaty.

Teper zwertaju sia do riky Prut. Znachodžu w sprawozdaniu pry kincy r. 1912., szczo tam je ustanowlena czast' kwot hroszewych na regulacyju Prutu. Odnazast' ide z hory wid Kołomyji, druha czast' z dołyny do Bukowyny zi Śniatyna.

Tam skazane buło w odnim miscy w sprawozdaniu, szczo sia regulacyja rozdana czasowy na 20 lit. Na 20 lit rozklasty na odnij rici (wże pomynaju Czeremosz i Rybnyciu, kotri sia wże robyt') bo sia regulacyja, kotra z Kołomyji krunyt' sia z hory, a z druhoho kińcia z dołyny, ne może sia zyjty i za 40 lit.

3) щоби в справі регуляції Радиславки Пустої з допливами зіслали розглянені та по можности узгляднені оправдані домагання інтересованого населення а з осібна громади Полонична, повіта Камінка струм.

Мою резолюцію передаю на письмі до ужитку Його Ексцеленції Пана Маршалка.

П. Сандуляк: Прошу о голос!

П. Сандуляк: Високий Сойме!

Вже від ряду літ тут в Палаті при кождій нагоді того установлення бюджету, богато сходить ся слів на одно місце і кують ся справи меліорації і регуляції тих ріжнородних рік.

Я не буду богато говорив, бо вже короткий час і єсьмо помучені, але в тим старім Соймі перед його сконом мушу таки висказати кілька гадок критики.

Ми тут в Соймі за все віддаємо всілякий материял до рук Виділу краевого до переведення робіт при регуляції всілякого рода галузий тих рік, які ся у нас знаходять. Межи тими ріками суть такі галузи рік головних, як Прут, Черемош, а межи ними як той злодій, є зазначена також Рибиця.

В тій Палаті сьміють ся з неї і кажуть о ній, що вона руйнує села, а ся ріка називає ся у нас по селяньски „шкіролуп”. Розуміє ся так, що забирає селянам з огородів і з піль найліпшу урожайну почву, потому вертає ся, забирає містки так, що повіт не може їх побудовати, бо складають над Прutom стирти, що ними не можна переїхати.

Тепер звертаю ся до ріки Прут.

Знаходжу в справозданю при кінци р. 1912., що там є установлена часть квот грошевих на регуляцію Прута. Одна часть іде з гори від Коломиї, друга часть знова з долини до Буковини зі Снятиина.

Там сказане було в однім місци в справозданю, що ся регуляція роздана часово на 20 літ. На 20 літ розкласти на одній ріці (вже поминаю Черемош і Рибицю, котрі ся вже робить), бо ся регуляція, котра з Коломиї крутить ся з гори а з другого кінця з долини, не може ся зійти і за сорок літ.

Otże taka robota, muszu skazaty, szczo linywa, hnyła i bez zastereżenia. Nowoział' koło wody styrty tych faszyn, abo tam, selanyn wychodyt' na tu płoszczu, dywył' sia szyroky my oczyma i dumaje, szczo zarobok bude a tymczasom zarobku nijakoho ne wydyt'.

Stoit' marec, soit' ćwiteń, soit' maj, czekaje czerwien ta łypeń, jak ne było robotnykiw, tak ne ma, tamy stojat', werszky sia łomlať.

Ja sam howorju ne jak posol a jak robotnyk, bo ja koło toho robyw, ale skažu, szczo złe kažuť panowe znawci, szczo lipsza sucha tama, bo lipszi surowi pruty, bo jak sia surowi wiaże wid berehu do seredyńy daje sia suchi pruty, to tama zaroste i bude hrebľa.

Otże ti tamy stojat', ta nichto ich ne ruszył' i selanyn ne ma je zaribku. Wywezut' jak se było w Śniatyńszczyńi kilka fir takych kobas, (ale ne wyborczych, łysz derewnych) i trocha paliw, i te łeżył'.

I zaczynaje sia robyty. Skilko tam robotnykiw? Tam je 7 nadzorciw, abo konduktorów, abo inżynieriw, a roboty dla hołodnoho naroda nema.

Ja maju tut' daty pro lita 1912 i 1913; toti dajut' obrazok pro regulacyju Pruta. Naraz zirwała sia chmara, ludy ne majut' szczo robyty, — a jak na raz pryjszła woda znouw z hory tak i załała ciłkom świt. Rozumijet sia, szczo tamky, de woda zabrała berehy, tam zabrała i chaty — a tamka ne majemo regulacyji riky Prutu.

Teper Wydił krajewyj skrystyw iz toji regulacyji tu rubryku — w tim czasi, koły kilka tysiacziw mieszkanćiw je poszkodowanych, a w perszij klasi woda zabrała majno 4 mieszkanćiw, a w druhoj 7 mieszkanćiw w roci 1912.

Powiń iz tych lit 1912 i 1913 zabrała nam wsio: wsi chaty i budynky i paszu — i ne ma na szczo chudobu wyhnaty.

No, moi Panowe! Szczo z toho? Z toho wypływaje, szczo byście ne dały „znawciw“ i inżynieriw, ale bilsze robotnyka, szczo byście ne potrebowali dalsze dawaty pidmohy.

Tak samo ma je rycz z regulacyjeju riky „Bystryci“.

Dumaju otże Panowe, szczo treba sia rachuwaty z mojimy uwahamy — i w naszych gruntach dawaty bilsze ludiej i na naszi grunta dajte bilsze cementu pomiż kaminie pry regulacyji rik.

Отже така робота, мушу сказати, що лїнива, гнила і без застереження. Навозять коло води стирти тих фашин або там, селянин виходить на ту площу, дивить ся широкими очима і думає, що заробок буде, а тимчасом заробку нїякого не видить.

Стоїть mareць, стоїть цвітень, стоїть май, чекає червень та липень, як не було робітників так нема, тами стоять, вершки ся ломлять.

Я сам говорю не як посол, а як робітник, бо я коло того робив, але скажу, що зле кажуть панове знавці, що лїпша суха тама, бо лїпші сурові пруди, бо як ся сурові вяже від берегу, а до середини дає ся сухі пруди, то тама заросте і буде гребля.

Отже ті тами стоять та ніхто їх не рушить і селянин не має заробку. Вивезуть, як се було в Снятинщині, кілька фір таких кобас (але не виборчих лиш деревних) і троха палів і то лежить.

І починає ся робити. Скільки там робітників? Там є 7 надзорців або кондукторів або інженерів, а роботи для голодного народа нема.

Я маю тут дати про літа 1912 і 1913, тоті дають образок про регуляцію Прута. Нараз зірвала ся хмара, люди не мають що робити, а як нараз прийшла вода знова з гори, так і заляла цілком сьвіт. Розумієть ся, що тамки, де вода забрала берети, там забрала і хати, а тамка не маємо регуляції ріки Прута.

Тепер Виділ краєвий скрислив із тої регуляції ту рубрику — в тім часі, коли кілька тисячів мешканців є пошкодованих, а в першій клясі вода забрала майно 4 мешканців, а в другій 7 мешканців в році 1912.

Повінь з тих літ 1912 і 1913 забрала нам всьо; всі хати і будинки і пашу і нема навіть на що худобу вигнати.

Но, мої Панове! Що з того? З того випливає, щобисьте не дали „знавців“ і інженерів, але більше робітника — що бисьте не потребували дальше давати підмоги.

Так само має ся річ з регуляцією ріки „Бистриці“.

Думаю отже Панове, що треба ся рахувати з моїми увагами і в наших грунтах давати більше людий і на наші грунта дайте більше цементу поміж каміне при регуляції рік.

W nas, nadwirniańskim powi, de Prut szczo rik wyływaje a ne stilkko w roci 1912 i 1913 — ja wam Panowe skażu, szczo u nas powiń najbilszu szkodu robyt'. Pan baron Moysa sese meni potwierdyt'. (P. Moysa: Znaju!)

Wkincy dumaju, szczo nikoly ne dopusyty hadky, szczo lipsze szeroke rusło jak tisne, bo znakoma riez, szczo w tisnim rusli, jak woda ide, to ide wyższe jak w rusli szyrszym.

Prynymajte moi uwahy Panowe iz tym sercem, jak ja teper podaw — i na tym kinczu! (Oklaski.) (P. Moysa: Słusznie.)

В нас, в надвірнянськiм повіті, де Прут що року виливає, — а не стільки в році 1912 і 1913 — я Вам Панове скажу, що у нас повінь найбільшу шкоду робить. Пан барон Мойса сесе мені potwierдить. (П. Моjsa: Знаю!)

Вкінци думаю, що ніколи не допустите гадки, що ліпше широкє русло, як тісне, бо знакома річ, що в тіснiм руслі, як вода іде, то іде висше, як в руслі ширшiм.

Принимайте мої уваги, Панове, із тим серцем, як я тепер подав — і на тім кінчу. (Oklaski). (P. Mojsa: Słusznie.)

P. Kędzior: Proszę o głos.

Wicemarszałek: Głos ma p. Kędzior.

P. Kędzior: Wysoka Izbo!

Ponieważ członek Wydziału krajowego p. Pilat musiał wyjechać i nie może odpowiedzieć na niektóre podniesione tu zarzuty, przeto przed wyjazdem prosił mnie, abym go zastąpił, gdyby jakie zarzuty w tej sprawie podniesione zostały.

Przedewszystkiem odpowiedzieć chcę na zarzuty p. Terszakowca i na jego wnioski.

Pierwszy zarzut opiewał w ten sposób, że inaczej się traktuje Galicyę zachodnią a inaczej wschodnią.

Proszę Panów, tu trzeba rozróżnić dwie kategorie robót, a mianowicie: roboty publiczne, które wykonuje kraj. tj. Wydział krajowy na podstawie programu uchwalonego przez Sejm dnia 13. lutego 1894, w której to uchwale wyraźnie jest przepisany porządek, w jakim roboty regulacyjne subwencyonowane z państwowego funduszu melioracyjnego mają być wykonane. Druga zaś kategoria dotyczy, t. zw. melioracyi prywatnych, które więksi właściciele przeprowadzają na swój koszt, włościanie zaś otrzymują zasiłki w wysokości $\frac{1}{3}$ części kosztów ze skarbu kraju i państwa.

Co się tyczy pierwszej kategorii, to od roku 1884 Wydział krajowy przedewszystkiem zarządził opracowanie projektu obwałowania Powiśla, a to dlatego, że tam były najczęstsze wylewy i kiedy Wisła wylała, chłop musiał ciągnąć cały żywy inwentarz na strych, a sam siedział na dachu. Więc tam były daleko gorsze warunki, aniżeli w Galicyi wschodniej.

Obwałowanie Powiśla miało nastąpić w myśl uchwały programowej z r. 1884 w ciągu lat dziesięciu. Tymczasem dopiero przed kilku laty byliśmy w stanie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi ostatnie projekty ustaw tak, że zamiast w 10 lat, dopiero po 30 latach zostało obwałowanie Wisły ustawami zapewnione.

Oprócz tego centrum melioracyjnego, tj. Powiśla, mamy dwa drugie centra w Galicyi wschodniej: pierwsze dorzecze Bugu i Styru, drugie zaś dorzecze górnego Dniestru.

Górne przestrzenie Dniestru i Strwiąża zostały podciągnięte pod kategorię rzek kanałowych.

Jeżeli po wejściu w życie ustawy melioracyjnej było stosunkowo prowadzonych więcej robót w Galicyi zachodniej, to dlatego, że tam chodziło o ochronę domów i gruntów ornych od powodzi, podczas gdy w Galicyi wschodniej chodziło przeważnie o osuszenie większych obszarów zabagnionych łąk i pastwisk. Jednak obecnie rzecz się tak przedstawia, że daleko więcej zaangażowanych jest sum przeznaczonych na melioracye w Galicyi wschodniej, niż w zachodniej.

Tak samo liczba inżynierów przy prowadzeniu publicznych robót meliora-

cyjnych jest większą na wschodzie aniżeli na zachodzie, gdyż na zachodzie zajętych jest obecnie przy obwałowaniu Wisły 10 inżynierów, przy regulacji Macochy, Rudawy i Trześniówki, tudzież podwyższeniu wałów Łęgu 5, przy regulacji Jasiołki 2, razem 17 inżynierów.

Natomiast w Galicyi wschodniej prowadzi budowę w dorzeczu Bugu i Styrę przy regulacji Bugu i Pełtwi 5 inżynierów, przy regulacji Sołokii, Błotni i Rąty 6 inżynierów, przy regulacji Białego stoku 2 inżynierów, przy regulacji Pustej 1 inżynier, razem 14 inżynierów — w dorzeczu zaś Dniestru: na górnym Dniestrze i Strwiążu 3 inżynierów, na Błóżewce 1 inżynier, na Wereszycy 1 inżynier, na Tyśmienicy 2 inżynierów, na Kłodnicy 1 inżynier, na Siwce 1 inżynier, a przy kolmatacyi bagien nadniestrzańskich 2 inżynierów, razem 11 inżynierów, nadto na Wisłoku i Pielnicy w Sanockiem 1 inżynier — ogółem 26 inżynierów w Galicyi wschodniej.

To znaczy w Galicyi wschodniej przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych zajętych jest inżynierów 26, natomiast w Galicyi zachodniej 17.

Dalej kosztorysy tych robót w Galicyi wschodniej są daleko wyższe, niż w Galicyi zachodniej, gdyż np. regulacja Sołotwi kosztuje 6 milionów, Rąty z dopływami 7.600.000 K, górnego Dniestru 9.200.000 K. Jeżeli zaś zesumujemy koszty robót w Galicyi wschodniej, to przekonamy się, że ta suma jest daleko wyższą od sumy przeznaczonej na meliorację dla zachodniej Galicyi, co zresztą jest całkiem naturalne, bo Galicya wschodnia jest większą.

Co się tyczy drobnych melioracyj, to te zależą od zgłoszeń.

Z zachodniej części kraju wpływa więcej zgłoszeń, dlatego się robi więcej, podczas kiedy ze wschodniej Galicyi wpływa daleko mniej zgłoszeń. Dopiero od czasu kiedy p. Oleśnicki został prezesem „Śilskoho Hospodara“, i pierwszy zajął się seryo sprawą rolnictwa we wschodniej Galicyi oraz rozruszał włościaństwo, dopiero od tego czasu podania o drenowanie gruntów ze wschodniej Galicyi poczynają więcej napływać.

Nie mogę jednak przyjąć zarzutu, jakoby Wydział krajowy nie uwzględniał zgłoszeń ze wschodniej Galicyi. Takich wypadków nie było, bo się robi dla wszystkich. (P. Terszakowiec: Ale trewaje lit kilka).

Proszę Panów jest przepis w instrukcyi, który powiada, że zgłoszenia o drenowanie mają wpływać do końca lutego, gdyż Wydział krajowy układa w marcu program robót na cały rok, a zatem jeżeli podanie wpłynię w późniejszym terminie, Wydział krajowy musi je odłożyć do załatwienia na rok następny.

Dalej krytykował p. Terszakowiec regulację Wereszycy w Komarnie.

Ja muszę powiedzieć, że rzeka miała być prowadzona doliną, jak to było przewidziane w projekcie, tylko zachciało się administracyi dóbr, ażeby Wereszycę poprowadzić zamiast doliną, górą środkiem Komarna. Gmina Komarno wniosła przeciwko temu zażalenie, wskutek czego komisya, w skład której i ja wchodziłem wyjechała na miejsce, i tu przekonałem się, że nie jest racjonalnem poprowadzić rzekę środkiem Komarna. Wskutek tego Wydział krajowy oświadczył się za pierwotnym projektem i przyszła z Namiestnictwa decyzja, wedle której ma być trasa Wereszycy prowadzona obok Komarna tak jak sobie tego życzyła gmina.

Dalej podniósł p. Terszakowiec zarzut, że w biurze melioracyjnem jest tylko 7 inżynierów ukraińców. Ja rachowałem ich 10. (P. Terszakowiec: Može natione Poloni a gente Rutheni).

Dalej zarzucił p. Terszakowiec, że w wyższych rangach niema Ukraińców. Otóż starszych inżynierów (VII ranga) jest 2 na 10 Ukraińców t. j. 20%, podczas gdy Polacy mają tylko 17% w tej randze.

Mogę zapewnić, że w Biurze melioracyjnem nie robi się żadnej różnicy między Rusinem a Polakiem, ponieważ Wydział krajowy przyjmuje wszystkich, patrząc tylko na kwalifikacye. I tak jednego roku, kiedy był brak sił technicznych, zgłosiło się 4 Rusinów i wszystkich przyjęto a Polaka jednego.

Co się tyczy referentów, to na referentów powołujemy inżynierów, którzy już zdrowie stracili przy zdjęciach i budowie. Roboty inżyniera melioracyjnego bowiem są bardzo uciążliwe; wielu inżynierów dostaje reumatyzm, traci słuch, bo przeważnie na bagnach pracują, a jeżeli ktoś z Panów się skarżył, że był u referenta i ten go nie słyszał, to dlatego to było, że słuch przy pracy stracił. (P. Terszakowiec: Piszlił' jeha na pensyju.)

Kiedy jeszcze nie wysłużył 35 lat.

Więc nie można mówić, że się nie mianuje Rusinów referentami. Jeśli przyjdzie kolej na inżyniera Ukraińca, to się go zamianuje referentem i wicedyrektorem.

Co się tyczy kanału bucowskiego, to rzeczywiście sprawa ta zalega od 18 lat, ale nie z winy Wydziału krajowego ani Biura melioracyjnego, tylko z winy władzy politycznej, starostwa przemyskiego.

Zarzucił p. Terszakowiec, że radca Wierzbicki jest szowinistą i sekuje ludność ruską. Pan Wierzbicki nie jest referentem melioracji prywatnych i niema wcale sposobności sekowania ludności ruskiej. (P. Bernadzikowski: Panie radco, proszę się spieszyć, bo nie skończymy dziś.) Proszę mi nie przeszkadzać, bo będę musiał dłużej przemawiać. Muszę przecież odpowiadać na wszystkie zarzuty, bo potem się powie, że nie zostały odparte.

Co się tyczy ekspozytur na wschodzie, to proponuje p. Terszakowiec, ażeby utworzyć ekspozytury: w Rawie ruskiej, w Brzeżanach, w Kołomyi, Jaworowie i Buczaczu.

W Kołomyi była już ekspozytura, ale za mało było zgłoszeń z okolicy i dlatego Wydział krajowy ją zwinął i przeniósł do Stanisławowa. Co do Rawy ruskiej, to leży ona za blisko Lwowa, również Jaworów, a sprawy w okolicach Buczacza załatwia ekspozytura stanisławowska. Więc chociaż niema 5 czy 10 ekspozytur na wschodzie, to mimo to wszystkie zgłoszenia bywają załatwiane przez biuro centralne we Lwowie, co jest o tyle korzystnem, że nie potrzeba opłacać lokalów ekspozytur ani służby, przyczem kierownictwo biura zawsze wgląda w te prace podczas zimy, tak, że rezultat robót biurowych jest wydatniejszy.

Jeśli zajdzie potrzeba, Wydział krajowy niewątpliwie ustanowi ekspozytury, może nie w tych wymienionych miejscowościach, ale w innych, bardziej oddalonych od Lwowa.

Co się tyczy rezolucyi p. Terszakowca, ażeby udzielić spółkom wodnym pożyczek bezprocentowych z 5 milionowego funduszu, uchwalonego przez Wysoki Sejm w r. 1905, to ja takiego funduszu nie znam; on nie istnieje i dlatego też ta rezolucya nie może być przyjęta.

Dalej proponuje p. Terszakowiec, ażeby przy wypracowywaniu projektów melioracyjnych Wydział krajowy sporządzał także kataster konkurencyjny. Z reguły Wydział krajowy opracowuje projekt, a sporządzenie katastru konkurencyjnego zostawia gminom i spółkom wodnym, bo to jest rzecz geometry ewidencyjnego.

Tyle w odpowiedzi na zarzuty p. Terszakowca.

Co się tyczy rezolucyi p. Maryewskiego, to już Sejm przed kilku laty uchwalił rezolucyę w sprawie regulacyi i obwałowania Wilgi i właśnie w myśl programu uchwalonego przez Wysoki Sejm w roku 1894 przychodzi kolej na Wilgę. Więc rezolucyę tę jako przypomnienie nie zaszkodzi przyjąć.

Co się tyczy rezolucyi p. Biesiadeckiego w sprawie regulacyi Świrza, to sprawa ta ciągnie się od lat 20. Projekt już był opracowany, jednak przy dochodzeniu wodno-prawnem interesenci zażądali zmian w tym projekcie, wskutek czego starostwo zwróciło projekt Wydziałowi krajowemu. Obecnie ma być wypracowany nowy projekt. Co do rezolucyi samej, to jej uchwaleniu przez Wysoki Sejm nic nie stoi na przeszkodzie.

P. radca Singalewicz podniósł zarzut, że przy regulacyi Radosławki nie buduje się żadnych mostków, spustów tak, że nie można zwozić zboża. Tam jednak niema gruntów ornych, tylko są nieużytki torfowe i dopiero teraz zaprowadza się kulturę torfową. O ile tam gdzieś mostek nieprzewidziany w projekcie będzie potrzebny, to się go wykona przy szczegółowej melioracyi.

Przy szczegółowem osuszeniu będzie można urządzić przepusty rurowe z zastawkami, które służyć będą z jednej strony dla komunikacji a z drugiej dla To będzie można wykonać w szeregu lat. (P. **Singalewicz**: Na Toporiw treba jichaty kilka myl polamy).

Dawniej jednak nie można było wcale jeździć, bo grzązł człowiek i wóz, ale wszędzie, gdzie są drogi, są zbudowane mostki.

Co się tyczy regulacji Siwki, to była zaproponowana systematyczna regulacja od jazu w Hołyniu do Dniestru, ale Wydział krajowy ograniczył regulację tylko do ochrony Kałusza i salin.

Państwo przyczynia się datkiem 50%, kraj 30% a salina 20%. Ministerstwo rolnictwa zażądało wprowadzić, by przeprowadzić całą regulację, bo projekt jest już gotowy, Wydział krajowy jednak uchwalił nie przedkładać całego projektu, bo dolina jest bardzo wąska, rentowność minimalna, niema terenu inondacyjnego i odroczył regulację przestrzeni Siwki od Kałusza do Dniestru ad feliciora tempora.

Jeżeli więc Wysoki Sejm uchwali rezolucję i poleci Wydziałowi krajowemu, to projekt mamy gotowy.

Pierwotnie nawet była tak projektowana ustawa, aby objęła całość. Wreszcie co do uwag p. Sandulaka powiem, że Prut od Kołomyi do granicy Bukowiny reguluje państwo przy pomocy 12½ procentowego zasiłku z funduszków kraju, roboty przeprowadza Rząd, więc nie wątpię, że p. komisarz rządowy wysłuchał tu życzenia kolegi Sandulaka, i że to zakomunikowane będzie Departamentowi technicznemu w Namiestnictwie.

Co się tyczy tych uwag co do budowy tam, to niewątpliwie byłyby tamy mocniejsze, gdyby je murowano i dodawano cementu, ale byłoby to za kosztowne.

Wicemarszałek JE. ks. **Czechowicz**: Czy żąda jeszcze kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta.

Teraz proszę p. Krasickiego, by zdał imieniem komisji skrutacyjnej sprawę z wyboru członków Wydziału galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie.

P. **Krasicki**: Przy wyborze na członków Wydziału galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie głosowało 87 posłów, absolutna większość 44 głosów.

Po 87 głosów otrzymali:

1) Dr. Władysław Abraham, Radca dworu, profesor Uniwersytetu we Lwowie;

2. Dr. Władysław Jahl, członek Wydziału krajowego;

3) Stanisław Niezabitowski, właściciel dóbr i poseł na Sejm krajowy;

4) Eugeniusz Pierożyński, emeryt. radca Wydziału krajowego;

5) Bolesław Żardecki, Dyrektor Towarzystwa zaliczkowego i poseł na Sejm krajowy;

6) Herman Garfein, Radca Dworu, radca c. k. wyższego Sądu krajowego we Lwowie;

7) Dr. Aleksander Kulczycki, dyrektor ruskiego Banku hipotecznego we Lwowie;

8) Dr. Mikołaj Łahodyński, adwokat krajowy i poseł na Sejm krajowy we Lwowie.

Wicemarszałek JE. ks. **Czechowicz**: Ci zatem panowie są wybrani członkami Wydziału galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie.

Przystępujemy do dalszego ciągu rozprawy nad sprawozdaniem komisji gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o melioracjach. Rozprawa ogólna została zamknięta.

Przed udzieleniem głosu p. sprawozdawcy poddam zgłoszone podczas rozprawy ogólnej rezolucje do poparcia.

Proszę p. sekretarza o ich kolejne odczytanie.

Sekretarz p. **Urbański**: Rezolucja p. Maryewskiego opiewa (czyta):

„Wzywa się Wydział krajowy, aby w porozumieniu z Rządem, przystąpił jak najspieszniej do regulacji i obwałowania Wilgi.“

Wicemarszałek JE. **Czechowicz**: Kto tę rezolucję popiera, zechce rękę podnieść. (Dostateczna liczba.) Jest poparta.

Proszę p. sekretarza o odczytanie rezolucji p. Biesiadeckiego.

Sekretarz p. **Urbański** (czyta):

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zarządził w roku bieżącym zdjęcia dla opracowania projektu regulacji Swirza w gminach i obszarach dworskich Żurów, Hrehorów i Podmichałowce, następnie zaś przedłożył Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie tej regulacji przy pomocy powiatowego funduszu melioracyjnego.“

Wicemarszałek J.E. ks. **Czechowicz**: Kto tę rezolucję popiera zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba.*) Jest poparta.

Proszę p. sekretarza o odczytanie rezolucyi p. Terszakowca.

Sekretarz p. **Urbański** (*czyta*):

I. Sejm raczy uchwalić, że tam, gdzie gminy przystępują do wykonania melioracji spółkowych, a gminy te zostały dotknięte klęskami elementarnymi w ostatnich latach, należy udzielić pożyczki bezprocentowej z 5-cio milionowego funduszu uchwalonego przez Wys. Sejm w r. 1905 przy wykonaniu robót melioracyjnych.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu utworzyć w najbliższym czasie następujące ekspozytury kraj. Biura melioracyjnego we wschodniej części kraju, a mianowicie:

1. w Rawie ruskiej,
2. w Brzeżanach,
3. w Kołomyi,
4. w Jaworowie,
5. w Buczaczu,

które miałyby być obsadzone inżynierami ukraińcami.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przy wygotowaniu projektów melioracyjnych dla gruntów włościańskich wygotował równocześnie wszystko, co potrzeba do zawiązania Spółek wodnych, więc nie tylko projekt melioracyjny ale także kataster konkurencyjny.

IV. Ponieważ ostatnie lata strasznych klęsk elementarnych wykazały, że jedną z przyczyn tych nieszczęść, a w ślad za tem i nędzy włościańskiej jest zupełne zaniedbanie wschodniej Galicyi na polu regulacji rzek i melioracji gruntów włościańskich, Wysoki Sejm wzywa Wydział krajowy, aby odtąd przy robotach i projektach melioracyjnych uwzględniono w większej mierze Galicyę wschodnią i przystąpiono do tych regulacji i melioracji, dla których są już gotowe projekta. W celu ustalenia robót melioracyjnych należy zwołać konferencyę przedstawicieli ukraińskich gospodarskich i oświatowych organizacyi i reprezentantów ukraińskiego klubu sejmowego, na której omówi się najpilniejsze i najkonieczniejsze melioracye.

V. Ponieważ w kraj. Biurze melioracyjnem na 100 inżynierów jest wszystkiego 7 przynależnych do narodowości ukraińskiej a między referentami, którzy załatwiają podania o melioracyę, niema ani jednego Ukraińca, wzywa się Wydział krajowy, aby przy obsadzaniu nowych posad przyjmowano więcej inżynierów Ukraińców.

VI. Posada jednego zastępcy dyrektora w VI. randze w kraj. Biurze melioracyjnem ma być obsadzoną inżynierem Ukraińcem.

VII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby jak najrychlej przystąpił do regulacji rzeki Swierz w powiecie rohatyńskim.

VIII. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby jak najrychlej przystąpił do opracowania planu obwałowania „Dniestru“ od ujścia Strwiąża w pow. Rudki do ujścia Tłumaczyka w pow. tłumackim a najdalej w roku 1915 przystąpił do wykonania ochronnych wałów na tej przestrzeni.

Wicemarszałek J.E. ks. **Czechowicz**: Kto te rezolucye popiera, zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba.*) Są poparte.

Następuje rezolucya p. Serwatowskiego.

Sekretarz p. **Urbański** (*czyta*):

Wysoki Sejmie!

Rzeki Koropiec i Złota Lipa wylewami swojemi rok rocznie a czasem i kilkakrotnie się powtarzającemi wyrządzają nieobliczalne szkody na gruntach przybrzeżnych, dlatego raczy Wysoki Sejm uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, ażeby przeprowadził techniczne studia w celu uregulowania rzek Koropiec i Złota Lipa w powiatach Buczacz i Podhajce i odnośne propozycje na jednej z najbliższych sesyi Sejmowi przedłożył.

Wicemarszałek J.E. ks. **Czechowicz**: Kto tę rezolucję popiera zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba.*) Jest poparta.

Następują trzy rezolucje p. Singalewicza.

Sekretarz p. **Urbański** (*czyta*):

I. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby przedsięwziął wypracowanie ustawy w sprawie przedłożenia regulacji rzeki Siwki, powiat Kałusz, na przestrzeni od salin do Dniestru.

II. Sejm wyraża życzenie, aby przy układaniu projektów regulacyjnych i melioracyjnych brano pod uwagę spostrzeżenia ludności miejscowej co do charakteru rzek i terenu tudzież ewentualnie też życzenia.

III. Wkońcu Sejm wyraża życzenie, by Wydział krajowy wziął pod uwagę żądania ludności gminy Połoniczna i gmin przyległych odnośnie do braków potrzeb spostrzeżonych po wykonaniu regulacji Radysławki z dopływami w powiecie kamioneckim.

Wicemarszałek J.E. ks. **Czechowicz**: Kto te rezolucje popiera, zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba.*) Są poparte.

Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Bojko**: Wysoki Sejmie!

Wobec późnionej pory trudno już odpowiadać na wszystkie wywody wszystkich przedmówców tem bardziej, że bardzo dobitnie odpowiedział już za mnie szef Departamentu.

Szanowni przedmówcy szczególnie z Galicyi wschodniej żalili się, że się bardziej faworyzuje Galicyę zachodnią, że się referenci odnoszą nieprzyjaźnie do Galicyi wschodniej i nawet agitują i t. d. i t. d.

Gdybyście Panowie przyszli do nas do zachodniej Galicyi, to widzielibyście, że i tam nie tak odrazu każdy był zadowolony. Są różne małe przeciwności między tymi, przez których grunty prowadzi się melioracye na razie i dopiero potem, gdy się ludność temu przypatrzy to widzi, że jest to dziś jedno z największych dobrodziejstw dla kraju.

Kolega Sandulak powiedział, że on dobrze swoim chłopskim rozumem widzi, że gdyby jemu poruczyć tę sprawę, to niejedną robotę możeby praktyczniej i taniej wykonał.

Nie dziwię się temu, ale dziś niestety choć było tak dawniej, że kto był chory u nas, to wołał doktora, ale gdy był bardzo słaby to wołano baby, niestety kolega może ma rację, jednak musimy słuchać inżynierów, choć nieraz jako referent mogę powiedzieć, że mogliby oni w niejednej sprawie wysłuchać stron i zdaje mi się, że w przyszłości zastosują się do życzenia kolegów i ich propozycje i uwagi będą uwzględnione.

Na razie tylko tyle, bo czas jest drogi i tyle jest jeszcze spraw do załatwienia, które gdyby spadły z porządku dziennego przezemnie, to zrobiłbym krzywdę niejednemu powiatowi i ludziom.

Wicemarszałek J.E. ks. **Czechowicz**: Przystępujemy do rozprawy szczegółowej. Proszę o odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. **Bojko** (*czyta*):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 19. sierpnia 1913 l. 138.604 o melioracyach.

II. Sejm ustanawia w krajowym biurze melioracyjnem posadę drugiego zastępcy dyrektora w VI. randze i posadę kierownika oddziału wodociągów i kanalizacji w VIII. randze, powiększa personal techniczny tego biura o jednego starszego inżyniera i dziesięciu inżynierów I. klasy, a natomiast zwija dwie posady inżynierów II. klasy i dziesięć posad inżynierów-adjunktów.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przyjęcie tych wniosków komisji en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tych wniosków komisji en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje te wnioski komisji en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Są przyjęte.

Sprawozdawca p. **Bojko** (*czyta*):

III. Sejm uchwala załączone projekty ustaw:

1. o regulacji potoków Bobrówki i Lichawki z dopływami;
2. o regulacji rzeki Worony z dopływami,
3. o regulacji potoku Łososiny z dopływami;
4. o budowie kanału ulgi od Wojnicza do potoku Kisieliny;
5. o wykończeniu regulacji rzeki Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca;
6. o uzupełnieniu zabudowania górskich potoków w dorzeczu Skawy;
7. o zabudowaniu potoku Białki w gminach Bystra i Wilkowice po stronie galicyjskiej i w gminie Bystra po stronie szląskiej;
8. o regulacji potoku Gołogórki z dopływami;
9. o budowie kanału nawodniającego z rzeki Łęgu w Krawcach do potoków Klewiec i Żupawa;
10. o regulacji potoku Wontok w Tarnowie;
11. o obwałowaniu Dunajca w dolinie Zakliczyńskiej;
12. o zabudowaniu potoku Jasienicy w gminie Jasienicy masiowej;
13. o zabudowaniu potoku Rabań w Starym Samborze;
14. o uzupełnieniu zabudowania potoku Krzemionki z dopływami;
15. o zabudowaniu potoków górskich w Posadzie olchowskiej i sanockiej;
16. o zabudowaniu potoku Suszycy w gminie Suszyca wielka;
17. o zabudowaniu potoku Ostry w powiecie Ropczyckim;
18. o konserwacji zabudowań potoków górskich w dorzeczu Dniestru;
19. o konserwacji robót regulacyjnych na potoku Pustej (Radosławce) z dopływami;
20. o zabudowaniu górskich potoków w dorzeczu Raty;
21. o zabudowaniu potoku Stajkowskiego w Krościenku nad Dunajcem;
22. o zabudowaniu potoku Łukowicy w powiecie Limanowskim;
23. o podwyższeniu lewego wału Dunajca od Biskupic radłowskich do Wietrzychowic;
24. o konserwacji robót regulacyjnych na środkowej seceji rzeki Gnilej Lipy;
25. o konserwacji obwałowania Wisły między Dunajcem, a Nowym Brniem w powiecie Dąbrowskim;
26. o wykończeniu obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzelskim;
27. o osuszeniu gruntów w gminie Nowe sioło powiatu Cieszanowskiego;
28. o drenowaniu gruntów w gminie Oserdów powiatu Sokalskiego;
29. o drenowaniu gruntów w gminie Gać powiatu Przeworskiego;
30. o drenowaniu gruntów w gminie Markowa powiatu Przeworskiego;
31. o drenowaniu gruntów w gminie Lisia góra powiatu Tarnowskiego;
32. o drenowaniu gruntów w gminie Zaczarnie powiatu Tarnowskiego;
33. o osuszeniu gruntów w gminach Gorzyce, Motycze poduchowne, Moty-cze szlacheckie, Skowierzyn, Wrzawy, Zaleszany i Zbydniów powiatu Tarno-brzeskiego;
34. o osuszeniu gruntów w gminie Wampierzów powiatu Mieleckiego.
35. o budowie kanału ulgi od potoku Czarnego w Kołomyi.

U s t a w a

z dnia o regulacji potoków Bobrówki i Lichawki z dopływami.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządam, co następuje:

§ 1.

Regulacja potoków Bobrówki i Lichawki z dopływami w powiecie kamio-neckim ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1911, który preliminuje kosztą robót na 950.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliniowanych kosztów, t. j. w kwocie 380.000 K;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl § 7. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości czterdziestu procent kosztów t. j. w maksymalnej kwocie 380.000 kor. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które są położone w okręgu konkurencyjnym, mającym się oznaczyć przez władze administracyjne, resztą preliniowanych kosztów w kwocie 190.000 K, a to w myśl § 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 według stosunku korzyści, których należy oczekiwać, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§ 4.

Do rozłożenia i ściągnięcia datków konkurencyjnych w § 3. c) wymienionych zawiązaną będzie na podstawie § 45 kraj. ustawy wodnej z dnia 14-go marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38 przez Administrację państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym przymusowa spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do organizacji tej spółki określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki może nastąpić tylko wówczas, jeżeli się na to zgodzi Administracja państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§ 5.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz. Fundusz ten składać się będzie:

1) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp potoków Bobrówki i Lichawki z dopływami;

2) z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. 1. ustawy z dnia 4 stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12,

3) z corocznych datków kraju i spółki wodnej.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i spółki wodnej na konserwację, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§ 7.

Zarząd budowy, oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, której podobnie jak i spółce wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść (*Większość*.) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko** (*czyta*):

U s t a w a

z dnia o regulacji rzeki Worony z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Regulacya rzeki Worony od gminy Worony od ujścia do Bystrzycy nadworniańskiej wraz z dopływami w powiatach Stanisławowskim i Tłumackim ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1911, który preliminuje kosztą robót na 5,400.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent preliminowanych kosztów t. j. w maksymalnej kwocie 2,430.000 K;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl § 7. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent kosztów, t. j. w maksymalnej kwocie 2,430.000 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia,

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które są położone w okręgu konkurencyjnym, mającym się oznaczyć przez władze administracyjne, resztą preliminowanych kosztów budowy w kwocie 540.400 K, a to w myśl § 66 kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 według stosunku korzyści, których należy oczekiwać lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§ 4.

Do rozłożenia i ściągnięcia datków konkurencyjnych w § 3 c) wymienionych zawiązaną będzie na podstawie § 45. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38 przez Administrację państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym przymusowa spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do organizacji tej spółki określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną w porozumieniu z Wydziałem krajowym

Rozwiązanie spółki lub wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki może nastąpić tylko wówczas, jeżeli się na to zgodzi Administracja państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§ 5.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin pła-

tności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia osobnej pożyczki umarzalnej na pokrycie datków kraju, państwa i przymusowej spółki wodnej w § 3. wyszczególnionych, albo też części kapitału budowlanego.

Administracji państwa zastrzega się płacenie datku państwowego funduszu melioracyjnego albo bezpośrednio w ratach rocznych, albo też uiszczenie w formie annuitetów pożyczki, mającej się ewentualnie zaciągnąć przez Wydział krajowy.

Poszczególne raty annuitetowe tej pożyczki mają być spłacane na podstawie planu umorzenia mającego się ułożyć przez Wydział krajowy i Administrację państwa.

Czasowe wstrzymanie ściągania datków, względnie rat annuitetowych pożyczki, przypadających na przymusową spółkę wodną, może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz. Fundusz ten składać się będzie:

a) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia trawy (Grasnutzung) na watach ochronnych i skarpach rzeki Worony z dopływami, tudzież ze sprzedaży wikliny;

b) z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12;

c) z corocznych datków kraju i spółki wodnej.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i spółki wodnej na konserwację, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§ 8.

Zarząd budowy, oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, której podobnie jak i spółce wodnej przysznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko** (*czyta*):

U s t a w a

z dnia o regulacji potoku Łososiny z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Regulacja potoku Łosiny od jazu w Pórzeczkach do ujścia do Dunajcu wraz z dopływami w powiatach Nowosądeckim i Limanowskim ma być wykonaną jako przedsięwzięcie krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1911, który preliminuje kosztą robót na 3,900.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Koszta regulacji włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z funduszu regulacyjnego, który ma być utworzonym:

a) z datku funduszu krajowego w wysokości pięćdziesięciu procent preliminowanych kosztów aż do maksymalnej kwoty 1,950.000 K.;

b) z datku państwowego funduszu melioracyjnego po myśli § 7. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. w wysokości pięćdziesięciu procent preliminowanych kosztów aż do maksymalnej kwoty 1,950.000 K, z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Datki z adjacentów nie będą ściągane.

§ 4.

Celem zapewnienia utrzymania robót po skończeniu budowy ma być utworzony po myśli § 15. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. oddzielny fundusz konserwacyjny przez podwyższenie sumy kosztorysowej 3,900.000 K o 15³⁸/₁₀₀ dodatek w kwocie 600.000 K, do którego przyczyni się fundusz krajowy i państwowy fundusz melioracyjny również z pięćdziesięciu procentami w maksymalnej kwocie po 300.000 K w czasie trwania budowy.

Do funduszu konserwacyjnego wpływać mają także:

a) odsetki od powyższego dodatku wpłacanego w czasie budowy;

b) kwoty osiągnięte ze sprzedaży gruntów uzyskanych przez regulację wraz z odsetkami, jakie narosną w czasie budowy;

c) dochód uzyskany ze sprzedaży wiklin.

Dalsze postanowienia co do utrzymania wykonanych budowli i administracji funduszu konserwacyjnego wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

§ 5.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia pożyczki umarzalnej na pokrycie datków kraju i państwa tak na budowę w kwocie 3,900.000 Kor., jak i na konserwację w kwocie 600.000 Kor. do maksymalnej sumy 4,500.000 K w gotówce.

Raty annuitetowe tej pożyczki mają być spłacane po połowie przez kraj i państwo na podstawie planu umorzenia mającego się ułożyć przez Wydział krajowy z Administracją państwa.

§ 6.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju i państwa tak na budowę jak i na konserwację oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 7.

Wykonanie regulacji, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsięwzięcia oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia.

Blizsze szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewntualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsięwzięcia określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko** (czyta):

U s t a w a

z dnia o budowie kanału ulgi od Wojnicza do potoku Kisieliny.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Budowa kanału ulgi od Wojnicza do potoku Kisieliny w Woli radłowskiej na lewym brzegu Dunajca ma być wykonana jako przedsięwzięcie krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracji służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1911, który preliminuje koszty budowy w kwocie 273.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Koszta budowy łącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z funduszu budowy, który ma być utworzony z datku funduszu krajowego w wysokości 50% preliminowanych kosztów w kwocie 136.500 Kor. i z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia po myśli § 7, ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. z równego datku z państwowego funduszu melioracyjnego do maksymalnej kwoty 136.500 K.

§ 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i terminu płatności corocznych rat datków kraju i państwa, oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz. Fundusz ten składać się będzie:

- a) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia trawy na szkarpach kanału;
- b) z grzywien nakładanych za przekroczenie wodne przy tem przedsięwzięciu w myśl artykułu I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12.;
- c) z corocznych datków kraju i interesowanych spółek wodnych, zawiązanych w myśl ustawy z dnia 2. września 1895 Dz. u. kr. Nr. 69 dla obwałowania lewego brzegu Dunajca, od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich i ustawy z dnia 25. lipca 1901 Dz. u. kraj. Nr. 71, dla obwało-

wania lewego brzegu Dunajca, od ujścia połoku Więćkówki do mostu kolejowego w Bogumilowicach.

Dalsze postanowienia co do wysokości dalków kraju i interesowanych spółek wodnych, tudzież innych zarządzeń, potrzebnych do utrzymania wykonanych budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§ 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowlanego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek : Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański : Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek : Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański : Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek : Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. Bojko (czyta):

U s t a w a

z dnia o wykończeniu regulacyi rzeki Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

§ 1.

Wykończenie regulacyi rzeki Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca, które na podstawie ustaw z dnia 1-go września 1892 Dz. u. kr. Nr. 72 i z dnia 2-go grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 18 ex 1908 przeprowadzone zostały łącznym kosztem 3,800.000 koron, ma być wykonane kosztem 236.000 koron przez Wydział krajowy jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Koszta wykończenia robót mają być pokryte w myśl § 7. ustawy z dnia 4 stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4 w ten sposób, iż fundusz krajowy uiści połowę kosztów w kwocie 118.000 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia drugą połowę w maksymalnej kwocie 118.000 K.

§ 3.

Celem zapewnienia utrzymania robót, wykonanych przy regulacyi rzeki Białej i obwałowaniu prawego brzegu Dunajca ma być utworzony po myśli § 15 ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p, p. Nr. 4 fundusz konserwacyjny przez podwyższenie całkowitych kosztów budowy w sumie 4,036.000 K, dodatkiem w kwocie 1,150.000 K, który to dodatek pokryć mają również po połowie fundusz krajowy i państwowy fundusz melioracyjny.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia w tym celu 4% pożyczki w maksymalnej wysokości 1,150.000 K umarzalnej w latach 44.

Raty annuïetowe tej pożyczki mają pokryć po połowie fundusz krajowy i państwowy fundusz melioracyjny.

§ 4.

Termin wykończenia robót, tudzież płatności datków kraju i państwa oznacza Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

Bliższe szczegóły co do wpływu Administracji państwa na wykonanie robót określa rozporządzenie wykonawcze z dnia 21. grudnia 1893 D. u. i rozp. kraj. Nr. 7 ex 1894.

§ 5.

Szczegółowe postanowienia co do administracji i użycia funduszu konserwacyjnego, wpływu Administracji państwa na zarząd tego funduszu, tudzież innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną po myśli § 6. ustawy z dnia 1. września 1892 Dz. u. kraj. Nr. 72 po skończeniu budowy.

§ 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. Bojko (czyta):

U s t a w a

z dnia o uzupełnieniu zabudowania górskich potoków w dorzeczu Skawy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Uzupełnienie zabudowania górskich potoków w dorzeczu Skawy ma być wykonane po myśli § 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4 jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracji służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1911. który preliminuje koszty robót w kwocie 82.000 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30-procentowym zasiłkiem w kwocie 24.600 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów t. j, kwotą 57.400 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy dalej co do sposobu wykonania przedsięwzięcia, kierownictwa budowy i wpływu administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją Państwa.

§ 6.

Eventualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w § 2. zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli § 45 ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 tudzież § 3 ustawy z dnia 14. marca 1902 Dz. u. kraj. Nr. 28 w drodze administracyjnej, spółka interesowanych gmin, obszarów dworskich i prywatnych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu, czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskuteczniiony według postanowień § 66 powołanej ustawy.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. Bojko (czyta):

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu potoku Białki w gminach Bystra i Wilkowice po stronie galicyjskiej i w gminie Bystra po stronie szląskiej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie potoku Białki w gminach Bystra i Wilkowice w obrębie Galicyi i w gminie Bystra w obrębie Szląska ma być wykonane zgodnie z ustawą krajową, regulującą to zabudowanie, a obowiązującą w Księstwie Szląska i według projektu sporządzonego przez c. k. Oddział leśno techniczny dla zabudowań potoków górskich po myśli ustawy z 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4., jako wspólne przedsięwzięcie obu krajów koronnych.

Zmiany tego projektu mogą być zezwolone przez Ministerstwo rolnictwa w porozumieniu z interesowanymi Wydziałami krajowymi, o ile z temi zmianami nie będzie połączone przekroczenie ustanowionej w § 2. sumy kosztów budowy.

§ 2.

Z kosztów tego zabudowania w sumie 300.000 K, z czego przeznacza się

42.000 K na utworzenie wspólnego funduszu konserwacyjnego po myśli § 15. ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr 4., przypada na kraj Galicyę 150.000 K, podczas gdy reszta kosztów 150.000 K ma być pokryta w myśl ustawy krajowej regulującej to przedsiębiorstwo, obowiązującej w Księstwie Szląsku.

Jeżeli rzeczywiste koszty nie osiągną maksymalnej cyfry nakładu na budowę ustalonej na 258.000 K, nastąpić ma stosunkowe zmniejszenie, względnie zwrot datków państwowego funduszu melioracyjnego i krajów interesowanych.

Nakład przypadający na kraj Galicyę ma być pokryty:

a) datkiem państwowego funduszu melioracyjnego w wysokości 70% do maksymalnej kwoty 105.000 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

b) datkiem z kraju Galicyi w wysokości 30% do maksymalnej kwoty 45.000 K.

Z tych datków z wyłączeniem wymienionego w pierwszym ustępie datku do kosztów utrzymania, ludzież ze środków zapewnionych dla tego przedsiębiorstwa przez ustawodawstwo krajowe szląskie ma być utworzony wspólny fundusz budowy, którym zarządza państwo.

§ 3.

Z funduszu budowy mają być pokrywane także koszty technicznych robót przedwstępnych, koszty zarządu i koszty utrzymania mających się wykonać, ludzież istniejących na wymienionej w § 1 przestrzeni poloku zabudowań i robót regulacyjnych w czasie budowy (§ 4).

§ 4.

Opracowanie projektu, jak i wykonanie zabudowań, obejmie Administracya państwa na koszt funduszu budowy.

Sposób tego wykonania, utworzenie i zarząd funduszu budowy, terminu płatności datków i czas budowy, tudzież odpowiedni wpływ galicyjskiego Wydziału krajowego na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa ureguluje rozporządzenie wykonawcze, które wyda Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałami krajowymi interesowanych krajów Galicyi i Szląska.

§ 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych po ukończeniu zabudowań obejmie oddział leśno-techniczny dla zabudowań poloków górskich na koszt funduszu konserwacyjnego, względnie konkurencyi obowiązanej do konserwacyi.

W tym celu zostanie utworzony dla całego przedsiębiorstwa wspólny fundusz konserwacyjny, do którego ze strony Galicyi mają wpływać:

a) przypadająca na Galicyę część gruntów uzyskanych przez zabudowanie względnie kwota uzyskana ze sprzedaży tych gruntów (§ 16. ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4);

b) kwota 21.000 koron przypadająca w myśl § 2 na Galicyę;

c) dochód z wikliny i trawy w obrębie zabudowania;

d) grzywny i kwoty uzyskane ze sprzedaży bezprawnie uzyskanych lub wyprodukowanych płodów w myśl § 22 ustawy z 30 czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 117, jakoteż odszkodowania za wszelkie uszkodzenia zabudowania, kultur i innych urządzeń.

Wpływy pod a) i b) stanowią niepozbywalny majątek zakładowy funduszu konserwacyjnego.

Bliższe postanowienia co do administracyi i użycia funduszu konserwacyjnego, tudzież co do technicznego nadzoru i wykonania konserwacyi wydane zostaną w umowie mającej się zawrzeć między Administracyą państwa, a Wydziałami krajowymi interesowanych krajów Galicyi i Szląska.

§ 6.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do

głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko** (czyta):

U s t a w a

z dnia o regulacji potoku Gołogórki z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Regulacja potoku Gołogórki od mostu na drodze powiatowej Krasne-Gołogóry w Trędowaczu do mostu kolejowego w Krasnem wraz z dopływami w powiatach Żłoczowskim i Przemyślańskim ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji ma służyć projekt Wydziału krajowego z r. 1912, który preliminarzuje kosztą robót na 1,700.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent preliminarzowanych kosztów, t. j. w maksymalnej kwocie 765.000 K;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl § 7 ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent kosztów t. j. w maksymalnej kwocie 765.000 K, z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które są położone w okręgu konkurencyjnym, mającym się oznaczyć przez władze administracyjne, resztą preliminarzowanych kosztów budowy w kwocie 170.000 K, a to w myśl § 66 krajowej ustawy wodnej z dnia 14 marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38, według stosunku korzyści, których należy oczekiwać, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§ 4.

Do rozłożenia i ściągnięcia datków konkurencyjnych w § 3 c) wymienionych zawiązaną będzie na podstawie § 45 kraj. ustawy wodnej z dnia 14 marca 1875, Dz. u. kraj. Nr. 38 przez Administrację państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym przymusowa spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do organizacyi tej spółki określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki może nastąpić tylko wówczas, jeżeli się na to zgodzi Administracja państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§ 5.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia osobnej pożyczki, umarzalnej na pokrycie datków kraju, państwa i przymusowej spółki wodnej w paragrafie 4 wyszczególnionych.

Poszczególne raty annuitetowe tej pożyczki mają być spłacane na podstawie planu umorzenia, mającego się ułożyć przez Wydział krajowy i Administrację państwa.

Czasowe wstrzymanie ściągania datków, względnie rat annuitetowych pożyczki, przypadających na spółkę wodną, może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz. Fundusz ten składać się będzie:

- a) z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania trawy na szkarpach potoku Gołogórki z dopływami;
- b) z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903, Dz. u. kraj. Nr. 12;
- c) z corocznych datków kraju i spółki wodnej.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i spółki wodnej na konserwację, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§ 8.

Zarząd budowy, oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, której podobnie jak i spółce wodnej, przysznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu. (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Proszę p. Sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko:** (*czyta*)

U s t a w a

z dnia o budowie kanału nawodniającego z rzeki Łęgu w Krawcach do potoków Klewicz i Żupawa.

Za zgodą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Budowa kanału nawodniającego z rzeki Łęgu w gminie Krawcach do po-

toku Klewiec wraz z bocznym rowem, doprowadzającym do potoku Żupawa, ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo związanej w tym celu spółki wodnej.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracji służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1912, który preliminuje kosztą budowy w kwocie 376.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie za zgodą Ministerstwa rolnictwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent rzeczywistych kosztów, do kwoty 112.800 koron;

b) państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia po myśli ustępu drugiego § 8. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 30 procent rzeczywistych kosztów do maksymalnej kwoty 112.800 K.;

c) spółka wodna datkiem czterdziestu procent od kwoty 150.400 K.

Ewentualne oszczędności przypadają wymienionym czynnikom w stosunku ich udziału w kosztach.

§ 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 5.

Koszta utrzymania wykonanych robót pokrywać ma spółka wodna.

§ 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowy obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i Wydziałowi spółki wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, tudzież co do uregulowania służby konserwacyjnej określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Proszę p. Sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko**(czyta):

U s t a w a

z dnia o regulacji potoku Wontok w Tarnowie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Regulacya potoku Wontok od mostu kolei państwowej Tarnów-Stróże w Tarnowie do mostu kolei Karola Ludwika w Rzędzinie ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo gminy miasta Tarnowa, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1911, który preliminuje koszta budowy na 570.600 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzony:

a) z datku funduszu krajowego w wysokości jednej trzeciej części preliminowanych kosztów w kwocie 190.200;

b) z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl § 7. ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w wysokości jednej trzeciej części preliminowanych kosztów, w maksymalnej kwocie 190.200 K;

c) z datku gminy miasta Tarnowa w wysokości jednej trzeciej części preliminowanych kosztów w kwocie 190.200 K.

Gminie miasta Tarnowa zastrzega się prawo ściągnięcia przypadającego na nią datku konkurencyjnego od właścicieli nieruchomości i zakładów, które odniosą korzyść z projektowanych robót, a to po myśli § 66. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kr. Nr. 38. w stosunku korzyści odnieść się mającej, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa usunąć się mającego, albo wreszcie według wartości dotyczących nieruchomości i zakładów.

Jeżeli po ukończeniu robót objętych projektem okaże się we funduszu regulacyjnym pozostałość kasowa, pozostałość ta ma być zwróconą kontrybuującym czynnikom w stosunku ich udziału w kosztach budowy.

§ 4.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności datków kraju, państwa i gminy miasta Tarnowa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz, który składać się będzie:

a) z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulację gruntów;

b) z corocznych datków gminy miasta Tarnowa.

Zarząd funduszu konserwacyjnego sprawować będzie gmina miasta Tarnowa.

§. 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, której podobnie jak gminie miasta Tarnowa przyznany zostanie odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Blizsze szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Proszę p. Sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko (czyta):**

U s t a w a

z dnia o obwałowaniu rzeki Dunajca w dolinie Zakliczyńskiej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Obwałowanie rzeki Dunajca w dolinie Zakliczyńskiej ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowania służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1912, który preliminuje koszty robót na 2,700.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów, t. j. w kwocie 1,080.000 K.;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl § 7 ustawy z 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent kosztów, t. j. w maksymalnej kwocie 1,350.000 K. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) właściciele gruntów i zakładów, które są położone w okręgu konkurencyjnym mającym się oznaczyć przez władze administracyjne, datkiem w wysokości dziesięciu procent kosztów, t. j. w kwocie 270.000 K., a to w myśl § 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których należy oczekiwać, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

Datek konkurencyjny uiszczyć mają interesowani właściciele gruntów i zakładów w ośmnastu równych ratach rocznych po ukończeniu robót, w czasie zaś budowy ma być ten datek pokryty zaliczkowo z funduszu krajowego.

§ 4.

Do rozłożenia i ściągnięcia datków konkurencyjnych w § 3. pod c) wymienionych zawiązaną będzie na podstawie § 45 kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kraj. Nr. 38 przez Administrację państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym przymusowa spółka wodna.

Blizsze szczegóły co do organizacyi tej spółki określi statut, mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki może nastąpić tylko wówczas, jeżeli się na to zgodzi Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§ 5.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§ 6.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia osobnej pożyczki umarzałnej na pokrycie datków kraju, państwa i spółki wodnej.

Poszczególne raty annuitetowe tej pożyczki mają być spłacane na podstawie planu umorzenia, mającego się ułożyć przez Wydział krajowy i Administracyę państwa.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz. Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów, uzyskanych z wydzierżawienia trawy na wałach ochronnych, tudzież na szkarpach potoków i rowów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12.

Dalsze postanowienia co do pokrycia kosztów utrzymania, administracyi funduszu konserwacyjnego, organizacyi obrony grobel i innych zarządzeń, potrzebnych do utrzymania wykonanych budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§ 8.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowlanego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracyą państwa, której podobnie jak i spółce wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Blizsze szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§ 9.

Czasowe wstrzymanie ściągania datków konserwacyjnych w § 3. tej ustawy wymienionych, może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

§ 10.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Proszę p. Sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko** (czyta) :

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu potoku Jasienicy w gminie Jasionce masiowej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

§ 1.

Zabudowanie potoku Jasienicy w gminie Jasionce masiowej ma być wykonane po myśli § 6 ustawy z dnia 4 stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4 jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego zabudowania służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1911, który preliniuje kosztą robót w kwocie 116.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30-procentowym zasiłkiem w kwocie 34.800 K i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliniowanych kosztów t. j. kwotą 81.200 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracji państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w § 2. zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Konserwację robót po ukończeniu zabudowania obejmie gmina Jasionka masiowa.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęta.

Proszę p. Sprawozdawcę o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko** : (czyta)

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu potoku Rabań w Starym Samborze.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie potoku Rabań w Starym Samborze ma być wykonane po myśli § 6 ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego zabudowania służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1912, który prelimi-nuje koszta robót w kwocie 73.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30 procentowym zasiłkiem w kwocie 21.900 K i państwowy fundusz meliora-cyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent, preliminowanych kosztów, t. j. kwotą 51.100 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rze-czywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracji państwa na to spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwior-stwa, określili rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w § 2-gim, zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Utrzymanie wykonanych robót obejmie po ukończeniu budowy gmina Stary Sambor.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Wicemarszałek : Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański : Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek : Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przypujemy do gło-sowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański : Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek : Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przy-stępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę w trzecim czytaniu bez czy-tania, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko** (*czyta*):

U s t a w a

z dnia o uzupełnienie zabudowania potoku Krzemionki z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Uzupełnienie zabudowania potoku Krzemionki z dopływami ma być wykonane po myśli § 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego zabudowania służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1911, który preliminarzuje kosztą robót w kwocie 427.000 K

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30 procentowym zasiłkiem w kwocie 128.100 K i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów, t. j. kwotą 298.900 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu, Administracji państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej oznaczonej w § 2-gim, zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli § 45. ustawy kraj. z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kr. Nr. 38. w drodze administracyjnej, spółka interesowanych gmin, obszarów dworskich i prywatnych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być skuteczniejszy według postanowień § 66. powołanej ustawy.

§ 8.

Wykonienie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy. bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.
Sprawozdawca p. **Bojko** (czyta):

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu potoków górskich w Posadzie olchowskiej i sanockiej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Łodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie potoków górskich w Posadzie olchowskiej i sanockiej ma być wykonane po myśli § 6 ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4, jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego zabudowania służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1912, który preliminuje kosztą robót w kwocie 173.126 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 50 procentowym zasiłkiem w kwocie 86.563 K. i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 50 procent preliminowanych kosztów, t. j. maksymalną kwotą 86.563 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienie co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracji państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w § 2. zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli § 45 ustawy kraj. z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38, w drodze administracyjnej spółka interesowanych gmin, obszarów dworskich i prywatnych właścicieli gruntów i zakładów, a to bez względu, czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być skuteczny według postanowień § 66 powołanej ustawy.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Preszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko:** (*czyta*)

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu potoku Suszycy w gminie Suszyca wielka.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie potoku Suszycy w gminie Suszyca wielka w powiecie Starosamborskim ma być wykonane po myśli § 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsięwzięcie krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego zabudowania służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1911, który preliminarzuje kosztu robót w kwocie 330.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30 procentowym zasiłkiem w kwocie 99.000 K. i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminarzowanych kosztów, to jest kwotą 231.000 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczane w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsięwzięcia, kierownictwa budowy i wpływu Administracji państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w § 2, zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Utrzymanie wykonać się mających robót obejmie po ich ukończeniu gmina Suszyca wielka.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęta.

Proszę p. Sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko**: *(czyta)*

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu potoku Ostry w powiecie Ropczyckim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie potoku Ostry w gminach Braciejowa, Gumniska Fox i Latoszyn w powiecie Ropczyckim ma być wykonane po myśli § 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego zabudowania służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1911, który preliniuje koszta robót w kwocie 98.800 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 50 procentowym zasiłkiem w kwocie 49.400 K i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 50 procent preliniowanych kosztów, t. j. kwotą 49.400 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracji państwa na lok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej oznaczonej w § 2., zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Utrzymanie wykonanych robót obejmie Wydział powiatowy w Ropczycach.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta,

przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Proszę p. Sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko**: (*czyta.*)

U s t a w a

z dnia o konserwacji zabudowań potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Koszta utrzymania wykonanych zabudowań potoków górskich w dorzeczu Dniestru mają być pokrywane:

a) z dochodów uzyskanych ze sprzedaży wikliny, oraz z trzebieży lasów w Gwoźdźcu i Niedzielnej, stanowiących własność funduszu zabudowania;

b) z odszkodowań i grzywien, nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl § 22. ustawy z dnia 30. czerwca 1884, Dz. u. p. Nr. 117;

c) z corocznych datków funduszu krajowego i skarbu państwa (dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye) w ciągu lat dziesięciu, t. j. od r. 1913 do r. 1922 włącznie, po upływie zaś tego okresu z dochodów trzebieży lasów, względnie z corocznych datków konkurencyjnych stron interesowanych.

§ 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwa, w § 1 ust. 3 wymienionych, wynosić ma w pierwszych trzech latach t. j. od r. 1913 do 1915 po 6.000 K, czyli razem 12.000 K. W następnych zaś siedmiu latach (1916—1922) wysokość tych datków ma być wymierzona z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach, z którego to powodu należy dla tych wydatków uzyskać poprzednio zatwierdzenie c. k. Ministerstwa rolnictwa, któremu w czasie od r. 1913 do 1922 mają być przedkładane roczne zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego.

§ 3.

Dla utrzymania robót poczynszy od r. 1923 ma być po myśli § 45 kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kraj. Nr. 38 zawiązana w drodze administracyjnej przymusowa spółka interesowanych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, rozkład zaś datków konkurencyjnych na poszczególnych członków spółki ma być uskuteczniiony w myśl postanowień § 66 powołanej ustawy.

§ 4.

Zarząd funduszu konserwacyjnego w latach 1913 do 1922 sprawować będzie Wydział krajowy, nadzór zaś nad robotami konserwacyjnymi sekcya c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania górskich potoków w Samborze.

Poczynszy od roku 1913 zajmować się będzie zarządem funduszu konserwacyjnego utworzona w myśl § 3 spółka wodna, nadzorem zaś technicznym wymieniona wyżej sekcya leśno-techniczna.

§ 5.

Wszelkie uszkodzenia wykonanych robót i kultur są wzbronione i karane będą po myśli § 22 ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. kr. Nr. 117 przez władzę polityczną.

§ 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*)

Sekretarz p. **Urbański** : Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek : Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Proszę p. Sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy..

Sprawozdawca p. **Bojko** : (*czyta*)

U s t a w a

z dnia o konserwacji robót regulacyjnych na potoku Pustej (Radosławce) z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie § 6 ustawy z dnia 11. września 1901 Dz. ust. kraj Nr. 92, co następuje:

§ 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na potoku Pustej (Radosławce) z dopływami mają być pokrywane:

- a) z dochodów, uzyskanych z wydzierżawienia skarp potoków i rowów;
- b) z odszkodowań i grzywien, nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 10. czerwca 1892, Dz. u. kr. Nr. 43;
- c) z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej, związanej w myśl § 4 ustawy z dnia 11. września 1901, Dz. u. k. Nr. 92.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§ 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej, w § 1 pod 3 wymienionych, wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od roku 1913 do roku 1915 włącznie, po 7.500 K, czyli razem 15.000 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§ 3.

Pozostałe z końcem roku 1912 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl § 6 ustawy z dnia 11. września 1901, Dz. u. kr. Nr. 92, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów, wymienionych w §§ 1 i 2, mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§ 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w § 2 ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

§ 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonaniem robotami prowadzić będzie, stosownie do postanowienia § 7. ustawy z dnia 11. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 92 Wydział krajowy.

§ 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary, ustanowionej w prawie obowiązującym statucie spółki.

§ 7.

Wszelkie uszkodzenia wykonanych robót regulacyjnych, jak: łożysk potoków, ubezpieczeń płotkami, darniami i brukiem kamiennym, skarp brzegów, szluz, przepustów, mostów i brodów, tudzież rowów osuszających są wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

- a) przejazd i przepęd zwierząt przez łożyska potoków i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;
- b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;
- c) skopywanie brzegów potoków i rowów;
- d) pasienie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach potoków i rowów;
- e) oranie ziemi bliżej, aniżeli dwa metry po obu stronach brzegów Pustej i dopływów, a na pół metra od rowów osuszających.

§ 8.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według przepisów krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kr. Nr. 38, oraz ustawy z dnia 10. czerwca 1892, Dz. u. kr. Nr. 43.

Według tych samych przepisów orzeczonym będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechania rozpoczętych robót i wogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§ 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych i robót publicznych.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko** (*czyta*):

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu górskich potoków w dorzeczu Raty.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie górskich potoków w dorzeczu Raty ma być wykonane po myśli § 6 ustawy z d. 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma generalny projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1910, który preliminuje kosztą robót w kwocie 1,045.000 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony, do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy zabudowania górskich dopływów Raty przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30-procentowym zasiłkiem w kwocie 269.100 koron i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 70 procent preli-

minowanych kosztów, t. j. kwotą 627.000 koron, zaś do pokrycia kosztów regulacji górnego biegu Raty przyczynić się mają fundusze krajowy i państwowy, fundusz melioracyjny 50 proc. zasiłkami t. j. po 74.000 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczane w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsięwzięcia, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w § 2, zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśl § 45 ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38, w drodze administracyjnej, spółka interesowanych gmin, obszarów gmin, obszarów dworskich i prywatnych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu, czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskutecziony według postanowień § 66 powołanej ustawy.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko** (*czyta*):

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu potoku Stajkowskiego w Krościenku nad Dunajcem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie potoku Stajkowskiego w Krościenku nad Dunajcem ma być wykonane po myśli § 6. ustawy z d. 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsięwzięcie krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1912, który preliminuje koszta robót w kwocie 73.700 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30-procentowym zasiłkiem w kwocie 22.110 koron i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów t. j. kwotą 51.590 koron.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczane w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracji państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej oznaczonej w § 2., zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Utrzymanie wykonanych robót obejmie właściciel majątności tabularnej w Krościenku nad Dunajcem.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. Bojko (czyta):

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu potoku Łukowicy w powiecie limanowskim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie potoku Łukowicy w powiecie limanowskim ma być wykonane po myśli § 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego zabudowania służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1912, który preliminuje kosztu robót w kwocie 342.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30 procentowym zasiłkiem w kwocie 102.600 K. i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów, tj. maksymalną kwotą 239.400 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalejco do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracji państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej oznaczonej w § 2., zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli § 45. ustawy kraj. z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kr. Nr. 38, w drodze administracyjnej, spółka interesowanych gmin, obszarów dworskich i prywatnych właścicieli gruntów i innych nieruchomości a to bez względu czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskutecziony według postanowień § 66. powołanej ustawy.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko** *(czyta):*

U s t a w a

z dnia o podwyższeniu lewego wału Dunajca od Biskupic radłowskich do Wietrzychowic.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Podwyższenie wału ochronnego na lewym brzegu Dunajca od Biskupic radłowskich do Wietrzychowic ma być wykonane, jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowania ma służyć projekt Wydziału krajowego z r. 1913, który preliniuje koszta robót na 321.000 kor.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesiąt procent preliniowanych kosztów w kwocie 160.500 K;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl § 7 ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent kosztów, w maksymalnej kwocie 160.500 K., z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

§ 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat dałków kraju i państwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 5.

Co do dalszego utrzymania robót po wykonaniu mają być stosowane przepisy ustawy z dnia 21. kwietnia 1913 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 65. o konserwacji robót regulacyjnych na potoku Kisielinie.

§ 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowy obejmie Wydział krajowy.

Administracji państwa zastrzega się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa. Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu określa rozporządzenie wykonawcze z dnia 17 grudnia 1897 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 1 ex 1898.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko** (*czyta*):

U s t a w a

z dnia , . . o konserwacji robót regulacyjnych na środkowej sekcji rzeki Gnilej Lipy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie § 6 ustawy z dnia 19. marca 1897 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 20, co następuje:

§ 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych budowli regulacyjnych na

środkowej sekcji Gniłej Lipy od mostu na drodze państwowej w Rudzie do mostu na drodze gminnej w Bursztynie w powiecie Rohatyńskim mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp rzeki;
2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. 1. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kr. Nr. 12.;
3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej związanej w myśl § 4. ustawy z dnia 19. marca 1897. dz. ust. kr. Nr. 20. Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§ 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w § 1. pod 3. wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od r. 1914 do r. 1916 włącznie po 2700 kor., czyli razem 5.400 kor. Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§ 3.

Pozostałe z końcem roku 1913 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl § 6. ustawy z dnia 19 marca 1897 Dz. u. kr. Nr. 20, niemniej też niezużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§ 1 i 2 mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§ 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w § 2 ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

§ 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego zarówno jak i naczelną nadzór nad wykonaniem robotami prowadzić będzie stosownie do postanowienia § 7 ustawy z dnia 19. marca 1897 Dz. u. kr. Nr. 20. Wydział krajowy.

§ 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary ustanowionej w prawie obowiązującym statucie spółki.

§ 7.

Wszelkie uszkodzenie wykonanych robót regulacyjnych, jak łożyska rzeki, ubezpieczeń skarp brzegów, przepustów, mostów i brodów tudzież rowów osuszających jest wzbronione. W szczególności wzbronione zostają:

- a) przejazd i przepęd zwierząt przez łożysko rzeki i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;
- b) skopywanie brzegów rzeki i rowów;
- c) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach rzeki i rowów;
- d) oranie ziemi bliżej, aniżeli dwa metry po obu stronach brzegów rzeki, a na pół metra od rowów.

§ 8.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według przepisów krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kr. Nr. 38. oraz ustawy z dnia 10. czerwca 1892. Dz. u. kr. Nr. 43.

Według tych samych przepisów orzeczonym będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechanie rozpoczętych robót i wogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§ 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i robót publicznych.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta. przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko (czyta):**

U s t a w a

z dnia o konserwacji obwałowania Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w powiecie Dąbrowskim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie § 5 ustawy z dnia 9. listopada 1902 Dz. u. kraj. Nr. 102, co następuje:

§ 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierzawienia trawy na wałach ochronnych;

2. z odszkodowań i grzywien, nakładanych za przekroczenia wodne przy tych budowlach w myśl niniejszej ustawy tudzież art. 1 ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i powiatu Dąbrowskiego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§ 2.

Wysokość corocznych datków kraju i powiatu Dąbrowskiego wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach t. j. od roku 1914 do roku 1916 włącznie po 10.000 K czyli razem 20.000 K rocznie.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§ 3.

Pozostałe z końcem roku 1913 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów po myśli § 5. ustawy z dnia 9. listopada 1902 Dz. u. kr. Nr. 102, nie mniej też nieużyte nadwyżki dochodów, wymienionych w §§ 1. i 2. niniejszej ustawy mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§ 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w paragrafie 2 ustanowionych po połowie na kraj i powiat Dąbrowski.

§ 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonaniami robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Datki na utrzymanie wpływają mają do Kasy krajowej w półrocznych ratach z góry dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§ 6.

Datki powiatu Dąbrowskiego mają być corocznie wstawiane do budżetu powiatowego.

§ 7.

Wszelkie uszkodzenie wałów, ubezpieczeń brzegów, potoków i rowów, śluz, przepustów, ramp i innych urządzeń jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez wały, potoki i rowy oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. z potoków i rowów w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów potoków i rowów, tudzież skopywanie, przebijanie, zasadzanie drzewami i wiklinami wałów, stawianie płotów na wałach i wogóle jakiegokolwiek rodzaju uszkodzenia wałów ochronnych, ramp i ogrodzeń ku ochronie wałów służących;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na wałach ochronnych, tudzież na skarpach potoków i rowów.

§ 8.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego zostaje wzbronione w obrębie wałów nadwiślańskich między Dunajcem a Nowym Brniem:

a) wznoszenie budynków, wałów poprzecznych i jakichkolwiek budowli tamujących przepływ wody, tudzież sadzenie drzew z wyjątkiem wikliny (lit. d.) w profilu inundacyjnym Wisły;

b) kopanie dołów dla wydobywania piasku, gliny i t. p., zbiorników wody i studzien w odległości do dwudziestu metrów włącznie od stopy wałów;

c) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry od stopy obu stronnych wałów i od potoków, a na pół metra od rowów;

d) sadzenie wikliny w profilu inundacyjnym Wisły z wyjątkiem miejsc, gdzie to sadzenie jest bezwzględnie koniecznem dla ubezpieczenia brzegów i ustalenia odsypisk.

Miejsca te, które mają być oznaczone w sposób łatwy do poznania dla ogółu, wskaże c. k. Namiestnictwo. Gdzie wały narażone są na uszkodzenie przez lody, ma być wyjątkowo zasadzony szereg drzew w odległości przynajmniej pięciu metrów od strony wałów. Przestrzenie te, wymagające ochrony od lodów oznaczy c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§ 9.

W razie zagrożenia wałów ochronnych przez wielką wodę zobowiązane są gminy i obszary dworskie, położone w terenie narażonym na zalew, na wezwanie inspektorów wałowych, których ustanowi c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym dla poszczególnych sekcji wałów, dostarczyć bezwzględnie potrzebnych sił roboczych i pociągowych, oraz materiałów i narzędzi do ochrony wałów.

Siły robocze i pociągowe mają być dostarczone bezpłatnie, za materiały zaś otrzymają strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego (rezerwowego) według cen, jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i Wydziałem powiatowym Dąbrowskim. Dalsze postanowienia, mające na celu ochronę wałów w czasie powodzi, zarówno jak i ochronę uregulowanych potoków i rowów, wydane zostaną w osobnem rozporządzeniu wykonawczem przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozporządzenie to ma być przedłożone Ministerstwu rolnictwa, robót publicznych i spraw wewnętrznych do zatwierdzenia.

§ 10.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według postanowień krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38 oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12.

§ 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i spraw wewnętrznych.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść (*Większość.*) Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. Bojko (czyta):

U s t a w a

z dnia o wykończeniu obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Wykończenie obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną wykończenia tego obwałowania służyć mają projekty Wydziału krajowego z r. 1910 i 1911, które preliniuja koszty robót na 271.170 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tych projektach w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów wykończenia tego obwałowania, tudzież niedoboru funduszu budowy, utworzonego ustawą z dnia 9. czerwca 1889 Dz. u. kraj. Nr. 48 w kwocie okragłej 34.830 koron, razem 306.000 koron mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy datkiem 50% w kwocie 153.000 K;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl § 7. ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4 datkiem 50% w maksymalnej kwocie 153.000 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Ewentualne oszczędności uzyskane ze sumy kosztorysowej, zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i terminu płatności corocznych rat datków kraju i państwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 5.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowy obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, której przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Co do konserwacyi wykonanych robót obowiązywać będzie ustawa z dnia 13. czerwca 1906 Dz. u. kr. Nr. 93.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu. (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść (*Większość.*) Jest przyjęta.

Proszę sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko (czyta):**

U s t a w a

z dnia o osuszeniu gruntów w gminie Nowe Sióło, powiatu Cieszanowskiego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Osuszenie gruntów w gminie Nowe Sióło, powiatu Cieszanowskiego, ma być wykonane przez zawiązaną w tym celu spółkę wodną przy udziale funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego, po myśli ustawy z 4-go stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1907, który preliniuje koszty robót na 168.000 K. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów przyczynić się ma po myśli § 8. powołanej ustawy fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 34 $\frac{1}{3}$ % kosztów, t. j. do kwoty 56.000 K., państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia takim samym zasiłkiem w wysokości 33 $\frac{1}{3}$ % kosztów, to jest do maksymalnej kwoty 56.000 K, podczas gdy resztę kosztów uiścić ma z własnych środków spółka wodna.

Jeżeli koszty nie osiągną preliniowanej sumy kosztorysowej, nastąpić ma obniżenie datków kraju i państwa.

§ 4.

Czas budowy, terminu płatności datków kraju i państwa, tudzież bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, oraz wpływu Wydziału krajowego i Administracji państwa na tok robót, określi umowa, jaka zostanie zawartą między Wydziałem krajowym, Administracją państwa i spółką wodną.

§ 5.

Spółka wodna obowiązana jest utrzymywać wykonane roboty w należyтым stanie.

Bliższe postanowienia co do konserwacji podane zostaną w umowie, mającej się zawrzeć po myśli § 4.

§ 6.

Rozwiązanie spółki wodnej lub wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki dopuszczalne jest tylko w tym wypadku, jeżeli się na to zgodzi Wydział krajowy i Administracja Państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko** (*czyta*):

U s t a w a

z dnia o drenowaniu gruntów w gminie Oserdów powiatu Sokalskiego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Drenowanie gruntów w gminie Oserdów, powiatu Sokalskiego, ma być wykonane przez zawiązaną w tym celu spółkę wodną przy udziale funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego, po myśli ustawy z 4-go stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1910, który preliminuje koszty robót na 132.000 K. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów przyczynić się ma po myśli § 8 powołanej ustawy fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, t. j. do kwoty 44.000 K, państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia takim samym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, to jest do maksymalnej kwoty 44.000 K, podczas gdy resztę kosztów uiścić ma z własnych środków spółka wodna.

Jeżeli koszty nie osiągną preliminowanej sumy kosztorysowej, nastąpić ma obniżenie datków kraju i państwa.

§ 4.

Czas budowy, terminu płatności datków kraju i państwa, tudzież bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa oraz wpływu Wydziału krajowego i Administracyi państwa na tok robót określi umowa, jaka zostanie zawartą między Wydziałem krajowym, Administracją państwa i spółką wodną.

§ 5.

Spółka wodna obowiązana jest utrzymywać wykonane roboty w należytnym stanie.

Bliższe postanowienia co do konserwacyi wydane zostaną w umowie, mającej się zawrzeć po myśli § 4.

§ 6.

Rozwiązanie spółki wodnej, lub wydzielenie poszczególnych gruntów ze

związku spółki dopuszczalne jest tylko w tym wypadku, jeżeli się na to zgodzi Wydział krajowy i Administracya państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienie do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko** (*czyta*):

U s t a w a

z dnia o drenowaniu gruntów w gminie Gać powiatu przeworskiego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Drenowanie gruntów w gminie Gać, powiatu przeworskiego, ma być wykonane przez zawiązaną w tym celu spółkę wodną przy udziale funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego, po myśli ustawy z 4-go stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1909, który preliminuje kosztu robót na 108.000 K. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów przyczynić się ma po myśli § 8. powołanej ustawy fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, t. j. do kwoty 36.000 K., państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia takim samym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, to jest do maksymalnej kwoty 36.000 K., podczas gdy resztę kosztów uiścić ma z własnych środków spółka wodna.

Jeżeli kosztu nie osiągną preliminowanej sumy kosztorysowej, nastąpić ma obniżenie datków kraju i państwa.

§ 4.

Czas budowy, terminu płatności datków kraju i państwa, tudzież bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, oraz wpływu Wydziału krajowego i Administracyi państwa na tok robót określi umowa, jaka zostanie zawartą między Wydziałem krajowym, Administracyą państwa i spółką wodną.

§ 5.

Spółka wodna obowiązana jest utrzymywać wykonane roboty w należytych stanie.

Bliższe postanowienia co do konserwacyi wydane zostaną w umowie, mającej się zawrzeć po myśli § 4.

§ 6.

Rozwiązanie spółki wodnej, lub wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki dopuszczalne jest tylko w tym wypadku, jeżeli się na to zgodzi Wydział krajowy i Administracja państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko (czyta):**

U s t a w a

z dnia o drenowaniu gruntów w gminie Markowa powiatu przeworskiego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Drenowanie gruntów w gminie Markowa powiatu przeworskiego ma być wykonane przez zawiązaną w tym celu spółkę wodną przy udziale funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego, po myśli ustawy z 4-go stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1910, który preliniuje koszta robót na 188.370 K. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów przyczynić się ma po myśli § 8. powołanej ustawy fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, t. j. do kwoty 62.790 K. państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia takim samym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, to jest do maksymalnej kwoty 62.790 K, podczas gdy resztę kosztów uiścić ma z własnych środków spółka wodna.

Jeżeli koszta nie osiągną preliniowanej sumy kosztorysowej, nastąpić ma obniżenie datków kraju i państwa.

§ 4.

Czas budowy, terminu płatności datków kraju i państwa, tudzież bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, oraz wpływu Wydziału krajowego i Administracyi państwa na tok robót określi umowa, jaka zostanie zawartą między Wydziałem krajowym, Administracją państwa i spółką wodną.

§ 5.

Spółka wodna obowiązana jest utrzymywać wykonane roboty w należytem stanie.

Bliższe postanowienia co do konserwacyi wydane zostaną w umowie, mającej się zawrzeć po myśli § 4.

§ 6.

Rozwiązanie spółki wodnej, lub wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki dopuszczalne jest tylko w tym wypadku, jeżeli się na to zgodzi Wydział krajowy i Administracya państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko** (*czyta*):

U s t a w a

z dnia o drenowaniu gruntów w gminie Lisia Góra powiatu Tarnowskiego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Drenowanie gruntów w gminie Lisia Góra powiatu Tarnowskiego ma być wykonane przez zawiązaną w tym celu spółkę wodną przy udziale funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego, po myśli ustawy z 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1910, który preliminuje koszty robót na 300.000 K. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów przyczynić się ma po myśli § 8. powołanej ustawy fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, to jest do kwoty 100.000 K, państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia takim samym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, to jest do maksymalnej kwoty 100.000 K, podczas gdy resztę kosztów uiścić ma z własnych środków spółka wodna.

Jeżeli koszty nie osiągną preliminowanej sumy kosztorysowej, nastąpić ma obniżenie datków kraju i państwa.

§ 4.

Czas budowy, terminu płatności datków kraju i państwa, tudzież bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, oraz wpływu Wydziału krajowego i Administracyi państwa na tok robót określi umowa, jaka zostanie zawartą między Wydziałem krajowym, Administracyą państwa i spółką wodną.

§ 5.

Spółka wodna obowiązana jest utrzymywać wykonane roboty w należytnym stanie.

Bliższe postanowienia co do konserwacyi wydane zostaną w umowie, mającej się zawrzeć po myśli § 4.

§ 6.

Rozwiązanie spółki wodnej lub wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki dopuszczalne jest tylko w tym wypadku, jeżeli się na to zgodzi Wydział krajowy i Administracya państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko** (*czyta*):

U s t a w a

z dnia o drenowaniu gruntów w gminie Zaczarnie powiatu Tarnowskiego.

Ze zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Drenowanie gruntów w gminie Zaczarnie, powiatu Tarnowskiego, ma być wykonane przez zawiązaną w tym celu spółkę wodną przy udziale funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego, po myśli ustawy z 4-go stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1910, który preliminuje koszta robót na 172.000 K. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów przyczynić się ma po myśli § 8. powołanej ustawy fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 33 $\frac{1}{3}$ % kosztów, t. j. do kwoty K 57,333.33, państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia takim samym zasiłkiem w wysokości 33 $\frac{1}{3}$ % kosztów, to jest do maksymalnej kwoty K 57.333.33, podczas gdy resztę kosztów uiścić ma z własnych środków spółka wodna.

Jeżeli koszta nie osiągną preliminowanej sumy kosztorysowej, nastąpić ma obniżenie datków kraju i państwa.

§ 4.

Czas budowy, terminu płatności datków kraju i państwa, tudzież bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsięwzięcia, oraz wpływu Wy-

działu krajowego i Administracyi państwa na tok robót, określi umowa, jaka zostanie zawartą między Wydziałem krajowym, Administracją państwa i spółką wodną.

§ 5.

Spółka wodna obowiązana jest utrzymywać wykonane roboty w należyłym stanie.

Bliższe postanowienia co do konserwacyi wydane zostaną w umowie, mającej się zawrzeć po myśli § 4.

§ 6.

Rozwiązanie spółki wodnej, lub wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki dopuszczalne jest tylko w tym wypadku, jeżeli się na to zgodzi Wydział krajowy i Administracja państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko** (*czyta*):

U s t a w a

z dnia o osuszeniu gruntów w gminach Gorzyce, Motycze poduchowne, Motycze szlacheckie, Skowierzyn, Wrzawy, Zaleszany i Zhydniów, powiatu Tarnobrzeskiego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Drenowanie gruntów w gminach Gorzyce, Motycze poduchowne, Motycze szlacheckie, Skowierzyn, Wrzawy, Zaleszany i Zhydniów, powiatu Tarnobrzeskiego, ma być wykonane przez zawiązaną w tym celu spółkę wodną przy udziale funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego, po myśli ustawy z 4-go stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1911, który preliminuje kosztą robót na 114.800 K. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów przyczynić się ma po myśli § 8 powołanej ustawy fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, t. j. do kwoty K 38.266-66, państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia takim samym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, to jest do maksymalnej kwoty K 38.266-66 podczas gdy resztę kosztów uiścić ma z własnych środków spółka wodna.

Jeżeli koszta nie osiągną preliminowanej sumy kosztorysowej, nastąpić ma obniżenie datków kraju i państwa.

§ 4.

Czas budowy, terminu płatności datków kraju i państwa tudzież bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsięwzięcia, oraz wpływu Wydziału krajowego i Administracyi państwa na tok robót, określi umowa, jaka zostanie zawartą między Wydziałem krajowym, Administracją państwa i spółką wodną.

§ 5.

Spółka wodna obowiązana jest utrzymywać wykonane roboty w należyłym stanie.

Bliższe postanowienia co do konserwacyi, podane zostaną w umowie, mającej się zawrzeć po myśli § 4.

§ 6.

Rozwiązanie spółki wodnej, lub wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki dopuszczalne jest tylko w tym wypadku, jeżeli się na to zgodzi Wydział krajowy i Administracja państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. Bojkó (czyta): -

U s t a w a

z dnia o osuszeniu gruntów w gminie Wampierzów powiatu Mieleckiego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Oszuszenie gruntów w gminie Wampierzów, powiatu Mieleckiego, ma być wykonane przez gminę Wampierzów przy udziale funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego, po myśli ustawy z 4-go stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1913, który preliminuje koszta robót na 181.000 K. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów przyczynić się ma po myśli § 8. powołanej ustawy fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, t.j. do kwoty K 60.333-33, państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia takim samym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, t.j. do maksymalnej kwoty K 60.333-33, podczas gdy resztę kosztów uiścić ma z własnych środków gmina Wampierzów.

Jeżeli koszta nie osiągną preliminowanej sumy kosztorysowej, nastąpić ma obniżenie datków kraju i państwa.

§ 4.

Czas budowy, terminu płatności datków kraju i państwa, tudzież bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsięwzięcia, oraz wpływu Wydziału krajowego i Administracji państwa na tok robót określi umowa, jaka zostanie zawartą między Wydziałem krajowym, Administracją państwa i gminą Wampierzów.

§ 5.

Gmina Wampierzów obowiązana jest utrzymywać wykonane roboty w należytych stanie.

Bliższe postanowienia co do konserwacji wydane zostaną w umowie mającej się zawrzeć po myśli § 4.

§ 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta, Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnej ustawy.

Sprawozdawca p. **Bojko** (*czyta*):

U s t a w a

z dnia o budowie kanału ulgi od potoku Czarnego do Prutu w Kołomyi.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Budowa kanału ulgi od potoku Czarnego do Prutu w Kołomyi ma być wykonaną przez gminę miasta Kołomyję przy udziale funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego po myśli ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracji służyć ma projekt techniczny gminy miasta Kołomyi, zatwierdzony orzeczeniem starostwa w Kołomyi z dnia 1. czerwca 1911 l. 23.062, który preliminuje koszta robót na 175.000 koron. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów przyczynić się ma po myśli § 7. powołanej ustawy fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów t. j. do kwoty 58.333 koron, państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia, takim samym zasiłkiem w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów, to jest do maksymalnej kwoty 58.333 koron, podczas gdy resztę kosztów ma pokryć z własnych środków gmina miasta Kołomyi.

Jeżeli koszta nie osiągną prelimitowanej sumy kosztorysowej, nastąpić ma odpowiednie obniżenie datków kraju i państwa.

§ 4.

Czas budowy, terminu płatności datków kraju i państwa, tudzież bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsięwzięcia, oraz wpływu Wydziału krajowego i Administracyi państwa na tok robót określi umowa, jaka zostanie zawartą między Wydziałem krajowym, Administracją państwa i gminą miasta Kołomyi.

§ 5.

Gmina miasta Kołomyi obowiązana jest utrzymywać wykonane roboty w należytem stanie.

§ 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? *(Nikt)*. Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? *(Nikt)*. Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. *(Większość)*. Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. *(Większość)*. Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? *(Nikt)*. Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. *(Większość)*. Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. *(Większość)*. Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie reszły wniosków komisji.

Sprawozdawca p. **Bojko** *(czyta)*:

IV Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot prelimitowanych w dziale B) rubryki IX na rok 1914 do końca lutego 1916.

V. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby udzielał krajowi zasiłków z dotacyi na drobne melioracje stosownie do powierzchni gruntów uprawnych i wniosków przedkładanych przez Wydział krajowy.

VI. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przyspieszył zabudowanie potoku Stenawki i rozpoczął roboty w r. 1914.

VII. Sejm przyznaje na r. 1914 tytułem rat annuitetowych pożyczek, jakie mają być zaciągnięte na pokrycie pierwszych rat zasiłków krajowych, na regulację Worony 6.750 K, na regulację zaś Gołogórki 2.250 K razem 9000 K.

VIII. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w najbliższym czasie przystąpił do regulacji rzeki Lubaczówki z dopływami w powiatach Cieszanowskim i Jarosławskim.

IX. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zarządził opracowanie projektu regulacji i obwałowania potoku Murzyłówki i przedłożył Sejmowi na jednej z najbliższych sesji sejmowych wnioski w sprawie wykonania robót.

X. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby bezzwłocznie przedłożył do Najwyższej sankeyi uchwalony przez Sejm 1. maja 1900 projekt ustawy o regulacji potoków Śołotwy i Rokitny z dopływami.

XI. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby wpłynął na powołane władze, by spieszenie załatwiały sprawy wodno-prawne i zawiązywały spółki wodne.

XII. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zarządził opracowanie projektu obwałowania rzeki Sanu w powiecie niżańskim i przedłożył Sejmowi na jednej z najbliższych sesji projekt ustawy zapewniający wykonanie tego obwałowania przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego.

XIII. Petycyje L. s. 428 Jana Morońskiego w Ujściu solnem o wykonanie rowu osuszającego,

L. s. 1745. gminy Niwoczna, powiatu Bohorodczańskiego, o regulację potoku Niwoczenka,

L. s. 339 i 2005, gmin Bursztyn i Korostowice o regulację Gnilej Lipy,

L. s. 1984. Wydziału powiatowego w Kałuszu o regulację potoku Bereżniczka,

L. s. 1973. gmin Kruszelnica szlachecka i rustykalna, powiatu Skolskiego, o regulację potoku Kruszelnicy —

odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia.

XIV. Petycję L. s. 241. spółki wodnej dla regulacji potoku Dunnego, odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia przez udzielenie zapomogi na pokrycie przypadającej za rok 1914 raty anuitetowej pożyczki, jaką zaciągnęła spółka na pokrycie datku konkurencyjnego.

XV. Petycję L. s. 1704, gminy Nisko o zapomogę na odbudowanie wału ochronnego nad Sanem, odstępuje Sejm c. k. Rządowi do uwzględnienia z zapomogi 3,000.000 K przeznaczonej na zakupno żywności i naprawę robót ochronnych.

XVI. Nad petycją L. s. 993. spółki wodnej dla obwałowania Wisły od Raby do Woli Rogowskiej o zapomogę 150.000 K na pokrycie datku konkurencyjnego, tudzież nad petycją L. s. 242. gminy Gorzyce powiatu Tarnobrzeskiego o zapomogę na pokrycie datku konkurencyjnego do kosztów rowu osuszającego Wrzawy Zhydniów, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przyjęcie tych wniosków komisji en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tych wniosków komisji en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. — Kto przyjmuje te wnioski komisji en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Są przyjęte.

Obecnie przystępujemy do załatwienia zgłoszonych rezolucji. Proszę p. sekretarza o kolejne odczytanie tych rezolucji.

Sekretarz p. **Urbański**: Rezolucja p. Biesiadeckiego opiewa: (*czyta*)

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zarządził w roku bieżącym zdjęcia dla opracowania projektu regulacji Swirza w gminach i obszarach dworskich Żurów, Hrehorów i Podmichałowce, następnie zaś przedłożył Sejmowi projekt ustawy, zapewniającej wykonanie tej regulacji przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego“.

Wicemarszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta.

Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Bojko**: Zgadzam się na przyjęcie tej rezolucji.

Wicemarszałek: Przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje tę rezolucję zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Proszę o odczytanie wszystkich trzech rezolucji p. Singalewicza.

Sekretarz p. **Urbański**: (*czyta*)

„I. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby przedsięwziął wypracowanie ustawy w sprawie przedłożenia regulacji rzeki Siwki, powiat Kałusz, na przestrzeni od salin do Dniestru.

II. Sejm wyraża życzenie, aby przy układaniu projektów regulacyjnych i melioracyjnych brano pod uwagę spostrzeżenia ludności miejscowej co do charakteru rzek i terenu tudzież ewentualnie teżże życzenia.

III. Wkońcu Sejm wyraża życzenie, by Wydział krajowy wziął pod uwagę żądania ludności gminy Połoniczna i gmin przyległych odnośnie do braków i potrzeb spostrzeżonych po wykonaniu regulacji Radysławki z dopływami w powiecie kamioneckim“.

Wicemarszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta.

Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Bojko**: Zgadzam się na tę rezolucję.

Wicemarszałek: Przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje tę rezolucję zechce rękę podnieść. (*Większość*). Są przyjęte.

Teraz jest rezolucja p. Serwatowskiego.

Sekretarz p. **Urbański**: (*czyta*)

„Wzywa się Wydział krajowy, ażeby przeprowadził techniczne studia w celu uregulowania rzek Koropiec i Złota Lipa w powiatach Buczac i Podhajce i odnośnie propozycje na jednej z najbliższych sesji Sejmowi przedłożył“.

Wicemarszałek: Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta.

Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Bojko:** Zgadzam się na tę rezolucję.

Wicemarszałek: Przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje tę rezolucję zechce rękę podnieść. (Większość) Jest przyjęta.

Teraz są rezolucje p. Terszakowca.

Sekretarz p. **Urbański:** (czyta)

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić, że tam, gdzie gminy przystępują do wykonania melioracji spółkowych, a gminy te zostały dotknięte klęskami elementarnymi w ostatnich latach, należy udzielić pożyczki bezprocentowej z 5-cio milionowego funduszu, uchwalonego przez Wysoki Sejm w r. 1905. przy wykonaniu robót melioracyjnych“.

Wicemarszałek: Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta.

Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Bojko:** Sprzeciwiam się przyjęciu tej rezolucji.

Wicemarszałek: Przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje tę rezolucję zechce rękę podnieść. (Mniejszość.) Rezolucja ta upadła.

Następuje druga rezolucja p. Terszakowca.

Sekretarz p. **Urbański:** (czyta)

II. Wysoki Sejm poleca Wydziałowi krajowemu utworzyć w najbliższym czasie następujące ekspozytury krajowego Biura melioracyjnego we wschodniej części kraju, a mianowicie:

- 1) w Rawie ruskiej,
- 2) w Brzeżanach,
- 3) w Kołomyji,
- 4) w Jaworowie,
- 5) w Buczaczu,

które miałyby być obsadzone inżynierami ukraińcami.

Wicemarszałek: Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta.

Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Bojko:** Wnoszę na odesłanie tej rezolucji do komisji gospodarstwa krajowego.

Wicemarszałek: Przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje wniosek p. sprawozdawcy, aby II rezolucję p. Terszakowca odesłać do komisji gospodarstwa krajowego, zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęty.

Następuje trzecia rezolucja p. Terszakowca.

Sekretarz p. **Urbański:** (czyta)

III. Wysoki Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przy wygotowaniu projektów melioracyjnych dla gruntów włościańskich wygotował równocześnie wszystko, co potrzeba do zawiązania Spółek wodnych, więc nie tylko projekt melioracyjny ale także kataster konkurencyjny.

Wicemarszałek: Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta.

Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Bojko:** Stawiam wniosek, aby tą rezolucję odesłać do komisji gospodarstwa krajowego.

Wicemarszałek: Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęty.

Następuje czwarta rezolucja p. Terszakowca.

Sekretarz p. **Urbański:** (czyta)

IV. Ponieważ ostatnie lata strasznych klęsk elementarnych wykazały, że jedną z przyczyn tych nieszczęść, a w ślad zatem i nędzy włościańskiej jest zupełne zaniedbanie wschodniej Galicyi na polu regulacji rzek i melioracji grun-

tów włościańskich, Wysoki Sejm wzywa Wydział krajowy, aby odtąd przy robotach i projektach melioracyjnych uwzględniono w większej mierze Galicję wschodnią i przystąpiono do tych regulacji i melioracji, dla których są już gotowe projekta. — W celu ustalenia robót melioracyjnych należy zwołać konferencyę przedstawicieli ukraińskich gospodarskich i oświatowych organizacji i reprezentantów ukraińskiego Klubu sejmowego, na której omówi się najpilniejsze i najkonieczniejsze melioracye.

Wicemarszałek: Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta.

Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Bojko:** Wnoszę na odesłanie tej rezolucyi do komisji gospodarstwa krajowego.

Wicemarszałek: Przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje wniosek p. sprawozdawcy, aby odczytaną czwartą rezolucyę p. Terszakowca odesłać do komisji gospodarstwa krajowego zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty.

Następuje piąta rezolucya p. Terszakowca.

Sekretarz p. **Urbański:** (*czyta*)

„V. Ponieważ w kraj. Biurze melioracyjnem na 100 inżynierów jest wszystkiego 7 przynależnych do narodowości ukraińskiej a między referentami, którzy załatwiają podania o melioracyę, niema ani jednego ukraińca, wzywa się Wydział krajowy, aby przy obsadzaniu nowych posad przyjmowano więcej inżynierów Ukraińców.“

Wicemarszałek: Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta.

Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Bojko:** Wnoszę na odesłanie tej rezolucyi do komisji gospodarstwa krajowego.

Wicemarszałek: Przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje wniosek p. sprawozdawcy, aby odczytaną piątą rezolucyę p. Terszakowca odesłać do komisji gospodarstwa krajowego zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty.

Następuje VI rezolucya p. Terszakowca.

Sekretarz p. **Urbański:** (*czyta*)

VI. Posada jednego zastępcy dyrektora w VI randze w kraj. Biurze melioracyjnem ma być obsadzoną inżynierem Ukraińcem.

Wicemarszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta.

Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Bojko:** Wnoszę na odesłanie tej rezolucyi do komisji gospodarstwa krajowego.

Wicemarszałek: Przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje wniosek p. sprawozdawcy, aby odczytaną szóstą rezolucyę p. Terszakowca odesłać do komisji gospodarstwa krajowego zechce rękę podnieść. (*Mniejszość.*) Wniosek upadł. Kto przyjmuje szóstą rezolucyę p. Terszakowca zechce rękę podnieść. (*Mniejszość.*) Rezolucya upadła.

Następuje siódma rezolucya p. Terszakowca.

Sekretarz p. **Urbański:** (*czyta*)

VII. Wysoki Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby jak najrychlej przystąpił do regulacji rzeki Świerz w powiecie Rohatyńskim.

Wicemarszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Bojko:** Tę rezolucyę uważam za zbytęczną, gdyż zawiera to samo co uchwalona rezolucya p. Biesiadeckiego, więc sprzeciwiam się jej.

Wicemarszałek: Wobec tego nie poddam tej rezolucyi jako bezprzedmiotową pod głosowanie.

Następuje ósma rezolucya p. Terszakowca.

Sekretarz p. **Urbański:** (*czyta*)

VIII. „Sejm wzywa Wydział krajowy aby jak najrychlej, przystąpił do opracowania planu obwałowania Dniestru do ujścia Strwiąża w powiecie Rudki do ujścia Tłumaczyka w powiecie tłumackim, a najdalej w roku 1915 przystąpił do wykonania ochronnych wałów na tej przestrzeni.“

Wicemarszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta.

Głos ma p. Sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Bojko:** Przyjmuję tę rezolucję.

Wicemarszałek: Przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje odczytaną ósmą rezolucję p. Terszakowca zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta. Teraz jest rezolucya p. Maryewskiego.

Sekretarz p. **Urbański:** (*czyta*)

„Wzywa się Wydział krajowy, aby w porozumieniu z Rządem, przystąpił jak najszybciej do regulacji i obwałowania Wilgi“.

Wicemarszałek: Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta.

Głos ma p. Sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Bojko:** Przyjmuję tę rezolucję.

Wicemarszałek: Przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje tę rezolucję zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Przystępujemy teraz do wyboru jednego zastępcy członka Wydziału krajowego z całego Sejmu w miejsce p. Urbańskiego.

Do komisji skrutacyjnej zapraszam pp: Schmidta, Gromnickiego, Horbaczewskiego i Tértila. Proszę Panów głosować względnie oddawać kartki. (*Postawie głosując oddając kartki. Tymczasem Izba przystępuje do następnego punktu porządku dziennego.*)

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 26 sierpnia 1913 l. 86072 w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Wadowicach na przyjęcie imieniem powiatu poręki do wysokości kwoty 300.000 koron za towarzystwo rolniczo-okręgowe w Wadowicach, (**Aleg. 297**)

Sprawozdawca p. Górkiwicz ma głos.

Sprawozdawca p. **Górkiwicz:** (*zaczyna czytać sprawozdanie.*)

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę uwolnienie p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Wicemarszałek: Jest wniosek uwolnienia p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Kto się z tym wnioskiem zgadza zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Wniosek Jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. **Górkiwicz:** (*czyta*)

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia zezwalająca Reprezentacji powiatowej w Wadowicach na przyjęcie imieniem powiatu za Towarzystwo rolniczo-okręgowe w Wadowicach poręki w wysokości 300.000 K.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacji powiatowej w Wadowicach zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu wadowickiego poręki do wysokości 300.000 K za zobowiązania Towarzystwa rolniczo-okręgowego w Wadowicach, jakie powstaną wskutek zaciągnięcia przez nie pożyczek do maksymalnej, łącznej wysokości 300.000 w powiatowej Kasie oszczędności względnie w innej instytucji finansowej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek, przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmioie zezwolenia gminie m. Żywca na pobór opłat gminnych na rzecz miejscowego funduszu ubogich od przedstawień teatralnych i innych widowisk. (**Aleg. 298.**)

Sprawozdawca poseł Maiss ma głos.

Sprawozdawca p. **Maiss** (*zaczyna czytać sprawozdanie*)

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę uwolnienie p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Wicemarszałek ks. Czechowicz: Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. **Maiss** (*czyta*):

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia o zezwoleniu gminie miasta Żywca na pobór opłat gminnych na rzecz miejscowego funduszu ubogich od przedstawień teatralnych kinematograficznych, koncertów i innych widowisk publicznych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wialkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gmina miasta Żywca uprawnioną jest do poboru opłaty gminnej na rzecz miejscowego funduszu ubogich od przedstawień teatralnych, kinematograficznych, koncertów oraz wszelkich innych przedstawień i widowisk publicznych.

Art. II.

Opłaty te pobiera się od wszystkich w mieście Żywcu dawanych przedstawień teatralnych, kinematograficznych, koncertów, widowisk cyrkowych, menażeryj oraz wszelkich innych przedstawień i widowisk publicznych w wysokości 10% od ceny biletów lub innej opłaty za wstęp.

Art. III.

Nie podlegają opłacie bilety na przedstawienia urządzane na cele dobroczynne i oświatowe.

Art. IV.

Nie podlegają dalej opłacie gminnej bilety wstępu na przedstawienia teatralne i koncerty, których cena wynosi mniej niż 1 korona, oraz bilety wstępu na wszelkie inne przedstawienia, których cena wynosi mniej niż 25 hal.

Art. V.

Przedsiębiorcy urządzający przedstawienia w art. I. i II. wymienione, obowiązani są pobierać opłaty od biletów wstępu bez wynagrodzenia za tę czynność pod kontrolą i wedle przepisów wykonawczych, które Zwierzchność gminna miasta Żywca wyda jednocześnie z wprowadzeniem tej ustawy w życie. Przedsiębiorcy ci odpowiedzialni są za pobieranie i wniesienie tych opłat do kasy miejskiej.

Zaległe opłaty ściagać będzie Zwierzchność gminna od przedsiębiorstw w sposób przepisany dla ściągania podatków rządowych.

Art. VI.

Przekroczenia niniejszych przepisów, o ile nie podpadają pod postanowienia ustawy karnej, karać będzie Zwierzchność gminna grzywną do 100 koron, lub w razie nieściągalności aresztem do 10 dni.

Art. VII.

Ustawa ta wchodzi w życie w 30 dni po jej ogłoszeniu.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych w porozumieniu z interesowanymi Ministrami.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu (*Nikt.*) Gdy nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 27. czerwca 1913 w przedmiocie utworzenia z przysiółka Kropowiszcz ad Kornicz samoistnej gminy administracyjnej. (*Aleg. 299.*)

Sprawozdawca poseł Krzysztofowicz ma głos.

Sprawozdawca p. **Krzysztofowicz** (*zaczyna czytać sprawozdanie*):

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę uwolnienie p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Wicemarszałek ks. Czechowicz: Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosków komisji.

Sprawozdawca p. **Krzysztofowicz** (*czyta*):

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia o wyłączeniu przysiółka Kropowiszcz ze związku gminy Kornicz, powiat Kołomyja i utworzeniu z niego samoistnej gminy administracyjnej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Przysiółek Kropowiszcz wyłącza się ze związku gminy Kornicz, powiatu Kołomyja i tworzy się z niego samoistną gminę administracyjną.

Art. II.

Do trzech miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy ma być Rada gminna w Korniczu rozwiązana, a natomiast mają być zarządzone i przeprowadzone nowe wybory do Rady gminnej w Korniczu i Kropowiszczu.

Art. III.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie utworzenia z rozparcelowanego obszaru dworskiego w Żurowie nowej gminy administracyjnej pod nazwą Łukowiec żurowski. (*Aleg. 300.*)

Sprawozdawca poseł Laskowski ma głos.

Sprawozdawca p. **Laskowski** (*zaczyna czytać sprawozdanie.*)

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę uwolnienie p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Wicemarszałek p. Czechowicz: Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. **Laskowski** (*czyta*):

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia o utworzeniu z rozparcelowanego obszaru dworskiego w Żurowie, pow. Rohatyn, nowej gminy administracyjnej pod nazwą Łukowiec żurowski.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Z posiadłości powstałych wskutek rozparcelowania obszaru dworskiego w Żurowie, powiatu Rohatyn, tworzy się nową gminę administracyjną po nazwą Łukowiec żurowski.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Dąbrowie na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 200.000 koron na budowę dróg. (*Aleg. 301.*)

Sprawozdawca poseł Nowosielski ma głos.

Sprawozdawca p. **Nowosielski** (zaczyna czytać sprawozdanie).

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę uwolnienie p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Wicemarszałek ks. **Czechowicz**: Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Proszę o od czytanie wniosków komisji.

Sprawozdawca p. **Nowosielski**. (*czyta*)

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Dąbrowie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 200.000 koron.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacji powiatowej w Dąbrowie zezwala się po myśli § 24 ustawy o Reprez. powiat. w brzeniu ustawy z dnia 5 września 1910 Dz. u. kr. 201 na zaciągnięcie imieniem powiatu Dąbrowskiego pożyczki w kwocie 200.000 koron w obligacjach komunalnych Banku krajowego.

Art. II.

Waluta pożyczkowa użytą być ma wyłącznie na pokrycie kosztów budowy tych dróg, które objęte są programem budowy uchwalonym przez Radę powiatową w Dąbrowie na posiedzeniu z dnia 22. czerwca 1912 r.

Art. III.

Pożyczka zrealizowaną być ma stopniowo w miarę postępu robót i za poprzedniemi każdorazowem zezwoleniem Wydziału krajowego.

Art. IV.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi Skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie wyłączenia przysiółka Cecory ze związku gminy Płaucza wielka powiat Brzeżany i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej (*Aleg. 302*).

Sprawozdawca poseł Laskowski ma głos.

Sprawozdawca p. **Laskowski** (zaczyna czytać sprawozdanie)

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę uwolnienie p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Wicemarszałek ks. **Czechowicz**: Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto

ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. *Większość.* Jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. **Laskowski** (*czyta*):

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a.

z dnia o utworzeniu z przysiółka Cecory, należącego do związku gminy Płaucza wielka, powiat Brzeżany, samoistnej gminy administracyjnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Przysiółek Cecory wyłącza się ze związku gminy Płaucza wielka, powiat Brzeżany i tworzy się z niego samoistną gminę administracyjną.

Art. II.

Do trzech miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy ma być rozwiązana Rada gminna w Płauczy wielkiej, a natomiast mają być zarządzone i przeprowadzone wybory do Płauczy wielkiej i do Cecor.

Art. III.

Ustawa ta wschodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość.* Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie zezwolenia Radzie powiatowej we Lwowie na zaciągnięcie pożyczki komunalnej w sumie 700.000 koron na budowę dróg. (**Aleg. 303.**)

Sprawozdawca poseł **Laskowski** ma głos.

Sprawozdawca p. **Laskowski** (*zaczyna czytać sprawozdanie.*)

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę uwolnienie p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Wicemarszałek ks. **Czechowicz**: Jest wniosek uwolnienia p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosków komisji.

Sprawozdawca p. **Laskowski**: (*czyta*)

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej we Lwowie na zaciągnięcie pożyczki 700.000 K na budowę dróg.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacji powiatowej we Lwowie zezwala się po myśli § 24 ustawy o Reprezentacji powiatowej w brzmieniu ustawy z dnia 5 września 1910 r. Dz.

kr. Nr. 201 na zaciągnięcie imieniem powiatu Lwowskiego pożyczki do wysokości 700.000 K w obligacjach komunalnych Banku krajowego.

Art. II.

Waluta pożyczkowa użyta być ma wyłącznie na pokrycie kosztów budowy dróg subwencyonowanych, objętych programem uchwalonym przez Radę powiatową i zatwierdzonym przez Wydział krajowy, w pierwszym rzędzie zaś na wykończenie dróg następujących:

Barszczowice-Gaje,
Sichów-Siedliska,
Krasów-Polana-Wybranówka.

Art. III.

Pożyczka zrealizowana być ma stopniowo w miarę postępu robót i za poprzednim każdorazowym zezwoleniem Wydziału krajowego.

Art. IV.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi Skarbu.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc,

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęta.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie utworzenia z rozparcelowanych obszarów dworskich w Bednarówce ad Majdan średni i w Mołodyłowcie samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą Bednarówka polska oraz włączenie tej nowej gminy do powiatu autonomicznego i politycznego Tłumacz tudzież do okręgu powiatowego w Ołtynii. *(Aleg. 304)*

Sprawozdawca p. Laskowski ma głos.

Sprawozdawca p. Laskowski: *(zaczyna czytać sprawozdanie).*

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę uwolnienie p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Wicemarszałek: Jest wniosek uwolnienia p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Wniosek jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosków komisji.

Sprawozdawca p. Laskowski: *(czyta)*

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

Gdy wszystkie powołane do tego czynniki zgodne z życzeniem osadników oświadczyły się za włączeniem projektowanej gminy administracyjnej do powiatu politycznego Tłumacz tudzież do okręgu Sądu powiatowego w Ołtyni, komisja administracyjna w porozumieniu z komisją prawną wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucję:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dla dogodności mieszkańców nowej samoistnej gminy administracyjnej „Bednarówka polska“ leży wydzielenie jej z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Delatynie i powiatu politycznego w Nadwórnie, a przydzielenie jej do powiatu politycznego Tłumackiego tudzież do okręgu Sądu powiatowego w Ołtynii.

U s t a w a

z dnia o utworzeniu z posiadłości powstałych z rozparcelowanych posiadłości tabularnych w Bednarówce ad Majdan średni, powiat Nadwórna i w Mołodyłowie, powiat Tłumacz, samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą Bednarówka polska i wcielenie jej do powiatu autonomicznego Tłumacz.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

Art. I.

Z posiadłości powstałych wskutek rozparcelowania majątności tabularnych w Bednarówce ad Majdan średni, powiatu Nadwórna i w Mołodyłowie, powiatu Tłumacz, tworzy się nową samoistną gminę administracyjną pod nazwą Bednarówka polska i wciela się ją do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Tłumaczu.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wicemarszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wicemarszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść, (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Przystępujemy do załatwienia rezolucyi komisji opiewającej :

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dla dogodności mieszkańców nowej samoistnej gminy administracyjnej „Bednarówka polska“ leży wydzielenie jej z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Delatynie i powiatu politycznego w Nadwórnie, a przydzielenie jej do powiatu politycznego tłumackiego, tudzież do okręgu Sądu powiatowego w Ottynii.

Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść (*Większość.*) Jest przyjęty.

Celem zdania wyniku skrutynium z głosowania na jednego zastępcę członka Wydziału krajowego z całego Sejmu ma głos p. Gromnicki.

P. Gromnicki: Przy wyborze jednego zastępcy członka Wydziału krajowego z całego Sejmu głosowało 87 posłów : absolutna większość 44 głosów. Wszystkie głosy otrzymał p. Koziebrodzki.

Wicemarszałek: P. Koziebrodzki został zatem wybrany zastępcą członka Wydziału krajowego z całego Sejmu.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie utworzenia z rozparcelowanego obszaru dworskiego w Olszaniku pow. Sambor, nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Batorszczyzna“ (*Aleg. 305*).

Sprawozdawca poseł Wójcicki ma głos.

Sprawozdawca p. Wójcicki: (*zaczyna czytać sprawozdanie*).

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę uwolnienie p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Wicemarszałek: Jest wniosek uwolnienia p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto się z tym wnioskiem zgadza,

zechce rękę podnieść. (*Większość*.) Jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. **Wójcicki** : (*czyta*)

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy :

U s t a w a

z o utworzeniu z posiadłości powstałych z rozparcelowanego obszaru dworskiego w Olszaniku, powiatu Sambor, nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Batorszczyzna“.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

Art. I.

Z posiadłości powstałych wskutek rozparcelowania obszaru dworskiego w Olszaniku, powiatu Sambor, tworzy się nową samoistną gminę administracyjną pod nazwą „Batorszczyzna“.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wicemarszałek : Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański** : Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

icemarszałek : Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. — Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. — Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. — Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*.) Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański** : Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Wicemarszałek : Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. — Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. — Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). — Jest przyjęta.

Następuje sprawozdanie komisji szkolnej o petycyach nauczycieli o policzenie lat służby do emerytury. (**Aleg. 306**).

Sprawozdawca poseł Koziebrodzki ma głos.

Sprawozdawca p. **Koziebrodzki** (*zaczyna czytać sprawozdanie*).

Sekretarz p. **Urbański** : Wnoszę uwolnienie p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Wicemarszałek : Jest wniosek uwolnienia p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Wniosek jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. **Koziebrodzki** (*czyta*) :

Wysoki Sejm raczy uzchwalić :

Sejm odstępuje petyce o policzenie lat służby do emerytury i pięcioleci Wydziałowi krajowemu do zbadania po porozumieniu się z Radą szkolną krajową i przedłożenia na najbliższej sesji, celem przychylnego załatwienia.

Wicemarszałek : Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*.) Jest przyjęty.

Następuje sprawozdanie komisji drogowej w sprawie budowy mostu na Sanie pod Ulanowem. (**Aleg. 307**).

Sprawozdawca poseł Schmidt ma głos.

Sprawozdawca p. **Schmidt** (*zaczyna czytać sprawozdanie*).

Sekretarz p. **Urbański** : Wnoszę uwolnienie p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Wicemarzałek : Jest wniosek uwolnienia p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Czy żąda kto głosu ? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść (*Większość*). Wniosek jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. **Schmidt** (*czyta*) :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by sprawę budowy mostu na Sanie pod Ulanowem rozpatrzył i załatwił.

Wicemarzałek : Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu.

P. **Wolanin** : Proszę o głos.

Wicemaszałek : Głos ma p. Wolanin.

P. **Wolanin** : Wysoki Sejmie !

Kiedy przeglądam sprawozdanie komisji drogowej w sprawie budowy mostu w Ulanowie nad Sanem, wydaje mi się ta rezolucya komisji rzeczywiście niedostateczną.

Dla miasta Ulanowa jest sprawa mostu kwestyą : być, albo nie być ! Miasto Ulanów ma w swojej przeszłości historycznej tradycyę miasta handlowego, prowadziło bowiem rozległy handel na Sanie i handel ten był też podstawą jego bytu. Dzisiaj z chwilą wybudowania kolei wzięto Ulanów poza nawias i Ulanów stracił warunki eksportu

Że miasto chce się ratować dowodem tego, że samo ofiaruje na budowę tego mostu 20.000 koron, poszczególni kupcy powiadają, że dadzą po 1000 koron, a także gminy okoliczne zgadzają się na złożenie pewnych datków. A tutaj w sprawozdaniu jest sucha formułka, którą wyrażając się językiem parlamentarnym, sprawia tej sprawie pogrzeb I. klasy.

Nie chciałbym, aby tak żywotna dla Ulanowa sprawa, jak sprawa budowy mostu na Sanie, miała pójść ad acta, ale pragnąłbym, aby ta sprawa odniosła rzeczywisty skutek.

Dlatego też pozwalam sobie wnieść następującą rezolucyę :

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby ze względu na to, że miasto Ulanów daje na budowę mostu na Sanie 25.000 koron, a wiele kupców dobrowolnymi nawet datkami również chce się przyczynić, aby rzeczywiście zechciał tę sprawę z życzliwością rozpatrzeć i załatwić“.

Wicemarszałek : Czy żąda kto jeszcze głosu ? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Głos ma p. Sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Schmidt** : Wysoki Sejmie !

Sprawy tego rodzaju, jak budowa mostu i subwencyonowanie muszą być bezwarunkowo przygotowane. Nie można przecież takiej rzeczy traktować w ten sposób, ażeby dla jakiegoś tam niezem niegwarantowanego oświadczenia miała już być zrealizowaną.

Ustawa drogowa przewiduje sposób, w jaki pojedyncze obiekta, nie będące częścią składową dróg subwencyonowanych, mogą być jako takie uznane. Sprawa mostu nie ma jednak takich warunków i musi być dopiero dokładnie rozpatrzoną.

Jeśli by zaś czynniki miejscowe przyczyniły się do budowy mostu, to nie ulega wątpliwości, że Wydział krajowy pójdzie na rękę i co tylko będzie mógł, uczyni.

To co kol. Wolanin powiedział, wygląda na to, jakby Wydział krajowy rzucił tę petycyę do kosza. (P. **Wolanin** : 20 lat tak było).

Ja sądzę, że tak nie jest.

We własnem imieniu zgadzam się na to, o ile zresztą na to także i ks. Wolanin się zgodzi, na dodanie do tej rezolucyi :

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by sprawę budowy mostu pod Ulanowem na Sanie“ ustępu : „możliwie rychło rozpatrzył i załatwił“.

Wicemarszałek: Proszę p. sekretarza o odczytanie rezolucyi p. Wołanina.

Sekretarz p. Urbański (czyta):

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby ze względu na to, że miasto Ulanów daje na budowę mostu na Sanie 25.000 koron, a wiele kupców dobrowolnymi nawet datkami również chce się przyczynić, aby rzeczywiście zechciał tę sprawę z życzliwością rozpatrzyć i załatwić”.

Wicemarszałek: Kto popiera tę rezolucję, zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba*). Jest poparta.

Ponieważ rezolucya ta jest dalej idąca, jak wniosek komisyi, przeto poddam ją wpierv pod głosowanie.

Rozprawa nad rezolucją otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje tę rezolucję p. Wołanina, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Wobec uchwalenia rezolucyi p. Wołanina stał się wniosek komisyi bezprzedmiotowy.

(*Przewodnictwo obrad obejmuje napowrót J. E. Marszałek krajowy*).

Następuje sprawozdanie komisyi gminnej w przedmiocie przedłożenia Wydziału krajowego zezwalającego gminie Knihinin-wieś (powiat Stanisławów) na pobór opłat gminnych od czynszów najmu. (**Aleg. 308**).

Sprawozdawca poseł Łahodyński ma głos.

Sprawozdawca p. **Łahodyński** (*zaczyna czytać sprawozdanie*).

Sekretarz p. Biały: Wnoszę uwolnienie p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Marszałek: Jest wniosek uwolnienia p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania, Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Wniosek jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosku komisyi.

Sprawozdawca p. **Łahodyński** (*czyta*):

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia zezwalająca gminie Knihinin-wieś powiatu stanisławowskiego na pobór opłat gminnych od czynszów najmu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§ 1.

Gminie Knihinin-wieś zezwala się pobierać przez lat dziesięć od dnia wejścia w życie tej ustawy opłaty od czynszów najmu od każdego w obrębie gminy znajdującego się budynku, podlegającego podatkowi domowo-czynszowemu.

§ 2.

Oplata ta wynosić ma po 3 hal. od każdej znanej i urzędownie sprawdzonej korony czynszu najmu lub wartości czynszowej budynku.

§ 3.

Tej opłacie podlegają: a) wszyscy, którzy w obrębie gminy czynsze najmu opłacają, z wyjątkiem wypadków przewidzianych w § 4, b) właściciele domów tak co do ubikacyi zajętych przez nich, jakoteż co do ubikacyi odstąpionych przez nich bezpłatnie osobom trzecim, z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w § 4, c) niewolnieni — po myśli ustawy gminnej — od świadczeń na rzecz gminy posiadacze mieszkań, udzielonych im jako wynagrodzenie w naturze, o ile od tych mieszkań czynsze, względnie wartości czynszowe bywają zeznawane.

§ 4.

Tej opłacie nie podlegają mieszkańcy gminy Knihinina-wsi, którzy opłacają roczny czynsz najmu w kwocie 30 (trzydziestu) koron, lub niżej tej kwoty, tudzież budynki rządowe, powiatowe i gminne, na publiczne urzędy i cele wojskowe użyte, dalej kościoły, klasztory, bożnice, szkoły, szpitale i zakłady humanitarne, we własnych budynkach umieszczone, wreszcie te lokalności w budyn-

kach urzędowych, które służą na pomieszczenie bezpłatne dla osób wojskowych lub urzędników i służ państwowych. Jeśli jednak budynki tego rodzaju całkowicie lub częściowo są wynajmowane za opłatą czynszową, lub podlegają podatkowi domowo-czynszowemu ze strony rządu, natenczas lokalności takie mają podlegać także gminnej opłacie czynszowej.

§ 5.

Podstawę wymiaru opłaty gminnej od czynszów tworzy wysokość czynszu (względnie wartość czynszowej budynku) zeznana przez właściciela domu w celach wymiaru podatku domowo-czynszowego i sprawdzona przez władzę podatkową.

W tym celu władza podatkowa poda gminie urzędownie sprawdzone czynsze do wiadomości.

Jeśli podstawa wymiaru podatku domowo-czynszowego w toku instancyi ulegnie zmianie, należy także opłatę gminną od czynszów odpowiednio zmienić.

Jeśli z tego powodu, że mieszkanie stało próżne, lub z powodu nieściągalności czynszu władza podatkowa odpisze rządowy podatek domowo-czynszowy, to z tego samego tytułu na prośbę strony interesowanej, wniesioną do Zwierzchności gminnej, nastąpi też odpisanie należitości z tytułu 3% gminnej opłaty czynszowej od tegoż mieszkania.

§ 6.

Gminna opłata czynszowa będzie wymierzona przez gminę Knihinin-wieś na taki sam okres czasu, na jaki się wymierza podatek domowo-czynszowy, o ile to będzie możliwe ze względu na początkowy i końcowy termin czasu, na jaki pobór opłaty gminnej od czynszów został zezwolony.

§ 7.

Wymiar opłaty czynszowej poda Zwierzchność gminna co do każdego domu oddzielnie do wiadomości właściciela domu lub tegoż upoważnionego zastępcy zapomocą nakazu zapłaty.

§ 8.

Przeciw nakazowi zapłaty, jakoteż przeciw orzeczeniu w sprawie prośby o odpisanie opłaty bądź z tego powodu, że mieszkanie stało próżne, bądź też z powodu nieściągalności czynszu, przysługuje właścicielowi domu lub tegoż upoważnionemu zastępcy prawo rekursu.

§ 9.

Rekursy rozstrzyga w drugiej instancyi Wydział powiatowy, a w trzeciej instancyi Wydział krajowy.

Rekursy należy wnosić w ciągu dni 14, licząc od dnia następnego po doręczeniu nakazu zapłaty lub orzeczenia na ręce tej Władzy, która orzeczenie wydała.

Wniesiony rekurs nie ma jednak mocy odraczającej.

Przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego nie ma dalszego rekursu.

§ 10.

Właściciel domu lub tegoż upoważniony zastępca jest obowiązany należytość przypadającą z tytułu gminnej 3% opłaty czynszowej od całego domu złożyć w kasie Urzędu gminnego w dniu płatności rządowego podatku domowo-czynszowego, z zastrzeżeniem przysługującego mu prawa regresu do osób obowiązanych do uiszczenia tej opłaty po myśli § 3. lit. a) i c).

§ 11.

Gdyby w obrębie czasu określonym w § 1. 3% gminna opłata czynszowa nie była jeszcze wymierzona w dniu płatności rządowego podatku domowo-czynszowego, należy tymczasowo uiścić taką należytość, jaka była wymierzona w roku ubiegłym.

§ 12.

Ściąganie w drodze przymusowej zaległych należitości nastąpi zapomocą tych samych środków, jakie przysługują gminie przy ściąganiu dodatków gminnych do podatków państwowych.

§ 13.

Przysługujące gminie prawo nakładania i ściągania 3% gminnej opłaty czynszowej przedawnia się w tym samym czasie i pod tymi samymi warunkami, jakie określa ustawa z 18. marca 1878. Dz. u. p. Nr. 31.

§ 14.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§ 15.

Wykonanie tej ustawy poruczam moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Marszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Biały:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Marszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*.) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce, rękę podnieść. (*Większość*.) Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Biały:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Marszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*.) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość*.) Jest przyjęta.

Następuje sprawozdanie komisji sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie rozszerzenia budynków rzeźni i piekarni w zakładzie dla umysłowo chorych w Kobierzynie (*Aleg. 309*).

Sprawozdawca poseł Mars ma głos.

Sprawozdawca p. **Mars** (*zaczyna czytać sprawozdanie*).

Sekretarz p. **Biały:** Wnoszę uwolnienie p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Marszałek: Jest wniosek uwolnienia p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Wniosek jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosków komisji.

Sprawozdawca p. **Mars** (*czyta*):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie o zarządzonym rozszerzeniu budynku rzeźni w krajowym Zakładzie dla umysłowo chorych w Kobierzynie kosztem 15.259 K.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do zarządzenia rozszerzenia budynku piekarni w powyższym zakładzie przez dobudowę fabryki makaronu kosztem 25.017 K.

3) Sejm przyznaje na powyższe cele dodatkowy kredyt w kwocie 40.276 K. i upoważnia Wydział krajowy, aby ogólną sumę pożyczki komunalnej, mającej się zaciągnąć na budowę krajowego Zakładu dla umysłowo chorych w Kobierzynie podwyższył o tę kwotę.

Marszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Biały:** Wnoszę przyjęcie tych wniosków en bloc.

Marszałek: Jest wniosek przyjęcia tych wniosków en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*.) Jest przyjęty. Kto przyjmuje te wnioski en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Są przyjęte.

Sekretarz p. **Biały:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania.

Marszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść.

(Większość). Jest przyjęty. Kto przyjmuje uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęta.

Następuje sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 9. lipca 1913 LW. 106.502/1913 w przedmiocie ustawy kanalizacyjnej dla gminy miasta Jasła. (Aleg. 310).

Sprawozdawca poseł Sare ma głos.

Sprawozdawca p. Sare (zaczyna czytać sprawozdanie).

Sekretarz p. Biały: Wnoszę uwolnienie p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Marszałek: Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. Sare (czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia o obowiązku właścicieli domów w gminie miasta Jasła wybudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałem miejskim i o prawie tej gminy pobierania takś za powyższe połączenie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§ 1.

Każdy właściciel domu w obrębie gminy miasta Jasła obowiązany jest na wezwanie Magistratu odpływ ścieków i opadów atmosferycznych, tudzież nieczystości kloacznych ze swej realności połączyć za pomocą kanału domowego z istniejącym kanałem publicznym w przyległej ulicy.

Właściciele domów o kilku frontach mogą być zobowiązani do wybudowania kilku kanałów i połączenia ich z kanałami publicznymi wzdłuż tych frontów.

Magistrat może również wydać takie wezwanie wówczas, jeśli kanały publiczne mają być dopiero wybudowane, a to w tym celu, aby kanał domowy mógł być zbudowany równocześnie z kanałem publicznym.

§ 2.

Koszta budowy kanału domowego ponosi właściciel domu.

§ 3.

Gdyby ze względu na stosunki miejscowe okazało się korzystniejszym, aby budowę kanału publicznego i domowego poprowadzić przez obce grunta lub przez przestrzeń zabudowaną, właściciel tychże obowiązany jest za odpowiedniemi odszkodowaniem zezwolić na taką budowę kanału publicznego i domowego na swoim gruncie. Przy oznaczeniu odszkodowania zastosowane być mają przepisy ustawy z 14. marca 1875, Dz. u. kr. Nr. 38.

Odszkodowanie i koszty wywłaszczenia na rzecz budowy kanału publicznego ponosi gmina, a na rzecz kanału domowego właściciel domu obowiązany do budowy kanału.

§ 4.

Rodzaj konstrukcyi i wielkość domowego kanału ustanowi Magistrat, jako władza budownicza.

Gdy właściciel domu lub budujący nie zastosuje się do wydanego w myśl paragrafów 1 i 3 wezwania, wówczas przysługują Magistratowi środki ustawy budowniczej z 28. kwietnia 1882 Dz. u. kr. Nr. 77.

§ 5.

Gmina miasta Jasła uprawnioną jest za bezpośrednie lub pośrednie połączenie kanałów domowych z kanałami publicznymi pobierać takś na cele gminne funduszu kanalowego.

§ 6.

Wysokość takśy ustanawia się na 20 halerzy za każdy metr kwadratowy zabudowanej przestrzeni domów mieszkalnych, na 16 halerzy za każdy metr kwadratowy zabudowanej przestrzeni budynków, przeznaczonych w całości lub

w znaczniejszej części na warsztaty, lub fabryki, zaś na 10 halerzy za każdy metr kwadratowy budynków, przeznaczonych w całości lub w znacznej części na cele gospodarskie i na stajnie.

Gdy dom o kilku frontach połączony ma być kilkoma kanałami z kanałem miejskim, wówczas za każde połączenie płaci się tylko takse obliczoną według powierzchni, z jakiej odnośny kanał ściąga odpływy.

Zabudowaną przestrzeń oblicza się w ten sposób, że do ilości metrów kwadratowych zabudowanej płaszczyzny w parterze, dodaje się powierzchnię płaszczyzny dalszych pięter odnośnej budowli.

§ 7.

Piwnice i strychy należy liczyć przy wymiarze taksy tylko wówczas, gdy są przeznaczone, albo służą na mieszkania, warsztaty albo do celów fabrycznych.

§ 8.

Do opłaty taksy obowiązany jest właściciel domu, którego kanał bezpośrednio lub pośrednio ma być lub jest połączony z kanałem publicznym.

§ 9.

Obowiązkowi uiszczenia taksy w myśl paragrafów 6 i 7 podlegają zaraz po wejściu w życie niniejszej ustawy budynki już istniejące, nowowyprowadzone, dobudowane lub przebudowane, gdy są już z kanałem publicznym połączone, o ile zapłać przed wprowadzeniem tej ustawy w życie nie nastąpiła, budynki zaś z kanałem publicznym niepołączone, dopiero z chwilą, gdy to połączenie przez Magistrat prawomocnie nakazane zostanie do wykonania.

Gdy przy budynkach podlegających już taksie nastąpią przez przebudowanie, dobudowanie lub nową budowę zmiany, pociągające za sobą wyższy wymiar taksy, potrącić należy przy wymiarze takse poprzednio uiszczonej.

§ 10.

Od nowo zabudowanych, dobudowanych lub przebudowanych budynków oblicza się takse po wniesieniu podania o konsens na budowę przez urząd budowniczy, a to na podstawie planów załączonych do rzeczonoego podania, co stwierdzone zostanie w odnośnym protokole.

Od istniejących budowli oblicza takse urząd budowniczy na podstawie komisijnego zbadania stanu rzeczy.

§ 11.

Od nowo zabudowanych, dobudowanych lub przebudowanych budynków ma być zapłaćona taksa przed udzieleniem konsensu na zamieszkanie, natomiast od istniejących już budowli ma być złożoną do dni 30 po prawomocności uchwały Magistratu, wzywającej do zapłaty przypadającej kwoty.

§ 12.

Obliczanie wysokości taks i ich pobór uskuteczniają organa gminne. Przymusowe ściągnięcie taks zaległych odbywać się będzie na podstawie wykazu zaległości, potwierdzonego przez Władzę polityczną I. instancyi albo na zasadzie § 4 cesarskiego patentu z dnia 20. kwietnia 1854 Nr. 96 Dz. p. p. albo w drodze sądowej.

§ 13.

Radzie miejskiej przysługuje prawo w wypadkach godnych uwzględnienia przyznać ulgi w zastosowaniu tej ustawy.

§ 14.

Przeciwko wydanym na podstawie tej ustawy zarządzeniom i orzeczeniom karnym Magistratu przysługują środki prawne z ustawy z 13. marca 1889, Nr. 24. Dz. u. kr.

§ 15.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§ 16.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Biały:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Marszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do

głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Biały**: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Marszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Następuje sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z 13. stycznia 1914 LW. 3133/914 w sprawie projektu ustawy o obowiązku właścicieli domów w gminie Zamarstynów pow. lwowskiego wybudowania kanałów domowych, łączenia ich z kanałami publicznymi i pobierania taks za to połączenie (**Aleg. 311.**)

Sprawozdawca poseł Sare ma głos:

Sprawozdawca p. **Sare**: (*zaczyna czytać sprawozdanie*).

Sekretarz P. **Urbański**: Wnoszę uwolnienie p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Marszałek: Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty.

Proszę o odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. **Sare** (*czyta*):

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia o obowiązku właścicieli domów w gminie Zamarstynów, pow. lwowskiego, wybudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałami gminnymi i o uprawnieniu gminy Zamarstynów pobierania taksy za to połączenie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

§ 1.

Każdy właściciel domu w obrębie gminy Zamarstynów obowiązany jest na wezwanie Zwierzchności gminnej odpływ ścieków i opadów atmosferycznych ze swej realności połączyć za pomocą kanału domowego z istniejącym kanałem gminnym.

Właściciele domów o kilku frontach mogą być zobowiązani do wybudowania kilku kanałów i połączenia ich z kanałami gminnymi wzdłuż frontów.

Zwierzchność gminna może również wydać takie wezwanie wówczas, jeżeli kanały gminne mają być dopiero wybudowane, a to w tym celu, by kanał domowy mógł być zbudowany równocześnie z kanałem gminnym

§ 2.

Koszta budowy kanału domowego aż do dziesięciu metrów od zewnętrznej linii tej ściany domu, która stoi najbliżej kanału publicznego, ponosi właściciel domu, nadwyżkę zaś kosztów ponad dziesięć metrów ponosi gmina.

Gdyby jednak, ze względu na stosunki miejscowe, okazała się potrzeba poprowadzenia kanałów domowych przez obcy grunt lub zabudowaną przestrzeń, właściciel tychże, o ile dobrowolna ugoda nie dojdzie do skutku, obowiązany jest na żądanie gminy, zezwolić za odpowiedniemi odszkodowaniem na taką budowę kanałów domowych na swej realności.

Co do właściwości władz i sposobu postępowania przy wywłaszczeniu, oraz co do oznaczenia odszkodowania i przeprowadzenia wywłaszczenia należy zastosować analogiczne przepisy krajowej ustawy wodnej.

Odszkodowanie i koszty wywłaszczenia na rzecz budowy kanałów domowych ponosi gmina, której obowiązany do budowy tych kanałów domowych właściciel domu winien jest zwrócić część odszkodowania i kosztów wywłaszczenia, a to w granicach ustanowionych w pierwszym ustępie tego paragrafu.

§ 3.

Rodzaj konstrukcyi i wielkość kanałów domowych ustanowi Zwierzchność gminna jako władza budownicza.

Jeżeli właściciel domu nie zastosuje się do wydanego w myśl § 1. wezwania, natenczas przysługują Zwierzchości gminnej środki z ustawy budowlanej z 13/10 1899 Dz. ust. kr. Nr. 133, uzupełnionej nowelami z 15/5 1907 Dz. ust. kr. Nr. 57 i z dnia 22/6 1909 Dz. ust. Nr. 91.

§ 4.

Gmina Zamarstynów uprawniona jest za bezpośrednie lub pośrednie połączenia kanałów domowych z kanałami gminnymi pobierać takse na cele gminne.

§ 5.

Wysokość taksy ustanawia się na 75 hal. za każdy metr kwadratowy zabudowanej przestrzeni domów mieszkalnych, na 35 hal. za każdy metr kwadratowy zabudowanej przestrzeni budynków, przeznaczonych w całości lub w znaczniejszej części na warsztaty lub fabryki, zaś na 20 hal. za każdy metr kwadratowy budynków przeznaczonych w całości lub w znaczniejszej części na cele gospodarcze i na stajnie.

Jeżeli dom o kilku frontach połączony ma być kilkoma kanałami z kanałem gminnym, wówczas za każde połączenie płaci się tylko odpowiednia część taksy, przypadającej od całego domu.

Zabudowana przestrzeń oblicza się w ten sposób, że ilość metrów kwadratowych zabudowanej płaszczyzny mnoży się przez liczbę kondygnacyi.

§ 6.

Piwnice i strychy należy liczyć przy wymiarze taksy tylko wówczas, jeżeli przeznaczone są na mieszkanie i warsztaty albo służą do celów fabrycznych.

§ 7.

Do opłaty taksy obowiązany jest właściciel domu, względnie budujący dom, którego kanał domowy bezpośrednio lub pośrednio ma być lub jest połączony z kanałem publicznym.

§ 8.

Obowiązkowi uiszczenia taksy w myśl §§ 5. i 6. podlegają zaraz po wejściu w życie niniejszej ustawy, budynki już istniejące, nowo wybudowane lub przebudowane, jeżeli są już z kanałem publicznym połączone dopiero z chwilą, gdy to połączenie nastąpi.

Jeżeli przy budynkach podlegających już taksie nastąpią przez przebudowanie lub nową budowę zmiany, pociągające za sobą wyższy wymiar taksy, potrącić należy przy wymiarze takse poprzednio uiszczoną.

§ 9.

Od nowo zbudowanych lub przebudowanych budynków oblicza się takse przy komisji odbyć się mającej w myśl § 41. ustawy z dnia 13/10 1899 Dz. ust. kraj. Nr. 133 i nowel z 15/6 1907 Dz. ust. kraj. Nr. 57 i z dnia 22/6 1909, Dz. ust. kraj. Nr. 91, a to na podstawie planów i znalezionej na miejscu stanu rzeczy, co uwidocznionem zostanie w odnośnym protokole.

Od istniejących zaś budowli oblicza takse Zwierzchność gminna na podstawie komisyjnego zbadania stanu rzeczy.

§ 10.

Powyższa taksa winna być uiszczoną 30 dni po prawomocności wymiaru, a to pod rygorem przewidzianym w § 12.

§ 11.

Radzie gminnej przysługuje prawo w wypadkach uwzględnienia godnych przyznać ulgi w zastosowaniu niniejszej ustawy.

§ 12.

Wymiaru i poboru taksy dokonują organa gminne.

Taksy nieuiszczone w terminie będą ściągane na podstawie wykazu zaległości, potwierdzonego przez władzę polityczną I. instancyi, albo w myśl § 4. cesarskiego rozporządzenia z 20. kwietnia 1854 Dz. u. p. Nr. 96, lub w drodze sądowej.

§ 13.

Spory, powstałe wskutek zarządzeń wydanych przez Zwierzchność gminną na podstawie tej ustawy, będą rozstrzygane w przepisany toku instancyi władz autonomicznych.

§ 14.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§ 15.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych w porozumieniu z interesowanymi Ministrami.

Marszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Marszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Marszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z 15. kwietnia 1913 L.W. 180.828/1912 w przedmiocie budowli w górnym biegu rzeki Pełtwi i jej dopływów w obrębie gminy miasta Lwowa wykonać się mających, po myśli §. 1. ustęp 20. ustawy z dnia 9. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 54. (*Aleg. 312.*)

Sprawozdawca poseł Sare ma głos.

Sprawozdawca p. Sare (*zaczyna czytać sprawozdanie.*)

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę uwolnienie p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Marszałek: Jest wniosek uwolnienia p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. Sare (*czyta*):

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . w przedmiocie budowli w górnym biegu rzeki Pełtwi i jej dopływów w obrębie miasta Lwowa, wykonać się mających po myśli §. 1. ustęp 20. ustawy z 9. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 54.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Budowle wykonane w górnym biegu rzeki Pełtwi i jej dopływów w obrębie gminy król. stoł. miasta Lwowa, w myśl §. 1. punkt 20 ustawy z 9. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 54. mają być w miarę wykończenia poszczególnych części, oddane po skolaudowaniu komisjonalnie na wyłączną własność król. stoł. miasta Lwowa w stanie zdatnym do publicznego użytku.

Gmina król. stoł. miasta Lwowa utrzymywać będzie te budowle w takim samym stanie wyłącznie swoim kosztem.

§. 2.

Z chwilą objęcia przez gminę wspomnianych wyżej budowli w części lub w całości, mają co do nich moc prawną postanowienia obowiązujących w mieście przepisów policyjno-budowniczych i sanitarnych.

§. 3.

O ile budowie rzeczono spełniać będą także przeznaczenie dotychczasowych miejskich kanałów publicznych, to już przez oddanie ze strony gminy tych budowli w całości lub w części do publicznego użytku, temsamem uznany zostaje miejski kanał publiczny, którego przeznaczenie spełniać ma dana budowla, za zaniechany.

W tym razie właściciele realności, których domowe zbiorniki kloaczne, względnie wychodki, połączone są z dotychczasowym miejskim kanałem publicznym, są obowiązani w pewnym przez Magistrat oznaczyć się mającym terminie, połączenie to swoim kosztem znieść, a natomiast wykonać również swoim kosztem, względnie przeprowadzić brakujące dotąd połączenie z nową budowlą, stosując się przytem pod innymi względami ściśle do obowiązujących w mieście przepisów (obecnie ustawy z 8. grudnia 1903 Dz. u. kr. Nr. 139).

To samo obowiązuje również w wypadku, gdy już w czasie wykonania powyższych budowli zajdzie potrzeba zniesienia istniejącego połączenia z miejskim kanałem publicznym, przeprowadzenia tego połączenia, albo wykonania brakującego połączenia z budowlą w toku będącą.

§. 4.

Dochód z opłat gminnych za połączenie domowych zbiorników kloacznych, względnie wychodków z budowlami, o których mowa, służyć ma przedewszystkiem na cele utrzymania tych budowli.

§. 5.

Magistrat w porozumieniu z komisją regulacji rzek w Galicyi, utworzoną w myśl §. 8 ustawy z 18 września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103, względnie z Wydziałem krajowym, wyda i ogłosi szczegółowe, właściciele realności obowiązujące przepisy o wykonaniu połączeń domowych zbiorników kloacznych względnie wychodków z budowlami wspomnianymi w §. 1. niniejszej ustawy.

§. 6.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi robót publicznych.

§. 7.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Marszałek : Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański : Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Marszałek : Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański : Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Marszałek : Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Obecnie wstawiam na porządek dzienny

S p r a w o z d a n i e

Komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z 9. kwietnia 1913 LW. 51440/1913 w przedmiocie zmiany §. 18. ustawy budowniczej dla miasta Krakowa z 18. lipca 1883. Dz. u. kr. Nr. 63. (*Aleg. 313*).

Sprawozdawca poseł Sare ma głos.

Sprawozdawca p. Sare (*zaczyna czytać sprawozdanie*).

Sekretarz p. Urbański : Wnoszę uwolnienie p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Marszałek : Jest wniosek uwolnienia p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie

żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. **Sare** (czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . w przedmiocie częściowej zmiany i uzupełnienia postanowień ustawy budowniczej dla stoł. król. miasta Krakowa z dnia 18. lipca 1883 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 63.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 18. ustawy z dnia 18. lipca 1883 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 63. znosi się w dotychczasowem brzmieniu. Natomiast §. 18. tej ustawy ma opiewać, jak następuje:

§. 18.

Przy ulicach położonych w Dz. I—VIII. nie wolno od strony ulicy stawiać domów przyziemnych (parterowych), z wyjątkiem domków dla dozorców (portierówek) przy zabudowaniach pałacowych. Nie wolno również w dzielnicach I—VIII. budować domów jednopiętrowych o wysokości mniejszej niż 9 metrów.

Pałacyki ozdobnej architektury, budowane w myśl §. 17 u. b. w pewnem oddaleniu od linii regulacyjnej, mogą być wyjątkowo w całości lub części, stawiane jako budynki przyziemne z wyłączeniem atoli Dz. I. (śródmieścia).

Domy jednopiętrowe wolno budować na całym obszarze miasta Krakowa, bez względu na szerokość ulicy.

Domy dwu, lub więcej piętrowe wolno budować tylko tam, gdzie ich wysokość nie przekracza szerokości ulicy, z tem zastrzeżeniem, że władza budowlana może odmówić zezwolenia na budowę domu wyższego ponad trzy piętra, w które wlicza się półpiętra, służące na mieszkania, a nie wlicza takichże mansard, (co do ostatnich, z zastrzeżeniem jednak postanowień ust. 9. tego paragrafu).

W dzielnicy I. wolno bez względu na szerokość ulicy budować domy na 16 m., w dzielnicach zaś II—VIII. na 17 m. wysokie, jakoteż w miejscach, gdzie dom już istniał, budować nowy w wysokości dawniejszego.

Jeżeli domy cofnięte są w myśl §. 17. niniejszej ustawy, można zwiększyć ich wysokość w miarę szerokości odstępu, pod tym jednak warunkiem, że graniczne mury sąsiednich realności, będą zakryte skrzydłami nowego budynku, dochodzącemi do linii regulacyjnej. Wysokość tych skrzydeł stosować się ma jednak do postanowień ustępu 4 i 5 tegoż paragrafu.

Na narożniku dwóch ulic wolno budować domy w wysokości, odpowiadającej szerszej ulicy, atoli długość takiego narożnego budynku w ulicy węższej nie może przenosić $1\frac{1}{2}$ krotnej szerokości tej węższej ulicy. Co do pozostałej części domu mają zastosowanie przepisy ustępu 4, względnie 5 niniejszego paragrafu.

Maksymalna wysokość domu wynosić może 22 m.

Wysokość domu mierzy się od najwyższego punktu chodnika do górnej krawędzi gzymsu głównego, z tem zastrzeżeniem, że w razie odchylenia dachu ponad 45° w dzielnicy I., zaś w dalszych dzielnicach ponad 75° wysokość mansard dolicza się do wysokości budynku.

Pod dzielnicami I i I—VIII rozumie się dzielnicę w ich dotychczasowych granicach.

§. 18 a.

Przy oznaczaniu wysokości budynków podwórzowych (od strony i w obrębie podwórza) należy uwzględnić stosunki miejscowe, jakoto wielkość i kształt podwórza, położenie budynków do słońca i zamierzony sposób używania tychże.

Uwzględnić należy również wymogi sanitarne, aby wszystkie ubikacye, służące na pobyt dla ludzi, a pomieszczone tak w projektowanym budynku po

dwórzowym, jak i w budynkach przypierających względnie sąsiednich, były dostatecznie zaopatrzone w światło i powietrze.

W żadnym razie wysokość budynków oficynowych nie może być większą, jak dopuszczalna w myśl §. 18. wysokość budynku frontowego.

§. 18 b.

Rada miejska wyda dla pewnych dzielnic i ulic z wyłączeniem terytorium miasta Krakowa, istniejącego przed wejściem w życie ustawy z dnia 13. listopada 1909 Nr. 140 Dz. u. i rozp. kraj., a to z uwzględnieniem stosunków miejscowych — szczególne przepisy o sposobie zabudowania jako to: o odległości budynków od linii regulacyjnej, czyli o obowiązku zastosowania się do linii budowlanej i zakładania ogródków przed domami, o odległości budynków od sąsiednich zabudowań, o wysokości budynków i ilości pięter (przyczem przepisy §. 18. uważać należy za minimum ograniczeń), o dopuszczalności oficyn i ich wysokości, o rozmiarach działek i bloków budowlanych, wreszcie o obowiązku zastosowania się do wewnętrznej linii budowlanej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi robót publicznych.

Marszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Marszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Marszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie czasowego uwolnienia od dodatku krajowego i dodatków gminnych budowli w mieście Podgórze, jakie będą wybudowane w miejsce 204 domów, przeznaczonych na zburzenie dla regulacji i asanacji miasta. (*Aleg. 314.*)

Sprawozdawca poseł **Głabiński** ma głos.

Sprawozdawca p. **Głabiński:** (*zaczyna czytać sprawozdanie.*)

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę uwolnienie p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Marszałek: Jest wniosek uwolnienia p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosków komisji.

Sprawozdawca p. **Głabiński:** (*czyta*)

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Włokiem Księstwem Krakowskiem o czasowym uwolnieniu od dodatku krajowego i dodatków gminnych do podatku domowo-czynszowego tych budowli w król. woln. mieście Podgórzu, które będą wybudowane w miejsce 204 domów wykazanych osobną przez Magistrat Podgórza sporządzoną konsygnacją jako przeznaczonych na zburzenie w celu regulacji miasta i dla poprawy stosunków zdrowotnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Budowle, które w celu poprawy stosunków zdrowotnych król. woln. miasta Podgórze będą nowo zbudowane w miejsce 204 domów, wykazanych osobną przez Magistrat miasta Podgórze sporządzoną konsygnacją jako przeznaczonych na zburzenie, wolne będą od krajowego dodatku do podatku domowo-czynszowego i od dodatków gminnych do tegoż podatku na taki przeciąg czasu, na jaki budowle te odnośną ustawą państwową pod warunkiem zbudowania ich w terminie tą ustawą oznaczonym uwolnione będą od państwowego podatku domowo-czynszowego.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu Ministrowi skarbu.

Marszałek : Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański : Wnoszę przystąpienie tej ustawy en bloc.

Marszałek : Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański : Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Marszałek : Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie przedłużenia prawa korzystania z uwolnienia od dodatku krajowego do podatku domowo-czynszowego tudzież od dodatku gminnego do tego podatku i do 5% podatku pobieranego od domów uwolnionych od podatku domowo-czynszowego tych budynków we Lwowie, które będą wybudowane w miejsce 181 domów przeznaczonych na zburzenie w celu regulacji i asanacji miasta Lwowa. (*Aleg. 315.*)

Sprawozdawca poseł Głabiński ma głos.

Sprawozdawca p. Głabiński : (*zaczyna czytać sprawozdanie.*)

Sekretarz p. Urbański : Wnoszę uwolnienie p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Marszałek : Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. Głabiński :

Najpierw muszę pomyłkę drukarską sprostować a mianowicie w Art. I. ustawy w wierszu siódmym z góry po słowach: „wolne będą od...” ma być słowo: „dodatku” zamiast słowa: „podatku” (*czyta*):

Wysoki Sejm raczy uchwulić następujący projekt ustawy :

U s t a w a

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o czasowym uwolnieniu od dodatku do podatku dla funduszu krajowego, tudzież od dodatków gminnych tych budowli w król. stoł. mieście Lwowie, które będą nowo wybudowane w miejsce 181 domów wymienionych w wykazie, dołączonym do ustawy państwowej z dnia 5. kwietnia 1893 Dz. p. p. Nr. 55, a sprostowanym § 1. al. 2 ustawy państwowej z dnia 27. sierpnia 1903 Dz. p. p. Nr. 185, jako przeznaczonych na zburzenie w celu regulacji miasta dla poprawy stosunków zdrowotnych w niektórych częściach tegoż.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art I.

Budowle, które w celu poprawy stosunków zdrowotych król. stoł. miasta Lwowa, będą nowo zbudowane w miejsce 181 domów, wymienionych w wykazie, dołączonym do ustawy państwowej z dnia 5. kwietnia 1893 Dz. p. p. Nr. 55, a sprostowanym w § 1 al. 2 ustawy państwowej z dnia 27. sierpnia 1903 Dz. p. p. Nr. 185, jako przeznaczonych na zburzenie, wolne będą od dodatku do podatku domowo-czynszowego dla funduszu krajowego, tudzież od dodatków gminnych do podatku domowo-czynszowego i do 5% podatku pobieranego od domów uwolnionych od podatku domowo-czynszowego na taki przeciąg czasu, na jaki budowle te odnośną ustawą państwową pod warunkiem ubudowania ich w terminie tą ustawą oznaczonym, uwolnione będą od państwowego podatku domowo-czynszowego.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu Ministrowi skarbu.

Marszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański**; Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Marszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański**; Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Marszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęty.

Następuje sprawozdanie komisji prawniczej o petycji gminy Kamionka w przedmiocie przeniesienia gminy i obszaru dworskiego Kamionka z okręgu reprezentacji powiatowej w Dolinie do okręgu reprezentacji powiatowej w Stryju. *(Aleg. 316.)*

Sprawozdawca poseł Maiss ma głos.

Sprawozdawca p. **Maiss**: *(zaczyna czytać sprawozdanie).*

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę uwolnienie p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Marszałek: Jest wniosek uwolnienia p. Sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? *(Nikt.)* Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. *(Większość.)* Jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. **Urbański**: *(czyta)*

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dla dogodności mieszkańców gminy Kamionki leży wydzielenie jej z okręgu sądu powiatowego w Bolechowie, powiatu politycznego Dolina, a przydzielenie do sądu powiatowego i powiatu politycznego w Skolem.

II. Sejm uchwała następującą ustawę:

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zmianie obszarów Reprezentacji powiatów w Dolinie i Stryju.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gmina i obszar dworski w Kamionce ma być przeniesioną z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Dolinie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Stryju.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu?

P. Stanisław **Starzyński:** Proszę o głos.

Marszałek: Głos ma p. Stanisław Starzyński.

P. Stanisław **Starzyński:** Wysoka Izbo!

Ja tylko pod względem kodyfikatorskim chcę zrobić dwie drobne uwagi.

Po pierwsze, przeniesienia gminy Kamionka z jednego powiatu autonomicznego do drugiego takiegoż powiatu dokonuje Sejm sam już w drodze niniejszej ustawy i dlatego sądzę, że w artykule I powinny być użyte słowa: „przenosi się gminę” i t. d., a nie tak, jak komisya proponuje, „ma być przeniesioną”, bo wówczas nasuwałoby się pytanie, kto ją przenosi i kiedy. Pozwalam to sobie jako poprawkę zgłosić i mam przekonanie, że pan referent z tem się zgodzi.

Następnie w artykule II. ustawy proponuję zgodnie z dotychczas przestrzeżaną terminologią, użycie słów „ustawa niniejsza wchodzi w życie”, zamiast proponowanych przez komisję słów: „ma wejść w wykonanie” i zgłaszam również tę zmianę, jako poprawkę formalną.

Marszałek: Poddam poprawki p. Stanisława Starzyńskiego do poparcia, poprawki te są:

1) Artykuł I ustawy zamiast: „Gmina i obszar dworski w Kamionce ma być przeniesioną z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Dolinie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Stryju” ma brzmieć: „Gminę i obszar dworski w Kamionce przenosi się z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Dolinie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Stryju”.

2) Artykuł II. ustawy zamiast: „Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu” ma brzmieć: „Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu”.

Kto popiera te poprawki, zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba*). Są poparte. Czy żąda kto jeszcze głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta.

Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Maiss:** Przyjmuje te poprawki.

Marszałek: Przystępujemy do rozprawy szczegółowej. Wobec tego, że p. sprawozdawca przyjął poprawki p. Stanisława Starzyńskiego, poddam pod głosowanie projekt komisji z uwzględnieniem poprawek p. Stanisława Starzyńskiego.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przyjęcie en bloc projektu ustawy z uwzględnieniem poprawek p. Stanisława Starzyńskiego.

Marszałek: Jest wniosek przyjęcia projektu ustawy z uwzględnieniem poprawek p. Stanisława Starzyńskiego en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie ustawy z uwzględnieniem poprawek p. Stanisława Starzyńskiego.

Sprawozdawca p. **Maiss (czyta):**

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim o zmianie obszarów Reprezentacyi powiatów w Dolinie i Stryju.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam:

Art. I.

Gminę i obszar dworski w Kamionce przenosi się z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Dolinie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Stryju.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek: Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta,

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Marszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie wniosku pierwszego komisji.

Sprawozdawca p. **Maiss** (*czyta*):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dla dogodności mieszkańców gminy Kamionki leży wydzielenie jej z okręgu sądu powiatowego w Bolechowie, powiatu politycznego Dolina, a przydzielenie do sądu powiatowego i powiatu politycznego w Skolem.

Marszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty.

Następuje sprawozdanie komisji prawniczej o przedłożeniu rządowem co do projektu uzupełnienia ksiąg gruntowych przez wpisanie dobra publicznego. (*Aleg 317*).

Sprawozdawca poseł Aschkenase ma głos.

Sprawozdawca p. **Aschkenase** (*zaczyna czytać sprawozdanie*).

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę uwolnienie p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Marszałek: Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Proszę o odczytanie wniosków komisji.

Sprawozdawca p. **Aschkenase** (*czyta*):

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia o uzupełnieniu ksiąg gruntowych przez wpisanie dobra publicznego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Zmieniając częściowo paragrafy 2, 9 i 37, ustawy z 20. marca 1874 Dz. u. kr. Nr. 29 postanawia się:

§ 1.

Nieruchomości będące dobrem publicznem § 287 u. c.) należy na wniosek wpisać do księgi gruntowej.

Do postawienia wniosku uprawnionym jest organ publiczny, powołany do zarządu nieruchomości, jak również każdy, komu na danym gruncie służy prawo prywatne, które może być wpisane do księgi gruntowej (§ 9 ustawy o księgach gruntowych).

§ 2.

Na karcie własności należy na pierwszym miejscu uwidocznnić przymiot gruntu jako dobra publicznego.

Wpis prawa własności może być zaniechanym. Należy jednak to prawo wpisać na wniosek właściciela.

§ 3.

Do przyjęcia do księgi gruntowej łożyska wód publicznych i wpisu jego prawa własności, jak również do wpisania praw prywatnych na wodach stanowiących dobro publiczne, wymaganiem jest przyzwolenie politycznej władzy krajowej.

O przyzwolenie ma się postarać wnioskodawca i wykazać je sądowi.

§ 4.

Koszta udziału stron i ich zastępców w dochodzeniach i rozprawach, jak również koszty doręczenia ponoszą dotyczące strony.

Wszelkie inne koszty dochodzeń i rozpraw łącznie z kosztami edyktów ponosi wnioskodawca.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi sprawiedliwości.

Marszałek: Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Marszałek: Jest wniosek przyjęcia tej ustawy en bloc. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański**: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Marszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Następuje dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji zapomogowej w przedmiocie przedłożenia Wydziału krajowego o klęskach elementarnych tudzież wniosków poselskich w tej sprawie.

Rozprawa ogólna została już wczoraj zamknięta. Generalnymi mowcami zostali wybrani: „contra” p. Bojko, „pro” p. Zamorski.

Głos ma p. Bojko jako generalny mowca „przeciw” wnioskowi komisji.

P. **Bojko**: Wysoki Sejmie!

O klęsce, jaka nawiedziła nasz kraj w roku zeszłym, mówiono bardzo wiele.

Znaną jest ona wszystkim, a szczególnie nam robotnikom, którzyśmy spoglądali na te śliczne łąny w maju, a gdy przyszyła pora czerwcową, zgnęła koniczyzna i siano, a potem znowu w czasie żniw otworzyły upusty niebiańskie i zdawało się, że cały świat zostanie zalany.

Rolnik patrzył z bólem na to, jak jego praca zmarniała, a na dobytek tego nieszczęścia pojawiły się wschodniej części kraju myszy, ślimaki i zniszczyły te zasiewy, które rolnik z mozółem je kupiwszy, na zimę zasiał.

A stało się to wszystko w tym czasie, kiedy z powodu grożącej zawieruchy wojennej nastąpiła stagnacja pieniężna i banki zagraniczne cofnęły kredyty naszym instytucjom kredytowym, przez co kraj prawie do ruiny doprowadzony został.

I ciekawą jest rzeczą, komu więcej ta klęska dokuczyła, czy wsiom, czy miastom. Nie zapoznaję trudnego położenia miast, bo i tam niedoła i nędza panuje. Jednakowoż, Panowie, przemysł nie był pod gołem niebem, a zboża nie można dachem nakryć. Jeżeliby można było wnioskować z miny ludności miejskiej i wiejskiej, to powiedziałbym, że ta mina w miastach jest przecie trochę wyraźniejsza i jaśniejsza, aniżeli po wsiach.

Cieszę się z tego, że tak jest, chociaż w czasie ostatnich zapustów bawiono się może za ochoczo. (P. **Lisiewicz**: z desperacji).

Przypuszczam, że z desperacji, ale po wsiach, gdy np. ksiądz o godzinie 10 rano daje ślub, to już przed wieczorem starostowie i druzbnowie ze spuszczo-nemi minami wracają do domu, dowodzi to wprawdzie z jednej strony, że nasz

chłop zna tę piosenkę: nie pij chłopie, nie pij, będziesz miał lepiej, ale z drugiej strony, że nie ma za co się bawić.

Co pozostało wobec tej klęski chłopom?

Zdrowsi wyjechali całymi tysiącami u obcych szukać chleba i oddają swe siły na usługi naszych wrogów. Nie chcę tu mówić o tem, co tych ludzi na obczyźnie czeka, ale ten lud, który pozostał woła zrozpaczony: chleba powszedniego dajcie nam, tego chleba, o który nas, Chrystus każe prosić codziennie.

A cóż na to rząd, który tak zawsze popieranym i który tak pięknie rękę do naszej ludności po rekruta wyciąga, czy się opiekuje tą ludnością w tym roku głodu? No, są obietniki. Ale zresztą niechby były i obietniki, byleby choć w przyszłości były ziszczone. Przrzekł nam dać otręby, ale nim one z Rumunii sprowadzone zostaną, to nasze bydło i konie będą wyglądały, jak te szkapy lwowskie. Tę zapomogę, którą rząd obiecuje, uważa nasza ludność za całkiem chybioną.

Pytam się Panów, takie półkorea otrąb, jakie one tam są, czy soli kawałek, to kosztuje dużo, Rząd myśli, że daje cuda boskie, a on tylko robi nieszczęście dla tych starostów, bo mają z tem masę kłopotów i dla wójtów, bo potem powiedzą, że jest złodziejem, jeśli tam dał kawałek soli kumowi lub sobie wziął i efekt z tego wszystkiego nie wielki.

Może więc kto zapyta co zrobić?

Dawać źle, nie dawać źle!

Nie Panowie. Korzec zboża, póki jest korcem, ma wartość, ale jeżeli ten korzec rozdzielimy po garstce między masę ludzi, to co kto ma z tego?

Otóż tymi pieniędzmi, jeśli rząd krajowy jakie pieniądze dostanie, to życzeniem ludności byłoby, aby rozdać te pieniądze stosownie do rozmiarów klęski w danym powiecie sprawiedliwie, który powiat bardziej zniszczony dać mu większą dotację, a który mniej — mniejszą, ale dać chłopu gotówkę do garści bez żadnych faktorów, żeby sprzedawali to, co dla nas jest odpowiednie.

Dziś chłop przecież już na miłość Boską nie jest taki, żeby się tego bać.

Wiemy że Rząd centralny, gdy go pytano, czy chce dawać w naturaliach odpowiedział, że mu to obojętne czy w naturze czy w gotówce.

Przykro mi, że J.E. p. namiestnika Korytowskiego niema w tej chwili w Izbie, bo apelowałbym do niego, aby jeśli będzie długo namiestnikiem jeszcze, jeżeli broń Boże trafiłaby nas taka klęska jak obecnie, żeby nas tymi otrębami przestał wreszcie obdzielać bo my sobie żeby czem innem przetrzemy i bydłu, więc żeby nam tego już nie dawać. Za te pieniądze, co to kosztuje, gdyby je zebrać, ileżby dziś było szpitali w kraju, ile szkół, ile dróg? Każdemu powiatowi dać gotówkę, mają przecież chłopci tyle dróg w powiecie nie zrobionych!

Szanowny przedmowca z tamtego pagórka mówił, że się chłopów do szarwarków przymusza.

Ja nie powiem czy tak gdzie jest, ale chcę powiedzieć co do powiatu, z którego pochodzę, że my chłopci dobrowolnie robimy szarwarki, aby dostać tylko trochę żwiru od Wydziału powiatowego i ażeby do drogi trzeciorzędnej przyjsć wcześniej.

Czyby takimi pieniędzmi, jeżeli Rząd się zmiłuje i da tych parę halerzy na ten mór i głód, czyby te pieniądze nie lepiej dać powiatowi, gdzieby chłop sobie zarobił, dać mu zamiast 50 centów guldena, niech na furmance zarobi. Taby było i moralniej i pożyteczniej.

Dlatego też apeluję do J.E. p. Namiestnika (bardzo dziękuję, że przyszedł w tej chwili), a powtarzam to, co powiedziałem, bo tego p. Namiestnik nie słyszał, że jeśli by nas taka klęska dotknęła jak teraz, od czego Boże zachowaj Galicyę i Lodomerję wraz z Wielkiem Księstwem Krakewskiem, żeby Ekscelleccya był łaskaw powiedzieć p. Stürgkhowi i Rządowi centralnemu, że chłopci tych otrąb nie chcą, tylko chcą pieniędzy na drogi.

Choć mamy kiepskie pularesy, ale nie wszyscy, którym Rząd da, przepiją to, tylko drogę za te pieniądze zbudują i nie będzie się zdawało, że Rząd daje nam łapówki, że wójt ukradł i inny, tylko że uczciwie zarobiliśmy.

To będzie pożyteczniejsze. Są takie gminy w powiatach, które nie wzięły tego, co przyskali, pytam się starosty, czy wzięli sól, odpowiada nie, bo mówią, na co nam kłopotu.

Rząd myśli, że dobrze robi i jeśli da, to w naturaljach, w tak zwanych paszach treściwych, których dotychczas niema i kto wie czy i do połowy maja nadejdą, jak człowiek ukosi już konieczyne.

Więc żeby już raz temu tamę położyć! (**Głosy**: po siedem razy się pisało do Wydziału, a jeszcze pasze nie przyszły, choć miały przyjść w grudniu.)

Panie Namieśniku! Jak gdy po tych wszystkich tarapatach odrobinę wypoczniesz, jedź do Wiednia, powiedz, że wszystko, co dali dla chłopów, to mało (**Oklaski**), bo tych chłopów temu Rządowi nie wiedzieć czy niedługo nie będzie potrzeba, a jak pasiecznik pszczołom nie da miodu w czasie największego głodu, to mu te ule pospadają i ja będę się pytać tego Rządu, czy go tamte inne narody poprą w krytycznej chwili tak, jak galicyjski chłop polski i ruski, który krwią za swoją ojczyznę płaci, czy na to, aby potem od głodu jego dzieci umierały? (**Oklaski**).

A kiedy jestem już przy głosie, to żeby dużo, jak to mówią nie miętolić (*wesołość*) zwrócić tylko uwagę na jeden bardzo wesoły, chwalebny i miły dla chłopstwa polskiego szczegół.

Oto w sprawozdaniu jest i czytaliśmy w gazetach i wiemy, że bracia nasi w Wielkopolsce, niektórzy obywatele z Królestwa polskiego, Sokolstwo nasze, nasi wygnańcy, emigranci za granicą bracia nasi, (**P. Bernadzikowski**: i z Ameryki) najdrobniejszymi składkami zebrali i przystali swój grosz wdowi, aby bratu swemu mimo zapór granicznych, które nas dzielą, przyjść z pomocą.

Niech mi z tego miejsca będzie wolno imieniem tych, którym tę ofiarę przysłano, złożyć serdeczne za to: Bóg zapłać! (**Oklaski**).

Koniec jest ten, że zwracamy się z prośbą do Rządu, aby jeśli ma co dać, aby dał prędko, bo kto prędko daje dwa razy daje i więcej. (**Oklaski**.)

Marszałek: Głos ma jako generalny mówca „za“ wnioskami komisji p. Zamorski.

P. Zamorski: Wysoki Sejmie!

Stan naszego kraju odmalował już wymownie poprzedni mówca i dlatego nie zatrzymuję się na tym szczególe a dotknę tylko sprawy zupełnie realnej, mianowicie sposobu przychodzenia ludności dotkniętej klęskami z pomocą i środków, jakieby mogły tę pomoc skuteczniejszą uczynić.

Już poprzedni mówca zwrócił uwagę, że rozdzielanie naturalistów nie zaspakaja ludności i wywołuje bardzo często wielkie niezadowolenie, częstsze jeszcze kwasy i nieporozumienia w gminie.

Otóż tego rodzaju praktykę można stwierdzić wypadkami prawie z całego kraju. Przedewszystkiem zwrócić chcę uwagę na to, że skoro tylko Rząd przystępuje do zakupywania większej ilości czyto nasion czy zboża na pokarm, czyto na przykład otrąb, w tej chwili producenci a jeszcze więcej handlarze tym towarem podnoszą w niebywały sposób ceny.

I okazuje się, że gdy rząd przystępuje do zakupu tych towarów, one są przynajmniej o tę różnicę, jaką rząd w formie zapomogi klęskowej daje, droższe, aniżeli na targu codziennym. Spotykałem się z takimi wypadkami i wskutek tego uważam, że to wychodzi raczej tylko na korzyść wielkich dostawców otrąb, ziemniaków i t. p. Zwracam uwagę jeszcze i na to, że przy takich zakupach dzieją się ogromne niesumienności. Widziałem w wielu powiatach, jak kupione przez rząd za drogie pieniądze ziemniaki zaledwie w $\frac{3}{4}$ były do użycia, a reszta zgnilizna i błoto.

W ten sposób znów ci ludzie, którzy mają towar lichy, pozbywają się go za drogie pieniądze, a ludność ma tę cenę zniżoną zapłacić w gotówce. To też w wielu miejscowościach okazuje się, że taka zapomoga czyli zboże po zniżonych cenach albo inne produkty są dostępne dla tych, którzy go nie potrzebują, a nie dla prawdziwie potrzebujących, którzy żadną miarą nie mogą zdobyć się na grosz. Spotykałem się nawet i z takimi wypadkami, że sklepikarze pod firmą Kółka rolniczego zawczasu sprowadzili w niektórych miasteczkach zboże po zniżonych cenach i robili u siebie świetne interesy, korzystając z tej zapomogi rządowej, a wskutek tego niema zadowolenia, uczucia pomocy i ulgi u tej ludności, dla której jest to czynione. Równocześnie za dużo jest stowarzyszeń, które są pociągane do pośredniczenia w dostarczaniu zapomogi w naturze. Gdy w zachodniej Galicyi odnoszą się do Namieśnictwa, Namieśnictwo odsyła do

Towarzystwa rolniczego w Krakowie, zaczyna sprawa w ten sposób chodzić od Annasza do Kajfasza. To też okazało się, że prawie wszystkie zasiewy jesiennie były już dokonane, kiedy to zboże po niższej cenie dopiero przyszło, a boję się, by i przy zasiewach wiosennych, których wnet się należy spodziewać, dostarczenie dobrego ziarna po niższych cenach nie spóźniło się. A kiedy oddano już dostarczanie tych produktów rozmaitym stowarzyszeniom, okazało się, że w wielu miejscowościach chłopci nie należący do żadnego Towarzystwa, ani nie mający Kółek rolniczych, ani nie należący do Towarzystwa gospodarczego, nie znajdowali formy, pod którą mogli by się upomnieć o zapomogę a nawet często nie mają w rękach tych organów stowarzyszeń, od których by się dowiedzieli, że mogą się starać o zapomogi. W ten sposób cała akcja jest połowiczna.

Polepszenie tej akcji wyobrażam sobie w ten sposób, że produkty w naturze należało by dawać tylko w tych okolicach, którym rzeczywiście głód grozi. Takimi są przedewszystkiem całe wsie albo części wsi, położone na wysokich górach. Tam, gdy spadnie śnieg, mieszkańcy osad położonych na 700 do 800 m ponad poziomem morza, zostają odcięci od świata i już ani komunikacji ani sposobu zaopatrzenia się w środki żywności nie mają. Widziałem takie rzeczy w powiecie żywieckim w kilkunastu gminach a sądzę, że to się dzieje w całym naszym Podgórzu. Tak samo w tych miejscowościach, gdzie są zlewiska rzek, wylewy zatopiły absolutnie wszystko, woda stała w domach i przykryła zboże, — tam większe przychodzenie z pomocą w naturze jest wskazane. Natomiast we wszystkich innych okolicach, jedyną prawdziwą formą pomocy jest rozpoczęcie robót publicznych, szczególnie przy drogach. Rozmokły te drogi przeszłego roku, są dziś wprost nie do użycia; widziałem sam na Podolu i w Rzędzinach w zachodniej Galicyi drogi, na których nawet 4-ma końmi jechać nie można. Tam gdyby się ofiarowało znaczniejszy fundusz na poprawę tych dróg, ludność miała by zarobek a równocześnie po tych czasach klęsk, została by trwała pamiątka na dłuższe lata.

Drugą formą pomocy byłoby dostarczenie kredytu wszystkim ludziom wedle potrzeby. Dość już tych otrąb, o których mój poprzednik mówił. Kiedy człowiek chce chleba, karmią go po części otrębami. Najlepiej dostarczyć mu na tyle kredytu, aby sobie kupił tego, czego naprawdę potrzebuje. I co do tego kredytu, to muszę znów wyrazić uznanie patronatowi Spółek oszczędnościowych i pożyczek, za to, że wykorzystał tych 400.000 koron zapomogi w ten sposób, iż opłaca procenta od pożyczek klęskowych i tak ludności dostarcza kredytu bezprocentowego.

Przy tych wszystkich dostawach oprócz niedokładności, które tu wyliczyłem, niedokładności nieuniknionych, trafiają się jeszcze potem niesprawiedliwości partyjne. I tu chciałbym reagować na wywody jednego z wczorajszych mówców, który twierdził, że stowarzyszenia ruskie bez różnicy narodowości pośredniczą w zakupnie zboża subwencyonowanego bezpartyjnie i tak samo w zapomogach. Nie wiem, jak się w innych stronach dzieje, ale mam mnóstwo listów, z których się okazuje, że jest wręcz przeciwnie. Więc np. mam listy z Halicza w powiecie stanisławowskim, z Olszanicy w tłumackim, gdzie Rusini odnosili się do „Silskoho Hospodara“, ale ten pośrednictwa odmówił, i musieli udawać się do Kółek rolniczych i w ten sposób akcja zapomogowa tam została opóźniona. W Obertynie (powiat horodeński) utworzył się komitet ratunkowy Towarzystwa Kółek rolniczych i „Silskoho Hospodara“. Kółka udzielały zapomogi bez względu na narodowość, Silskij Hospodar wyłącznie zajmował się Rusinami.

W Bednarowie (powiat stanisławowski) Silskij Hospodar zgłoszeń polskich nie przyjmował, jak mi się skarżą. W Węldzirzu rada gminna odmówiła Polakom kartofli, przysłanych przez ziemian wielkopolskich i rozdała je tylko między Rusinów. Tak samo stało się w Laszkach murowanych (powiat Stary Sambor). Tymczasem gdy Kółka rolnicze zakupiły po niższych cenach ziemniaki, sprzedawało je po cenach zapomogowych między obie narodowości bez różnicy. Takich skarg mam mnóstwo. W Wojniłowie i Stankowej (powiat kałuski) znów Silskij Hospodar nie chciał pośredniczyć, tak że dopiero Kółko rolnicze z Dołhej wojniłowskiej zapośredniczyło.

Tego rodzaju skargi mam z Turki koło Kołomyi, z Rosochowca, z Szczerca Lackiego i t. d. Nie będę tego generalizował i twierdził, że wszędzie się tak dzieje, ale jednak jeśli tyle wiadomości przychodzi ze skargami, że instytucje polskie nie czynią różnicy między obiema narodowościami i pośredniczą i udzielają zapomóg i zakupują dla mieszkańców obu narodowości, a że ruskie organizacje od polskiej narodowości zgłoszeń nie przyjmują. (Głosy: To nieprawda), to śmiem twierdzić, że nie wszystkie wywody poprzednich mówców o tej bezpartyjności są słuszne.

Skarżą mi się np. z Bereźnicy szlacheckiej, powiat Kałusz, gdzie już nie Polakowi odmówiło Towarzystwo rolnicze ruskie pośredniczenia w sprawie zapomogowej, ale tym Rusinom, którzy z Polakami razem żyją i razem z nimi budowali dom dla tego Towarzystwa rolniczego. (P. Makuch: Tam Dorożan-skyj moskowski rubli pchaw, ony tam ne potrebujuť).

Chciałbym tylko tyle stwierdzić, że wywody poprzednie nie są zupełnie słuszne, że przynajmniej nie we wszystkich miejscowościach w ten sposób postępowano.

Kończę odezwą do rządu, ażeby postarał się o to, by na zasiewy wiosenne jak najprędzej zboże doborowe do kiełkowania zdadne po cenach zapomogowych dostarczone zostało, a nie zaś by przyszło po dokonaniu zasiewów, by zaś darmochoy rozdzielano tam, gdzie niema na prawdę co jeść, w okolicach górskich i na zlewiskach rzek a także w okolicach podolskich między Tarnopolem a Zborowem, gdzie ślimaki i myszy całą oziminę zniszczyły, a resztę zaś funduszów przeznaczył na budowę publiczne, a w pierwszym rzędzie drogi, i do tych budowli jak najrychlej przystąpił. (Brawa i okłaski).

Marszałek: Dyskusya została wyczerpaną, głos ma p. Sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Skrzyński:** Zrzekam się głosu.

Marszałek: Przystępujemy do rozprawy szczegółowej. Proszę pana sprawozdawcę o odczytanie pierwszego wniosku komisji.

Sprawozdawca p. **Skrzyński (czyta):**

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 6. listopada 1913 o klęskach elementarnych w r. 1913 przyjmuje Sejm do wiadomości.

Marszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu?

P. **Horbaczewski:** Proszu o hołos.

П. **Горбачевский:** Прошу о голос.

Marszałek: Głos ma p. Horbaczewski.

P. **Horbaczewski:** Wysoka Pałato!

П. **Горбачевский:** Висока Па-лато!

Rozmiary elementarnych [nieszczast', jaki dosiahnuły nasz kraj i jaki stoją na poriadku dñewnim naszych narad, przybrały taki rozmiary, szczo ony zowsim ne potrebujuť umotywowania konieczno-sły akcyji ratunkowej.

Jak my zważymo stan toj, toj ciłyj материя, jakyj leżaw na stoli komisiji zapomoh hołodowych i jak zważymo tilky to, szczo koždyj z nas czuw, jak porachujem sia z tym, szczo dñewnyky szczo dnia donosyły i donosiał', to bu-demo mały takyj strasznyj obraz toji katastrofy, kotryj buwby dostrojonyj do pera takoho genija jak autor Bożestwen-noji komedyji.

Ale ja zapysaw sia do hołosu ne na to, szczo by pojaśniały sprawu nadto jasnu, szczo by perekonuwały o koniecz-no-sły toji akcyji, ale szczo by zwernuty uwahu na dejaki nedomahania toji ak-cyji. Pered chwyteju wpaw z tamtoji sto-rony zamył, szczo dejaki organizacyji,

Розміри елементарних нещаст', які досягнули наш край і які стоять на по-рядку дñевним наших нарад, прибрали такі розміри, що они зовсім не потре-бують умотивованя koniecznosti акції ратункової.

Як ми зважимо стан той, той цілий материя, який лежав на столі комісії запомог голодових і як ми зважимо тільки то, що кождий з нас чув, як по-рахуємо ся з тим, що дñевники що дня доносили і доносять, то будемо мати такий страшний образ тої катастро-фи, котрий був би достросний до пера такого генія, як автор Божественної ко-медії.

Але я записав ся до голосу не на то, щоби пояснити справу надто ясну, щоби perekonувати о koniecznosti тої акції, але щоби зввернути увагу на деякі недомогання тої акції. Перед хвилею впав з томтої сторони заміт, що деякі організації, як то було сказане під

jak to było skazane pod adresem naszych ukraińskich organizacyj, nie rukowodiat' sia przy perewedeniu akcyji bezstoronnostyjeju, szczo nie przyjmajut' zamowleń denekotrych interesentiw, a zowsim inaksze maie sia riez sered toji suspilnosc, kotru zastupuje sej poseł.

My nie jeśmo w możnoscy skonstatuwały prawdywosc doneseń jeho i żaliw, a to, szczo sia pysze, to nie vse widpowidaje prawdi. Mohut' buty pewni neporozumienia, możliwa riez, szczo toj dotycznij, kotrij zamowlaw, zwernuw sia na newłastywu adresu, szczo żadano wid neho spownienia pewnoho usliwia, ale muszu stwerdyty, szczo robota Silskoho Hospopara była taka, szczo nikomu nie widmowyla poserdnyczaczoji pomocy. Jesteś tam buw słuczaj takij, to nie można toho generalizowały. (P. Makuch: Nie było takoho, to je prosty wymysł.)

Proszu Wysoko poważanych Paniw! Ja chocz w tej materiji zwernuty sia do reprezentacyji Wysokopowážanego Prawytelstwa.

Ta sprawa, kotru tut traktuje sia, kotra je przedmiotem akcyji, ona je toho roda, szczo tutka nie powynno buty zowsim gruntu dla nejakoji bud' polityky. My musymo zasteryczy sią, aby polityku w tu akcyju wwoodyty.

Mynuwszoho roku referat w Namisnietwi toji akcyji buw w rukach radnyka Gubatty i jak mene informowano z tych kruhiw, kotri brały uczast' w komiteti krajewim ratunkowim, tam połahodyło sia sprawy toczno i sprawedywo. Tam traktowano sprawu bezstoronno, zhladno w skorim tempi. Nie tak je, Panowe, seho roku. Domahania iz storony naszoji silskoji hospodarczoji organizacyji nie były uzhladneni mymo toho, szczo sprawa ta nie terpyt' prowoloky. To wże je toj aparat biurokratyczny, widtiahanie z dnia na dzień. Sprawa, kotra była dawniysze połahodżena do 24 hodyn, czekaje teper tyżniamy na połahodżenie. Jak my w tym tempi pidemo, to z toji akcyji kraj nie bude maw korysty. Nie znaju jak sia nazywaje toj pan, kotrij zaniaw misce radnyka Gubatty, ale zahalno narikania prychoadiat', szczo riezny nie wedut' sia tak, jak powynni sia westy. I tut majemo toj peredsmaek wodżenia polityky.

Wże wczera oden z besidnykiw towarisziw mojih klubowych zaznaczyw w swojij promowi pro dejaki neprawylnosty, jaki sia dijały w komiteti kraje-

адресою наших українських організацій, не rukowodiat' sie przy perewedeniu akcyji bezstoronnostyjeju, szczo nie przyjmajut' zamowleń denekotrych interesentiw, a zowsim inaksze maie sia riez sered toji suspilnosc, kotru zastupuje sej poseł.

Ми не єємо в можности сконстатувати правдивости донесень його і жалів, а то, що ся пише, то не все відповідає правді. Можуть бути певні непорозуміння, можлива річ, що той дотичний, котрий замовляв, звернув ся на невластиву адресу, що жадано від него сповнення певного усліва, але мушу ствердити, що робота Сільського Господаря була така, що нікому не відмовила посередничачої помочи. Еслидесь там був случай такий, то не можна того генералізувати. (П. Макух: Не було такого, то є простий вимисл.)

Прошу Високоповажаних Панів! Я хочу в тій матерії звернути ся до репрезентації Високоповажаного Правительства.

Та справа, котру тут трактує ся, котра є предметом акції, она є того рода, що тутка не повинно бути зовсім ґрунту для неякої будь політики. Ми мусимо застеречи ся, аби політику в ту акцію вводити.

Минувшого року реферат в Намісництві тої акції був в руках радника Губатти, і як мене інформовано з тих кругів, котрі брали участь в комітеті краєвим ратунковим, там полагодило ся справи точно і справедливо. Там трактовано справу безсторонно, зглядно в скорім темпі. Не так є Панове сего року. Домаганя із сторони нашої сільської господарчої організації не були узгляднені мимо того, що справа та не терпить проволочи. То вже є той апарат бюрократичний, відтяганє з дня на день. Справа, котра була давнійше полагоджена до 24 годин, чекає тепер тижднями на полагодженє. Як ми в тім темпі підемо, то з тої акції край не буде мав користи. Не знаю, як ся називає той пан, котрий заняв місце радника Губатти, але загально наріканя приходять, що річи не ведуть ся так, як повинні ся вести. І тут маємо той передсмак водження політики.

Вже вчера оден з бесідників товаришів моїх клубових зазначив в своїй промові про деякі несправильности, які ся діяли в Комітеті краєвим. Я наведу

wim. Ja nawedu łakta łysz ti, kotri meni znani z powita, kotryj tut zastupaju.

Na samim poczalku, jak tilky zaczęły się ti domahania o akcyju ratunkowu, zamowyla nasza organizacyja „Sil-skyj Hospodar“ sredstwa pożywy na 23 wagoniw. W tych zhołoszeniach były uzhladnieni łysz ti zhołoszenia, kotri w perszij chwyli wpłynuly. Otżeż organizacyja „Silskyj Hospodar“ zamowyla 23 wagoniw, a natomist', o skilko moji informacyji siahajut', „Kółko rolnicze“ łyszeń 7 wagoniw. A w rezultati stałoś, szczo distaly 7 wagoniw „Kółka rolnicze“, a my zamiś 23 łysz 4. Ja konstatuju tilky jedno, szczo tam w powiti je majże 50 krużkiw, kotri pidlahajut' „Silskomu Hospodarewy“, a czejże ta organizacyja za szyroka, szczo by można jeji tak zbuty, a protywno „Kółka rilnyczy“ można porachuwyty na palciach odnoji ruki.

Ta dysproporcija, moji Panowe, w obdiłeniu je nezwyčajno raziacza i ta dysproporcija, jak Panowe zrozumijete, wyklycze w naseleniu newdowołenie i ohirezenie. Zrozumila riez, szczo ti 4 wagony, kotri pryjszły i kotrymy można było dysponuwyty, zabralo peredowsim tych 5 hromad, kotri się perszi zhołosyły. A szczoż teper skazaty tym hromadam, kotri się lakoż zhołosyły, ale kotrych zhołoszenia pryjszły piznijsze? Skazaly my im, szczo ne majemo i zwernemo zadatky. Jesły chtoś rachuje na siu riez, kotra je konieczno potribna, a widnowlaje się jemu, to można sobi predstavyty, jaku hadku budut' ony mały o akcyji naszij i o ciłim komiteti.

W tim komiteti szczoś ne w poriadku, koły w widnoszeniu do zamowteń tak traktuje ti domahania zapomohy.

Polityka, jak ja zaznaczyw, polityka ne śmije maty tut miśca. Toj majestat toho welykoho neszczastia, toji welykoji katastrofy każe zamowczaty wsim sporam. Tut nema żadnych riżnyć, czy zi zhladu na perekonania politycznoho czy prynależności nacyjonalnoji czy nawet rasowoji. Tut koždyj czołowik poszkodowanyj je bidnyj i odnako uprawnennyj żadaty toho, szczo się jemu należył. (Brawa).

Druha riez, kotru ja chotiw tut w Wysokij Pałati zhadaty je, sprawa spiwuczasty Prawytelstwa w akcyji zapomohowij. Ta poważna, skažu, straszna cyfra, jaku wzięto za pidstawu akcyji zapomohowoji, bo powerch 300 milionów, powynna znajty widpowidne uzhladnienie tam, w derżawi.

лиш факта ті, котрі мені знані з повіта, котрий тут заступаю.

На самім початку, як тільки зачалися ті домагання о акцію ратункову, замовила наша організація „Сільський Господар“ средства поживи на 23 вагонів. В тих зголошеннях були узгляднені лиш ті зголошення, котрі в першій хвилі вплинули. Отже організація „Сільський Господар“ замовила 23 вагони, натомисть о скільки мої інформації сягають „Кółko rolnicze“ лишень 7 вагонів. А в результаті стало ся, що дістали 7 вагонів „Kółka rolnicze“, а ми замість 23, лише 4. Я констатую тільки одно, що там в повіті є майже 50 кружків, котрі підлягають „Сільському Господареві“, а чейже та організація за широка, що би можна єї так збути, а противно „Кулка рільничі“ можна порахувати на пальцях одної руки.

Та диспропорция, мої Панове, в обділеню є незвичайно разяча і та диспропорция, як Панове зрозумієте, викличе в населеню невдоволенє і огірченє. Зрозуміла річ, що ті 4 вагони, котрі прийшли і котрими можна було диспонувати, забрало передовсім тих 5 громад, котрі ся перші зголосили. А щож тепер сказати тим громадам, котрі ся також зголосили, але котрих зголошення прийшли пізнійше? Сказали ми їм, що не маємо і звернемо задатки. Єсли хтось рахує на сю річ, котра є конечно потрібна, а відмовляє ся йому, то можна собі представити, яку гадку будуть они мали о акції нашій та о цілім комітеті.

В тім комітеті щось в непорядку, коли в відношеню до замовлень так ся трактує ті домагання запомоги.

Політика, як я зазначив, не сьміє мати тут місця. Той маєстат того великого нещастя, тої великої катастрофи каже замовчати всім спорам. Тут нема жадних ріжниць чи зі згляду на переконання політичного чи приналежности національної чи навіть расової. Тут кождий чоловік пошкодований є бідний і однако управнений жадати того, що ся йому належить. (Brawa).

Друга річ, котру я хотів тут в Високій Палаті згадати, є справа співучасті Правительства в акції запомоговій. Та поважна, скажу, страшна цифра, яку взято за підставу акції запомогової, бо powerch 300 мільонів, повинна знайти відповідне узглядненє там в державі.

Bo szczoż je to nasełenie? To pre-
ciń je materyjałom struktury derżawnoji.
Jesły zważymo, szczo to nasełenie swo-
jim podatkom daje tij derżawi soky, szczo
ono zarazom stanowyt' toj materyjał
syły militarnoji, to ta derżawa ma je obo-
wiazok własne to nasełenie pidperty,
pryjtj z pomoczeju tam, de ta pomicz
je dokoncze potribna! Jak poriwńajemo
tu cyfru tych 300 milioniw, jaku tak de-
likatno sobi obczysłeno, bo dijsna szko-
da dałeko perewyyszaje tu sumu, jak
poriwńajemo tu cyfru z toju, kotru di-
stałyśmo wid prawytelstwa, to włastywo
ne znajemo, jak sia do toji sprawy wid-
nesty, czy to może ne kpynty? (P. Kiwe-
luk: A Zamorskyj kaže, szczo im kry-
wda). Ciła pomicz derżawy wynosyt' raz-
om okruhło 14 milioniw, bo dała wże
12,650.000 a obiciuwała daty szcze
1,500.000.

Ja pytaju Was, Panowe, czy stoit'
w proporecyji ta suma 14 milioniw po-
moczy do 300 milioniw szkody? Jesłyby
ta pomicz pryjszła szcze zawczasu, jesły-
by ta pomicz była dana tohdy, koły mo-
żna z neji pożyток маты! Ale její roz-
wolikaje sia na duże dowhyj czas.

My ne znajemo, szczo sia robyt' w
komiteci, ale znajemo, szczo ta spodiwa-
na pomicz ne prychodyt' widrazu. A je
stara posłowycia, kotra kaže: dwa razy
daje, chto widrazu daje.

I koły prawytelstwo ne wstupyło
na siu dorohu, to dumaju, szczo może
posłuchaje poważnu uchwału Wysokoho
Sojmu, szczo może koły odnoduszno po-
stawyt' domahanie do prawytelstwa,
szczoby czysłyło sia z koniecznymi wy-
mohamy nasełenia, szczo todi może osia-
hnemo jakyjś realnyj rezultat. Kinczu na
tim, bo znaju, szczo je wże pizna hody-
na i piznyj czas.

Ja przekonanyj, szczo Panowe stane-
ne na tim stanowyszczy, jake ja tu za-
niaw i pryłuczyte sia do toho apelu do
Prawytelstwa, szczoby ono dijsno pry-
stupyło z poważnoju i wydlatnoju po-
moczeju dla toho dijsno potrebujuzczoho
nasełenia. (*Brawa i oklaski*).

P. Cieński: Proszę o głos.

Marszałek: Głos ma p. Cieński.

P. Cieński: Wysoki Sejmie!

Będę się starał nie długo przemawiać, ażeby o tak późnej porze Panów
nie nużyć, ale proszę choć o chwilę uwagi, bo sprawa, którą tutaj obecnie roz-
patrujemy, jest nader doniosłą.

Powiedział p. Horbaczewski przed chwilą, że ażeby przedstawić sobie
ogrom nędzy, wystarczy przeczytać dzienniki, i zawarte w nich codziennie do-
niesienia. Ja nie tylko na tem się opieram, ale przedstawię Panom w krótkości
sztraszne obrazy i przewidywania wielkiego niebezpieczeństwa.

Бо шож є то населенє? То пре-
цинь є материялом структури державної.
Если зважимо, що то населенє своїм
податком дає тій державі соки, що оно
заразом становить тїй материял сили
мілітарної, то та держава має обовязок
власне то населенє підпєрти, прийти
з помічюю там, де та поміч є dokonче
потрібна! Як порівнаємо ту цифру тих
300 мільонів, яку так делікатно собі об-
числено, бо дійсна шкода далеко пере-
висшає ту суму, як порівнаємо ту цифру
з тою, котру дісталисьмо від Прави-
тельства, то властиво не знаємо, як ся
до тої справи віднести, чи то може не
кпини? (П. Кивелюк: А Заморский
каже, що їм кривда), Ціла поміч дер-
жави виносить разом округло 14 мільо-
нів, бо дала вже 12,650.000, а обіцяла
дати ще 1,500.000.

Я питаю Вас, Панове, чи стоїть
в пропорції та сума 14 мільонів помочи
до 300 мільонів шкоди? Если би та по-
міч прийшла ще завчасу, если би та по-
міч була дана тогди, коли можна з неї
пожиток мати! Але єї розволікає ся на
дуже довгий час.

Ми не знаємо, що ся робить в Ко-
мітеті, але знаємо, що та сподівана по-
міч не приходить відразу. А є стара по-
словиця, котра kaže: два рази дає, хто
відразу дає.

I коли Правителство не вступило
на сю дорогу, то думаю, що може по-
слухає поважну ухвалу Високoho Сойму,
що може коли одностушно поставить
домоганє до Правительства, щоби чи-
слило ся з конечними вимогами населе-
ня, що тоді може осягнемо якийсь ре-
альний результат. Кінчу на тім, бо знаю,
що є вже пізна година i пізний час.

Я переконаний, що Панове станете
на тім становищи, яке я тут заняв i при-
лучите ся до того апелю до Правитель-
ства, щоби оно дійсно приступило з по-
важною i видатною помічюю для того
дійсно потребуячого населєня. (*Brawa
i oklaski*).

Doniesienia te dochodzą mnie z różnych stron naszego kraju. Ta straszna nędza z każdym dniem wzrasta i raz jeszcze wyrażam żal, żeście Panowie ruscy nie poszli za moim głosem, i że 2 miesiące temu, choć przynajmniej tej sprawy nie wzięliśmy pod obrady Sejmu. (P. Makuch : Toby nie było reformy wyborczej).

Jest dzisiaj taki stan, że może już wielu jednostkom nie pozwoli, ażeby korzystały z reformy wyborczej, ażeby wyrosły na pożytecznych członków społeczeństwa, bo zabierze ich choroba i śmierć.

Nędza jest okropna. Otrzymuję każdego dnia wiele doniesień z rozmaitych powiatów o strasznej tej nędzy i mam tu cały stos tych doniesień z prośbami o pomoc.

Moi Panowie, nędza ta jest tak wielka, że rzeczywiście jednego dnia stracić nam nie wolno.

Trzeba, jak najspieszniej rozpocząć udzielanie zapomóg — ale przedewszystkiem tym najbiedniejszym, których każdy dzień może przyprowadzić o śmierć albo o chorobę.

Więc dlatego zwracam się z prośbą, ażeby Rząd i komitet zapomogowy wykonał to, czego żąda referent w swoich wnioskach, a w uwzględnieniu żądań, które miałem zaszczyt przedstawić we wnioskach swoich.

Jest w tych rezolucjach wezwanie do Rządu, ażeby jak najszybciej także tę akcyę między najbiedniejszą częścią ludności rozpoczął.

Otóż ja nie dodaję nic do tej rezolucyi, ale proszę, ażeby władze, które mają tę akcyę w rękę, rzeczywiście ją jak najskuteczniej prowadziły, a co do mnie to jestem przekonania, że wtenczas tylko będzie ta akcyja skuteczna, jeżeli nastąpi jej decentralizacya.

Musi się powołać do roboty osoby i czynniki miejscowe, urządzając komitety lokalne.

Referent bowiem tej sprawy w Namiestnictwie p. Maszkowski, przeciw któremu skierował swe zażalenia mówca poprzedni i z krytyką przeciwko jego działalności wystąpił, nie jest w stanie sam tego załatwić.

Ja ze swego stanowiska także bym miał do wypowiedzenia uwagi i krytykę co do tej akcyi, ale gdym się bliżej w tem rozpatrzył, przekonałem się, że rzeczywiście referent mając tu z całego kraju nici, nie może tego szybko i skutecznie załatwić.

Więc zwracam się tylko do Namiestnictwa z prośbą, aby zdecentralizowało tę akcyę.

Niech będzie kontrola jak największa, ale skuteczność musi iść równorzędnie, jako ten warunek, który musi sobie postawić komitet za pierwsze zadanie. Oprócz stosunków dotyczących nędzy i głodu, zwracano także uwagę na stosunki zdrowotne.

Równocześnie z powiększeniem się tej nędzy i głodu następuje także pogorszenie się stosunków zdrowotnych. Przecież tyfus, szkarlatyna i inne choroby wszędzie się szerzą. Był już wypadek śmierci między lekarzami w Jazłowie i Buczaczu, niedawno dwóch lekarzy zmarło na tyfus.

Także wskutek najgorszej paszy, jaką mamy, niszczejemy inwentarze. Bydło ginie na motylicę nie tylko u ludności wiejskiej, gdzie rzeczywiście paszy brak jest kompletny, tak że bydło wypęda się dziś, jak tylko śnieg zeszedł, na pastwisko, bo niema co dać zjeść grozi więc największem wyniszczeniem bydła i koni w kraju.

Więc w tym kierunku także jak najenergiczniejszą akcyę wdrożyć by należało.

Teraz przystąpię do omówienia stosunków na Huculszczyźnie.

Huculszczyzna nie mniej dotknięta jest nędzą, a Panowie wiedzą, że na huculszczyźnie nic a nic zboża i ziemniaków nie mają, wogóle mało się tam rodzi i tylko żyją tą mąką kukurudzią, którą sprowadzają z dołów z daleka.

W tym roku nawet paszy nie mają dla bydła, bo i ta wskutek niebywałych deszczów zgniła.

Zarobek jest mniejszy, drogi i komunikacya są zniszczone, od Kut do Uścieryk droga całymi kilometrami jest przerwana tak, że inaczej się tam dostać nie można, jak tylko przez Bukowinę, a więc daleką drogą. (P. Tryłowski: To kłocy kniazia Lubomirskoho zniszczyły tak dorohu)!

I przedstawicie sobie Panowie, jak ta ludność, mieszkająca od Uścieryk o 50 km. może wyżyć, jakim nakładem, jakim trudem musi ona zdobywać każdy korzec mąki kukurudzianej. Trudno uwierzyć wprost, jak straszna panuje tam drożyzna!

Dalej droga między Worochtą a Żabiem jest w wielu miejscach nie do przebycia próżnym wozem, a cóż dopiero sprowadzić tam mąkę. Jest to wprost niepodobieństwem.

Więc rzeczywiście ta ludność, która i tak już zmarniała bardzo, obecnie znajduje się w opłakanym stanie.

Proszę Panów, dawny poseł z kosowskiego powiatu powiedział, że nie dość byliśmy przezorni z tą ludnością. Ta ludność warta tego, żeby się nią zaopiekować, bo jest to ludność sympatyczna, piękna, wiele ma fantazyi i talentów, zamiłowanie do ozdobnictwa. A dziś, jak jest, pytam się Panów Rusinów. Znam te strony, jakie tam teraz stosunki panują. (P. Tryłowski: To wasza szlachecka gospodarka). Co druga chata, to szynk. Aż żal bierze, że taka ludność marnieje, niszcze jej dobytek, pijaństwo i choroby niszczą tę piękną ludność. Dziś na tych ogrodach i w tych chatach zasiadają żydzi, którzy na to tylko tam przychodzą, aby wyciągnąć i resztki jeszcze tego dobra. P. Tryłowski powiada, że to wasza szlachecka gospodarka. Otóż tam nie było pańszczyzny, tam nie było obszarników. Wyście mogli i powinni byli zaopiekować się tą ludnością, a Wy posłowie i inteligencya ruska, coście zrobili dla tej ludności. Szynków wiele, a cerkwie? — Nie było szlachty, żeby stawiała — to jedna parafia na kilkanaście gmin na odległość 70 kilometrów. (P. Tryłowski: Powidbyrałyście im strilby, ta wowky i medwedzi nyszczał im dobutok).

Przepraszam Panów bardzo, że będę musiał więcej zająć czasu, aby nieco z ustawy łowieckiej wyjaśnić posłowi do Sejmu z kołomyjskiego powiatu. (P. Tryłowski: A z kosowskiego do parlamentu) i z kosowskiego do parlamentu.

Otóż rzeczywiście pan poseł podniósł takie historyjki nawet w parlamencie.

Otóż podniósł pan poseł w parlamencie, że jak pan Cieński wydzierżawił polowanie, to tak rozmnożył jednego roku wilki i niedźwiedzie, że Hucułom zabierały owce, bydło etc. (P. Tryłowski: Perepraszaju, ja ne kazaw toho osobysto, ale szczoście strilby chłopam powidbyrały).

Przepraszam, czytałem w protokole z obrad parlamentu, że pan Cieński rozmnożył niedźwiedzie etc. (P. Tryłowski: Se je neprawdoju).

Marszałek (przerwywając): Proszę mowcy nie przerywać. Głos ma p. Cieński. (P. Okoń: Gdyby to tak mnie się stało, toby mi zaraz głos odebrano. (Wesołość).

P. Cieński: Muszę jeszcze kilka słów odpowiedzieć na to, co p. Tryłowski wczoraj powiedział. Mnie się zdaje, że teraz trzeba to wyjaśnić, a potem, abyśmy się wszyscy stąd rozeszli do pracy i zgodnej roboty dla ludu. (P. Tryłowski: Ale ne w moskwofilskim duchu).

Otóż właśnie o to chodzi. Przysłuchiwałem się wczoraj mowie p. Tryłowskiego i w pierwszej chwili pomyślałem sobie: Czy to prawda, czy żarty i co to może mieć za cel? Co może mieć za cel, by mnie, Radcę Narodową, jej prezydum, p. Pinińskiego, demokratów narodowych i t. d. nazywać moskalofilami. (P. Tryłowski: Czytajcie Waszi organa).

Mnie się zdaje, że gdybym pojechał zagranicę, toby mnie nie tak bardzo przychylnie przyjęli. (P. Tryłowski: Pryniałyby Was duże dobre, jak Wy tut p. Bobryńskoho).

Myli się p. Tryłowski, wcale p. Bobryńskiego nie przyjmowałem.

Pytałem się więc, co za cel może mieć takie przemówienie p. Tryłowskiego i przyszedłem do przekonania, że chodziło p. Tryłowskiemu, aby to czytano i słyszano w Wiedniu, a dalej o podkopanie zaufania ludności ruskiej do Pola-

ków. Mogę mu odpowiedzieć, że cała Rada narodowa. (P. **Baczyński**: Tojił wże ne ma). Owszem jest. (P. **Trylowski**: Wy poperestajete na tim p. Cieński).

Dopóki społeczeństwo moje nie powie mi, że robię złe, dalej na tej samej drodze, jak dotąd postępować będę i zawsze spełniać będę obowiązki, jakie społeczeństwo polskie na mnie nałoży. Ale tu jeszcze jedno powiem:

Proszę Panów nikt z Was nie potrafi wydrzeć z sere naszych, z myśli naszej chłopu ruskiego, który nie jest obcym dla nas. (P. **Trylowski**: Bo Wy z neho żyjete).

Proszę pana posła, ja słuchałem Pana cierpliwie, proszę i mnie pozwolić spokojnie mówić. (**Głosy**: Bardzo słusznie).

Marszałek: Proszę Panów nie wdawać się w dyalogi, gdy p. Cieński skończy swoje przemówienie, będzie można zapisać się do głosu i przemówić. Teraz głos ma p. Cieński.

P. **Cieński**: Proszę Panów, ja połowę mego życia, połowę swych sił i wszystkich środków, jakie miałem, oddałem dla dobra ludności ruskiej. W powiecie, gdzie jestem prezesem Rady powiatowej, czy tam gdzie obecnie mieszkam, przychodzą do mnie Rusini z rozmaitymi interesami i pewnie nie odejdą bez pomocy, jestem przewodniczącym Kasy Raiffeisena, gdzie zarówno dla Polaków, jak i dla Rusinów działamy i chronimy od wywłaszczenia przez różne spółki kredytowe żydowskie, czeskie etc.

I tu do Sejmu przychodzą do nas włościanie ruscy i zwracają się do nas ze swoimi żalami i bolami.

Dlatego właśnie z powodu naszej działalności dla dobra ludu ruskiego, posłowie ruscy podczas pracy nad reformą wyborczą obawiali się, że przy układaniu okręgów, gdzie 42% Polaków do 58% Rusinów, Polacy mogą zdobyć mandaty ruskie. (P. **Trylowski**: My sia toho ne boimo).

Myśmy zaufanie ludu ruskiego pracą naszą zdobyli i z pewnością lud ruski na to skarżyć się nie będzie, jakoby szlachcie polski gniótł go lub uciskał. My, siedząc na tej ziemi polsko-ruskiej, uważamy za swój obowiązek pracować także i dla chłopu ruskiego. (*Brawa*). I to właśnie wam nie dogadza. (P. **Baczyński**: Bohato z szlachty polskoj wertajut' sia do nas).

Ale proszę Panów mówić o tem, że w roku 1863 cieszyliśmy się z tego powodu, że Moskale wybiją demokrację i lud polski, to jest niezgodne z prawdą. (P. **Trylowski**: Ej, to taka besida).

Proszę Panów, szlachta zapełniała więzienia, Sybir i ginęła tam, ale Wy jeszcze nie wiele ofiar na tej drodze ponieśliście. (*Wrzawa na ławach ruskich*). (P. **Trylowski**: Szczo to je za sposib! P. **Cegielski**: Wy choczete, szczoby nyni zamkneno Sojm iz paradoju),

Więc nie polskim ludem zapełniał się Sybir w latach 1831 i 1863? nie polskiej szlachcie konfiskowano majątki. Chcę wierzyć, że jeśliby przyszedł nowy rok 63. to chłop ruski nie będzie więził powstańców polskich i odstawiał ich do starosty (p. **Cegielski**: i polscy chłopci więzili, w Kaliskiem i Płockiem), a na Podlasiu, gdy tępiono Unię, kto dawał się używać Moskalom za narzędzie.

Jakżeż można mówić, że nasza polityka polska jest rusofilka (P. **Trylowski**: dziś jest rusofilka.) Powiedział p. Trylowski: „Cieński to oden z prowodyriw rusofilskoji polityky w kraju, oden z naczalnykiw toji partyji, kotra ne tilky u kraju mająe nytky ruškoji akcyji idczoji poza krajem, siahajuczoji do Moskwy i w rosyjski sfery“. Aby takie zarzuty robić, to trzeba mieć jakies dowody!

Marszałek: (*przerywając*). Proszę Szanownego posła mówić o zapomogach a nie o innych sprawach. Bardzo proszę trzymać się tematu.

P. **Cieński**: Pozwolę sobie zauważyć, że p. Trylowski wszystkie te zarzuty wczoraj przy dyskusji szczegółowej podniósł, więc zdaje mi się słuszną, aby te zarzuty wolno mi było odeprzeć.

Powiedział dalej p. Trylowski: „Krzemieneckoho może sia p. Cieński proklaty, jesły ne postaraje sia, szczoby sprawu Krzemieneckoho wstrymaty“.

Więc mnie Pan zarzucił, że ja ze zdrajcą, który na polską krzywdę zdra-

dził ojczyznę i organizację polską, miałem stosunki, wiem, że tych zarzutów nikt na seryo brać nie może, ale p. Tryłowski będzie je drukował w Dile i innych dziennikach i karmił ten lud ruski dla wzbudzania nienawiści do Polaków. Nie wiedziałem, że jest jakiś Krzemieniecki. Może się wśliznąć do jakiejś instytucji takie indywiduum, nie przeczę, ale ja o tem nic nie wiem. I tak ciężki zarzut podnosić bez najmniejszego dowodu? (P. Tryłowski: 'Tiszty' se mence, szczo nyńka zapereczajete!)

Zarzucił pan, że „suł” pozory, szczo Krzemieniecki buw w porozumieniu z Radu narodowu (po rusku) zakydy robyty i na pozorach její opyraty, to precin ne uchodył. (p. Tryłowski; teper wże wertajete do ruskocho naroda). Jam prawie całe życie przepędził z Rusinami i więcej myśli po rusku, jak polsku i ja się wcale tego nie wstydę, bo to mój bratni naród.

Dalej mówił p. Tryłowski: „objawy russofilstwa dla polskoju suspilnosta peredowsim nebezpečni; dla nas mensze, bo my tu autochtony. Pry zlučeniu z Rosyjeju my majemo tam miliony ukraińciw, a czerez to, szczo mały tohdy dostup do literatury uniwersyteta, ne bude take nebezpečnostwo dla nas“. A w czasie gdy groziło wybuchem wojny z Rosją, czy nie ogłaszaliście do ludu ruskiego „treba korrektno zachowywaty sia jak pryjde Moskal, to tohdy i neprijatel nie zloho ne zrobył” narodowy“.

Więc gdzie konsekwencya? Sam Pan mówi, że to dla was jest mniejszem niebezpieczeństwem niż dla nas i my mielibyśmy tę politykę prowadzić! I to by miało być polityką jagiellońską? (P. Tryłowski: Czytajte dalsze, drukny ne czuły mojeji besidy!)

Na tem kończę polemikę z Szanownym posłem, a teraz zwracam się do rządu z prośbą, by akcyę tę zapomogową tak przeprowadził, by wszyscy, tak narodowość polska, jak i ruska, tak mieszczenie jak i włościanie jak najszybciej doznali tej pomocy. Nieśmy tę pomoc tak bardzo potrzebującym Polakom i Rusinom, szierzmy w kraju nie rozdział i nieufność, ale miłość i ofiarność. (Brawa i oklaski.)

Marszałek: Głos ma J.E. p. Namiestnik.

J.E. Namiestnik **Korytowski:** Wysoki Sejmie!

Debata o klęskach elementarnych i nad sprawozdaniem komisji co do zapomóg przybrała bardzo szerokie rozmiary, a nawet czcigodny przewodniczący pan Marszałek uważał za stosowne podzielić tę debatę na dwa etapy, ażeby wobec terminu odroczenia Wysokiego Sejmu, zapewnić tymczasem załatwienie całego szeregu drobniejszych, a bardzo ważnych zresztą spraw.

Dziwić się temu absolutnie nie mogę, że debata przybrała te rozmiary, bo odczuwamy wszyscy z głębokiego serca tę straszną katastrofę, jaka kraj nasz nawiedziła i uznajemy konieczną potrzebę, ażeby złemu, o ile można, zaradzić.

(Przewodnictwo w Izbie obejmuje Wicemarszałek J. E. ks. biskup **Czechowicz**.)

Z mojej strony, jak to i w komisji i w Wysokim Sejmie zostało przyznane, dołożyłem wszelkich starań, ażeby tym nieszczęsnym następstwom katastrofy o ile możliwości przeciwdziałać.

Nie potrzebuję zapewniać, że życzenia bardzo daleko idące, jak je i w komisji i tu w Wysokim Sejmie postawiono, przekaczają cokolwiek tę groblę wedle pojęcia: według stawu groblę się stawia.

Rząd centralny nie może tym wszystkim życzeniom, tym wszystkim aspiracyom w całej pełni zadość uczynić.

Ale starał się jeden i drugi Rząd ile możliwości swojej zrobić i doprowadzić do tego, aby przynajmniej te najwięcej bolące biedy zostały usunięte, ażeby dopomódz, o ile możliwości, o ile to jest w ramach możliwości przystępne dla Rządu centralnego i Rządu krajowego.

Ażeby Wysokiemu Sejmowi ułatwić debatę nad tą bardzo piękną kwestyą, złożyłem już w komisji obszernie sprawozdanie o całej działalności w tej mierze i oświadczenie moje kazałem, aby było i szerszym kołom przystępne oddru

kować w Gazecie lwowskiej. Dzisiaj Szanowni Panowie odpowiadać na wszystkie zarzuty, jakie tu podniesione zostały, zaprowadziłoby zbyt daleko i z pewnością Szanowni Panowie wobec spóźnionej bardzo pory po części konieczności, po części dobrej chęci opuszczenia Lwowa, byłoby może nie na miejscu.

Zacznę jednak odpowiadając na pojedyncze zarzuty od ostatniego mowcy Szanownego posła Cieńskiego.

Nie wiem jak akcyja ta dała się odczuć po powiatach. Jeślibym z tego sądził, co Szanowny p. Cieński i kilku innych posłów podnosiło, nie odczułoby tej akcyi w takich rozmiarach i doniosłości, jak tego pragnąłem. Szanowny p. Cieński podnosi, że lepiej tę całą akcyję zdecentralizować. Panowie, którzy zasiadali w Komitecie centralnym, w Komitecie ratunkowym i tymi sprawami bezpośrednio się zajmowali, wiadomo dobrze, że wobec kolosalnych rozmiarów tej klęki uznałem za właściwe nie iść drogą samych władz państwowych, tylko wziąć do współudziału autonomiczne organizacje jak obydwa Towarzystwa rolnicze, jak Kółka rolnicze i organizację Silskyj Hospodar.

Zdawała mi się ta droga najwłaściwszą, ponieważ te organizacje są w stanie o wiele silniej zbliżyć się do tych potrzebujących, ocenić, o ile ktoś potrzebuje, o ile pewne okolice pomocy potrzebują. Jeżeli tedy ze strony szanownego posła ruskiego który przemawiał, zostały podniesione pewne zarzuty przeciw władzy państwowej a specjalnie przeciw urzędnikom, którzy w tej sprawie pracują, to nie mogę przyznać słuszności tym zarzutom a przede wszystkim pragnąłbym, aby wszystkie tego rodzaju niezadowolenia kierować pod moim adresem a nigdy pod adresem moich urzędników, którzy pełnią swoje obowiązki z całym poświęceniem. Ja jestem odpowiedzialny za całą funkcję urzędu i całą odpowiedzialność zawsze, wszędzie i przy każdej okoliczności przyjmuję. (*Oklaski*).

Szanowny p. Bojko wyraził życzenie, ażeby jak najprędzej udał się do Wiednia i żądał dalszych zapomóg, bo te, które dotychczas przyzwolone zostały, to co rozdzielone zostało, nie wystarczy.

Mogę odpowiedzieć szanownemu posłowi z Dąbrowy, że w tej mierze przewidywałem i odczułem może jego dążenia, życzenia, pragnienia i już poczyniłem wnioski dalsze, bo i mnie samemu się zdaje, że to, cośmy dotychczas zrobili, nie wystarczało.

Zgadzam się najzupełniej z posłem z Dąbrowy, że najlepszą pomocą jest danie zarobku. Najlepszą pomocą jest umożliwienie zarobku tego przy robotach publicznych, na drogach, przy regulacjach rzek i innych. W tej mierze więc mam nadzieję, że jeszcze dalsze osiągniemy fundusze, ażeby na tem polu, w tym kierunku, tą drogą dalej pomocy udzielać. Ze strony lewej tej Wysokiej Izby podniesiono zarzut, że cena, za którą się sprzedaje zboże i ziemniaki na zasiewy, jest nadto wysoka.

Nie wiem, czy ten zarzut jest słuszny, zdaje mi się, że jeśli na celnarze metrycznym opuszcza się 6 koron, to jest to bardzo poważny opust i z pewnością ludność to odczuć w całej pełni powinna. (*P. Makuch: ale jaka cina!*).

Tak samo zdaje mi się, ma się rzecz w kwestyi ceny ziemniaków, które o 2 korony niżej sprzedaje się i na koniecu, którego cena o ile sobie przypominam, niższa jest o 50 koron na celnarze metrycznym.

To są bardzo daleko idące ulgi. Nie przeczę, że znajdzie się bardzo dużo ludności wiejskiej, której trudno i te pieniądze zdobyć, aby zapłacić 11, czy 12, czy 4 korony.

Z mej strony stało się wszystko, co się stać mogło, aby na te cele ułatwić kredyt.

Przyznaję, że to, co Bank krajowy dotychczas był w stanie zrobić na cele tych pożyczek czy to kas Rajfajseny, czy organizacji kasowych ruskich i dać do dyspozycji tych 8,000.000 koron, z którymi zaczął, że to jest rzeczywiście nie wystarczające, ale mam nadzieję, że po uchwałach, które Wysoki Sejm powziął w ostatnich chwilach, teraz, wczoraj i dzisiaj, gdzie Bankowi krajowemu daje

się możliwość zaciągnięcia dalszych wydatnych pożyczek z tem uwzględnieniem, które Rząd centralny przyznał, tj. 2½% bonifikację w rocznem oprocentowaniu na pięć lat, zdaje mi się, że Bank krajowy będzie mógł teraz znacznie rozszerzyć ową kwotę 8,000.000, którą dotychczas na te cele przeznaczył i że życzeniom z różnych stron tu objawianym, aby z pożyczkami dla ludności iść jak najdalej, żeby więc mogli to zboże, te ziemniaki, ten koniczk zakupić stanie się w najbliższej przyszłości zadość.

Nie chcę Wysoką Izbę w tej, jak wspominałem, bardzo już spóźnionej porze fatygować dalszymi wywodami, to tylko jedno pragnę zaznaczyć i proszę to przyjąć do życzliwej wiadomości, że tak samo Rząd centralny jak i ja odczuwamy bardzo dosadnie, bardzo głęboko wszystkie skutki tych nieszczęść, jakie kraj nawiedziły i w miarę możliwości dalej postępować będziemy, aby tym skutkom tych nieszczęść się przeciwstawić, ażeby umożliwić przetrzymanie jakoś tej biedy, która na nas spadła. (Oklaski).

P. Nowakowski: Proszu o głos.

Wicemarszałek: Głos ma p. Nowakowski.

P. Nowakowski: Wysokij Sojme!

Koły ja zhołosyw sia do słowa w sij specjalnij debati, to dijsno хочу тильки howoryty ad specimen, imenno szczo do czetwertoho punktu rezolucyjii komisijii zapomohowoi, de wzywaje sia uriad, aby jak najskorsze rozpoczaw si roboty publiczni, jaki sut' na rik 1914 przyznaczeni.

Wysoka Pałata w sij sesyjii uchwylała takoz, mezy ynszymy, wysoki kredyty w sumi 15 milioniw na budowy szkil, z czoho przyznaczyła piat' milioniw dla mist, a desiat' milioniw na budowy szkil po selach i mistoczках.

Sprawa z budowoju szkil stojit' do teper, možna skazaty, fatalno. Wid ciotoho riadu lit sprawa sia w Radi szkilnij krajewij i w Radach szkilnych okružnych kysne i napered ne postupaje, a ja uważawbym, szczo własne sej strasznyj rik, powynen daty prytoku takoz do intensywnijszoi akcyjii w sprawie własne budowy szkil.

(Przewodnictwo w Izbie obejmuje napowrót J. E. Marszałek krajowy Adam hr. Gołuchowski.)

Tymczasom postupowanie departamentu w Radi szkilnij krajewij, przyznaczenoho do wedenia sprawy budowy szkil, czynyt' wrażinie, mowby sej departament buw neochotnyj tomu, szczo kraj uchwaływ 15 milioniw na budowy.

Koły ja maw nahodu buty u szefa departamentu w sprawie budowy odnoji szkoly, dla kotroji i plac hotowyj i plany i hromada swoju czast' hroszyj złożyła, toj widpowiw meni: „Będziemy pertraktować, pisać, a może za 2 lata szkoła będzie się budować.“ Jabym rad, szczo by prawytelstwo tut postupyło z ciotoju energijeju. My z boku JEKsc. Namiśnyka czuły, szczo ynszi publiczni budiwli maje sia budowaty nawit' na osnovi

П. Новаковский: Прошу о голос.

П. Новаковский: Високий Соjме!

Коли я зголосив ся до слова в сій спеціальній дебаті, то дійсно хочу тильки говорити ad specimen, іменно що до четвертого пункту резолюції комісії запомогової, де взиває ся уряд, аби як найскорше розпочав сі роботи публичні, які суть на рік 1914 призначені.

Висока Палата в сій сесії ухвалила також межи иншими високі кредити в сумі 15 мільонів на будову шкіл, з чого призначила 5 мільонів для міст, а десять мільонів на будову шкіл по селах і місточках.

Справа з будовою шкіл стоїть до тепер, можна сказати, фатально. Від цілого ряду літ справа ся в Раді шкільній краєвій і в Радах шкільних окружних кисне і наперед не поступає, а я уважав бим, що власне сей страшний рік повинен дати притоку також до інтензивнішої акції в справі власне будови шкіл.

(Преводnictwo w Izbie obejmuje napowrót J. E. Marszałek krajowy Adam hr. Gołuchowski.)

Тимчасом поступованє департаменту в Раді шкільній краєвій, призначеного до веденя справи будови шкіл чинить вражінє, мов би сей департамент був неохотний тому, що край ухвалив 15 міль. на ті будови.

Коли я мав нагоду бути у шефа департаменту в справі будови одної школи, для котрої пляц готовий і пляни, і громада свою часть гроший зложила, той відповів мені: „Бędziemy pertraktować, pisać, a może за 2 lata szkoła będzie się budować!“ Я бим рад, щоби Правительство тут поступило з цілою енергією. Ми з боку Є. Е. Намісника чули, що инші публичні будівлі має ся будувати навіть на основі відручних

widrucznych szkiciw, bez formalnych zatwierdzenych planiw, szczoby bezrobotne naselenie po mistach mało zarobok. Jabym chotiw, szczoby ta sama energija projawyla sia takoz i w Radi szkolnij krajewij i szczoby ustupyw z neji biurokratycznyj szlendryjan, a zaniata misce horożanska ochola, w tim tiazkim roci przyty w pomiecz holodujuczij ludnosy po selach i daty tomu naseleniu praciw i zarobok. Widwiczalnyj jest' teper za tempo budowy tych szkil tysz oden uriad i Rada szkolna krajewa, bo Sojm zrobyw, szczo mih, uchwalywszy 5 milioniw dla mist, a 10 milioniw dla sil. Hroszi otze sul', treba tysz dobroji woli uriadu i Rady szkolnoji krajewoji, szczo by sejezas prystupyla do budowy szkil po selach. I ta Palata i Prawytelstwo znajut', szczo napir na budowu szkil jest' kolosalnyj, wsi posly buwajut' prosto zasypuwani tystamy zi swojich powitiw, szczoby jak najskorsze w tij a tij miscewosty pobudowalo sia szkołu. Ja znaju, szczo w departamenti Rady szkolnoji krajewoji dla budowy szkil narodnych, zamało moze jest' uriadnykiw, ale moznaby specyjalno na sej rik pobilszyty czysto tych uriadnykiw, widdelegowaty specyjalno dla budowy szkil bilsze czysto uriadnychych i technycznych syl z ynszych biur.

A dalsze, treba w usich powitach prystupyty do budowy riwnomirno, bo jak sia bude uzhladniało tysz specyjalni powity, czerez specyjalnu protekcyju jakohoś posla, a w ynszych selach, czy powitach ni, to rozumije sia, szczo sia elementarnij nużdi sehoricznij ne zaradyt', a wyklycze sia szcze bilszi narikania.

Druhu rezolucyju postawluw sprawach lokalnych powita bohorodeczansko-ho. Toj powit, oden z najbilsze poszkodowanych, najbilsze ditknutyj elementarnuju katastrofoju, porobyw wze przyhotowania, widworotno dawaw usi sprawozdania, jakych wlasty zażadały, ale pomocy, na žal, diždady sia ne moze i žal meni tysz tych uriadnykiw hromadskych, kotri stosi sprawozdań wysyłały do Silskoho Hospodara i jeho filij, do Rady powitowoji, do starostwa, a widtak rezultat buw newelyczkyj, majze żaden.

W poślidnim czasi, na wizwanie Prezydyji Namisnyctwa, starostwo na miscy perewelo dochodzenia czerez urady hromadski i parochijalni pro skilkist' holodujuczich rodyn. A widtak starosta

shkiciv, bez formalnych zatwierdzenich planiw, szczoby bezrobotne naselenie po mistach mało zarobok. Я бим хотів, щоби та сама енергія проявила ся також і в Раді шкільній красій і щоби уступив з неї бюрократичний шлендріян а заняла місце горожанська охота в тім тяжкім році прийти в поміч голодуючій людности по селах і дати тому населенню працю і заробок. Відвічальний єсть тепер за темпо будови тих шкіл, лиш оден уряд і Рада шкільна краєва, бо Соїм зробив, що міг, ухваливши 5 міліонів для міст а 10 міліонів для сіл. Гроші отже суть, треба лиш доброї волі уряду і Ради шкільної краєвої, щоби сейчас приступила до будови шкіл по селах. І та Палата і Правительство знають, що напір на будову шкіл єсть кольосальний, всі посли бувають просто засипувані листами зі всіх повітів, щоби як ийскорше в тій а тій місцевости побудовало ся школу. Я знаю, що в департаменті Ради шкільної краєвої, для будови шкіл народних за мало може єсть урядників, але можна би спеціально на сей рік побільшити число тих урядників, відделегувати спеціально для будови шкіл більше число урядничих і технічних сил з інших бюр.

А дальше треба в усіх повітах приступити до будови рівномірно, бо як ся буде узгляднювало лиш спеціальні повіти через спеціальну протекцію якогось посла, а в інших селах чи повітах ні, то розуміє ся, що ся елементарній нужді сегорічний не зарадить, а викличе ся ще більші наріканя.

Другу резолюцію поставлю в справах льокальних повіта богородчанського. Той повіт оден з найбільше пошкодованих, найбільше діткнутих елементарною катастрофою, поробив всі приготования, відворотно давав усі справоздана, яких власти зажадали, але помочи на жаль діждати ся не може; жаль мені лиш тих урядів громадських. котрі стоси справоздань висилали до Сільського Господаря і його філій, до Ради повітової, до Староства, а відтак результат був невеличкий, майже жаден.

В посліднім часі на візване Президії Намісництва, Староство на місци перевело доходження через уряди громадські і парохіяльні про скількість голодуючих родин. А відтак Староста

piślaw szcze superrewiziju żandarmsku i żandarmy chodyły wid chaty do chaty i zahładaly i szukały nuždy chłopskoji po chatach i po horszках i w pownij zbroji.

Otże skonstatowano uriadowo, — p. starosta buw tak hreczynij peresłaty meni wykaz, — szczo hołodom, abo i tyfom holodowym ditknutyh jest' 1257 rodyn, kotri obnymajut' 4344 dusz. Starostwo zażadało wsioho 10 wagoniw bezpłatnoji pożywy, to znaczyt', szczo obczyslenia suť možlywo najskromnijszi, a do leper ne oderżałyśmo ani odnoho wagona. Chocz u spodiwały sia, szczo sij nahljij potrebi naszoho powita prawytelstwo czeżje jak najskorsze zaradyt'. Otże moji dwi rezolucyji zwuczat' (czyła:)

I. Wzywaje sia c. k. Radu szkolnu krajewu, szczo by bezprowołoczno prystupyla do perewedenia budiwli nowych szkolnych budynkiw po sėlach i mistoczках, po możnocy, w kożdym powiti kraju, aby daty możnist' zaribku hołodujuczij ludnocy.

C. k. Rada szkolna krajewa powynna sečas widpowidno skripty i uposażyty uriadowymy i technicznymi sylamy departament dla spraw budowy nowych szkolnych budynkiw, aby sečasne perewedenie budiwli tych budynkiw umożływyty.

II. Wzywaje sia Wydił krajewy i c. k. Prawytelstwo, szczo by suproty uriadowoho skonstatowania faktu, szczo w powiti bohorodeczanskim 1257 rodyn, w czyśli 4344 dusz ditkneni hołodom, pryszow tym rodynam z bezprowołocznoju pomoczeju w sredstwach pożywy, ta czeresz dostarczenie pracy i bezprocentowoho kredytu.

P. Garapich : Proszę o głos w sprawie formalnej.

Wicemarszałek : Głos ma p. Garapich w sprawie formalnej.

P. Garapich : Stawiam wniosek zamknięcia rozprawy.

Wicemarszałek : Jest wniosek o zamknięcie rozprawy. Czy żąda kto głosu ? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, przystępujemy do głosowania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Rozprawa zamknięta.

Do głosu zapisani są „przeciw“ wnioskowi komisji p. Tomaka, „za“ wnioskami komisji pp. Moysa i Nowosielecki. Proszę pp. mowców, zapisanych „za“ wnioskami komisji wybrać mowę generalnego.

Mową generalnym „za“ obrany p. Moysa.

Głos ma mowca „przeciw“ wnioskowi komisji p. Tomaka.

P. Tomaka : Wysoki Sejmie !

Posłowie nasi wołają tu : bieda ! bieda ! a ruscy : krzywda ! krzywda ! I rzeczywiście w r. 1912 dotknęła nas klęska wojenna, w r. 1913 dotknęła nas klęska elementarna. Powiększy się liczba emigracyi w tym roku. Nasze rolnictwo zostało narażone na wielką klęskę.

Rok 1913 będzie zapisany w historii, jakich mało się zdarza. Klęski w r.

piślaw ще суперревізію жандармську i жандарми ходили від хати до хати i заглядали i шукали нужди хлоської по всіх хатах та по горшках i в повній зброї.

Отже сконстатовано урядово, — п. Староста був так гречний переслати мені виказ, що голодом або тифом голодовим діткнутих єсть 1257 родин, котрі обнимають 4344 душ. Староство зажадало всего 10 вагонів безплатної поживи, то значить, що обчислення суть можливо найскромніші, а до тепер не одержалисьмо ані одного вагона. Хочу сподівати ся, що сій наглій потребі нашого повіта ц. к. Правительство чейже як найскорше зарадить ! Отже ті мої дві резолюції звучать так : (czyła):

I) Взиває ся ц. к. Раду шкільну краєву, щоби безпrowołoczно приступила до переведеня будівлі нових шкільних будинків по селах i місточках по можности в кождім повіті краю, аби дати можність зарібку голодуючій людности.

Ц. к. Рада шкільна краєва повинна сейчас відповідно скріпити i упосажити урядовими i технічними силами департамент для справ будови нових шкільних будинків, аби сейчасне переведенє будівлі тих будинків уможливити.

II. Взиває ся Виділ краєвий i ц. к. Правительство, щоби супроти урядового сконстатованя факту, що в повіті богородчанськiм є 1257 родин в числі 4344 душ діткнені голодом, прийшов тим родинам з безпrowołoczною помічєю в средствах поживи, та через достарченє праці i безпроцентового кредиту.

1913 były tak wielkie, że obliczone na 400 milionów koron a zaledwie 11 milionów potrafiło wywalczyć społeczeństwo i Koło na ratowanie od tych klęsk. Kraj jest tak obszerny, że każdy uzyska z tej subwencji tak mało, że nikt z niej nie będzie zadowolony. Kolega Bojko wspomniał o tem, ażeby dawać w formie gotówki na odszkodowanie, z radością witamy ten projekt, jeśli kolega Bojko będzie się dopominał we Wiedniu o pieniądze na to. Jeśli wystara się o 400 milionów, to z całą pewnością będziemy dziękować za taki hojny dar.

Ale rząd centralny traktuje nas po macoszemu, stara się więcej wziąć a nie nie dawać. Nie dba o nasze rolnictwo, ani nie stara się o młodzież naszą, którą chce pozyskać dla służby publicznej. A ta młodzież tylko wtedy będzie fizycznie i duchowo dobrze rozwinięta i będzie mogła stanąć do walki z obcem państwem, kiedy będzie się nią opiekował.

Wiec obowiązkiem jest, by Wysoki Sejm silnie dopominał się u Koła polskiego we Wiedniu, ażeby prezydium Koła dopominało się usilnie subwencji na klęski elementarne a szczególnie na przednowku. A zimowe zasiewy dały tak kiepski wynik, że klęski na rok 1914 jeszcze będą większe. Obowiązkiem rządu więc jest, ażebyśmy w r. 1914 nie pomarli śmiercią głodową, a szczególnie zasiewy i przednowek by można przetrzymać.

Przemyśl galicyjski opiera się na przemyśle rolniczym. Mówiono tutaj, że istnieje tyle instytucji rolniczych, że mamy zorganizowane rolnictwo, mamy towarzystwa gospodarcze i jest ruski Hospodar, więc w interesie całego kraju jest, żebyśmy wspólnie stanęli do walki z rządem centralnym, ażeby te instytucje miały czem gospodarować, bo jeśli nie będą miały zapasów finansowych, nie będą mogły zadowolić swoich członków. Wszystkie te zarzuty, które tutaj były rzucane, spełzną na niczem, tylko trzeba wziąć się do pracy i upomnieć się o krzywdy, których doznaliśmy, a z pewnością wszyscy członkowie tego społeczeństwa będą nam wdzięczni.

W naszych Kółkach rolniczych, tu leży nasza uczciwa gospodarka i tu leży nasze odrodzenie, bo gdy wytworzymy nasz własny kapitał i wyprzemy obcy, którego dosyć jest w kraju, wtedy pokaże się, że nie potrzebujemy obcej pomocy i wrogowie nasi poznają, że naród nasz dorósł do tego, że potrafi gospodarować na własnych śmieciach. A wówczas polski orzeł zacznie oddychać wolnem powietrzem, a naszym obowiązkiem jest, ażeby nie zatrzymywać tego orła, jak nasi bracia Rusini zrobili. Ale daj Boże, żeby to się nie powtórzyło, bo to jest szkoda dla narodu polskiego i ruskiego.

Marzałek: Głos ma mowca generalny „za“ wnioskami komisji p. Moysa.

P. Moysa: Wysoki Sejmie!

Muszę powiedzieć, że będę się starał krótko mówić i politykę zupełnie usunąć, a omawiać sprawy czysto administracyjne.

W tej chwili, kiedy jest dyskusja o zapomogach, muszę nie we własnem tylko imieniu, ale w imieniu Związku prezesów Rad powiatowych całego kraju, a to ze stanowiska zastępcy przewodniczącego, poruszyć dwie ważne i aktualne sprawy:

Pierwsza sprawa, to jest bezzwłoczna konieczność naprawy dróg, jakiejkolwiek klasy one by były, tych dróg i tych obiektów na drogach, które klęski elementarne nie tylko w r. 1913, ale i w r. 1911 i 1912 zniszczyły. Wobec niezwykle wysokich dodatków do podatków, przyznanych w Radach powiatowych i w kraju marzyć nie można o jakimś podwyższeniu dodatków do podatków. Została jedynie pomoc, którą kraj i państwo tylko powiatowi udzielić może.

Sejm wówczas nie urzędował i Wydział krajowy nie mógł przyjść z pomocą, przyszedł jednak rząd w pomoc, przyszedł w czas, jednakowoż z bardzo niewydatną kwotą.

Kwota 4,000.000 koron przeznaczona w jesieni na naprawę dróg, została asygnowaną w odstępach, celem naprawy dróg z jednej strony, a celem dania zarobku ludności z drugiej strony. Kiedy w jesieni po słołach przyszły zbiory okopowych roślin — zarobek ten stał się dla ludności dopiero późno możebnym, a był niedostatecznym.

Kwota ta prawie do szczętu została wyczerpaną, rachunki zostały przedło-

żone, a tam gdzie powiat nie przedłożył rachunków oświadczam, że do 3 dni odniosę się do prezesów Rad powiatowych w całej Galicyi i będę prosić, by wpłynęły rachunki z tych subwencyi do rządu krajowego, ażeby ten rząd mógł się wobec Wiednia wykazać, na co wydał te pieniądze i mógł wówczas zażądać: dawaj dalej.

Bez tego słowa „dawaj dalej“ musi stanąć administracya drogowa. Odpisy podatków wskutek klęsk elementarnych roku zeszłego nie wpłyną i trudno je ściągać. Ludność potrzebuje zarobku spieszego właśnie teraz, a to jej daje możność do zarobkowania. I w tej mierze zwracam się do Wysokiego Rządu i JE. p. Namiestnika, który jest bardzo dokładnie o tych sprawach poinformowany, gdyż prezesowie rad powiatowych mieli dwukrotnie ogólne zebrania we Lwowie i deputacya tych wydziałów prezesów odniosła się z przedstawieniem stanu rzeczy do p. Namiestnika.

Nietylko w drodze zarobku dla ludności przysporzy się jej pieniądze na zakupy, ale też i naprawi to zło, co jeszcze jest do naprawienia. Dzisiaj jest marzec i kwiecień, zanim więc cieplejsza pora nastąpi, to w tych miesiącach, w których ludność musi mieć i powinna mieć zarobek, bo ona go teraz nigdzie nie ma, bądźmy szczerzy, ona zarobku ani we dworze, ani w gminie nie dostanie, daje się w ten sposób możność zarobkowania w domu, a drogi będą naprawione i komunikacya ulepszona. To jest bardzo ważna rzecz, co dla ludności i wszystkich mieszkańców kraju będzie zdziałana. Przed chwilą słyszałem z ust p. Namiestnika, że ludność powiada, czy też p. Namiestnik z ulicy to słyszał, że ten opust tych 6 koron jest mało znaczący. Prawda, on jest dla niektórych mało znaczący, ale dla tych, którzy nie mają skąd zapłacić tych 10 czy 12 koron pierwszych prócz opustu, jest on niedostępny. Cóż mi potem jeśli mi ktoś przeda za 12 koron rzecz, która kosztuje 18 koron, kiedy ja nie mam z czego tych 12 koron zapłacić. (Wesołość.)

Tu trzeba dać tej ludności możność zarobku natychmiast, ażeby ona tych 12 koron, chociażby musiał z żoną i dziećmi pracować, mogła zarobić.

Powiadamy, że to jest pomoc bardzo zdrowa i edukacyjna. Smutno jest mówić w tym nieszczęsnym roku, że jest to pomoc edukacyjna. (Głos: Zarobi sobie na jazdę do Prus.) Tak jest, Pan ma słuszność. Panowie wiedzą, w jaki sposób ludność dostaje pieniądze na jazdę do Prus. To się bierze na lichwę i na wielką lichwę. A za te pożyczone pieniądze, to może i gospodarstwo pójdzie na licytacyę.

Pozwalam sobie tedy przedstawić następującą rezolucyę: (czyta.)

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby udzielił bezzwłocznie dalszej wydatnej subwencyi, w każdym razie wyższej, jako to miało miejsce w jesieni 1913 roku na naprawę dróg gminnych i na kupno materiałów, potrzebnych do rekonstrukcyi uszkodzonych obiektów“.

Marszałek: Głos ma dla sprostowania faktu p. Tryłowski.

P. Tryłowski: Wysokij Sojme!

Pered jakoju $\frac{1}{2}$ hodynoju howoryw tutky p. Cieński i staraw sia prostowaty to, szczo ja wczera w tij Wysokij Palati skazaw. Ja chocz u jeho sprostawanie sprostuwaty.

P. Cieński staraw sia predstawyty, szczo win je nezwyčajnym pryjatelem naszoho naroda i szczo win dilaje lyszeń na koryst' toho naroda. Ja wże w oklykach zaznaczyw, a teper prostuju faktyczno w tim napriami jeho wyskazanije, szczo to je nezhidne z prawdoju.

Dijsno tak buło, szczo p. Cieński choliwby zapereczyty tomu, szczo jak w r. 1908 wynajmuwaw polowanie w lisach kameralnych w Hryniawi ne ciłe, bo czastynu win, a czastynu archykniaż Salwator, to w tij czasty, kotru win wynajmyw, a ne archykniaż, ciła służba

П. Трильовский: Високий Соjме!

Перед якою $\frac{1}{2}$ годиною говорив тутки п. Ценьский і старав ся простувати то, що я вчєра в тїй Високий Палаті сказав. Я хочу його спростованє спростувати.

П. Ценьский старав ся представити, що він є незвичайним приятєлем нашого народа і що він ділає лишєнь на користь того народа. Я вжє в окликах зазначив, а тепєр простує фактично в тим напрямі його висказанє, що то є незгідне з правдою.

Дійсно так було, що п. Ценьский хотів би заперечити тому, що як в р. 1908 винаймував польованє в лісах камеральних в Гриняві не цілє, бо частину, а частину архикнязь Сальватор, то в тїй частині, котрі він винаймував а не архикнязь, ціла служба камеральна п. Ober-

kameralna p. Oberverwaltera kameralnoho stała na jeho usługy. I ta służba kameralna chodyla z żandarmami po huculskich kołybach, wid kołyby do kołyby i zabyla wsi rusznyci i pistolety, tak, szczo toj hucul ne mih boronyty swojeho skota przed medwiediami i wowkami p. Cieńskoho, (*Wesołość*) szczo by p. Cieńskij mih szczasliwysze poluwaty.

P. Cieńskij buw duze w łaskach Potockoho. A my znamo, jak p. Cieńskij dijszow do tych wpływiw u p. Potockoho. P. Cieńskij medwedzia czy wowka postriliw, a Potockij dobywaw. Ti suť dorohy, jakymy p. Cieńskij dijszow do wpływiw u Potockoho.

Prostuju dalsze, szczo czerez widobranie orużia huculam, dijala sia jim liazka, straszna krywda, bo ti strilby firamy wywozylu, a polim wowky i medwedi p. Cieńskoho rozdyralu wsiakij skot chłopskij.

Dalszym oklykom ja zaznaczyw, a teper dokładnijsze predstavljaju w formi sprostowania, szczo w serpny r. 1908, koły ja z szcze ynszymy towarzyszamy łahodyw zbory przedwyborczy w Worochti (P. Cieński: Ja tam nie byłem!) — dowedeno do seho, szczo rozporządzenie ministerstwa rilnyctwa, kotre wydane buło na koryst' ludnosti tak ukraińskoj, jak i polśkoj — (P. Cieński: Ja to miałem zrobić!) — p. Cieńskij znae, szczo w Nepotomyciach majze do rewolty pryszło, — w kotrim to rozporządzeniu dozwołyło bezplatnyj hin chudoby w lisach kameralnych, pid toj czas, jak paszy de ynde ne buło, — to rozporządzenie ne buło tam oholoszone.

I koły ja pryszow do ministra, predstavow jemu ricz, a toj kazaw bezprowoloczno rozporządzenie to oholosyti, p. Cieńskij precij wpłynuw, szczo by rozporządzenie to ne buło oholoszone, „ażeby się huculi nie rozzuchwalili“ — suť jeho słowa. (*Głos*: Skandal! P. Cieński: Nigdy w życiu! Gdzie to było?)

W Worochti wy ne buły? (P. Cieński: Nikołym tam ne buw.)

To druhyj! Ale polowanie w Hrynawii majete, czy ni? (P. Kędziór: To inny Cieński, nie ten.)

Majete? (P. Cieński: Maju! Ale szczo z toho?)

Ja wynownyk! (*Wesołość*). Proszu duze, jestyste ne mały w Worochti, to Wasz brat! (*Wesołość*). De mortuis noli nisi bene. Ale se je taka krywda, szczo muszu skazaty o blyskim krewnim p.

verwaltera камерального стала на його услуги. I ta служба камеральна ходила з жандармами по гуцульських колибах, від колиби до колиби і забирила всі рушницї і пістолети так, що той гуцул не міг боронити свого скота перед медведями і вовками п. Ценьского, (*Wesołość*), щоби п. Ценьский міг щасливійше полювати.

П. Ценьский був дуже в ласках п. Потоцкого. А ми знаємо, як п. Ценьский дійшов до тих впливів у п. Потоцкого. П. Ценьский медведя чи вовка пострілив, а Потоцкий добивав. Ті суть дороги, якими п. Ценьский дійшов до впливів у Потоцкого.

Простую дальше, що через відобранє оружя гуцулам, діяла ся їм тяжка, страшна кривда, бо ті стрільби фірами вивозили, а потім вовки і медведі п. Ценьского роздирали всякий скот хлопський.

Дальшим окликом я зазначив, а теper докладнїйше представляю в формі спростованя, що в серпни р. 1908, коли я ще з нашими товаришами лагодив збори передвиборчі в Ворохті (P. Cieński: Ja tam nie byłem!) — доведено до сего, що розпорядженє міністерства рільництва, котре видане було на користь людности так української як і польської (P. Cieński: Ja to miałem zrobić?), п. Ценьский знає, що в Неполомицях майже до революти прийшло, в котрім то розпорядженю дозволило безплатний гін худоби в лісах камеральних під той час, як паші деінде не було, — то розпорядженє не було там оголошене.

I коли я прийшов до міністра, представив йому р.ч, а той казав безпrowoloczno розпорядженє то оголосити, п. Ценьский прецінь вплинув, щоби розпорядженє то не було оголошене, „ażeby się huculi nie rozzuchwalali“, суть його слова. (*Głosy*: Skandal. P. Cieński: Nigdy w życiu! Gdzie to było?).

В Ворохті Ви не були? (P. Cieński: Ніколим там не був.)

То другий! Але польованє в Гриняві маєте чи ні? (P. Kędziór: To inny Cieński, nie ten.)

Маєте? (P. Cieński: Маю! Але що з того?).

Є виновник! (*Wesołość*). Прошу дуже, еслисьте не мали в Ворохті, то Ваш брат (*Wesołość*). De mortuis noli nisi bene! Але се є така кривда, що мушу сказати о близьким кривним п. Цень-

Cieńskiego. Ja buw w Kołomyji przy kar-nij rozprawie, de chłopcy stwierdzyli, szczo toj krewnyj p. Cieńskiego w 2 tyżniach 38 bukiw daw chłopowy. (P. Cieński: Cóż to ma wspólnego ze mną? Czy ja dałem!)

Z wikon wydyły to hłumienie chłopiw!

Lude ne mohły sobi daty rady z p. Cieńskim, ta wzięły się do pidpałiw.

Cityj riad chłopiw buw obwynenij o pidpały, ta jich przy rozprawie wsich uwilnyły.

To je dobrodij, wzir dobrodija naszoho naroda.

A teper w sprawie rusofilstwa i ory-jentacyji rusofilskoji, to chto czytaje „Narodówkę“ i „Słowo Polskie“, toj ne zapereczył, szczo oryientacyja tych partyj pidczas hroziaczoho konfliktu z Rosyjej buła rusofilska.

A teper buw nedawno w tyżdnewnyku p. Nowickoho artykuł, de win zapereczaje istnowania ukraińskiego naroda. Win stojit' oczewywno na stanowysku Borkowskoho, kotryj skazaw, „że niema Rusi, tylko Moskwa i Polska.“

Szczo oryientacyja rusofilska buła, znajemo duże dobre, ne z ukraińskych ale z polskich gazet.

Czytaje Panowe „Wiek nowy“, „Gazetę wieczorną“, „Naprzód“, to budete tam mały dowód, szczo tak je.

Ne mająte się czoho poklykuwaty na „Dilo“ i ynszi gazety ruski. Polska presa demokratyczna i postupowa wyskazuje te same.

Tam buw nawedenyj dokument, kotryj jeszcze p. Cieński maw widwahu pidpysaty, — imenno obiznyk w sprawie „drużyn bartoszowych“, de wzywa się na te drużyny, szczo by się przysposobyły, szczo by było czym boronyty dworów proty ukraińców. (*Przerzywania ze strony posłów polskich.*) Wczera ja poklykaw dokument. Jak p. Cieński ma je korotku pamiat', nechaj skoczyt' do unywerytetskoi biblijoteki, a pereczyta je. Ne sztuka skazaty: „W powstaniu brała udział szlachta polska“. Ale Gustaw Daniłowski nedawno stwierdyw, szczo se było poślidne powstanie, de szlachta borola się o swobodu naroda. Jesły nawil' szlachta buła w powstaniu, to było jej mało. Jakby ciła szlachta powstała i dała hroszi, to ynaksze powstanie byłoby wypało.

Na Rusy, na Ukraini, de bohato było szlachty polskoji, ruch powstańczyj

ского. Я був в Коломиї при карній розправі, де хлопи ствердили, що той кривний п. Ценьского в 2-ох тижнях 38 буків дав хлопови. (P. Cieński: Cóż to ma wspólnego ze mną? Czy ja dałem?)

З вікон виділи всі то глумлене хлопів!

Люди не могли собі дати ради з п. Ценьским, та взяли ся до підпалів.

Цілий ряд хлопів був обвинений о підпали, та їх при розправі всіх увільнили.

То є добродій, взір добродія нашого народа.

А тепер в справі русофільства і о-риентаций русофільської, то хто читає „Narodówkę“ i „Słowo polskie“, той не заперечить, що ориентация тих партий підчас грозязого конфлікту з Росією була русофільська.

А тепер був недавно в тижневнику п. Новіцкого артикул, де він запевняє істноване українського народа. Він стоїть очевидно на становиску Борковского, котрий сказав, „że niema Rusi, tylko jest Moskwa i Polska.“

Що ориентация русофільська була, знаємо дуже добре не з українських, але з польських газет.

Читайте Панове „Wiek nowy“, „Gazetę wieczorną“, „Naprzód“, то будете там мали доказ, що так є.

Не маєте ся чого покликувати на „Діло“ i инші газети руські. Польська преса демократична i поступова висказує те саме.

Там був наведений документ, котрий єще п. Ценьский мав відвагу підписати, іменно обіжник в справі „drużyn bartoszowych“, де взиває ся ті дружини, щоби ся приспособити, щоби було чим боронити дворів проти Українців (*Przerzywania ze strony posłów polskich*). Вчера я покликав документ, як п. Ценьский має коротку память, нехай скочить до університетської бібліотеки а прочитає. Не штука сказати: „W powstaniu brała udział szlachta polska“. Але Густав Даниловский недавно ствердив, що се було послидне повстанє, де шляхта боролася о свободу народа. Если навіть шляхта була в повстаню, то було її мало. Якби ціла шляхта повсталася i дала гроші, то інакше повстанє було би випало.

На Руси на Україні, де багато було шляхти польської, рух повстанчий був

буw nezwyczajno małyj. Se fakt, a chto chce o tim sia dowidaty, nechaj czytaje pamiatnyk pułkownyka Strusia. Szlachta polska na Rusy bojała sia powstania, bo bojała sia naroda, bo sprawdi w r. 1863 narid z takuju nenawystyju protywu szlachty ne wystupuwaw, jak w r. 1846, ale znaju dobre i czytaw ja w „Wirnij rici“ Żyromskoho, szczo protywu powstania wystupuwaw.

Otże buła obawa po storoni szlachty, własne wid ukraińskoho muzyka straszna, jesły wona wpływała na zariad hołownyj w Hałyczyni, szczo by ne wyklykaw powstania polskoho.

W pamiatnyku Strusia bohato o tim je wyskazane. Dla scharakteryzowania roli szlachty w powstaniu, stwerdżaju faktyczno, szczo takyj słuczaj zistaw pidnesenyj czerez Strusia w joho pamiatnyku. Koły ohołoszono 28. lutoho 1864 stan wyjmkowyj, to oden patryjot polskij schowaw sia z hriszmy do odnogo szlachtycza, toj szlachtycz pryjshow do toho patryjota w noczy i z pistoletom w rukach jemu zahrozyw, szczo jesły win jemu ne dasť hroszuj, win joho zabje.

Se majete w materyjałach Strusia.

Strus wże pomer i meni, Ukrajin-cewy prykro sia zrobyło, koły ja wydiw, jakyj wy, tak welykomu patryjotowu pochoron widprawyl.

Otże prostuju w tim napriami, szczo tut o patryjotyzmi szlachty ne buło mowy, lysz o rusofilstwi. Rusofilstwo jak buło, tak i jest' do teper.

Poklykujy sia na pamiatnyk Stazrenskoho w r. 1907, de wyskazane je, jakych nadużyť dopustyla sia szlachta na Ukrajinі na selaństwi, a na pomicz jeji służylu rosyjski žandarmy.

Toho nihto ne zapereczyť, bo sami waszi lude te skazały.

Poklykujy sia na ostatku na powist' Rajmonta „1794“, szczo by wykazaty, jak szlachta zachowala sia w czasi grodzieńskoho sojmu w tim czasi, koły waszu witeczynu rozbyrały.

Szczo do faktiw russofilstwa — o skilko wproczim chodyť o sprawu Krzemienieckoho, ja skazaw: sprawa wysyť. Ja maw taku informacyju u Widni, szczo Krzemienieckij staw z Radoju narodowuju w znosynach. Meni bułoby duże pryjemno, jesły by tak ne buło, bo dijsno bułoby nepryjemno nawiť dla mene jak dla Ukrajinca, jesłyby Rada narodowa tak nyško wpała, szczo by z takymy indywiduamy w znosyny wechodyły.

незвичайно малий. Се факт, а хто хоче о тім ся довідати, нехай читає пам'ятник полковника Струся. Шляхта польська на Руси бояла ся повстання, бо бояла ся народа, бо спавді в р. 1863 нарід з такою ненавистію против шляхти не виступав як в р. 1846, але знаю добре і читав я в „Вірній ріці“ Жиromського, що против позстання виступав.

Отже була обаво по сторони шляхти власне від українського мужика страшна, если она впливала на заряд головний в Галичині, щоби не викликавав повстання польського.

В пам'ятнику Струся богато о тім є висказане. Для схарактеризованя ролі шляхти в полстаню стверджаю фактично, що такий случай зістав піднесений через Струся в його пам'ятнику. Коли оголошено 28. лютого 1864 р. став виїмковий, то оден патріот польський сховав ся з грішми до одного шляхтича, той шляхтич прийшов до того патріота в ночі і з пістолетом в руках йому загрозив, що если він йому не дасть гроший, він його забє.

Се маєте в материялах Струся.

Струсь вже помер і мені Українцеві прикро, коли я видів, який Ви так великому патріотові похорон відправили.

Отже простую в тім напрямі, що тут о патріотизмі шляхти не було мови, лиш о русофільстві. Русофільство як було так і єсть до тепер.

Покликаю ся на пам'ятник Стаженського в р. 1907, де висказане є, яких надужить допустила ся шляхта на Україні на селянстві а на поміч її служили російські жандарми.

Того ніхто не заперечить, бо самі ваші люди те сказали.

Покликаю ся на остатку на повість Раймонта „1794“, щоби виказати, як шляхта заховала ся в часі гродзеньського Союму в тім часі, коли вашу втчину розбирали.

Що до фактів русофільства, о скільки впрочім ходить о справу Кшменецкого, я сказав: „справа висить“. Я мав таку інформацію у Відні, що Кшменецкий став з Радом народовою в зносінах. Мені було би дуже приємно, если би так не було, бо дійсно було би неприємно навіть для мене, як для Українця, если би Рада народова так низько впала, щоби з такими індивідуами в зносіни входити.

Dłatoho prostuju faktyczno, szczo ja nikomu ne chotiw zrobyty krywdy, łysz napiatnuwaty toj napriam russofilstwa, jakyj je meży polśkoju szlachtoju, ta meży dekotrymy uriadnykamy administracyjnymy.

Se prawda. Ja wczera nawiw fakty.

Wproczim pidnis te Rożankowskyj, szczo do starosty Daukszy w Turci, kotryj taku polityku weđe, a ja nawiw wczera fakty szczo do starosty Sowińskoho w Kołomyji.

Otże rusofilstwo dekotrych uriadnykiw je nespirnoju riczeju i JE. p. Namisnyk bude maw bohato do roboty, szczo by znyszczyty rusofilstwo meży uriadnykamy administracyjnymy, a bud'te pewni, szczo narod ukraińskij jomu do pomocy stane. Ja skinczyw. (*Brawa i okłaski z ław posłów ukraińskich.*)

P. Załoziecki: Proszu o hołos do faktycznoho sprostowania.

Marszałek: Głos ma p. Załoziecki

P. Załoziecki: Wysoka Pałato!

W dyskusyjy popередnij zakynu w nam posoł Zamorskyj, mowby my niesprawedływo i nesłuszno widmowłały zapomohy w Silskim Hospodari członam ynuszoy nacyji.

Suprotyw toho, szczo ja wczera tut zajawyw, szczo my w rozdiluwanju zapomohy trymajemo sia wykluczno zasady słusznosti i sprawedływosti i szczo my ne robymo żadnoji riżnyci ne to miż storonnycstwamy a partyjamy, ale miż nacyjamy, a wirowispowidaniamy, zakyd toj ja muszu ciłkom riszuczno widperty.

Posoł Zamorskyj podaje fakta, z kotrych ja mih sobi łyszeń powity zapysaty. Posoł Zamorskyj podaje fakta, kotri mały zajty.

Suprotyw toho, jabym mih nawesty, kołyby ja buw przyhotowanyj i maw dokumenty, bilsze faktiw na polski towarystwa hospodarski tak zwani kółka rilnydzi, kotri tak samo ne uzhladniajūt' podania o zapomohu Rusyniw.

Ja ne robłu z toho wam najmen-szoho zakydu, bo ja rozumiju i potraflu ocynytu taki zażałenia z riżnych storin stawłani, a tym bilsze ocynytu potraflu, szczo czysto zhołoszujuczych sia je tak wełyke, szczo my wsich, kotri sia zhołoszujūt', ne możemo uzhladnyty. Bo proszu Paniw, tam de domahanie je na kilkanajciat' wagoniw żywnosti, a my majem kilka, to z koniecznosti sotky a sotky musiat' widpasty i szczo może miż tymy sotkami najduť sia Polaky,

Для того простую фактично, що я нікому не хотів зробити кривди, лише нап'ятнувати той напрям русофільський, який є межи польською шляхтою та межи декотрими урядниками адміні-страційними.

Се правда. Я вчера навів факти.

Впрочім підніс те Рожанковский, що до старости Давкши в Турці, котрий таку політику веде, а я навів вчера факти що до старости Совінського в Коломиї.

Отже русофілство декотрих урядників є неспірною річею і Є. Е. п. Намісник буде мав багато до роботи, що би знищити русофілство межи урядниками адміністраційними а будьте певні, що нарід український йому до помочи стане. Я скінчив. (*Brawa i okłaski z ław posłów ukraińskich.*)

П. Залозецкий: Прошу о гоłos до фактичного спростования.

до фактичного спростования.

П. Залозецкий: Висока Палато!

В дискусії попередній закинув нам посол Заморский, мов би ми несправедливо і неслухно відмовляли запомогти в Сільським Господари членам иншої нації.

Супротив того, що я вчера тут заявив, що ми в розділюваню запомогти тримаємо ся виключно засади слухности і справедливости, що ми не робимо жадної ріжниці не то між стороництвами а партиями, але між нациями а віроісповіданями, закид той я мушу цілком рішучо відперти.

Посол Заморский подає факта, з котрих я міг собі лишень повіти записати. Посол Заморский подає факта, котрі мали зайти.

Супротив того ябим міг навести, коли би я був приготований і мав документи, більше фактів на польські товариства господарські, так звані Кулкарільничі, котрі так само не узглядняють подання о запомогу Русинів.

Я не роблю з того вам найменшого закиду, бо я розумію і потрафлю оцінити такі зажа́лення з ріжних сторін ставляні, а тим більше оцінити потрафлю, що число зголошующих ся є так велике, що ми всіх, котрі ся зголошують, не можемо узгляднити. Бо, прошу Панів, там де домагане є на кільканайцять вагонів живности, а ми маємо кілька, то з конечности сотки а сотки мусять відпасти і що може між тими сотками найдуть ся Поляки або римо-

abo ryjno-katołyky, to ne nasza wyna, to z druhojy storony i sotky Rusyniw możut' sia najty w takim samym położeniu.

Muszu tut zwernuty uwahu Paniw na te, w jakyj sposib riżni posły reagujut' na zażałenia i skarhy, pochodiaczi zi storony hołodujacych.

I ja tut wkażu na riżnyciu temperamentiw politycznych. Jak my wże czuły, pan posoł sprawozdawceć skazaw, szczo ciłkom ne wiryt' tym skarham, abo w 50%, to protywno, pan posoł Zamorskyj, horiaczyj i sangwinicznyj, wiryt' w 100% toho, szczo jemu pyszut'.

A ja tut maju pid rukoju pyśma, kotrymy ja p. Zamorskemu wykażu, szczo tak ne je. A imenno meży ynszymy zakydano takož Spilci oszczadnocy Rajfajzena w Jezupoly, szczo ne uzhladniaje poľskych podań i szczo ne udiłaje Polakam pożyczok.

Na se distaw ja wid zariadu toji Spilky pyśmo, w kotrim zariad widpyrajuczy zażałenia Polakiw, nawodyt', szczo suprotyw toho, szczo zhołosyło sia 300, można było uzhladnyty 80, w kotrij to cyfri mistyt' sia takož 27 człeniw narodnocy poľskoj.

Tak wyhladajut' zakydy pana Zamorskoho w świtli prawdy.

Ja proponuju p. Zamorskemu, szczybysmo sobi podawaty ti zażałenia do wzajemnoji widomocy, a ja zi swojejy storony obiciuju koždyj konkretnyj wypadok pojasnyty, abo jemu, abo Wysokij Pałati, bo my ne bojimoś naszoji administracyji, ne bojimoś pokazaty, jak rozdiluemo fond zapomohowyj. I dla toho z ciłocu riszczostyju muszu zakydy tut pidneseni widperty.

Zakydy ti pochodyły z powitiw Husiatyna, Turky, Ternopola i Kałusza. Moji Panowe, perszyj ciłkom buw ne obniatyj akcyjeju ratunkowoju. W Turci na oderżanych 36 wagoniw, de my majemo 80% ludnocy, dostajemo 8 wagoniw, a 28 distajut' Polaky. Teper w Ternopoly na 12% ludnocy ruśkoji, prypadaje 2 wagony, a w Kałuszy na 36% lyszeń 6 wagoniw. Majete Panowe cyfry, kotri sami za sebe howoriat'.

Tomu suprotyw toho szcze na jakieś pokrywdżenie, na jakieś w zahalnosty pomynanie abo hirsze traktowanie poľskoj nacyji kazaty, to je, szczo najmensze peresadoju, a zakydy ti sut' tym bilsze krywdiaczi, bo chodyt' o se, szczo-

katoлики, to ne nasza wyna, to z druhojy storony i sotky Rusyniw możut' sia najty w takim samym położeniu.

Мушу тут звернути увагу Панів на то, в який спосіб ріжні послы реагують на зажаленя і скарги, походячі зі сторони голодуючих.

І я тут вкажу на ріжницю temperamentiw політичних. Як ми вже чули, пан посол справоздавець сказав, що цілком не вірить тим скаргам, або в 50%, то противно пан посол Заморський, горячий і сангвінічний вірить в 100% того, що йому пишуть.

А я тут маю під рукою письмо, котрим я п. Заморському викажу, що так не є. А іменно межи иншими зачидано також Спілці ошадности Райфайзена в Єзуполи, що не узглядняє жадних польських подань і що не уділяє Полякам позичок.

На се дістав я від заряду тої Спілки письмо, в котрім заряд відпираючи зажаленє Поляків наводить, що супротив того, що зголосило ся 300, можна було узгляднити 80, в котрій то цифрі містить ся також 27 членів народности польської.

Так виглядають закиди pana Zamorskogo в сьвітлі правди.

Я пропоную п. Заморському, щобиśmy собі подавали ті зажаленя до взаїмної відомости, а я зі своєї сторони обіцую кождий конкретний випадок пояснити або йому або Високій Палаті, бо ми не боїмо ся нашої адміністрації, не боїмо ся показати, як розділюємо фонд запомоговий. І для того з цілою рішучістю мушу закиди тут піднесені відперти.

Закиди походили з повітів Гусятинна, Турки, Тернополя і Калуша. Мої Панове, перший цілком був необнятий акцією ратунковою. В Турці на одержаних 36 вагонів, де ми маємо 80% людности, дістаємо 8 вагонів, а 28 дістають Поляки. Тепер в Тернополи на 12% людности руської припадає 2 вагони, а в Калуши на 36% лишень 6 вагонів. Маєте Панове цифри, котрі самі за себе говорять.

Тому супротив того ще на якеś покривдженє, не якеś в загальности поминанє або гірше трактованє польської нації казати, то є що найменше пересадую, а закиди ті суть тим більше кривдячі, бо ходить о се, щоби людям.

by ludziam, kotri specyjalno potrebujuť pomoczy, szczyby jim jeji ne widmo-
właty. | котрі специяльно потребують помочи,
щоби їм єї не відмовляти.

Dłatoho zakydy ti riszuczo widpy-
raju i fałszywo przedstawleni fakta pro-
stuju. | Длatoго закиди ті рішучо відпи-
раю i фалшиво представлені факта
простую.

P. Cieński: Proszę o głos dla faktycznego sprostowania.

Marszałek: Głos ma p. Cieński dla faktycznego sprostowania.

P. Cieński: Wysoka Izbo!

Nie chciałem już zabierać głosu ze względu na spóźnioną porę, ale zdaje mi się, że należy mi się to, abyście Panowie wysłuchali choć słów kilka co do tych sprostowań, które tutaj przed chwilą poczynił poseł Trylowski, a właściwie znowu wiele zupełnie nieprawdziwych zarzutów i twierdzeń wyliczył.

Otóż po pierwsze powiedział poseł Trylowski, że ja byłem w Wórochcie na wiecu i że wystąpiłem na nim z tem, aby Hucułom nie dawano w kameralnych lasach pastwisk dla bydła i owiec.

Wobec tego muszę tutaj stanowczo stwierdzić, że nigdy nie byłem w Wórochcie na wiecu, więc o tem, co mówił p. Trylowski, że podniosłem na tym wiecu, jest nieprawdą, pan Trylowski nie może udowodnić, abym gdziekolwiek i w jakikolwiek sposób mieszał się do tego, czy kameralne zarządy wynajmują w lasach pastwiska, czy nie. (**P. Trylowski:** Ale do Hrynawy przyznałyście się!) Nieprawda.

Marszałek: Proszę nie przerywać mowcy i nie prowadzić dyalogów. Głos ma p. Cieński.

P. Cieński: Dalej co do tej sprawy, że żandarmi odbierali Hucułom broń, to przecież wiadomo Panom, że to leży w interesie zarządu kameralnego, aby nie było kłusownictwa.

Rzeczą żandarmeryi dochodzić, czy kto ma pozwolenie noszenia broni lub pozwolenie na polowania, jeżeli nie, tę broń odbierała. (**P. Trylowski:** Ale agitowałyście na tym!)

Marszałek: Proszę mowcy nie przerywać.

P. Cieński: No moi Panowie, przecież to jest całkiem naturalna, że jeżeli zarządy kameralne wydzierżawiają polowanie, to jest w ich interesie i ich obowiązkiem, aby nie było kłusownictwa, bo Panowie wiedzą, jaką szkodę wyrządza ono polowaniu. (**P. Trylowski:** Tam de suť szandari tam ne robiat!)

Dwa razy do roku przyjeżdżam dla polowania, żandarmów nie widuję ani z nimi się nie znoszę, straż moja pilnuje polowania. (**P. Trylowski:** I dlatoho robiat szkodę. Naj pan czastijske jizdiať!)

Dalej tłumaczy pan Trylowski, że ja mnożę wilki i niedźwiedzie. Moi Panowie, chyba wilka nikt za ogon nie przytrzymuje. Jest ich dużo na Węgrzech, a ponieważ cały ten obszar klinem wchodzi w ten kraj, znana rzecz, że wilk dziś w jednym miejscu, a jutro o kilkadziesiąt kilometrów dalej.

Jeżeli szkoda powstała z mojej przyczyny i ja za nią jestem odpowiedzialny, to wówczas zapłacę.

Dalej zarzuca mi p. Trylowski, że ja krzywdy robię chłopom. Na dowód na to, że tak nie jest, niech posłuży fakt, że tam, gdzie mieszkam lub mam polowanie w powiecie zaleszczyckim czy brodzkim nigdy z żadną moją sprawą nie udawali się poszkodowani do Starostwa, ani do innej władzy, lecz zawsze w ugody i dobrowolny sposób załatwiałem pretensje tak, że ludność nigdy z tego powodu nie uskarżała się.

Tak samo poseł Trylowski powiada, że „jeszcze z literatury polskiej mógłby dać objaśnienia i pouczenia nam Polakom. Jeżeli tak, jak to co tu cytował z Żeromskiego, to wiele by nas nie pouczył, bo w Żeromskiego utworach tego niema. (**P. Trylowski:** A wierna rzeka? Mickiewicz napisał „Wierna rzeka“!)

Dalej jeżeli poseł Trylowski znowu wraca do tego i zarzuca nam rusofilstwo, to żadnych dowodów na to niema, lecz twierdzi głośno. Nie może bowiem ani rada narodowa, ani jej prezes mieć żadnej orientacji, ani rusofilskiej, ani prusofilskiej z Ostmarkenvereinem. U nas jest tylko jedna orientacja, orientacja polska — i to jest właśnie tem, co p. Trylowskiemu zawadza, a innych orientacji nie mamy. (*Brawa i okłaski.*)

Nie chcę już dłużej zabierać czasu i dlatego resztę jego zarzutów pozostawiam bez odpowiedzi, ale z tego, coście Panowie słyszeli, możecie osądzić, jakie podstawy do swoich twierdzeń ma poseł Trylowski. (*Huczne brawa i oklaski.*)

Marszałek: Przystępujemy do głosowania nad wnioskiem pierwszym komisji opiewającym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 6 listopada 1913 o klęskach elementarnych w r. 1913 przyjmuje Sejm do wiadomości.

Kto ten wniosek przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty.

Proszę p. Sprawozdawcy o odczytanie drugiego wniosku komisji.

Sprawozdawca p. **Skrzyński** (*czyta*):

II. Sejm zgodnie z postulatami parlamentarnej reprezentacji kraju obu narodów i postulatami, wyrażonymi w uchwale komisji parlamentarnej Koła polskiego wzywa c. k. Rząd, aby dla zaradzenia strasznym skutkom zeszłorocznych klęsk elementarnych udzielił krajowi ponad asygnowane już kwoty zapomóg, dalszej pomocy w tym stosunku, w jakim jej udzielono w analogicznych wypadkach zachodnim krajom koronnym, a w szczególności Tyrolowi w r. 1882; w każdym razie najmniej 35,000.000 K, do dyspozycji Rządu krajowego.

Co do sposobu przeprowadzenia akcji wyraża Sejm zapatrywanie:

a) że poważna część tych funduszków powinna być użyta na udzielenie pożyczek bezprocentowych długoterminowych, w ten sposób, aby z nich korzystać mogły także gospodarstwa najbardziej potrzebujące a nie mogące przedstawić zabezpieczenia wymaganego warunkami obowiązującymi w dotychczasowej akcji,

b) że korzystać z niej winni najbardziej dotknięci skutkami klęski także z tych gmin i powiatów, z których nie zgłoszono likwidacji szkód w celu odpisu podatku, jak z powiatu borszczowskiego i żółkiewskiego.

c) że fundusze zapomogowe na rekonstrukcję dróg, mogą być także użyte na zakupno materiałów,

d) że celem skuteczniejszego przeprowadzenia akcji, powinny powiatowe komitety ratunkowe wejść w ścisły kontrakt z czynnikami lokalnymi dobrze znającymi potrzeby ludności.

Z użycia funduszków na naprawę dróg, mają Wydziały powiatowe złożyć Wydziałowi krajowemu szczegółowe sprawozdanie.

Tem samem załatwiono wniosek p. Cieńskiego i tow. przytoczony pod A. 1. 3 lit. b. Wnioski p. Nowosieleckiego przytoczone pod B 1. 4 lit. c) d). Wniosek Dr. Nowakowskiego przytoczony pod B 1. 3. Wnioski p. Witosa przytoczone pod B. 1. 6. Wniosek Dr. Lisiewicza przytoczony pod B. 1. 5. Wniosek P. Starucha i tow. przytoczony pod A. 1. 4. Wniosek p. Witosa i tow. przytoczony pod A. 1. 2. Wniosek p. ks. Kapuścińskiego przytoczony pod B. 1. 2, wreszcie petycje powiatu żółkiewskiego.

Marszałek. Do tego wniosku komisji zgłosili p. p. Załoziecki i Nowosielecki poprawki, a raczej dodatki.

Proszę p. sekretarza o odczytanie dodatku p. Załozieckiego.

Sekretarz p. **Urbański**: (*czyta*)

„Wysoki Sejm raczy uchwalić w p. II. ustęp b) dodać do powiatów objętych najbardziej skutkami klęski także powiat rawski“.

Marszałek: Kto popiera tę poprawkę, zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba.*) Jest poparta.

Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta.

Głos ma p. Sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Skrzyński**: Zgadzam się na przyjęcie tej poprawki p. Załozieckiego.

Marszałek: Przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje wpierw odczytaną poprawkę p. Załozieckiego zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Proszę p. sekretarza o odczytanie dodatku p. Nowosieleckiego.

Sekretarz p. **Urbański**: (*czyta*)

Dodatek do ustępu II al. b)

aby po słowach „z powiatu borszczowskiego i żółkiewskiego“ dodano: „Dobromilskiego i Liskiego“.

Marszałek: Kto popiera ten dodatek zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba.*) Jest poparty.

Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta.

Głos ma p. Sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Skrzyński:** Zgadzam się na przyjęcie tego dodatku p. Nowosieleckiego.

Marszałek: Przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje wpierw odczytany dodatek p. Nowosieleckiego zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty.

Przystępujemy do rozprawy nad wpierw odczytanym wnioskiem II komisji.

Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek komisji przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę łączne traktowanie wniosków komisji od III do VIII.

Marszałek: Jest wniosek łącznego traktowania wniosków komisji od III do VIII. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty.

Proszę p. Sprawozdawcy o odczytanie wniosków komisji od III do VIII.

Sprawozdawca p. **Skrzyński:** (*czyta*)

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przy rozdziale nasion na zasiewy i pasz treściwych uwzględnił wszystkich rolników, dotkniętych klęskami elementarnymi nie ograniczając tej pomocy do członków organizacji rolniczych, tudzież, by w akcji zapomogowej rolniczej uwzględniał także ludność rolniczą w miastach i umożliwił jej równomierne korzystanie z ulg udzielanych ludności rolniczej wiejskiej.

IV. Sejm wzywa Rząd, aby przyspieszył akcję co do zamierzonych w Galicji budowli publicznych w myśl żądań reprezentacji parlamentarnej kraju i wniosków rządu krajowego tak, aby budowle te z wczesną wiosną r. 1914 mogły być rozpoczęte.

Tem samem załatwiono wnioski p. Wójcieckiego i tow. przytoczone pod A. l. 1 i wniosek p. Dr. Lisiewicza przytoczony pod B. l. 5 lit. 6.

V. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby bezzwłocznie wyasygnował zaległe za rok 1913 i dawniejsze zasiłki dla korporacji rolniczych i aby jak najrychlej udzielił im zaliczki na subwencje za rok 1914.

VI. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby spowodował Bank austro-węgierski do przyznania na przeciąg najbliższych pięciu lat wydatnego kredytu powiatowym i miejskim Kasom oszczędności, Towarzystwom zaliczkowym i innym podobnym instytucjom w kraju, jużto bezpośrednio, jużto przez Bank krajowy i Centralną Kasę dla spółek rolniczych.

VII. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby prolongował raty udzielonej w zeszłym roku pożyczki zapomogowej zarówno dla wielkiej jak i małej własności ziemskiej, do października 1914.

VIII. Sejm wzywa c. k. Rząd 1) aby zarządził wstrzymanie egzekucyjnego ściągania podatków od ludności dotkniętej skutkami klęski; 2) aby zarządził uwolnienie od należności skarbowych wszystkich czynności prawnych i dokumentów wynikłych z transakcji pożyczkowych przy pomocy funduszu zapomogowego realizowanych.

Tem samem załatwiono wniosek p. Nowosieleckiego przytoczony pod B. l. 5 lit. 6.

Marszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje te wnioski, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Są przyjęte.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnego wniosku komisji.

Sprawozdawca p. **Skrzyński:** (*czyta*):

IX. Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby na pokrycie przypadającego za lata 1913 i 1914 krajowego datku 40% do regulacji rzek kanałowych i na nadzwyczajne roboty konserwacyjne przy wykonanych publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych tudzież na zasiłki dla najbardziej dotkniętych spółek wo-

dnych i na dalszą akcyę przy odwodnieniu gruntów dotkniętych przez wylewy śróty, zaciągnął imieniem kraju pożyczkę amortyzacyjną w wysokości potrzebnej do uzyskania sumy 4,216.574 K w gotówce.

Pożyczka ta może być złączoną z amortyzacyjną pożyczką, jaką Sejm uchwali zaciągnąć na inne cele.

Marszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania.

Marszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnego wniosku komisji.

Sprawozdawca p. **Skrzyński (czyta):**

X. Sejm ponawiając swoją uchwałę z 14. lutego 1912, poleca Wydziałowi krajowemu, aby ze względu na powtarzające się corocznie klęski elementarne wstawił do rubr. X. kredyt 100.000 K do dyspozycji Wydziału krajowego na udzielanie pomocy, w razie klęsk elementarnych. O ileby kredyt ten w niektórych latach nie został wyczerpany, ma tworzyć fundusz zapasowy z tem samem przeznaczeniem na przyszłość.

Marszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnego wniosku komisji.

Sprawozdawca p. **Skrzyński (czyta):**

XI. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia imieniem kraju pożyczki amortyzacyjnej w wysokości potrzebnej do uzyskania sumy 3,000.000 K. w gotówce. Sumy uzyskanej użyje Wydział krajowy na zasilenie krajowego funduszu pożyczkowego drogowego, ustanowionego uchwałą sejmową z 13. października 1882.

Sejm uchyla równocześnie uchwałę swoją z 19. października 1908, o ile ta uchwała w ustępie IV. poleca wstawiać aż po rok 1918 włącznie po 100.000 K. rocznie do budżetu krajowego tytułem dotacyi dla tego funduszu.

Pożyczki udzielane powiatom z tego funduszu nie podpadają pod przepis zawartego ustępu § 24 ustawy o reprezentacyi powiatowej w brzmieniu ustalonem ustawą z 15. maja 1907 Nr. 52 Dz. u. kr.

Marszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania.

Marszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie następnego wniosku komisji.

Sprawozdawca p. **Skrzyński (czyta):**

XII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby celem bezzwłocznego zasilenia funduszu na doraźne zapomogi dla zaradzenia między i zakupna tańszych środków żywności, tudzież na pożyczki bezprocentowe i na roboty publiczne zaciągnął natychmiast imieniem kraju pożyczkę w wysokości 3,000.000 K. Z funduszu tego należy udzielić powiatom dla ludności wiejskiej i małomiasteczkowej zasiłków do wysokości łącznej 2,000.000 koron, miastom zaś również milion koron, a to w stosunku 40% dla Lwowa i Krakowa, a 60% dla reszty większych miast. Realizacya tej pożyczki ma mieć pierwszeństwo przed wszystkiemi innymi;

o ileby zaś inne dawniej uchwalone pożyczki zostały pierwiej zrealizowane, ma być z nich fundusz zapomogowy zaliczkowany.

Marszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania.

Marszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sekretarz p. Urbański: Wnoszę łączne traktowanie wniosków komisji od XIII. do XVI.

Marszałek: Jest wniosek łącznego traktowania wniosków komisji od XIII. do XVI. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek zechce rękę podnieść. (*Większość*.) Jest przyjęty.

Proszę p. sprawozdawcę o odczytanie wniosków komisji od XIII do XVI.

Sprawozdawca p. Skrzyński (czyta):

XIII. Sejm przyznacza kwotę 233.411 K 36 h. na pokrycie przypadających na rok 1914 rat annuitetowych pożyczek zaciągniętych przez spółki wodne na opłatę datków konkurencyjnych i na konserwację publicznych robót melioracyjnych w r. 1914 — według następującego wykazu:

W y k a z

przypadających na rok 1914 rat annuitetowych pożyczek zaciągniętych przez spółki wodne na pokrycie datków konkurencyjnych,

Raty annuitetowe:

Spółka wodna	Nowego Brnia	5.870 K 44 h
"	osuszenia bagien Oleskich	4.417 " 18 "
"	Kisieliny dolnej	2.367 " 16 "
"	Wisły-Sanu w pow. Tarnobrzeskim	2.539 " 36 "
"	Starego Brnia	2.261 " 80 "
"	Dumnego potoku	2.310 " 48 "
"	Przegnojówki	2.098 " 62 "
"	Wisły od Podgórza do Niepołomic I.	6.642 " 92 "
"	Wisły od Podgórza do Niepołomic II.	5.078 " 68 "
"	bagien Stojanowskich I.	3.015 " 60 "
"	" " II.	2.110 " 15 "
"	Krzemienicy i Babulówki	14.357 " 26 "
"	Wisły w pow. Dąbrowskim — pow. Dąbrowa I.	1.015 " 74 "
"	Wisły w pow. Dąbrowskim — pow. Dąbrowa II.	2.234 K 62 h
"	lewego brzegu Dunajca w Wojniczu	5.824 " 58 "
"	Złotej Lipy	5.589 " 64 "
"	Gniłej Lipy, sek. środ.	20.572 " 40 "
"	Bagien naddniestrzańskich	13.456 " 22 "
"	Bagien rzemieńskich	2.871 " 36 "
"	regulacji Raty	20.836 " 87 "
"	" Pustej	15.428 " 70 "
"	" Rudawy — pow. Kraków	2.550 " 96 "
"	Błóżewki	10.548 " 52 "
"	obw. Wisły od Niepołomic do Raby	13.012 " 10 "
Razem		167.011 K 36 h
Konserwacja publicznych robót melioracyjnych	datki za r. 1914	66.400 " — "
Razem		233.411 K 36 h

XIV. Sejm ponawiając swoją uchwałę z dnia 27. października 1908, poleca Wydziałowi krajowemu, aby poparł akcyę rolniczej stacyi doświadczalnej w Dublinach i c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego zmierzającą do wprowadzenia i rozszerzenia w kraju odmian zbóż i ziemniaków odporniejszych na wpływy atmosferyczne.

XV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby bezzwłocznie przystąpił do realizacyi w całości:

a) przyzwolonych już pożyczek, a to 5 milionów koron na pożyczki dla miast, a 10 milionów koron na bezzwłoczne zasiłki dla wsi na budowę szkół,

b) pożyczki 7 milionów koron przyzwolonej w roku 1912 na powiększenie funduszu przemysłowego,

c) przyzwolonych w latach 1908, 1910 i 1912 pożyczek na budowę szkolne i szpitale w sprawozdaniu do L. 208.961/913 wymienionych jak np. szpitala krajowego św. Łazarza w Krakowie, szpitali prowincjonalnych itd., i budowę te jak najszybciej rozpoczął.

XVI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby jak najszybciej ukończył pertraktacyę z c. k. Rządem i gminami:

a) co do przyspieszenia budowy państwowych szkół fachowych w Zakopanem i Kołomyi;

b) co do budowy dalszych klinik uniwersyteckich (oftalmologicznej, laryngologicznej i psychiatrycznej) we Lwowie, na które plany od dawna są gotowe i budowa już może być rozpoczęta.

Marszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje te wnioski zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Są przyjęte.

Proszę p. sprawozdawcę o odczytanie następnego wniosku komisji.

Sprawozdawca p. **Skrzyński** (*czyta*):

XVII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wobec wyczerpania funduszu koszarowego, a wielkiego w tym kierunku zapotrzebowania zaciągnął na te cele imieniem kraju w r. 1914 pożyczkę amortyzacyjną w wysokości miliona koron (1,000.000 K.).

Marszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania.

Marszałek: Jest wniosek przystąpienia do trzeciego czytania bez czytania. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty. Kto przyjmuje uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Sekretarz p. **Urbański:** Wnoszę łączne traktowanie wniosków komisji od XVIII i XIX.

Marszałek: Jest wniosek łącznego traktowania wniosków komisji od XVIII i XIX. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta przystępuje, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty.

Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie wniosków komisji XVIII i XIX.

Sprawozdawca p. **Skrzyński** (*czyta*):

XVIII. Wniosek p. Nowakowskiego przytoczony pod IV. B. 3 lit., a) uwzględniony częściowo uchwałami pod X. i pod XI.), przekazuje Sejm odnośnie do części żądającej melioracyi gruntów nadbrzeżnych równocześnie z regulacyą rzek Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia.

XIX. Odstąpiono Komisji zapomogowej:

1. prośbę mieszkańców gminy Odporyszów Ls. 460/309;
2. prośbę mieszkańców gminy Przendzel Ls. 630/476;
3. prośbę Onufrego Hardijczuka s. Mikołaja z Rybnej, powiat Kosów, Ls. 695/452;
4. prośbę gminy Grabówka Ls. 994/759;
5. prośbę wspólną 12-tu gmin powiatu Brodzkiego Ls. 1330/874;

6. prośbę gminy Kozary pow. Rohatyn Ls. 1.472/986 ;
7. prośbę gminy Niewoczyn pow. Bohorodczany Ls. 1.744/1.169 ;
8. prośbę wspólną pogorzalców Kamionki strumiłowej Ls. 1.749/1.174.

Po wydrukowaniu sprawozdania zostało jeszcze dodatkowo przekazanych komisji zapomogowej 5 wniosków nagłych uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 23. lutego 1914:

- 1) Wniosek p. Lwa Lewickiego L. s. 1.627 gminy powiatu Żydaczów.
 - 2) Wniosek p. Dra Romana Perfeckiego L. s. 1 630 gmina Sawczyn pow. Sokal.
 - 3) Wniosek p. Dra Romana Perfeckiego L. s. 1.631 gmina Uhrynów pow. Sokal.
 - 4) Wniosek p. Hryńka Terszakowca L. s. 1.682 dla gmin pow. Rudki.
 - 5) Wniosek p. hr. Skarbka w sprawie gmin powiatu Rudki, oraz szereg petycji poszczególnych gmin popartych przez p. Posłów :
 - 1) Gminy Dorochów pow. Stanisławów L. s. 1847/1267 p. Winniczuk.
 - 2) Gminy Hryniówka pow. Bohorodczany L. s. 1979/1295 p. Dr. Nowakowski.
 - 3) Gminy Pociesz powiat Bohorodczany L. s. 2080/1373.
 - 4) Gminy Laszki murowane powiat Stary Sambor L. s. 1977/1293.
 - 5) Gminy Medynia głogowska pow. Łańcut L. s. 1810/1232.
 - 6) Filii Tow. gosp. Silskyj Hospodar w Bohorodczanach L. s. 2079/1372 i L. s. 2146/1374.
 - 7) Petycję Stefana Maliczewskiego gospodarza w Torkach pow. Przemyśl, L. s. 2149/1377 popartą przez p. Dra Nowakowskiego.
 - 8) Petycja Andrzeja Jurczaka z Chałup medycznych powiat Przemyśl L. s. 2044/1341.
 - 9) Petycja Naczelników gmin powiatu Pilzneńskiego L. s. 2054/1351.
 - 10) Petycja gminy Stryszawa powiat Wieliczka L. s. 2061/1358.
 - 11) Petycja gminy Borszczów powiat Śniatyn poparta przez p. Dra Horbaczewskiego L. s. 2049/1346.
 - 12) Petycja Towarzystwa Narodnyj Dim w Bohorodczanach L. s. 2244/1430 poparta przez p. Dra Nowakowskiego.
 - 13) Petycja gminy Głębokie pow. Bohorodczany L. s. 2245/1431 poparta przez p. Dra Nowakowskiego.
 - 14) Petycja gminy Bohorodczany stare, powiat Bohorodczany L. s. 2246/1432.
 - 15) Petycja gminy Buraków powiat Zaleszczyki L. s. 2247/1433, poparta przez p. Dra Okuniewskiego.
 - 16) Petycja gminy Surmaczówka, pow. Jarosław L. s. 2517/1575.
- W załatwieniu powyższych wniosków i petycji, komisja zapomogowa wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wzywa się Wydział krajowy i c. k. Rząd, aby za pośrednictwem krajowego Komitetu ratunkowego i powiatowych ratunkowych komitetów, przyszedł z wydatną pomocą, osobom i gminom wyszczególnionym, a dotkniętym rzeczywicie klęską zeszłoroczną, z funduszków zapomogowych, przez dostarczenie im środków żywności, jużto bezpłatnych, jużto po zniżonej cenie, przez dostarczenie paszy, bezprocentowego lub nisko procentowego kredytu, jakoteż przez zarządzenie natychmiastowych prac przy drogach i rzekach dla dostarczenia zarobku.

Marszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu ? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje te wnioski, zechce rękę podnieść. (Większość). Są przyjęte.

Obecnie przystępujemy do załatwienia zgłoszonych podczas rozprawy rezolucyi. Proszę p. sekretarza o kolejne odczytanie tych rezolucyi, pierwszą jest rezolucya p. Kapuścińskiego.

Sekretarz p. **Urbański** (czyta) :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

„Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przy wszelkich klęskach elementarnych, czy

to wskutek pożaru, gradobicia, posuchy, ulewy, wylewów rzek, myszy i t. d., sam z urzędu przeprowadzał likwidację tych szkód w danych gminach, odpisywał podatki, wstrzymywał ściąganie podatków przez egzekutorów a w końcu przychodzimy takim gminom, dotkniętym klęskami elementarnymi z rychłą, wydawną zapomogą i przez to mógł uzyskać zaufanie i powagę u ludności“.

Marszałek : Kto popiera tę rezolucję, zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba*). Jest poparta.

Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Skrzyński** : Wnoszę odesłanie tej rezolucji do komisji zapomogowej.

Marszałek : Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje wniosek p. sprawozdawcy, aby rezolucję p. Kapuścińskiego odesłać do komisji zapomogowej, zechce rękę podnieść. (*Większość*) Jest przyjęty.

Następuje pierwsza rezolucja p. Stapińskiego.

Sekretarz p. **Urbański** (*czyta*) :

„Sejm wzywa Rząd, aby uwolnił od podatku cukier denaturowany dla pszczoł, zgodnie z petycją krajowego Towarzystwa pszczelarskiego, w ilości potrzebnej dla wyżywienia pszczoł do wiosny“.

Marszałek : Kto popiera tę rezolucję, zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba*). Jest poparta.

Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Skrzyński** : Wnoszę odesłanie tej rezolucji do komisji zapomogowej.

Marszałek : Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje wniosek p. sprawozdawcy, aby rezolucję p. Kapuścińskiego odesłać do komisji zapomogowej, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty.

Następuje druga rezolucja p. Stapińskiego.

Sekretarz p. **Urbański** (*czyta*) :

„Sejm wzywa Wydział krajowy, aby zwrócił baczną uwagę na to, iżby tak treściwą paszę dla bydła, jak produkty do zasiewów wiosennych wczas dostarczono ludności, a także, aby roboty publiczne, które mają być podjęte dla dostarczenia ludności zarobku, doszły do skutku w dogodnej dla ludności porze, t. j. w najbliższym czasie, przed rozpoczęciem wiosennych robót polnych“.

Marszałek : Kto popiera tę rezolucję, zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba*). Jest poparta.

Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu. (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Skrzyński** : Wnoszę przyjęcie tej rezolucji.

Marszałek , Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje tę rezolucję, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Następuje pierwsza rezolucja p. Federowicza.

Sekretarz p. **Urbański** (*czyta*) :

1) „Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby stosownie do wniosku posła Grossa, postawionego w komisji podatkowej izby poselskiej, poczynił odpowiednie kroki dla wydania przejściowych przepisów dla podatku domowo-czynszowego z peryodem przejściowym 25-letnim“.

Marszałek : Kto popiera tę rezolucję, zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba*). Jest poparta.

Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, głos ma p. sprawozdawca.

Sprnwozdawca p. **Skrzyński** : Wnoszę na odesłanie tej rezolucji do komisji administracyjnej.

Marszałek : Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje

wniosek p. sprawozdawcy, aby tę rezolucję p. Federowicza odesłać do komisji administracyjnej, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty.

Następuje druga rezolucya p. Federowicza.

Sekretarz p. **Urbański** (*czyta*).

2) „Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przy wykonywaniu budowli rządowych z całą obiektywnością i troskliwością rozdzielano dostawy rękodzielnicze, przy szczególnem uwzględnieniu także i mniejszych przedsiębiorców, zorganizowanych w spółki“.

Marszałek: Kto popiera tę rezolucję zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba*.) Jest poparta.

Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta.

Głos ma p. Sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Skrzyński**: Wnoszę przyjęcie tej rezolucyi.

Marszałek: Rozprawa otwarta? Czy żąda kto głosu? (*Nikt*.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy go głosowania. Kto przyjmuje tę rezolucję zechce rękę podnieść. (*Większość*.) Jest przyjęta.

Następuje trzecia rezolucya p. Federowicza.

Sekretarz p. **Urbański**: (*czyta*).

3) „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przy rozdawnictwie dostaw rękodzielniczych uwzględniał także i mniejszych przedsiębiorców zorganizowanych w spółki“.

Marszałek: Kto popiera tę rezolucję zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba*.) Jest poparta.

Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta.

Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Skrzyński**: Wnoszę przyjęcie tej rezolucyi.

Marszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje tę rezolucję zechce rękę podnieść. (*Większość*.) jest przyjęta.

Następuje czwarta rezolucya p. Federowicza.

Sekretarz p. **Urbański**: (*czyta*)

4) „Sejm wzywa c. k. Rząd, aby umożliwił udzielanie kredytów budowlanych Kasom Oszczędności w Krakowie i Lwowie w wysokości 20 milionów, przez częściową bonifikację procentów w wysokości 2% na przeciąg lat 5.

Marszałek: Kto popiera tę rezolucję zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba*.) Jest poparta. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta.

Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Skrzyński**: Wnoszę odesłanie tej rezolucyi do komisji zapomogowej.

Marszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje wniosek p. sprawozdawcy, aby tę rezolucję p. Federowicza odesłać do komisji zapomogowej zechce rękę podnieść (*Większość*). Jest przyjęty.

Następuje pierwsza rezolucya p. Nowakowskiego.

Sekretarz p. **Urbański**: (*czyta*)

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby bezzwłocznie przystąpiła do wykonania budowli nowych budynków szkolnych po wsiach i miasteczkach — możliwie w każdym powiecie kraju, aby dać możność zarobku głodującej ludności. C. k. Rada szkolna krajowa powinna natychmiast odpowiednio powiększyć i wyposażyć urzędowemi siłami departament dla spraw budowy nowych budynków szkolnych, aby natychmiast wykonanie budowli nowych budynków szkolnych umożliwić.

Marszałek: Kto popiera tę rezolucję zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba*.) Jest poparta.

Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta.

Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Skrzyński**: Wnoszę przyjęcie tej rezolucyi.

Marszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje tę rezolucyę zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Następuje druga rezolucya p. Nowakowskiego.

Sekretarz p. **Urbański**: (*czyta*)

II. Wzywa się Wydział krajowy i c. k. Rząd, aby wobec urzędowego skonstataowania faktu, iż w powiecie bohorodczańskim 1257 rodzin w ilości 4344 dusz, dotkniętych głodem — przyszedł tym rodzinom z bezzwłoczną pomocą w środkach pożywienia oraz przez dostarczenie pracy i bezprocentowych pożyczek dla zakupna środków żywności.

Marszałek: Kto popiera tę rezolucyę zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba.*) Jest poparta.

Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta.

Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Skrzyński**: Wnoszę przyjęcie tej rezolucyi.

Marszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje tę rezolucyę zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęta.

Następuje rezolucya p. Okonia.

Sekretarz p. **Urbański**: (*czyta*)

Wzywa się Wydział krajowy, ażeby:

1) przy obecnej akcji ratunkowej przedewszystkiem i w pierwszym rzędzie we większej mierze uwzględniano te powiaty, które przy dotychczasowych zapomogach zostały prawie zapomniane i pokrzywdzone;

2) ażeby przy dostarczaniu artykułów żywności komitety ratunkowe kierowały się ze względu na dogodność ludności najbliższymi stacyami kolejowemi;

3) ażeby całej akcji ratunkowej dokonano z jak największym pośpiechem, iżby ludność miała zboże na zasiewy wiosenne;

4) by rozciągnięto nad akcyą należytą kontrolę, iżby nie wkradły się nadużycia;

5) przy rozdawnictwie mieć należy na oku przedewszystkiem najbiedniejszych“.

Marszałek: Kto popiera tę rezolucyę zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba.*) Jest poparta.

Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta.

Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Skrzyński**: Wnoszę odesłanie tej rezolucyi do komisji zapomogowej.

Marszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje wniosek p. sprawozdawcy, aby rezolucyę p. Okonia odesłać do komisji zapomogowej, zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Jest przyjęty.

Następuje rezolucya p. Moysy.

Sekretarz p. **Urbański**: (*czyta*)

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby udzielił bezzwłocznie dalszej wydatnej subwencji, w każdym razie wyższej, jak to miało miejsce w jesieni 1913 r. na naprawę dróg gminnych i na kupno materiałów, potrzebnych do rekonstrukcyi uszkodzonych obiektów“.

Marszałek: Kto popiera tę rezolucyę, zechce rękę podnieść. (*Dostateczna liczba.*) Jest poparta. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta.

Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. **Skrzyński**: Wnoszę przyjęcie tej rezolucyi.

Marszałek: Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu

nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje tę rezolucję, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Przystępujemy obecnie do wyborów krajowych komisji podatkowych, a mianowicie:

A. Wybór dwunastu członków i tyluż zastępców członków krajowej komisji dla podatku osobisto-dochodowego, a to: po dwu członków i tyluż zastępców z kuryi większych posiadłości, miast i Izb handlowo-przemysłowych i kuryi gmin wiejskich, tudzież sześciu członków i tyluż zastępców członków z całego Sejmu.

B. Wybór dziesięciu członków i tyluż zastępców członków krajowej komisji dla podatku zarobkowego, a to: po dwu członków i tyluż zastępców z kuryi większych posiadłości, miast i Izb handlowo-przemysłowych i kuryi gmin wiejskich tudzież czterech członków i tyluż zastępców członków z całego Sejmu.

Głosowanie odbędzie się do obu komisji łącznie kuryami i imiennie.

Proszę Panów zatem przy głosowaniu do obu komisji podatkowych łącznie kartki oddawać.

Najpierw przystępujemy do wyboru po dwu członków i tyluż zastępców członków dla obu komisji podatkowych, z kuryi gmin wiejskich.

Do komisji skrutacyjnej zapraszam pp. Serczyka, Krasickiego, Waleryana Krzeczunowicza i Baczyńskiego.

Proszę p. sekretarza o odczytanie spisu posłów z kuryi gmin wiejskich, a Panów proszę głosować.

Sekretarz p. **Urbański**: (*czyta spis posłów z kuryi gmin wiejskich, a posłowie z tej kuryi oddają kartki.*)

Marszałek: Proszę komisję skrutacyjną o przeprowadzenie skrutynium.

Przystępujemy teraz do wyboru po dwu członków i tyluż zastępców członków dla obu komisji podatkowych z kuryi miast i Izb handlowo-przemysłowych. Do komisji skrutacyjnej zapraszam pp. Riedla, Maissa i Federowicza.

Proszę p. sekretarza o odczytanie spisu posłów z kuryi miast i Izb handlowo-przemysłowych, a Panów proszę głosować.

Sekretarz p. **Urbański**: (*czyta spis posłów z kuryi miast i Izb handlowo-przemysłowych, a posłowie z tej kuryi oddają kartki.*)

Marszałek: Proszę komisję skrutacyjną o przeprowadzenie skrutynium.

Obecnie przystępujemy do wyboru po dwu członków i tyluż zastępców członków dla obu komisji podatkowych z kuryi większych posiadłości.

Do komisji skrutacyjnej zapraszam pp. Biesiadeckiego, Serwatowskiego i Strońskiego.

Proszę p. sekretarza o odczytanie spisu posłów z kuryi większych posiadłości, a panów proszę głosować.

Sekretarz p. **Urbański**: (*czyta spis posłów z kuryi większych posiadłości, a posłowie z tej kuryi oddają kartki.*)

Marszałek: Proszę komisję skrutacyjną o przeprowadzenie skrutynium.

Teraz przystępujemy do wyboru sześciu członków i tyluż zastępców członków dla krajowej komisji podatku osobisto-dochodowego i czterech członków i tyluż zastępców członków dla krajowej komisji podatku zarobkowego z całego Sejmu.

Do komisji skrutacyjnej zapraszam pp. Stadnickiego (młodsze), Burzyńskiego, Singalewicza i Maryewskiego.

Proszę Panów głosować przez oddawanie kartek. (*Posłowie oddają kartki.*) (*Po chwili.*)

Proszę komisję skrutacyjną o przeprowadzenie skrutynium.

Dla zdania sprawy z wyniku głosowania w kuryi gmin wiejskich, ma głos p. Krasicki.

P. **Krasicki**: Z kuryi gmin wiejskich głosowało: 60 posłów; absolutna większość: 31 głosów.

Wszystkie głosy otrzymali:

A) Do komisji krajowej dla podatku osobisto-dochodowego:

a) na członków: Dr. Iwan Makuch, adwokat krajowy i Bolesław Żardecki, właściciel realności i dyrektor banku;

b) na zastępców członków: Teodor Rożankowski, c. k. radca sądowy i Jan Bieniasz, kupiec.

B. do komisji krajowej dla podatku zarobkowego:

a) na członków: Dr. Franciszek Bardl, adwokat krajowy i Dr. Stefan Fedak, dyrektor Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń „Dniestr“;

b) na zastępców członków: Dr. Wincenty Daniec, adwokat krajowy i Mykoła Zajaczkowski, dyrektor Towarzystwa Narodna torhowla.

Marszałek: Ci zatem Panowie zostali wybrani z kuryi gmin wiejskich do odnośnych komisji członkami, względnie zastępcami członków.

Celem zdania sprawy z wyniku głosowania w kuryi miast i Izb handlowo-przemysłowych ma głos p. Federowicz.

P. Federowicz: Z kuryi miast i Izb handlowo-przemysłowych głosowało: 24 posłów: absolutna większość: 13 głosów.

Wszystkie głosy otrzymali:

A. Do komisji krajowej dla podatku osobisto-dochodowego:

a) na członków: Jan Federowicz, kupiec i właściciel realności i Dr. Władysław Michejda, adwokat krajowy;

b) na zastępców członków: Dr. Leonard Tarnawski, adwokat krajowy i Franciszek Maryewski, burmistrz miasta Podgórze.

B. do komisji krajowej dla podatku zarobkowego:

a) na członków: Józef Naumann, właściciel realności i prezydent miasta Lwowa i Edmund Zieleniewski, dyrektor fabryki;

b) na zastępców członków: Dr. Tadeusz Tertil, adwokat krajowy i Dr. Tobiasz Aschkenase, adwokat krajowy.

Marszałek: Ci zatem Panowie zostali wybrani z kuryi miast i Izb handlowo-przemysłowych członkami względnie zastępcami członków do odnośnych komisji podatkowych.

Dla zdania sprawy z wyniku głosowania w kuryi większych posiadłości ma głos p. Stroński.

P. Stroński: Z kuryi większych posiadłości głosowało: 27 posłów; absolutna większość: 14. głosów. Wszystkie głosy otrzymali:

A. Do komisji krajowej dla podatku osobisto-dochodowego:

a) na członków: Dr. Jan Hupka, właściciel dóbr i JE. Stanisław hr. Stodnicki, właściciel dóbr;

b) na zastępców członków: Dr. Witold Milieski, właściciel dóbr i Stefan br. Moysa-Rossochacki, właściciel dóbr;

B. Do komisji krajowej dla podatku zarobkowego:

a) na członków: Dr. Wincenty Krainiński, właściciel dóbr i Władysław ks. Sapieha, właściciel dóbr;

b) na zastępców członków: Aleksander Dąbski, właściciel dóbr i Aleksander Krzczunowicz, właściciel dóbr.

Marszałek: Ci zatem Panowie zostali wybrani z kuryi większych posiadłości członkami względnie zastępcami członków do odnośnych komisji podatkowych.

Proszę p. Burzyńskiego o zdanie imieniem komisji skrutacyjnej sprawy z wyniku głosowania na sześciu członków i tyluż zastępców członków do krajowej komisji dla podatku osobisto-dochodowego, tudzież na czterech członków do krajowej komisji dla podatku zarobkowego, a to z całego Sejmu.

P. Burzyński: Z całego Sejmu głosowało: 86 posłów; absolutna większość: 44 głosów.

Wszystkie głosy otrzymali:

A. Do komisji krajowej dla podatku osobisto-dochodowego:

a) na członków: JE. Dawid Abrahamowicz, właściciel dóbr, Dr. Izidor Hołubowicz, adwokat krajowy, JE. Władysław Krainiński, Prezes Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Dr. Natan Loewenstein, adwokat krajowy, Józef Męciński, właściciel dóbr i ks. Tytus Wojnarowski, gr. kat. kanonik kapłan;

b) na zastępców członków: Maryan Dydyński, właściciel dóbr, Dr. Filip Ewyn, adwokat krajowy, Józef Onyszkiewicz, c. k. notaryusz, Dr. Edward Stroynowski, dyrektor galicyjskiej Kasy oszczędności, Dr. Jan Steczkowski, dyrektor Banku krajowego i Władysław Serwatowski, właściciel dóbr.

B. Do komisji krajowej dla podatku zarobkowego :

a) na członków : Dr. Ferdynand Maiss, adwokat krajowy, Dr. Michał Korol, adwokat krajowy, Dr. Tadeusz Starzecki, c. k. notaryusz i Franciszek hr. Zamoyński, właściciel dóbr ;

b) na zastępców członków : Iwan Borys, kupiec, Jan Lewiński, architekt i profesor politechniki, Dr. Stanisław Olszewski, właściciel kopalni nafty i Edmund Riedl, kupiec.

Marszałek : Ci zatem Panowie zostali wybrani z całego Sejmu członkami względnie zastępcami członków do odnośnych komisji podatkowych.

J. E. p. **Namietnik** : Proszę o głos.

Marszałek : Głos ma J. E. p. Namiestnik.

J. E. p. **Namiestnik** : Wysoki Sejmie !

Z mocy Najwyższego upoważnienia odraczam I. sesję X. peryodu Sejmu galicyjskiego i upraszam J. E. Marszałka krajowego o zarządzenie regulaminem sejmowym przepisanych formalności.

Marszałek : Protokół z 14. posiedzenia uważam za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów. Proszę p. sekretarza o odczytanie protokołu z 15. posiedzenia.

Sekretarz p. **Urbański** : Odczytuje protokół z 15. posiedzenia.

Marszałek : Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu ? (*Nikt.*) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto zatwierdza odczytany protokół z dzisiejszego posiedzenia zechce rękę podnieść. (*Większość.*) Protokół zatwierdzony.

Dziękuję wszystkim Panom za bardzo wydatną pracę w tej Wysokiej Izbie i spodziewam się, że wyjdzie ona na korzyść i pożytek kraju i całego społeczeństwa.

Wyrażam też zarazem Panom życzenie Wesołych Świąt i mam nadzieję, że po Świątach również się zbierzemy, ażeby jeszcze wiele spraw ważnych dla kraju naszego załatwić.

A teraz żegnam Szanowną Izbę. (*Oklaski.*) Posiedzenie zamykam.

(Koniec posiedzenia o godzinie 4. minut 40 popołudniu.)

